

Sámedikki dievasčoahkkin

Čoahkkingirji 02/10

Ávjuvárgaidnu 50, N-9730
Karášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Áigi: 08.06.10 11.06.10

Báiki: Kárašjogas

Áššelistu

Saksnr.	Sakstittel
015/10	Vuodđudeapmi
016/10	Sámediggeráđdi doaibmadiedahus
017/10	Gažaldagat Sámediggeráđđái
018/10	Odđa áššiid diediheapmi
019/10	Sámediggeráđi čilgehus duoji birra
020/10	Sámedikki 2010 reviderejuvvon bušeahtta
021/10	Sámedikki minerálaplánaveahkki minerálaressurssaid iskkademiide ja roggamiidda
022/10	Boazoguhtonkonvenšuvnna šiehtadallamat gaskkal Norgga ja Ruota
023/10	Sámedikki plánaveahkki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii
024/10	Deanučázadat – báikkálaš hálldašeapmi
025/10	Sámi giellalága hálldašanguovllu suohkaniid ja fylkkasuohkaniid njuolggodoarjagiid raportereri 2008 Sámedikkis
026/10	Sámedikki 2011 čoahkkinplána

Čoahkkináiggat

Áigi	Ášši	Siidu
08.06.10	dii.09.00 - 09.10	015/10
	dii.09.10 - 12.10	016/10
	dii.13.30 - 14.35	017/10
	dii.14.35 - 17.00	018/10
	dii.17.00 - 17.20	019/10
09.06.10	dii.13.30 - 14.30	019/10
	dii.14.30 - 16.40	020/10
10.06.10	dii.09.00 - 10.30	021/10
	dii.11.00 - 14.15	022/10
	dii.14.15 - 14.30	021/10 jienasteapmi
	dii.14.30 - 15.35	023/10
	dii.15.35 - 17.10	024/10
11.06.10	dii.09.00 - 11.30	025/10
	dii.11.30 - 12.00	026/10

Vuodđogiella: sámeigiella

Ášši 15/10

Čoahkkima vuodđudeapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 08.06.10 dii. 09.00

Áirasat

Čuovvovaš áirasat ledje vuodđudeamis:

1.	Mariann Wollmann Magga	21.	Odd Iver Sara
2.	Gunn-Britt Retter	22.	Geir Tommy Pedersen
3.	Knut Store	23.	Willy Ørnebakk
4.	Elin Kristin Henriksen (Trond Are Anti ovddas)	24.	Cecilie Grape (Randi A. Skum ovddas)
5.	Ragnhild M. Aslaksen	25.	Margit Eli Anti Oskal
6.	Hans J. Eriksen	26.	Aud Marthinsen
7.	Alf Isaksen	27.	Rolf Johansen
8.	Anders Nils J. Eira (Aili Keskitalo ovddas)	28.	Ann-Mari Thomassen
9.	Ronny Wilhelmsen	29.	Inga-Lill Sundset
10.	Per Andersen Bæhr	30.	Miriam Paulsen
11.	Olaf Eliassen	31.	Åge Nordkild
12.	Mathis Nilsen Eira	32.	Geir Johnsen
13.	Anne Helene Saari	33.	Jarle Jonassen
14.	Anders Somy jr.	34.	Sten Erling Jønsson
15.	Knut Roger Hanssen	35.	Jovna Z. Dunfjell (Ida Marie Bransfjell ovddas)
16.	Hilde Anita Nyvoll	36.	Jørn Are Gaski
17.	Arthur Johan Tørfoss	37.	Lisbeth Somby (Kirsti Guvsám ovddas)
18.	Toril Bakken Käven	38.	ii várrelabttu ovdal 09.06.10 Marie Therese N. Aslaksen ovddas
19.	Silje Karine Muotka	39.	Heidi P. Greiner Haaker
20.	Skjalg Asbjørn Jensen		

Juolluduvvon permišuvnnat

Permišuvnnat olles dievasčoahkkimis

Áirras 04 Trond Are Anti

Áirras 08 Aili Keskitalo

Áirras 24 Randi A. Skum

Áirras 35 Ida Marie Bransfjell

Áirras 37 Kirsti Guvsám

Áirras 38 Marie Therese N. Aslaksen

Permišuvnnat osiid dievasčoahkkimis

Áirras 01 Mariann Wollmann Magga, 11.06.10
Áirras 06 Hans J. Eriksen, 11.06.10 dii.11.30 rájes
Áirras 07 Alf Isaksen, 09.06.10
Áirras 12 Mathis N. Eira, 08.06.10 dii.12.00 rájes ja dán beaivvi olggos.
Áirras 16 Hilde Anita Nyvoll, 11.06.10
Áirras 18 Toril Bakken Kåven, 10. - 11.06.10
Áirras 23 Willy Ørnebakk, 10.06.10 dii.09.00 - 15.30
Áirras 25 Margit Eli Anti Oskal, 09.06.10 dii.15.00 rájes, 10. - 11.06.10
Áirras 32 Geir Johnsen, 08. - 09.06.10
Várrelahttu Elin Kristin Henriksen, 10.06.10 dii.09.45 - 11.35
Áirras 36 Jørn Are Gaski, 11.06.10 dii. 10.15 rájes

Várrelahtut

Ii várrelahttu áirasa 1 Mariann Wollmann Magga
Elin Kristin Henriksen lei čoahkkimis áirasa 4 Trond Are Anti ovddas
Solveig Tangeraas lei čoahkkimis áirasa 7 Alf Isaksen ovddas
Anders Nils J. Eira lei čoahkkimis áirasa 8 Aili Keskitalo ovddas
Stig Furu lei čoahkkimis áirasa 18 Toril Bakken Kåven ovddas
Cecilie Grape lei čoahkkimis áirasa 24 Randi A. Skum ovddas
Agnar Kvernmo lei čoahkkimis áirasa 32 Geir Johnsen ovddas
Jovna Z. Dunfjell lei čoahkkimis áirasa 35 Ida Marie Bransfjell ovddas
Lisbeth Somby lei čoahkkimis áirasa 37 Kirsti Guvsám ovddas
Mathis Nils Eira lei čoahkkimis áirasa 38 Marie Therese N. Aslaksen ovddas 09. – 11.06.10

I Áššebáhpirat

10.05.10 beaiváduvnon gohččun ja áššelistu.

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus Sámediggái:

10.05.10 beaiváduvnon gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 37 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Jarle Jonassen, čoahkkinjođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

- 10.05.10 beaiváduvvon gohččun oktan áššelisttuin dohkkehuvvo.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 08.06.10 dii. 09.10.

Ášši 16/10

Sámediggeráđi doaibmadiedáhus

Arkiiva
SF-
Arkiivaáššennr.
10/2948

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 08.06.10 dii.09.10

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1			Raporta Arctic Winter Games 2010
2			Evaluerenraporta gaskaomiin mat leat várrejuvvon dearvvašvuoda - sosiálaprošeavttaide
3			Sámedikki rehketdoallu 31.03.10
4			Raporta sámediggepresideanta Egil Olli olgoriikareissuin

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi váldá diehtun sámediggeráđi doaibmadiedáhusa áigodagas 09.02. – 27.05.10.

1 Álggahus

Dát diedáhus guoská áigodahkii 09.02. – 27.05.10 ja lea čadnojuvvon Sámedikki 2010 bušehtti.

Sámediggeráđđi lea dán áigodagas doallan 3 čoahkkima ja meannudan 59 ášši. Čujuhit čoahkkingirjiide 2/10, 3/10 ja 4/10.

Nugo oidno geahčastagas www.samediggi.no de lea ráđđi searvan olu čoahkkimiidda ja ovddastemiide.

Sámediggeráđis lei 12.02.10 čoahkkin Ruhtadandepartemeanttain ja Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanttain. Čoahkkimis digaštalle hástalusaid iešgudetlágan politihkkasurggiin, bušeahttabargovugiin ja boazodoalu divatáššis. Lei ovttaoavilvuohta dasa ahte buoremus oktasaš čovdosat bušeahttabargovugiide gaskal Ráđdehusa ja Sámedikki eai sáhte olahuvvot jus dušše nubbi bealli ovddida evttohusa. Dasto soabaduvvui ahte Sámediggi galgá hábmet ja sáddet notáhta mas evttoha mot viidásit bargu galgá čađahuvvot, masa maiddái Ruhtadandepartemeanta searvá. Sámediggeráđđi sáddii notáhta dan birra 16.03.10 Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartementii kopijain Ruhtadandepartementii. Sámediggi ii leat ožžon vástádusa dasa.

2 Oahpahus

Máhtolašvuohta ja gelbbolašvuohta lea sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđu.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuohta, gelbbolašvuohta ja gálggat mat dárbbášuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihhtomearri

- Sámi mánáin ja nuorain lea nana sámi identitehta ja čatnaseapmi sámi gillii ja kultuvrii
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuohta oahpahussii sámegeielas ja sámegillii
- Buot alit oahppu ja dutkan fuolaha sámi perspektiivva

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, guovlulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš oassálastiiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama vástte

Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) stivra nammadii stivračoahkkimis 02.-03.03.10 oktasaš hálddahuslaš bargojoavkku mii galgá hábmet evttohusa mot galgá čuovvolit dan njealji doaimma SPR doaibmaplána čuoggás 2.2 Oahpahus/oahppu. Norgga Sámediggi jodiha bargojoavkku ja sis lea áigemearri 31.12.10.

Sámediggeráđdi lea sádden oahppoplánaevttohusaid viđa duodjefágii Jo3/oahpahus fitnodagas gulaskuddamii, gulaskuddanáigemearri lea 30.06.10.

Máhttodepartemeanta lea bidjan Oahpahusdirektoráhttii barggu justeret vuodđo- ja joatkkaskuvlla oahppoplánaid. Bargu fátmasta sihke LK06 ja LK06-Sámi. Oahpahusdirektoráhtta lea sádden gulaskuddamii joatkkaoahpahusa justerejuvvon oahppoplánaid dárogiela, matematihka, luonddufága ja servodatfága oktasašfágain LK06 mielde. Sámediggeráđdi lea bivdán konsultašuvnnaid oahppoplánaid justerema birra LK06 mielde ja lea ocalan justerema oahppoplánain LK06S mielde, maid departemeanta dohkkeha. Sámediggeráđdi áigu bidjat johtui vástideaddji justerema sámegeiela vuosttaš- ja nubbingiela oahppoplánain, maid Sámedikkis lea váldi dohkkehit Oahpahaslága § 6-4 mielde.

Hálddahuslaš bargojoavku mii galgá ovddidit vejolaš rievdadusevttohusaid oahppoplánaide, fága- ja diibmojuohkimii ja vejolaččat oahpahaslága láhkaásahusaide lea maŋŋonan iežas barggus. Bargojoavku galgá buktit iežas raportta geassemánus 2010. Bargojoavkku evttohus galgá hábmet vuoddu konsultašuvnnaide. Máhttolokten - Sámi stivrendokumeanttaid rievdadusat galget sáddejuvot gulaskuddamii hálddahuslága § 37 mielde.

Sámediggeráđdi ja Máhttodepartemeanta leat konsultašuvnnaid bokte soabadan sámi sisdoalu odđa vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuide. Earret eará galgá buot studeanttain nationála vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpus leat máhttu sámiid birra álgoálbmogin. Dál fálo sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu dušše Sámi allaskuvllas. Dat geatnegahtá buot universitehtaid ja allaskuvllaid miehtá riika fátmastit máhtu gaskusteami sámiid ja sámi diliid birra iežaset oahpahasplánain.

Čuovusjoavku mii 5 jagi galgá čuovvut odđa vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpuid implementerema lea sámediggeráđi gohččuma vuodul viiddiduvvon. Máhttodepartemeanta lea nammadan prorektora Marit Breie Henriksena dasa.

Sámediggeráđdi lea searvan Gollevirgi - Drømmejobben kampánjii, 2010 ovdaskuvla- ja vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppui rekruteren, ovttas Finnmárkku fylkamánniin, Sámi allaskuvllain, Finnmárkku allaskuvllain, KS:in ja Oahppolihtuin. Kampánja álggaheamis Finnmárkku allaskuvllas 15.02.10 lei sámediggeráđis sáhkavuorru. Sámediggeráđdi sávvá ahte maiddái Romssa, Nordlándda ja Davvi- ja Lulli-Trøndelaga fylkkain čađahuvvošii sullasaš kampánnja 2011:s, ja áigu geahččalit vuolggahit ášši guoskevaš fylkamánniid ektui.

Gaskaboddosas ohcamušlogut čájehit ahte leat boahtán oktiibuot 53 ohcama sisa sámi oahpaheaddjeoahpuide maid Sámi allaskuvla fállá. Bealli dain ohcamušain lea vuoruhan Sámi allaskuvlla vuosttažin. Logut čájehit ahte beroštupmi sámi oahpaheaddjeoahpuide lea sturron, ja sáhtá lohkat ahte rekruterenbargu Gollevirgi - Drømmejobben bokte lea lihkestuvvan.

- Váikkuhit dasa ahte ásahuvvojit almmolaš sámi mánáidgárddit dahje sámi ossodagat mánáidgárddiide

Sámediggeráđđi lea doallan čoahkkimiid Bådáddjo, Porsáŋgu ja Loabát suohkaniiguin sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga birra dain suohkaniin. Dain suohkaniin lea dál sámi mánáidgárdefálaldat. Dat ožžot sámi mánáidgárdedoarjaga. Suohkaniid hástalus lea unnán bargit geain lea máhtolašvuohta sámegeielas ja sámi kultuvrras.

- Sámediggeráđđi ávvudii Mánáidgárddi beaivvi 2010 galledettiin Kárášjoga mánáidgárddiid.
- Váikkuhit dasa ahte biddjojuvvo sámi sisdoallu skuvlaastoáiggeortnegiid ja kulturskuvlii
- Váikkuhit dasa ahte hospiterenortnet giellaoahpahas nannejuvvo
- Bargat dan ala ahte nationála oahpahaspolitihkka fuolaha sámi perspektiivva

Go Máhttodepartemeanta almmuhii plánaid ráhkadit stuoradiggediedáhusa nuoraidceahki birra, de válddii sámediggeráđđi oktavuoda singuin ja bivddii beassat árrat mielde prosessii. Ovdal geasseluomu galgá dollot gulahallančoahkkin diedáhusa birra.

Gaska-Norgga regionála dutkanfoandda stivra lea nammaduvvon. Sámedikki ovddasteaddji dan stivrras lea Arnt Erik Tjønn, ja su persovnnalaš várrelahttu lea Jenny Fjellheim.

Sámediggeráđđi beasai diehtit doaibmareivve birra beaiváduvvon 23.04.10 maid Máhttodepartemeanta sáddii Norgga dutkanráđđái, gos Dutkanráđđi oačui bargun ásahtit Máhttoguovddáza oahpuid várás 01.01.11 rájes. Sámediggeráđđi sáddii 10.05.10 reivve Máhttodepartementii dán doaimma sámi dimenšuvnna birra ja áigu dan čuovvolit.

Utvalget for Utredning av samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i høyskolesektoren i Nordland (Nordlandsutvalget) (Nordlándda allaskuvlasuorggi ovtasbarggu, bargojuohkima ja konsentrašuvnna čielggadeami lávdegoddi, Norlánddalávdegoddi) lea geigen iežas raportta. Máhttodepartemeanta lea sádden raportta gulaskuddamii. Sámediggeráđđi lea sádden reivve departementii 30.04.10 mas bivdá beassat searvat departemeantta bargui dán áššis maŋŋel go gulaskuddamat leat loahpahuuvon. Lávdegotti raporttas leat olu evttohusat mat váikkuhit sámi servodaga, ja danne lea dárbu árvvoštallat vejolaš konsultašuvnnaid ovdal go departemeanta mearrida vejolaš doaimmaid.

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuođa ja gelbbolašvuođa sámi servodagas
- Váikkuhit hutkás ja bevttolaš sámi oahpponeavvobuvttadeapmái

Sámediggeráđđi lea ovtas Máhttodepartemeanttain ásahan bargojoavkku mii galgá geahčadit oahpponeavvoráhkadeami beavttálmahttima. Bargojoavkkus leat guokte ovddasteaddji Máhttodepartemeanttas, guokte Oahpahasdirektoráhtas ja njeallje Sámedikkis. Bargojoavkku raporta galggašii gárvvistuvvot geassemánu 2010.

- Sámi oahpponeavvoguovddáza, Sámi oahpponeahta ja ohcanvejolaš oahpponeavvuskádaga bokte buktit olámuddui ja addit dieđuid sámi oahpponeavvuid birra

Senter for IKT i utdanningen (guovddáš mii heiveha DGT oahpahussii) (ovdalaš Utdanning.no) ja Sámediggi leat čadahan ovdaproševtta mas plánejuvvui stuorát prošeakta ovdánahttit oahpponeavvuskádaga, ja dát lea Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš plána 2009-2012 mielde. Ovdaprošeakta lea loahpahuuvon ja uskádaga hábmenbargu lea álggahuuvon. Prošeaktajođiheaddji lea álggahan iežas barggu ja virggiid almmuheapmi lea biddjon johtui. Dát prošeakta bistá 3 jagi.

Proševtta áigumuš lea ráhkadit internehtti bálvalusa sámi oahpporesurssaide, ja dat galgá sisttisdoallat golbma vuodđobálvalusa:

- Neahttauskkádat sámi oahpponeavvuid gávdnama várás
 - Publiserenreaidu digitála oahpponeavvuide (Dopler)
 - Sámi juogadanarena
- Addit dárbbaslaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahusas

Mii leat juohkán dieđuid ja bagadallan sihke ođđa ja ovdalaš ohcciid doarjjapoasttas Doarjagat sámi mánáidgárddiide. Mii leat juohkán dieđuid doarjagiid birra, vástidan váhnemiid gažaldagaide sámi mánáid vuoigatvuodaid birra ja sámi mánáidgárdefálaldagaide birra, oahpponeavvuid birra, proševttaid birra, sámegeielat bargiid birra ja mot čállit raporta juolluduvvon doarjagiin.

Norlándda fylkamánni lágidii njealját gearde konferánssa lullisámi oahpahusa birra Troanddimis 23.-24.03.10. Konferánssa ulbmil lei čalmmustahttit earenoamáš hástalusaid ja vejolašvuodaid lullisámi oahpahusas. Sámediggeráđđi oassálasttii ja doalai sáhkavuoru Sámedikki rahčamušaid birra lullisámegeiela várás. Sáhkavuorus deattuhuvvui ahte lea dehálaš viidát ja ulbmillaččat vuoruhit vai sáhtta buoremus lágiin gozihit ja ovdánahttit lullisámegeiela. Dehálaš giellaarenat leat mánáidgárddit ja skuvllat, ja deháleamos hástalusaid gaskkas dás ovddasguvlui lea oažžut eanet giellabargiid, ovdaskuvlaoahpaheddjiid ja oahpaheddjiid geat sáhttet fállat oahpahusa sámegeielas ja sámi kultuvrras. Danne lea sámediggeráđđi ángiruššan bargui rekrutteret alit ohppui oppalaččat, ja earenoamážit ovdaskuvla- ja oahpaheaddjeohppui. Sámediggi lea maiddái várren ruđa iešgudetlágan stipeanddaide vai dan bokte váikkuhit studeanttaid rekrutterema.

Sámediggi oassálasttii fierpmádatčoahkkimii 25.03.10, maid Nordlándda fylkamánni lágidii fylkamánniide ja jodiheddjiide dan golmma resursaskuvllas lullisámi guovllus ja Elgá skuvllas. Aajeges ja HINT:s ledje maid ovddasteaddjit. Čoahkkima ulbmil lei digaštallat doaibmabiju 22 Sámegeielaid doaibmaplánas: Sierra doaibmabijut mat galget nannet giellaovdáneami oarjilsámi guovllus ja julevsámi guovllus. Čoahkkimis ledje ovttaoavivilis ahte lea dehálaš árrat ángiruššagoahit. Nordlándda fylkamánni diedihii ahte sis ledje 2009:s ruđat gelbbolašvuodáloktemii mánáidgárdebargiide. Stuorat oassi čoahkkimis lei ovttaoavivilis ahte váhnemiidda ferte diehtujuohkin dan birra man dehálaš lea hupmat sámegeiela mánáiguin. Hástalus lea gávnnahtit ollislaš gova galle sámi mánat leat. Nordlándda ja Davvi-Trøndelága fylkamánnit ovttasbarget dán áššis.

Sámediggi galgá ovttas Nordlándda, Romssa ja Finnmárku fylkamánniiguin, Sámi allaskuvllain ja Oahpahusdirektoráhtain lágide sámi mánáidgárde- ja skuvlakonferánssa 2010. Konferánssa galgá lágiduvvot Oslos 02. ja 02.11.10. Lea nammaduvvon hálddahaslaš bargujoavku ovttasbargi ásašusain mii galgá gárvvistit prográmmaevttohusa 20.06.10 rádjái.

- Váikkuhit dasa ahte rávesolbmot ožžot oahpahusa sámegeielas

Sámediggeráđđi ja Máhtodepartemeanta leat konsultašuvnnaid bokte soahpan ahte Sámedikkiin galgá váldot oktavuoha vejolaš konsultašuvnnaid birra oahpposervviid doarjjanjuolggadusaid boahttevaš evalueremiid oktavuodas.

- Váikkuhit dasa ahte bistevas sámi dulkaohppu ásašuvvo

15.03.10 oassálasttii sámediggeráđđi čoahkkimii Ođasmahttin- ja hálddahasdepartemeanttain (OHD) Oslos gos lei fáddá sámi dulkaohppu ja sámi dulkkaid autorisašuvdna. Čoahkkimii ledje maiddái boahán Sámi allaskuvla, Nordlándda allaskuvla, Davvi-Trøndelága allaskuvla ja Oslo allaskuvla. Čoahkkimis sohpe Sámi allaskuvlii doaimma čielggadit boahttevas sámi dulka- ja jorgaleaddjioahpu.

- Váikkuhit dasa ahte refušuvdnamáksomearit muddejuvvojit nu ahte dat gokčet duohta goluid
- Váikkuhit dasa ahte Sámi allaskuvla ovddiduvvo álgoálbmotuniversitehtan

Sámediggeráddi ja Máhttodepartemeanta leat konsultašuvnnaid bokte soahpan mandáhta, čoahkádusa ja čállingotti sámi dutkama ja alit oahpu lávdegoddái. Máhttodepartemeanta ja sámediggeráddi áigot konsulteret lávdegotti nammadeami birra.

- Váikkuhit dasa ahte boarráset sámiid máhtolašvuohta dohkkehuvvo ja boahdá oidosii dan bokte ahte bálkáhít sin máhttogaskusteadjin vuodđooahpahusas
- Váikkuhit dasa ahte sámi guovlluid giliskuvllat bisuhuvvojit
- Váikkuhit dasa ahte oahpahusláhka oahpahusa várás sámegilli ja sámegielas ođasmahttojuvvo

Váikkuhangaskaoamit

Oahpponeavvut

Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Bušeahhta 8 975 000 ru. Ohcanáigemearrái 01.02.10 ledje boah tán 75 ohcama oktiibuot 28 748 435 ru ovddas. Sámedikki doarjjastivra juolludii cuoŋománus doarjagiid 19 oahpponeavvoprošektii, oktiibuot 8 779 100 ru.

Earenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Bušeahhta 1 900 000 ru. Ohcanáigemearrái 01.02.10 ledje boah tán 32 ohcama oktiibuot 7 938 350 ru ovddas. Sámedikki doarjjastivra juolludii cuoŋománus doarjagiid 14 oahpponeavvoprošektii, oktiibuot 1 897 200 ru.

Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Bušeahhta 1 000 000 ru. Ohcanáigemearrái 01.02.10 ledje boah tán 7 ohcama oktiibuot 1 882 630 ru ovddas. Sámedikki doarjjastivra juolludii cuoŋománus doarjaga ovtta prošektii, 1 013 000 ru.

Gelbbolašvuođa bajideapmi

Stipeanda ohppiide geain lea sámegiella joatkkaskuvlla fágasuorggis

Bušeahhta 2 400 000 ru. Geavahan 2 400 000 ru.

2009/10 skuvlajagis ledje oktiibuot 441 ohcci juhkkoujvovon ná:

199 oahppi geain lea sámegiella vuosttašgiellan, máksán 6 820 ru juohke oahppái

134 oahppi geain lea sámegiella nubbingiellan, máksán 5 135 ru juohke oahppái

104 oahppi geain lea sámegiella amasgiellan, máksán 3 415 ru juohke oahppái

4 ohcci eai ožžon stipeandda go eai deavdán stipeandagáibádusaid ohppiide geain lea sámegiella joatkkaskuvlla fágasuorggis.

Fágalaš gelbbolašvuođa bajideapmi

Bušeahhta 800 000 ru.

Stipeanda alit ohppui

Bušeahhta 1 550 000 ru. Geavahan 1 537 000 ru.

Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. ja gollgogtmánu 1. b. Ohcanáigemearrái guovvamánu 1. b. ledje oktiibuot 119 ohcan stipeandda alit ohppui, ja dat ledje juhkkoujvovon ná:

- ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddjit, máksojuvovon oktiibuot 173 600 ru.

- lulli-, julev- ja davvisámegiella, máksojuvovon oktiibuot 322 400 ru.

- joatkkaoahppu boarrásiidfuolahusas, máksojuvovon oktiibuot 49 600 ru.

- joatkkaoahppu eastadeami ja áhpásmahhtima siskkobeaalde, máksojuvovon oktiibuot 49 600 ru.

- alit oahppu luonddu- ja birassuorggis, máksojuvovon oktiibuot 942 400 ru.

Doarjja sámi mánáidgárddiide

Bušeahhta 9 905 000 ru.

Váikkuhangaskaoamit - doaibmabijut oahpponeavvorráhkadeami nannemii

Oahppogirjjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi
Bušeahtta 4 000 000 ru.

Sámedikkis lea leamaš vuodđoskuvlla matematihkkabuktosa jorgaleapmi fállagis ja fállagat leat evaluerejuvvon. Viidásit proseassa lea jođus ja jáhkkimis ráhkaduvvo kontrákta geassemánu álggus. Davvi-, julev- ja lullisámi tearbmaráhkadanbargu matematihkas galgá maiddái álggahuvvot.

Pilotprošeakta – resursaskuvla julevsámi guovllus
Bušeahtta 800 000 ru.

Ájluovta skuvla lea sádden stahtusraportta 26.03.10 mii čájeha makkár oahpponeavvoprošeavttaiguin leat bargame. Sii meroštallet gárvet gávccii proševtta dán jagi. Ovdal geasseluomu galgá stivrenjoavku čoahkkinastit.

3 Giella

Sámegiela suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahhteáigái. Sámi kultuvrra áibbas guovddáš eaktu boahhteáigái lea ahte álbmogis lea vejolašvuohta geavahit iežas giela.

Váldomihttomearri

- Buktit oidnosii ja nannet sámegiela

Oassemihhttomearri

- Bisuhit ja viidásit ovddidit dálá arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sámegiela váste
- Ealáskuhttit sámegiela dain guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Ovddidit ja nannet sámegielseavaheami guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegiela geavaheami, ja earenoamážit deattuhit lullisámegiela

Sámediggeráđđi lea juolludan 500 000 ru doarjaga gokčat goluid giellabarggu/terminologiijaráhkadeami ja viidásit oahpponeavvorráhkadeami oktavuodas Elgá skuvllas. Dat dahkkui sihkkarastin dihte ahte oahppit geat leat leamaš mielde ođđasis ealáskahttinprošeavttas besset ollašuttit skuvlla sámegielain vuosttašgiellan.

- Háhkát daid buoremus rámmaeavttuid sámegiela váste gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevráiguin

Sámediggeráđđi lágidii ovttas Sámi allaskuvllain ja Statped Nord sámi pedagogalaš fágabeivviid Guovdageainnus 03.-04.03.10. Sámediggeráđđi rabai fágabeivviid ja oassálasttii paneladigaštallamis mas fáddán lei "Sámegielaid seailuheapmi ja ovdánahttin".

- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte

Sámediggeráđis lea leamaš čoahkkin Riikaantikvárain viidásit proseassa birra barggus oazžut ohcanprográmmaid kulturmuutohcan ja Askeladden sámegillii. Dan oktavuodas leat geahčadan osiid Askeladdena tearbmaliistuoin, ja kvalitehtasihkkarastán dain. Muhtun terminologiijat leat juo dohkkehuvvon ja sáhttet geavahuvvot Askeladdenis, muhto lea ain ollu mii ferte dohkkehuvvot. Dasto váilu maiddái olu terminologiija, ja daid ferte ráhkadit dađistaga.

Sámediggerádis lea leamaš čoahkkin Kárášjogas sámi giellaguovddážiiguin mat leat bargan báikenammaprošeavttaiguin, ja doppe oassálasttii maiddái Stáhta kártadoaimmahat. Fáddá lei sámi báikenamat. Giellaguovddážat muitaledje iežaset barggu birra báikenamaid čohkkemiin ja almmuhemiin, ja Stáhta kártadoaimmahat čilgii báikenamaid dohkkehanproseassa.

Dál lea álggahuvvon proseassa áсахit odđa sátnе- ja tearbmabáŋkku. Dálá čoavddus (risten.no) ii govčča dálá gáibádusaid teknihkalaččat buori digitála reaidun terminologijja- ja sátnegirjái.

- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegiela sámi báikenammabarggu bokte

Sámediggeráddi lea oassálasttán GiellaGiella Forumii gos logaldalle sámi báikenama barggu ja báikenammalága birra, ja maiddái tearbmabarggu ja tearbmabáŋkku risten.no birra. Lassin lea sámediggeráddi oassálasttán paneladigaštallamii sámi báikenamaid birra Deanu gielddas. Sámediggeráddi lea maiddái logaldallan matrikel- ja báikenammalága kurssas maid Geoforum Finnmark lágidi.

Sámediggeráddi lea rávven sámi báikenamaid geavaheami ektui, earret eará journalistaid, suohkaniid, lágádusaid ja earáid geat barget sámi báikenamaiguin. Earret eará leat buktán loahpalaš rávvema nammaášši oktavuodas Snoasa suohkanis, gos suohkan háliida mearridit gili ja suohkana nama lullisámegilli. Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea maiddái rávven sámi buohtalasnama Rago álbmotmeahccái: Rágo suoddjimpárkka.

- Čalmustahttit sámegielaid áitojuvvon dili ja ovttasráđiid Ráđđehusain čadahit sámegiela doaibmajuid mat leat Ráđđehusa doaibmaplánas
- Bargat dan nala ahte áсахit nationála sámi giellaorgána nannenvárás sámi giellabarggu
- Bargat sámegiela hálddašanguovllu viiddidemiin

Sámediggeráddi oassálasttii EDS-suohkaniid oktasaš suohkanstivračoahkkimii (Evenášši, Skánit ja Dielddanuori), gos okta diehtujuohkináššiin lei sámegiela hálddašanguvlui searvan. Sámediggeráddi mitalii maid sámegiela hálddašanguvlui searvan mielddisbuktá.

Sámediggeráddi oassálasttii čoahkkimii Raavrhvijkke (Røyrvik) suohkaniin sámegiela hálddašanguvlui searvama birra 27.05.10. Sámediggeráddi mitalii maid sámegiela hálddašanguvlui searvan mielddisbuktá.

- Veahkkin áсахahhttit eanet almmolaš giella- ja kulturguovddážiid

Sámediggeráddi oassálasttii odđa giellaguovddáža rahpamii Omasvuonas 15.02.10. Giellaguovddáš lea mánggagielat guovddáš mii bargá sámegiela ja kveanagiela nannemiin ja sealluhemiin suohkanis.

- Bargat dan ala ahte áсахuvvo johtti bálvalus mii galgá fállat sámegielat boarrásiidda lohkan- ja čállinveahki

Váikkuhangaskaoamit – giella, njuolgga doarjagat

Guovttegielalášvuoda doarjagat, gielddat/suohkanat
Bušeahtta 40 671 000 ru.

Guovttegielalášvuoda doarjagat, fylkagielddat/-suohkanat
Bušeahtta 5 100 000 ru.

Sámi giellaguovddážat
Bušeahtta 5 500 000 ru.

Sámegiela hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkasuohkaniid doaibmaplánat leat bohtán sisa áigemearrái 01.03.10. Suohkanat ja fylkasuohkanat leat ožžon mearkkašumiid doaibmaplánaide, oassin ulbmilolahusa raporterema mihttomearis.

Váikkuhangaskaoamit – giella, ohcanvuđot

Giellaprošeavttat sámegeiela hálddašanguovllus
Bušeahtta 2 450 000 ru.

Giellaprošeavttat olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu
Bušeahtta 4 160 000 ru.

Ohcanáigemearrái 01.03.10 ledje bohtán sisa ohcamat oktiibuot 9 508 576 ru ovddas, 21 ohcama hálddašanguovllus ja 27 ohcama olggobealde hálddašanguovllu. Ohcamat leat meannuduvvome ja biddjojit doarjjastivríi 15.-17.06.10.

4 Kultuvra

Máŋggabealláš kultureallin nanne sámi gullevašvuoda ja identitehta, ja váikkuha ealli báikegottiide gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Nanu ja aktiivvaláš sámi deaivvadanbáikkít, kulturásahusat ja museat
- Sámi dáiddalaš ja kultuvrralaš ovdanbuktimiid girjáiuvuohta mat gaskkustuvvojít sámi ja dáčča servodagas
- Máŋggabealat valáštallandoaimmat sámi álbmogii
- Viiddes kulturdoaimmafáldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre bibliotekafáldat sámi geavaheddjiide
- Báikkálaš servodagat árvvusatnet sámi kultuvrra

Strategiijat

- Váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami aktiivvaláš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte

Sámediggeráđđi lea dahkan šiehtadusa Norut Altain mii galgá evalueret Kulturovdánahttima doarjjaortnega. Evalueren galgá gárvvistuvvon golgotmánu 1. b. 2010 rádjái.

- Nannet ja ovddidit ovttasbarggu aktevrraiguin mat barget sámi kulturovddidemiin

Sámi girkoráđđi lea ovttasbarggus golmma davimus bismagodderáđiin ja Oslo bismagodderáđiin hábmen plána sámi girkoallimis “ Sámi girkoallima strategalaš plána”. Plána lea sáddejuvvon viidát gulaskuddamii. Sámi girkoráđđi lea plána geigema oktavuodas maid lágiidan njeallje gulaskuddanseminára. Sámedikkis lea golmma semináras leamaš ovddasteaddji. Sámediggeráđđi áigu láchit dili nu ahte “ Sámi girkoallima strategalaš plána árvalus” váldo bajás sierra áššin Sámedikki dievasčoahkkimis 2010 čakčamánu.

Sámediggeráđđi rabai Nuoraid kulturgilvovhallan Finnmárkkus njukčamánu 23. b. 2010. Gilvovhallan čohkkii gosii 300 oasseváldi miehtá fylkka, gos sámi ja dáža nuorat besse ovdanbuktít iežaset čehppodaga dáidaga ja kultuvrra surggiid siskkobealde.

- Nannet dialoga sámi valáštallanservviiguin ja organisašuvnnaiguin ovddidan dihte movttiidandoaimmaid sámi valáštallantaleanttaide

Arctic Winter Games (AWG) lágiduvvui Grande Prairie gávpogis Canadas áigodagas njukčamánu 6. b. – 13. b. rádjái. Sámediggepresideanta Egil Olli ovddastii Sámi Parlamentáralaš Ráđi dáin gilvuvuin Canadas.

Doppe geahčai son nuoraid go gilvvohalle, jugii medáljjaid ja deaivvadii gilvvuid ovddasteddjiiguin. Gilvvuid raporta lea mielddusin dieđáhusas.

Sámi Heargevuodjin Lihttu (SHL) lágidii Máilmmimeašttirgilvvuid loahppagilvvohallamiid Harstad gávpoga heastagilvvohallansilljus. Sámediggeráđđi oassálasttii ja doalai rahpansártni lágidemiid rahpamis.

Sámediggeráđđi lea oassálastán Sámiid Valáštallanlihtu- Norga (SVL-N) dikkis mii dollojuvvui Álttás miessemánu 8. – 9. b. 2010. Sámediggeráđđi doalai rahpansártni dikkis gos válddii bajás earret eará heargevuodjimiid dili ja organiserema, Sámiid oassálastima AWG- gilvvuin ja gos spealloruđaid juohkin sámi valáštallamii váldojuvvui bajás.

- Bisuhit ja ovddidit dialoga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannen dihte sámi kulturovdáneami rámmaeavttuid

Sámediggeráđđi lea doallan čoaikkima AMB- utviklingain guovvamánu 18. b. 2010, gos UNESCO konvenšuvnna guorahallan eahpeávnnaš kulturárbbi gáhtten lei fáddán. ABM- utvikling lea ožžon bargun kulturdepartemeanttas hábmet logahallama konvenšuvnna álggaheami birra, ja bivddii Sámedikki ovtasbargat dán áššis. Logahallan mii galgá hábmejuvvot galgá válmastuvvot ja geigejuvvot Kulturdepartementii 2010 čavčča. Sámediggeráđđi lea sádden vuosttaš cealkámuša konvenšuvnna čuovvoleapmái miessemánu 2010. Cealkámušas lei sámi eahpeávnnaš kulturárbbi birra, kulturilbmaneamii birra mii definerejuvvo sámi immateriálalaš kulturárbbin, birrasiid birra mat ovddastit immateriálalaš kulturárbbi, ja maid sámi immateriálalaš kulturárbbi vára váldima ja viidásetfievrideami birra.

Sámediggeráđdis lea leamaš čoaikkim stáhtačállin Lubna Jaffery Fjell:in Kulturdepartemeanttas njukčamánu 9. b. 2010. Fáddán čoaikkimis lei Beaivváš Sámi Nášunála Teáhter, ja Sámediggi lei bovden teáhtera searvat čoaikkimii. Beaivváš geigii iežas hástalusaid mat gusket earret eará ekonomijii ja rekrutteremii. Dasa lassin lei ođđa teáhtervisti fáddán čoaikkimis.

- Váikkuhit sámi mediafálaldaga nannema
- Sámedikki ja fylkkagielddaid gaskasaš ovtasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láhčit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái

Sámediggeráđđi lea sádden sámi čáppagirijálašvuoda ja sámi musihka/ juoigama sisaoastinnjuolggadusaid gulaskuddamii buohkaide geaidda ášši gullá. Gulaskuddanáigemearri lea geassemánu 1. b. 2010, ja gulaskuddanproseassa galgá leat gárvvistuvvon ovdal Dáiddáršiehtadus 2011 sohppojuvvo.

- Veahkin ásaht sámi dáiddamusea
- Bargat dan badjelii ahte duohtandahkat ođđa teáhtervisti Beaivváš Sámi Teáhterii

Sámediggeráđdis lea leamaš čoaikkim Centrum Eiendom:in cuoŋománu 28. b. 2010 ođđa teáhtervistii birra Beaivváš Sámi Nášunála Teáhterii. Beaivváš ja Guovdageainu suohkan oassálaste čoaikkimii. Centrum Eiendom muitalii proseassa stáhtusa birra. Sin oaivila mielde lea Kulturdepartemeantta buktán signálaid ahte gávdno vejolašvuodta gávdnat ruđaid prošehtii. Centrum Eiendom maid geažuhii dárbbu čielggadeapmái Sámedikkis mii guoská viessoláigoruhtadeapmái.

Sámediggeráđđi muitalii ahte fargga biddjojot johtui konsultašuvnnaš gaskal Sámedikki ja departemeantta viessoláigoruhtadanortnega birra. Rollat ja ovddasvástádus gaskal Sámedikki ja departemeantta ii leat čielggas mii guoská viessoláigoruhtadeapmái. Sámediggeráđđi ii leat sáhtán dahkidit Beaivváš Sámi Nášunála Teáhterii dán ovdal Sámediggi diehtá ahte oažžu go ruđaid dasa. Sámediggeráđđi doalaha dan maid ovdal lea dadjan, muhto čujuhii maiddái dasa ahte Sámediggi lea geatnegahtton čuovvut fálaldatnjuolggadusaid go lea sáhka almmolaš ruhtadeamis.

- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid stuoridemiin
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaibmamii ja fágalaš ovddideapmái

Sámediggeráđdi lea mearridan juolludit 300 000 ru. Ä'vv - Saa'mi mu'zei (Nuortalaš musea) musea čájáhusbargui. Juolludemiin áigu Sámediggeráđdi ahte museas galget leat oadjebas ekonomalaš rámmat vuoddočájáhusa barggus rahpama rádjái čakčat. Vuoddočájáhus lea oassin visttis ja prinsihpalaččat lea dán ruhtadeapmi Kulturdepartemeantta ovddasvástáduš. Huksenproseassa mañideapmi lea mielddisbuktán ahte golut vuoddočájáhusa bargguin leat lassánan. Sámediggeráđdi juolluda dán lassiruda vai eastadit vel eanet mañidemiid. Dáinna juolludemiin sáhtta Ä'vv earret eará ain doalahit ovttá prošeaktavirggi mii lea čadnon vuoddočájáhusa bargui. Teknihkalaš váttisvuodaid geažil visttis, de lea maid sisafarren mañiduvvon. Ä'vv rahppojuvvo 2010 čavčča.

Vuodđudus Deanu ja Várjjat museasiida álggahuvvui formálalaččat miessemánu 7. b. 2010. Dán duogábealde leat Deanu, Unjárgga ja Máttá- Várjjat gielddat ja Sámediggi. Deanu musea, Várjjat Sámi Musea, Saviomusea ja Nuortalaš musea leat dán bokte ožžon oktasaš doaimmahanorganisašuvnna. Museasiida galgá iežas doaimmain váikkuhit dasa ahte sámi iešdovdu, giella ja kulturárbevierru duođaštuvvojit, čalmustahhttojuvvojit ja ovdánahttojuvvojit. Siida gokčá kulturhistorjjá mii guoská nuortalaš sámiid, mearrasámiid ja johkasámiid kultuvrii, ja John Savio dáidagii ja historjái. Siida bargu manná maid riikkarájáid rastá Ruššii ja Supmii. Tove- Lill Labahá Magga välljejuvui stivrra jođiheaddjin Deanu ja Várjjat museasiidii. Museasiidda beaivválaš doaimmaheapmi álggahuvvo ođđajagimánu 1. b. 2011. Ovdal dan galget oktasaš doaimmahančovdosat leat sajis ja eaiggátgielddat galget čállán doaimmahanšiehtadusa.

Sámi museat eai leat ožžon dan ekonomalaš bohtosa mii lei vurdojuvvon museareforbmás. Sámediggeráđdi lea dan sivas evttohusas reviderejuvvon bušehtti vuoruhan sámi museaid. Árran ja Várdobáiki leaba evttohusvonn oážžut 600 000 ru lasáhusa goabbáge reviderejuvvon bušehtas viidásetfiervridit doaimmaheami. Árrana oassi manná bihtánsámi museadoaimmaheapmái. Museasiiddat ášahuvvo 2009 ja váldojuvvo mielde fásta doaibmabušehtas 2010 rájis. Evttohusvonn lasáhus lea Oasseguorahallama mielde Sámi museadoaimmaheapmi Davit Nordlánddas ja Romssas. Lasáhus galgá váikkuhit dasa ahte museasiiddat galget ollet dohkálaš dássái museadoaimmahemiin nu ahte siiddat sáhttet doaimmahit iežaset plánejuvvon museadoaimmaheami jagis 2010. Ája sámi musea (Davviguovllu olbmuid guovddáš) lea virgádan konserváhtora ja lea bidjan johtui barggu čadáhut ja gearggahit iežaset vuoddočájáhusa sin ođđa vistti rahpama oktavuodas ođđajagimánu 1. b. 2011.

Finnmárkku fylkkasuohkan lea hábmeme ođđa museaplána Finnmarkku museaid várás, vuodđun das lea stáhtusa ja hástalusaid dárboguorahallan. Plána galgá earret eará buktit evttohusa oktasaščovdosiidda, dat mearkkaša ahte ráhkadit oktasašvirggiid mat leat báikkáduvvon ovttá organisašuvdnii/ ášahussii. Sámediggeráđdi ii hálit ahte dákkár vuogádat bohtá, go mii geahččat sámi museadoaimmahemiid ovttas. Muhto mii leat gal miehtan searvat dárboguorahallama hábmemi, vai oážžut ollislaš stáhtusraportta buot museain. Raportta galgá geigejuvvo 2010 čakčamánu, ja mii áigut dán geavahit reaidun go hábmet iežamet museastrategiija, ja vuodđun bušehttabargguin juolludeaddji eiseválddiid ektui. Lea pláns čadáhut dákkár dárboguorahallama dain eará sámi museain 2011:s.

- Veahkkin sihkkarastit riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáža doaimma

Sámediggerádis lea leamaš čoaikkinn Internationála sámi filbmaguovddážiin/ Internasjonalt samisk filmsenter (ISF), doaibmadoarjaga dárbbu birra ja filbmafoandda ruhtadárbbu birra. Hástalusas Sámediggeráđdi lea sihkkarastit ISF sihkkaris rámmaid viidáset doaimmaheapmái. Dan sivas berre ISF oážžut eanet almmolaš ášahusaid eaiggátoassái. Dákkár organiseren berre buktit sihkkarit rámmaid filmmaid doaimmaheapmái ja ovdánahttimii. Sámediggi, ISF ja Guovdageainnu suohkan leat vuodđudan bargojoavkku mii galgá buktit evttohusa ođđa organisašuvdnii. Dan bokte šaddá buoret vejolašvuhta duohtandahkat filbmafoandda álggaheami. Sámediggeráđdi bargá viidáset áššin ja geahččala oážžut dillái čoaikkima GOD:in gos dat lea fáddán.

- Viidásit bargat čoaikkananbáikkiid ja kulturásahusaid realiseremiin sámi guovlluin

Áarjelsaemien Teatere mearridii 2009 jahkečoahkkimis rievdadit organiserema almmolaš vuodđudussan jagis 2010. Sámediggerádis lea leamaš čoahkkin stivrajođiheddjiin dán proseassa birra.

Váikkuhangaskaoamit – Kultuvra – Njuolggodoarjagat

Sámi kulturvisttit
Bušeahtta 9 238 000 ru.

Sámi festiválat
Bušeahtta 2 951 000 ru.

Sámi valáštallan
Bušeahtta 2 416 000 ru.

Sámi teáhter
Bušeahtta 17 197 000 ru.

Sámi prentosat
Bušeahtta 3 036 000 ru.

Girjebusset
Bušeahtta 6 374 000 ru.

Museat
Bušeahtta 21 279 000 ru.

Váikkuhangaskaoamit – Kultuvra – ohcanvuđot

Musihkkaalmmuheamit
Bušeahtta ru. 1 900 000.
26 ohcama leat boahtán sisa, 4 770 560 ru ovddas.

Kulturdoaimmat mánáid ja nuoraid várás
Bušeahtta ru. 1 900 000. 826 000 ru lea geavahuvvon.
25 ohcama leat boahtán sisa, 1 935 490 ovddas.

Eará kulturdoaimmat.
Bušeahtta ru. 2 693 000. 3 205 400 ru lea geavahuvvon.
122 ohcama leat boahtán sisa, 9 866 217 ru ovddas.

Sámi govvasárggus ráiddut
Bušeahtta ru. 460 000.

Sámi lágádušat
Bušeahtta ru. 2 750 000. 2 750 000 ru lea geavahuvvon.
6 ohcama leat boahtán sisa, 6 457 046 ru ovddas.

Sámi girjebussiid investeremat
Bušeahtta ru. 2 000 000.

Sámi deaivvadanbáikkiid
Bušeahtta ru. 950 000. 950 000 ru lea geavahuvvon.
9 ohcama leat boahtán sisa, 2 288 300 ru ovddas.

5 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat juohkelágan ealáhusaiguin lea guovddáš eaktun bisuhit ássamiid sámi guovlluin.

Váldomihttomearri:

- Nana ja mánggabealat ealáhuseallin mas lea beroštupmi sámi kultuvrii, lundui ja birrasii sámi guovlluin

Oassemihhtomearri:

- Bisuhit mánggabealat ealáhuseallima bargodilálašvuoda
- Ođđa bargosajit mánggabealat ealáhuseallimis

Strategiijat:

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte bisuhit ja ovdánahttit mánggabealat ealáhuseallima doarjaruđaid buriin juogademiin sohkelabeliid gaskka
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte addit nuorra ásaheiddjiide vejolašvuoda álggahit iežaset doaimma
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte addit nissonolbmuide vejolašvuoda álggahit iežaset fitnodaga
- Gulahallama bokte guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará oasálaččaiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái

Sámediggerádis lea leamaš čoahkkin 11.05.10 guđa stáhtarádiin ealáhusovddideami birra sámi guovlluin. Čoahkkima fáddán lei guorahallat makkár vejolašvuodát ja rámmaeavttut leat ođđa fitnodagaid ásaheapmái ja movt sáhtášii ovddidit ealáhuseallima sámi guovlluin. Sámediggeráddi deattuhii man deatlaš lea heivehit almmolaš ortnegiid smávibuš ealáhusdoaimmaide sámi guovlluin. Sámediggeráddi deattuhii maiddái man deatlaš lea ahte departemeanttat oktiordnejit ealáhusovddideami ángiruššamiid sámi guovlluin.

Sámediggeráddi lea gulahallan Finnmárkku fylkkagieldain ja lea ságastallan movt Sámediggi buoremus vuogi mielde sáhtášii leat mielde strategalaš ealáhusovddidanbarggus Finnmárkkus regionála searvevuoda bokte, nu ahte sámi áššit válđošedje vuhtii proseassain. Finnmárkku fylkkagielda galgá dál árvvoštallat dán barggu ođđasis organiserema.

- Suodjalit ja ovddidit mariidnaealáhusaid ávnnaslaš vuodđun ássamiid ja barggolašvuhtii sámi guovlluin

Birasgáhttendepartemeanttain leat leamaš konsultašuvnnat politihkalaš dásis mearraluossabivddu reguleremiid birra 11.05.10 ja 27.05.10. Šattai ovttamielalašvuolta das ahte reguleremat jagi 2010 várás leat gaskaboddosaččat ja ahte bivdoálggahanáigi lea seamma go 2009:s eanaš guovlluin Davvi-Romssas ja Finnmárkkus. Bivdoáiggiid guhkkodat lea veaháš gáržžiduvvon suoidnemánus/ borgemánus. Guollebivddu regulerenváldi mearas ja jogain galgá jagi 2011 rájes biddjojuvvot seamma váldedássái. Dasto lei ovttamielalašvuolta das ahte ráhkaduvvo šiehtadus Birasgáhttendepartemeantta ja Sámedikki gaskka boahhtevaš reguleremiid ovttasbarggus mas vuolggasadii válđojuvvot álbmotrievttis ja mas leat mielde čuovvovaš fáttát: ulbmil, ovttasbargodagaldumit, máhtolašvuoda ovddideapmi, mielde maiddái ovttasbargu dieđalaš ja vásihusvuodot máhtolašvuoda gaskka, ja dasto konsultašuvdnanjuolggadusat main báikkálaš searvan maiddái galgá gozihuvvot. Sierramielalašvuolta das ahte bivdu álggahuvvo easka 15.06. riddoguvvullus lea čállojuvvon protokollii.

Sámediggeráddi searvvai ja doalai sáhkavuoru luondduluossakonferánsas Lillestrømmas 04.-05.10. Sámediggeráddi lea leamaš mielde luondduluossahálddašemi ovttasbargoráđi čoahkkimis Troanddimis

04.-05.10, ja lea leamaš áicin oktavuohačoaččimis Luondduhálldašan direktoráhta ja Finnmárkku mearraluossabivdiid organisašuvnnaid gaskka 04.03.10.

- Veahkehit bisuhit eanadoalu deatalaš kulturguoddin ja barggaheaddjin sámi guovlluin

Sámediggerádis lea leamaš čoaččim 25.03.10 Eanadoallo- ja biebmoministariin, gos ráddi buvttii árvalusaid eanadoallošiehtadussii. Dievasčoaččim meannudii daid guovvamánus. Sámediggeráddi deattuhii earret eará ahte sámi guovllut leat stuorát guovllut go Finnmárku. Sámediggeráddi evttohii nuvttá mielkeeriid nuoraide geat háliidit álgit doaluin, stuorát mielkeeriid doaluide main lea unnit go 120 000 l mielkeearri ja buoret luopmo- ja astoaigeortnegiid. Vaikko boraspirepolitihkka ii leange šiehtadallanfáddán, de válđojuvvojedje ovdan dat hástalusat mat sávzaealáhusas leat boraspiriid dagahan stuorra vahágiid geažil. Loahpas čujuhii Sámediggeráddi ahte eanadoalloeiseválddiid juolludan ruđat Sámediggái eai leat lassánan – ráddi evttohii 4 miljon ruvdnosaš lasáhusa.

Sámediggeráddi searvá bargui ođđa stuorradiggedieđáhusain eanadoallo- ja biebmopolitihka birra ja lea ovddidan gaskaboddosaš árvalusaid dieđáhussii. Árvalusain lea ráddi deattuhan ahte eanadoalli dat ferte leat guovddázis dieđáhusas ja báikkálaš resurssaiguin ávkástallan. Sámediggeráddi dovddahii ahte ođđa stuorradiggedieđáhus sáhtášii láchit positiivvalaš ovdáneami eanadoalus. Ealli gilit dáhkkit buot buoremusat sihkkaris boahteáiggi sámi kultuvrii ja gillii. Sámediggeráddi háliida ahte otnáš doarjjaortnegat fievrividuvvojit ja ovddiduvvojit viidáseappot. Investerenortnegiin ferte vuhtii válđit dárbbuid mat gusket sihke bajásdoallami, ođđasis huksemiidda ja ođđa visttiide. Jos nuorat galget álgit doaluin bargat, de fertejit gávdnot buorit rekrutterenortnegat. Deatalaš lea ahte eanadoallu lea miehtá riikka, man oktavuodas deattuhuvvo maiddái unnit doaluid bisuheapmi. Sámediggeráddi čujuhii ahte davviguovlopolitihkas eai nu erenoamážit biddjojuvvo guovddázii ealáhusat nannámis. Sámediggeráddi áigu diktit guovlluid válđit stuorát váikkuhanfámu eanadoallopolitihkkii mii sáhtášii buktit stuorát regionála árvoháhkama.

Sámediggeráddi čujuhii konsultašuvdnašiehtadussii mii lea stáhta ja Sámedikki gaskka ja čujuhii ahte Sámediggi ferte oázžut stuorát váikkuhanfámu eanadoallopolitihkkii, erenoamážit doaibmajuid oktavuodas mat leat deatalaččat sámi álbmogii.

Sámediggeráddi deattuhii árvalusainis ođđa eanadoallo- ja biebmopolitihkkii ahte Sámediggi galgá oázžut stuorát váikkuhanfámu boraspirepolitihkkii. Sámediggeráddi háliida ahte boraspiriid hálldašeapmi galgá gehččojuvvot fárrolagaid olmmošvuoigatvuodáiguin ja álgoálbmotrivttiiguin. Boraspirepolitihkka váikkuha njuolga ekonomijai sihke boazodoalus ja eanadoalus.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta (EBD) eanadoallo- ja biebmopolitihkalaš dieđáhusas galgá maiddái boazodoallu válldahallojuvvot. Sámediggi lea čilgen EBD:ii ahte Sámediggi váldoášsis oaivvilda ahte Ráđdehus berrešii ráhkadit sierra boazodoalldieđáhusa. Sámedikki mielas lea váttis oaidnit ahte eanadoallo- ja biebmodieđáhus sáhtášii doarvái buori vuogi mielde gozihit boazosápmelaččaid hástalusaid dieđáhusas mii vuolggasajis siskkilda ealáhusaid viidát.

Ovttasbarguin Innovašuvdna Norggain ja Finnmárkku fylkkamánniin lea Sámediggeráddi álggahan sierra ángiruššamiid eanadoalu váras Ávjováris. Dán ovdaprošeaktaáigodagas galget Porsáŋgu, Kárašjoga ja Guovdageainnu gielddat hábmet válđoprošeavtta.

Sámediggeráddi lea searvan ovttasráđiid Innovašuvdna Norggain ja Finnmárkku fylkkamánniin guorahallat movt dat vuoruhit giliovddidanruđaid. Dát bargu čuovvuluvvo.

- Veahkehit ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnáhahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuid

Sámediggeráddi lea ráhkadahtán duoji doaibmadoarjjaortnega evaluerema. Raporta galgá leat vuodđun šiehtadallamiidda duodjeorganisašuvnnaiguin.

Sámediggi lea ángiruššan viidát duoji ektui. Sámediggeráddi oaivvilda alddis leat ođđaseamos dieđuid ja sis lea ollislaš politihkka- ja doarjjahálldašeapmi duojs. Dát lea okta vuolggasajiin rádi čilgehussii ja

miniseminárijii mii ovddiduvvo dán dievasčoahkkimis. Sámediggeráđđi háliida čielggasmahttit duoji árvvu, meroštallat ja guorahallat politihkalaš mihttomeriid, ja dasto konkretiseret daid sierra hástalusaid mat duojs leat ovddabealde.

Sámediggeráđđi lea bissehan jagi 2010 doaibmadoarjaga Duodjeinstituhtii. Sámediggeráđis lea leamaš gulahallan Duodjeinstituhta stivrrain jagi 2009 guovvamánu rájes, ja fáddán lea leamaš mihttomeari, strategiijaid, stivračoahkkádusa ja ekonomijja rievdadeapmi. 23.09.09 ja 18.12.09 beaiváduvvon reivviin čujuhuvvui ahte lea dárbu rievdadusaide, ja ahte vuodđudus ii sáhtán vuordit oažžut doarjaga viidáseappot Sámedikkis, jos rievdadusat eai dahkkojuvvo. Čoahkkimis 08.02.10 stivrajođiheddjiin šattai ovttamielalášvuohta das ahte jagi 2010 vuosttaš njealjadasjagi doaibmadoarjja máksojuvvo. Jos Sámediggi ii oáččos duodaštusa ovdalis namuhuvvon rievdadusain ovdal 31.03.10, de bissehuvvo doaibmadoarjaga máksin. Vuosttaš njealjadasjagi 2010 maŋŋá ii lean Sámediggeráđđi ožžon duodaštuvvon dieđuid Duodjeinstituhta stivrras rievdadusaid birra.

Sámediggeráđđi dieđihii 30.04.10 ahte vuodđudusa doaibma ii dávis Vuodđuduslága §:ii 25 – vuodđudusbearráigeahččan.

- Veahkehit bisuhit ekologalaš, ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzilis boazodoalu ja meahcásteami

Guovvamánus šattai ovttamielalášvuohta boazodoallošiehtadallamiin ođđa boazodoallošiehtadusa ektui 2010/11. Sámediggi lea evttohan šiehtadussii sierra doaibmabijuidd maid Sámediggi oaihvilda váikkuhit mihttomeari ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoalu juksamii.

Sámediggeráđđi doalai meahcástanseminára 03.-04.03.10. Seminára ulbmilin lei čuvget movt meahcceresurssaiguin sáhtta háhkat ođđa bargosajiid. Fáddán ledje sáivačáhcebivdu Norggas ja Davvi-Suomas, makkár vejolašvuođat leat murjiid, urtsiid ja mátkkealáhusaid oktavuodas.

Sámediggeráđđi lea addán gulaskuddancealkámuša DN-raportii mas mielde strategalaš plána sáivačáhcebivddu hálddašeapmái jagiide 2010 – 2015. Dás čujuhit cealkámuša deataleamos čuoggáide:

- Luondduresurssaid hálddašeami oktavuodas bidjá Sámediggi lagašvuođa prinsihpa vuodđun.
- Stuorát fokus árbedieđuide ja árbevirolaš hálddašeapmái sáhtta addit deatalaš máhtolašvuođa boahhteáiggi hálddašeapmái, ja Sámediggi háliida ahte dat biddjojuvvo eanet guovddáži strategiijaplánas.
- Sámiid eallinguovlun lea ollu stuorát geográfalaš guovlu go Finnmárku. Berre bargat dan ala ahte sámiid árbevirolaš geavaheapmi ja sámi kultuvrra ja eallinvuogi vuodá doalaheapmi heivehuvvojit maiddá hálddašeami eaktun eará osiin hálddašeamis ja eará eanaeaggáidii hárrái.
- Sámediggi bivdá ahte Sámedikki ođđa rolla areálaplánemis válddahalloyuvvo strategiijaplánas.

- Veahkkin ásahtit buriid ortnegiid buolvamolsumiidda vuodđoealáhusain

Sámedikki árvalusain boazodoallošiehtadussii deattuheimmet mii man deatalaš lea ahte rekrutterenoasseortnet berrešii oažžut sierra ortnegiid boazodoallošiehtadusa bokte, ja dasto ahte ásahtuvvojit dávgaset sohka buolvamolsumortnegat boazodoalus. Deatalaš lea oččodit eanet nuoraid boazodollui. Hástalusnuoraid rekrutteremis boazodollui lea ahte eai gávdno dohkálaš ekonomalaš rámmaeavttut ásaheapmái ja loahpaheapmái.

- Láhčit gelbbolašvuođaovddideami ja innovašuvvna ovttasbarggu bokte gelbbolašvuođa- ja máhtolašvuođabirrasiguin

Sámediggi lea mielde fierpmádagas mii bargá sámi ealáhushutkosiin. Norlánda fylkkasuohkan oktii ordne barggu fierpmádagas masa maiddá earret eará Romssa fylkkasuohkan searvá. Ealáhushutkosiid lea vealtamehttun deatalaš ovddidit háhkan dihte ođđa doaimmaid ja háhkan dihte vuodá ođđa bargosajiide sámi guovlluin.

Duoji fidnooahppiortnet bođii čakčat 2009 ja guhitta oahppi válđojuvvojedje oahpahalliin. Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvra lea almmuhan ahte válđojuvvojit ođđa fidnooahppit. Sáhtta dahkat gitta 10 fidnooahppisoahpamuša jagis.

- Bargat dan nala ahte Sámedikkis lea dehálaš rolla ealáhusšiehtadallamiin

Čoahkkimis 25.03.10 čalmmustii Sámediggeráđđi konsultašuvdnašiehtadusa ja daid vejolašvuodaid maid dat addá šiehtadallamiidda boazodoalu ja eanadoalu šiehtadusaid oktavuodas. Eanadoallo- ja biebmoddepartemeanta hilggui Sámedikki konsultašuvdna gáibádusa šiehtadallamiid oktavuodas nugo dagai maiddái 2009:s.

- Čuovvolit Riddoguoalástuslávdegotti árvalusa, earret eará gulahallamiin riddo- ja vuotnaálbmogiin

Sámediggeráđđi lea čađahan álbmotčoahkkimiid Sámi vuoigatvuodálávdegotti ja Riddoguoalástuslávdegotti čuovvolemiid oktavuodas 01.-04.03.10 Evenášis, Divttasvuonas, Ránus ja Báidáris.

Golbma konsultašuvdnačoahkkima leat dollojuvvon Guolástus- ja riddodepartemeanttain 22.03, 11.05 ja 28.05.10. Vuosttaš čoahkkin lei politihkalaš dásis, ja dat guokte eará čoahkkima fas hálddahušlaš dásis. Dál čađahuvvo bargu man oktavuodas geahčadit guđet guimmiideaset árvoštallamiid Riddoguoalástuslávdegotti evttohusa ektui dainna áigumušain ahte gávdnat oktasaš vuođu čovdosiidda. Árvoštallama mielde lea gáibideaddji sáhttit gávdnat oktasaš čovdosiid, muhto proseassa orru ain leamen konstruktíiva. Sámediggeráđis lei čoahkkin Bivdiin ja Vuotnabivdiid servviin 16.03.10 Riddoguoalástuslávdegotti čuovvoleami hárrái. Maiddái 14.05.10 dollojuvvui čoahkkin Bivdiservviin.

- Bargat dan nala ahte guollebiebmanealáhus doaibmá ekologalaš prinsihpaid mielde ja ahte soames vuonat gáhttejuvvojit guollebiebmanrusttegiid vuostá
- Váikkuhit boazodoallolága geahčadeami ja ođasmahttima, erenoamážit dan mi guoská oktavuhtii eará sámi beroštumiide

Sámediggeráđis lea leamaš gulahallančoahkkin Norgga sámiid boazodoalloservviin/NBR miessemánus dán jagi. Dán čoahkkimis ságastallojuvvui earret eará dárbbu birra oažžut ovddasteaddji lávdegotti man mandáhtan livččii árvoštallat daid beliid mat eai reviderejuvvon ođđa boazodoallolágas. Sámediggeráđđi oaivvilda ahte dat proseassat mat vejolaččat álggahuvvojit, galget dahkkojuvvot lávga ovttasbargguin boazodoalu ovddasteddjiguin.

- Bargat dan nala ahte boazodoallu oažžu seamma eavttuid mat gusket vuoládusaide ja divadiidda investeremiin ja doaibmareaidduin go eará ealáhusat maiguin sáhtta buohtastahttit

Sámediggi ovddidii 2010/11 boazodoallošiehtadussii ahte livččii dárbu unnidit investerendivadiid ja divadiid guovddáš doaibmareaidduid doibmii boazodoalus.

- Bargat dan nala ahte doaba ártkalaš eanandoallu válđojuvvo atnui hálddašeamis

Árvalusaid oktavuodas eanadoallo- ja biebmodiedáhussii lea Sámediggeráđđi fokuseren ártkalaš eanadoalu ja daid vejolašvuodaid maid dat addá, earret eará go eai dárbbušuvvo nu ollu cirguhanávdnasat. Ártkalaš eanadoalu dovdomearkan galget maiddái leat buvttet borramušgálvvut ja oadjebas borramuš. Sámediggeráđđi háliida ahte dát doaba heivehuvvo riikkaidgaskasaš šiehtadusaide, ja ahte dat maiddái geavahuvvo dalle go eanadoallopolitihkka davviguovvluid várás hábmejuvvo.

- Guorahallat riektesuodjalusa duojis ja láchkamearrideaddji eiseválddiide evttohit láchkasuodjalusa duodjái
- Bargat dan nala ahte lága bokte šaddá riekti ávkkástallat meahcis
- Veahkkin sihkkarastit riektesuodjalusa sámi meahcásteami várás

- Veahkehit dan ahte siidda miellahtuide sihkkarastojuvvojit vuoigatvuodát ávkkástallat luondduressurssaiguin iežaset árbevirolaš geavahanguovlluin

Eará

Dál lea álggahuvvon ealáhusovddidandiedáhusa ráhkadeapmi. Dán diedáhusas galget earret eará bajimuš strategijat hábmejuvot ja dat ovddiduvvo dievasčoahkkimii 2011:s.

Váikkuhangaskaoamit – ealáhusat – njuolgggo doarjagat

Duodjeásahusat

Bušehtta 3 009 000 ru.

Váikkuhangaskaoamit – ealáhusat – ohcanvuodát doarjagat

Ealáhusovddideapmi

Márggalágan ealáhusat

Bušehtta 7 947 000 ru.

Mariidnaealáhusat

Bušehtta 4 165 000 ru.

Eanadoallu

Bušehtta 4 799 000 ru.

Lotnolasealáhusa árvoháhkkanprográmma

Árvoháhkkanprográmma lotnolasealáhusat

Bušehtta 3 150 000 ru.

Duoji fidnooahppiortnet

Bušehtta 1 500 000 ru.

Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut árvoháhkkanprográmmas

Bušehtta 850 000 ru.

Duoji ealáhusšiehtadus

Duoji investeremat ja ovddideapmi

Bušehtta 3 100 000 ru.

Duoji doaibmadoarjja

Bušehta 3 650 000 ru.

Duoji čálgoortnet

Bušehtta 150 000 ru.

Fága- ja ekonomalaš lávdegoddi

Bušehtta 200 000 ru.

Duodjegávppit

Bušehtta 550 000 ru.

Sámi duodjeorganisašuvnnat:

Juolludus 1 560 000 ru.

6 Areálat, birasgáhtten ja kultursuodjalus

Areálat ja resurssat bidjet vuodu ássamii ja ealáhusbargui, ja leat eaktun sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima ovddideapmái. Sámi kulturmuittut leat deatalaš duodaštusávdnasat girjás ja guhkes áiggi ávkkástallamii sámi guovlluin. Kulturmuittut čájehit makkár mearkkašupmi areálain ja luonddus áiggi mielde lea leamaš ekonomalaš, sosiála ja oskkodat diliide. Danne lea sámi kultureanadaga suodjaleapmi deatalaš maiddái sámi oktavuodaide bajásdoallamii máttuid eanadahkii.

Váldomihttomearri

- Areálaiguin ja resurssaiguin ceavzilis ávkkástallan sámi guovlluin sámi historjjá ja sámi árvvuid vuodul

Oassemihttomearit

- Sámi kulturmuittut geavahuvvojit duodaštit sámi ássama guovllus
- Sámi guovlluin deattuhuvvo ceavzilis ja guhkes áiggi perspektiiva buot areála- ja resursaávkkástallamiin
- Sámi vuoigatvuodát gozihuvvojit areálaid ávkkástallamis ja geavaheamis sámi guovlluin

Strategiijat

- Árijjalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet máhtolašvuoda sámi árbedieđuin ja historjjás, ja dasto sámi kulturmuittuid fuolaheami ja suodjaleami vuđđosa
- Háhkát buriid rámmaeavttuid sámi areála-, biras- ja kultursuodjaleapmái gulahallama ja ovttasbarggu bokte guovddáš, guovluláš ja báikkálaš eiseválddiiguin, ja eará relevánta aktevrraiguin

Sámediggeráđđi lea 19.05.10 addán cealkámuša dan raportii mii lea árvvoštallan suodjalusa ođđa soahtegirdiid lokaliserenvejolašvuodaide. Raporttas boahtá ovdan ahte Evenášši okto básan dahje ovttas nuppi básain heive heajumusat eará čovdosiid ektui. Sámediggeráđis eai leat mearkkašumit raportta árvvoštallamii čovdosiid heivvolašvuoda birra, gollomeroštallamiidda ja golloárvvoštallamiidda bargiid, opmodagaid, visttiid rusttegiid ja guovlopolitihka ektui. Muhtun cealkámušat leat addojuvvon šláma ektui ja sámi kultuvrra ja servodaga ektui. Sámediggeráđđi eaktuda ahte váldojuvvo oktavuoda singuin joatkit konsultašuvnnaid jus Evenášši viidáset mearrádušproseassas lea vuoruhuvvon ja duohta lokaliserenmolssaektu.

- Bargat dan ala ahte oppalaččat buoriduvvošii resursadilli sámi kultursuodjalusas
- Bargat dan ala ahte sámi huksensuodjalusain erenoamážit nannoseappot ángiruššošii
- Váikkuhit buoremus lági mielde sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa duodašteami ja gaskkusteami

Sámediggeráđđi lea addán cealkámuša guollebiebmanrusttetohcamii Mihkkalgohpis Unjárgga gielddas. Ášši ii leat vel plánaáššin. Danne ii leat Sámedikki leamaš vejolašvuotta ovddidit vuosttaldeami áššái. Cealkámušastis lea Sámediggeráđđi cuiggodan ahte biebmánrusttega ohcamiin berre vuordit dassážiigo riddoavádatplána lea dohkkehuvvon. Doaimbábijus sáhttet leat mearkkašahtti váikkuhusat birrasii ja servodahkii, ja dat lea danne muddengeatnegas phl. § 12-1 goalmát lađđasa vuodul. Doaimbábijdu duolvada kulturmuittuid ja kulturbirrasiid main lea nátionála árvu, nu go Murgget Gapperas/Klubbnasen ja kulturmuittuid suodjalanguovllu Ceavccageađggi/Mortensnes. Danne sáhtta doaimbábijdu váikkuhit negatiivvalaččat dan ohcamii ahte oažžut Ceavccageađggi/Mortensnes UNESCOs máilmeárbelistui. Dan vuodul lea Sámediggeráđđi rávven ahte ii addojuvvo lohpi bidjat luossabiebmanrusttega Mihkkalgohpis.

- Duodaštit ja oainnusmahttit sámi árbedieđuid registreren- ja ođastusproševttaide oktavuodas

Sámediggeráđđi oassálastá Norgga sáttagoddái šiehtadallamiin ONa konvenšuvnna oktavuodas biologalaš šláddjivuoda birra ásahtit riikkaidgaskasaš regima genaresurssaid ja álgoálbmogiid árbedieđuid várás. Áigumuš lea dohkkehit regima golggotmánus 2010, mii maid galgá gieđahallat genaresurssaid ja árbedieđuid háhkama ja oažžumis ávkki dan geavaheamis go ovdamearkka dihtii dálkasat, biebmolasáhusat

dahje kosmetihkka ovddiduvvojit. 9. bargojoavkočoahkkimis 22-28.02.10 biddjojuvvui jodiheaddjiid evttohus juridihkalaš čadni protokollan ovdan. Ii juksojuvvon ovttamielalašvuohta protokolla sisdoalu dáfus, ja šiehtadallamat adnojuvvojit leat hui gáibideaddjin.

Mearriduvvui ahte bargojoavkočoahkkin jotkojuvvo suoidnemánus 2010. Álgoálbmotorganisašuvnnaid bealis lea ovttamielalašvuohta das ahte protokollaevttohus, nu mo dat lea njukčamánu šiehtadallamiid maŋŋá, fuolaha válđoáššis álgoálbmotoainnuid vaikke vel teaksta sáhtta ge buoriduvvot. Hástalussan lea ahte lea stuorra gaska stáhtalaš beliid gaskkas, ja ahte sáhttet sohppojuvvo čovdosat mat headuštit álgoálbmogiid vuoigatvuodaid ja beroštusaid. Boahttevaš šiehtadallamiidda lea deatalaš álgoálbmogiidda oazžut čielgasit ovdan guđe vuoigatvuodaid ja oainnuid maid alde ii sáhte šiehtadallat. Sámiráđđi lea álgoálbmotjoavkku IIFB (The International Indigenous Forum on Biodiversity) šiehtadallanjodiheaddjin.

- Ráhkadit Sámedikki njuolggadusaid sámi kultuvrra, ealahusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastimii buot plánemiid várás plána- ja huksenlága plánaoasi mielde
- Bargat dan ala ahte mohtorjohtalusláha heivehuvvo sámi dilálašvuođaide ja ahte gieldda iešstivrenekti mohtorjohtalus meahcis bisuhuvvo ja nannejuvvo

Luondduhálldasaandirektoráhta (LD), Finnmárkku fylkkamáni (FM) ja sámediggeráđđi leat čuovvolaš ovdaproševtta ahte uhcidit vaháahtti bievlavuodjima Finnmárkkus. Guovvamánus vuodđudedje LD, FM ja sámediggeráđđi válđoproševtta bievlavuodjima birra Finnmárkkus. Prošeakta galgá bistit jagi ja das lea stivreñoavku mas leat mielde proševtta álggaheaddjit ja referánsajoavku mas leat mielde ealahus-, olggustallan-, bivdo-, oaggun- ja birasberošteaddjit ja eanaeaggádat, politiija ja hálldasaheaddjit. Prošeaktajodiheaddji lea Jan Olli. Lea deatalaš aiddostahttit ahte proševtta ulbmil ii leat heahttit buot bievlavuodjima Finnmárkkus. Prošeakta galgá earret eará háhkat áššái guoskevaš dieđuid, árvoštallat mii lea dohkálaš vuodjin, árvoštallat báikkálaš meahcegeavaheami vuhtiváldima ja guđe guovllut dat leat mat leat erenoamáš rašit. Proševtta bargu galgá leat vuodđun mohtorjohtolága vejolaš čielggademiide.

- Mielváikkuhit boazodoalu areálasuodjaleami nannema erenoamážit máttasámi guovlluin

Sámediggeráđdis leat leamaš konsultašuvnnat Norgga čázádat- ja energijadirektoráhtain (NČE) bieggamilla- ja fápmohuksenplánaid birra Fosenis. Dát energijaproševttat leat erenoamážat danne go dain lea sáhka ollu areálagáibideaddji proševttain dakkár orohagas mas leat guokte siidda. Konsultašuvnnain lea Sámediggái deatalaš ahte areálaprošeassat fuolahit sámi beroštumiid, ja ahte konsešuvdnameannudeapmi fuolaha viidáset sámi ceavzilis boazodoalu guovllus. Ovdal konsultašuvnnaid NČE:in, lei sámediggeráđdis maiddá čoahkkin Fosen orohagain. Sámediggeráđđi vuordá konsešuvdnameannudeami ovdal viidáset čuovvoleami departemeanttain.

Sámediggeráđđái lea deatalaš ahte álggahuvvojit oanehisáiggi ja guhkesáiggi doaibmabijut nu ahte eai vuddjo nu ollu bohccot jámas Nordlándda ruovdemáđii alde. Sámediggeráđdis lea leamaš oktavuotta Johtolatministariin dán birra, ja ráđđi lea válđan ovdan ášši ministtarčoahkkimis St.dieđ nr 16 (2008-2009) áigodaga 2010-2019 nátionála johtolatplána čuovvoleami birra. Sámediggeráđđi lea maid doallan čoahkkima guoskevaš orohagaiguin Nordlánddas ja Davvi-Trøndelágas ja ságastallan hástalusaid dan oktavuodas go togat vudjet bohccuid jámas.

Sámediggeráđđi lea konsultašuvnnain Oljo- ja energijadepartemeanttain fápmolinjá birra Vevelstada ja Brønnøy suohkaniin mat leat Jillen-Njaarke boazoorohagas. Maŋŋá konsultašuvdnačoahkkima 16.02.10 galggai departemeanta oazžut árvoštallojuvvo dakkár vejolaš gaskaneasoahpamuša mas geavahuvvo eanajođas mii rasttida johtolatgeainnu. Helgeland kraft lea ráhkadan raportta mii dán árvoštallá goluid, doaibmasihkarvuoda ja birrasa ektui. Sámediggeráđđi lea 30.04.10 beaiváduvvon reivves čujuhan dasa ahte dat raporta maid Helgeland kraft lea diŋgon, ii válđahala golluid ollislaš huksengoluid ektui. Sámediggeráđđi lea reivves čujuhan dasa ahte eanajođas okta eará buhtadeaddji doaibmabijuiguin sáhtta leat dohkálaš čoavddus go buohtastahtta áibmolinjáin. Sámediggeráđđi vuordá ahte departemeanta bivdá konsultašuvnnaid jotkojuvvo. Sámediggeráđđi doallá lagaš oktavuoda orohagain dán áššis.

- Bargat dan ala ahte boranávdenálli regulerejuvvo dainna lágiin ahte dat ii áitte vuodđoealáhusaiguin birgejumi
- Čuovvolit Sámi vuoigatvuodálávdegotti II árvalusa

Nu mo šihthtojuvvui jahkebeallásaš konsultašuvdnačoahkkimis 15.12.09, sáddii Sámediggeráđđi 14.01.10 notáhta Justiisadepartementii mas evttohii mo čađahit konsultašuvnnaid viidáset barggus Sámi vuoigatvuodálávdegotti čielggadusain. Justiisadepartemeanta galggai dan čuovvolit dainna lágiin ahte gohččut čoahkkimii. Sámediggeráđđi ii leat gullan maidege Justiisadepartemeanttas. Ášši lea maid jearahuvvon earret eará jahkebeallásaš hálddahaslaš čoahkkimis Ođasmahttin-, hálddahas- ja girkodepartemeanttain 07.05.10.

Sámediggeráđđi lea lágidan álbmotčoahkkimiid Sámi vuoigatvuodálávdegotti ja Riddoguolástuslávdegotti čuovvolemiid birra 01-04.03.10 Evenásis, Divttasvuonas, Ránus ja Báidáris.

- Bargat dan ala ahte riektediliid kárten sámi riddo- ja vuotnaguovlluin kártejuvvojit ja siskkáldas geavahanrievttit boazodoalus
- Bargat dan ala ahte suodjalanmearrádusat dahkkojuvvojit sámi báikkálaš olbmuid miehtama mielde

Ráđđehusa mihttomearri lea ahte dat suodjalanevttohusat mat leat vel báhcán St.diedáhusa nr. 61 (1990-91) galget meannuduvvot gárvvisin ovdal 2010 loahpa. Sámediggeráđđi rolla lea fuolahit ahte suodjalanproseassa dáhpáhuvo soahpamuša mielde. Daid suodjalanplánaid oktavuodas, mat lea gulaskuddamis, áigu Sámediggeráđđi oahpásmuvvat báikkálaš gulaskuddancealkámušaiguin ovdalگو álggahuvvojit konsultašuvnnaid suodjalaneiseválddiiguin suodjalanšlájaid, ráddjehusaid ja lánkaásahusaid birra, nu mo boahťa ovdan šiehtadusas suodjalanplánabarggu birra. Daid seamma suodjalanplánaid oktavuodas lea Sámediggeráđđi addán gulaskuddancealkámuša ja evttohan mearrádusa mo deattuhit sámi kultuvrra ja ealáhusaid, ja muhtun smávit rievdadusaid evttohuvo suodjalanmearrádusaide.

Direktoráhta áigu maiddái addit vejolašvuodá doallat konsultašuvnnaid Sámediggeráđđiin ovdalگو loahpalaš ráva sáddejuvvo Birasgáhtendepartementii. Viidáseappot galgá departemeanta čielggadit konsultašuvdnadárbbuid Sámediggeráđđiin. Sámediggeráđi loahpalaš miediheapmi dahje vuosttaldeapmi suodjalanevttohussii sáhtťa easka mearriduvvot maŋŋá maŋimus konsultašuvnnaid departemeanttain.

Álbmotčoahkkimat suodjalanplánaid birra galget dollojuvvo stáhtačállin Heidi Sørensen:in Guovdageainnus 09.06.10 ja Kárášjogas 10.06.10.

Áššit meannudeami vuolde:

- Goahteluoppal Guovdageainnu suohkanis, suodjalanevttohus lea sáddejuvvo gulaskuddamii molssaevttuiguin Goahteluoppal álbmotmeahcci ja Muvrrešáhpi eanasuodjalanguovlu, áigemearri 27.06.10. Bargolávdegoddi lea ovddidan molssaevttuid Fylkkamánni lánkaásahusevttohussii eanasuodjalanguovllu várás.
- Suodjalanplána jekkiid ja nješšiid várás Finnmárkkus lea sáddejuvvo gulaskuddamii áigemeariin 7. 07.10. Plánas leat 23 evttohasguovllu, eatnašat Guovdageainnus (9). Bargolávdegoddi ja Fylkkamánni leat čađahan 4 álbmotčoahkkima suodjalanplána birra.
- Evttohusa várás viiddidit Anárjoga álbmotmeahci Kárášjogas lea Bargolávdegoddi ovddidan molssaektosaš evttohusa suodjalanláhakásahussii. Fylkkamánni gulaskuddandokumeanta sáddejuvvo fargga, gulaskuddanáigemeariin su. 01.08.10.
- Rohkunborri álbmotmeahci várás Beardu suohkanis lea sámediggeráđđi dál čađaheamen loahpalaš konsultašuvnnaid Birasgáhtendepartemeanttain. Sámediggeráđđi lea evttohan sierra mearrádusa mo deattuhit sámi kultuvrra ja ealáhusaid, ja uhcit rievdadusaid lánkaásahusas. Hálddašánplána bargolávdegoddi lea konsulterejuvvo dán birra.
- Návetuomi ja Návuoŋbađa eanasuodjalanguovllu suodjalanplána lea sáddejuvvo gulaskuddamii áigemeariin 01.06.10.

- Sundsfjordfjellet álbmotmeahci evttohusa várás Gildeskål, Meløy ja Báidára suohkaniin lea Fylkkamánni konsulteren Sámediggeráđiin ovdalگو dokumeanta sáddejuvvo gulaskuddamii. Sámediggeráđi oaidnu boahotá ovdan gulaskuddandokumeanttas.
- Dâepme álbmotmeahci evttohusa várás Fosennjârggas leat fylkkamánnit konsulteren sámediggeráđi ovdalگو bargolâvdegotti čeahkádus digaštallojuvvui guoskevaš suohkaniiguin.

Birasgáhttendepartemeanta konsulterií Sámediggeráđi 27.05.10 njealji ásavuvvon álbmotmeahci báikkálaš suodjalanstivrraid čeahkádusa birra Sálttus Nordlânddas. Bealit sohpe ahte konsultašuvnnat galget loahpahuvvot ovdal Sjunkhatten álbmomeahci virggálaš rahpama 12.06.10. Sámediggeráđi oaidnu ahte sámi oassálastin álbmotmeahcehálddašepmái galgá leat bevttolaš ja dávistit sámi beroštusaide guovllus. Sámediggeráđi galgá evttohit suodjalanstivrraid sámi lahtuid.

Loahpalaš mearrádus das ahte galgá go bargu Divttasvuona/Oarjevuona álbmotmeahcci dieđihuvvot bissehuvvon dahje galgá go jotkojuvvot, dahkkojuvvo áramusat 2011:s. Seammá guoská Treriksroya suodjalanplánií Romssa fylkkas. Luondduhálddašandirektoráhta lea dieđihan Sámediggeráđái ahte árvoštallojuvvo dieđihuvvot mariidna suodjaleami álggaheapmi Divttasvuonas 2010 čavčča. Nu guhká go ii leat dahkkojuvvon loahpalaš mearrádus Divttasvuona/Oarjevuona álbmotmeahci oktavuodas, de lea Sámediggeráđi prinsihpalaš oaidnu dat ahte Divttasvuonas/Oarjevuonas ii galgga dieđihuvvot mariidna suodjaleami álggaheapmi. Jus lea nu ahte álbmotmeahceplána Divttasvuonas/Oarjevuonas lea juo bissehuvvon, de vuordá Sámediggeráđi virggálaš dieđu dan birra.

- Doaimmat ovddasmannin das ahte maiddái álgoálbmotmáhttu livččii vuodđun mearrádusaide dálkkádatpolitihkas

Sámediggeráđis lea leamaš sâhkavuorru dálkkádatheivehanlâvdegotti fágačeahkkimis 13.04.10 Kárâšjogas dálkkádatheiveheami birra, sámi kultuvra ja ealahusat. NÁČ dálkkádatheiveheapmi lea almmolaš lâvdegoddi mii čielggada dálkkádatraššivuoda Norggas ja heivehandárbbu dasa. Rektor Steinar Pedersen Sámi allaskuvllas lea lâvdegoddelahattu. Sámediggeráđi áigu doalahit lagaš gulahallama dálkkádatheivehanlâvdegottiin dassážiigo čielggadus biddjojuvvo ovdan ovdal 01.11.10.

Sámediggeráđi lea veahkehan ráhkadit raportta dálkkádatrievdamiid birra ja daid váikkuhusaid birra Davvi-Norgii. Raporta lea deatalaš ohcangirji go mearrádusat galget dahkkojuvvot dálkkádatrievdamiid oktavuodas, ja sámediggeráđi áigu juohkit dieđuid raportta birra ja geavahit dan guoskevaš oktavuodain dálkkádatpolitihkas.

Sámediggeráđi lea oassálastán NorACIA almmuheami konferánsii 11.05.10 Romssas. Sámediggeráđi oassálasttii fáddájovkui heivehemiid birra dálkkádatrievdamiidda, ja Sámi allaskuvla fas oassálasttii fáddái mo dálkkádatrievdamat čuhcet olbmuide ja servodagaide.

Sámediggeráđi lea mielde Norgga sáttagottis boahttevaš gaskašiehtadallamiin ONa dálkkádatkonvenšuvnnas áššeoasálaščeahkkima rádjai Mexicos juovlamánus 2010 (UNFCCC COP16). Sámi Parlamentáralaš Ráđđi (SPR) lea mearridan dálkkádatpolitihkalaš strategiija áššis 07/2010 Roavvenjârggas 14.04.10. Sâmdiggi ovddidii maid evttohusa Birasgáhttendepartementii mii dagahii ahte ollu eanet álgoálbmogat serve Oslo vuovde- ja dálkkádatkonferánsii 27.05.10.

- Váikkuhit dan ahte sámi fanashuksenárbevierut duodaštuvvojit ja gaskkustuvvojit

Eará

Finnmárkkukommišuvdna

Sámediggeráđi sáddii 26.03.10 reivve Justiisadepartementii mas bivddii dollojuvvot čeahkkima sâgastallan dihtii Finnmárkkukommišuvdna bušeahtta- ja hálldahusrámmaid. Dat dahkkojuvvui dan vuodul go Duopmostuollohálldahus mearridii dakkár bušeahttarámmaid Finnmárkkukommišuvdnii 2010 várás mat leat bohciidahttán eahpesihkarvuoda Finnmárkkukommišuvdna čielggadanbarggu čađaheami oktavuodas. Hálldahuslaš čeahkkin galgá dollojuvvot 07.06.10.

Rabas seminára lágíduvvui Sámedikki áirasiid várás Sámedikki Finnmárkkukommišuvnna birra 26.05.10.

Finnmárkkuoopmodat

Bistevas jahkebeallásas gulahallančoahkkimat dollojuvvojit hálddahaslaš ja politihkalaš dásis gaskal Sámedikki, Finnmárkku fylkkagieldda ja Finnmárkkuoopmodaga. Proseassa bargui Finnmárkkuoopmodaga strategalaš plánain áigodahkii 2011-2014 lea ságastallojuvvon. Galget dollojuvot hálddahaslaš gulahallančoahkkimat main ságastallojuvvo odđa strategalaš plána dassážiigo evttohus sáddejuvvo gulaskuddamii čakčamánu 2010. Ossin dán barggus lea árvoštallat mo galgá hálddašit vejolaš badjebáhca. Sámediggeráđđi pláne ovddidit Finnmárkkuoopmodaga strategalaš plána Sámedikki dievasčoahkkimii skábmamánu 2010. Sámediggeráđđi lei 25.03.10 doppe go Finnmárkku fylkkadiggi meannudii plána.

Sámediggái lea sáddejuvvon Finnmárkkuoopmodaga bearráigeahččanlávdegotti jahkeraporta finnmárkkulága § 16 4. lađđasa vuodul. Raporttas bohtá ovdan ahte bearráigeahččanlávdegoddi oarivilda ahte ferte čielggaduvvot man muddui Finnmárkkuoopmodat lága vuodul lea oassi almmolaš hálddahas, ja dárbbu lágas čilget stivrra ja nammadeaddji eiseválddiid gaskavuoda. Sámediggeráđđi čuovvola dáid gažaldagaid gulahallančoahkkimis Finnmárkkuoopmodagain ja Finnmárkku fylkkagielddain ja jahkebeallásas čoahkkimis Ođasmahttin-, hálddahas- ja girkodepartemeanttain.

Váikkuhangaskaoamit – birasgáhtten ja kultursuodjalus – ohcanvuđot doarjagat
Sámi kulturmuitosuodjalus

Bušeahhta 2 000 000 ru.

7 Dearvvašvuolta, sosiála ja fuolahus

Guovddáš ulbmil Sámedikki barggus oččodit dásseárvosaš dearvvašvuoda- sosiála- ja fuolahusbálvalusaid lea lasihit dieđu ja áddejumi sámi bálvalusdárbbasáddji dárbbuin ja vuoigatvuodain.

Váldomihttomearri

Dássásaš dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusbálvalusat sámi álbmogii, nugo muđui álbmogis leat

Oassemihhttomearit

- Nannejuvvon dearvvašvuoda-, sosiála- ja fuolahusbálvalus mii lea heivehuvvon sámi álbmoga dárbbuide
- Dearvvašvuoda-, sosiála ja fuolahusbargiide miehta riikka addojuvvo oahpahus sámi giella- ja kulturgelbbolašvuodas
- Dievasmahti ja árbevirolaš dikšunvuogit dohkkehuvvojit

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin guovddáš eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čađaheamis
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkin ovddidit ja heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

Sámediggeráđđi lea ožžon olggobealde árvoštallojuvvoit daid váikkuhangaskaomiid, mat leat várrejuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttaide. Árvoštallamii gullet juolluduvvon prošeaktaruđat áigodagas 2001-2007. Geahča mildosa.

- Váikkuhit dan ahte sámi mánáid vuoigatvuodat mánáidsuodjalusa ektui gozihuvvojit

Sámediggerádis lei čeahkin Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku fylkkamánniiguin, Mánáidsuodjalusa ovddidanguovddážiin (Barnevernets utviklingscenter) ja Davvi-Norgga mánáid-, nuoraid- ja bearašetáhtain (Barne-, ungdom- og familieetaten for Nord Norge), mas ságastallojuvvui daid hástalusaid birra mat mánáidsuodjalusas leat bálvalusaid ektui sámi mánáide. Sámediggeráđđi čujuhii dasa ahte sámi mánáin leat dakkár vuoigatvuođat giela ja kultuvrra ektui, mat galget fuolahuvvot ja čuovvoluvvot mánáidsuodjalusbálvalusas. Sámedikki oaidnu das mo dán sáhhtá čuovvolit fylkkamánniid bearráigeahččandoaimmas, válđojuvvui maid ovdan. Viidáseappot čujuhii Sámediggeráđđi dasa ahte dárbbasuvvo eanet gelbbolašvuohta sámi mánáid vuoigatvuođaid, giela ja kultuvrra birra mánáidsuodjalusbálvalusas. Sámediggi ja fylkkamánnit leat soahpan ovttas lágidit konferánsa 2011:s mas sámi mánáid vuoigatvuohta ja deaivvadeapmi mánáidsuodjalusbálvalusas čalmmustahttojuvvo.

Sámediggi lea oassálastán bargojovkui ovttas Finnmárkku allaskuvllain, Harstad allaskuvllain ja Romssa universitehtain mii čielggada vejolaš odđa mánáidsuodjaluspedagogihkkaoahpu. Sámediggi galgai čujuhit sámi mánáid vuoigatvuođaid ja dárbbuid deaivvadeamis mánáidsuodjalusbálvalusain. Proseassa lea jođus ja Sámediggi áigu dan čuovvut viidáseappot.

Sámediggerádis lea leamaš čeahkin Ávjovári álgoálbmotregiovnain mánáidsuodjalusbálvalusa hástalusaid birra. Doppe lei ovttamielalašvuohta das ahte galgá leat lagat oktavuoha gaskal Sámedikki ja Ávjovári álgoálbmotregiovnna.

- Ovddidit sámi boarrásiid ja áimmahuššánpolitihka
- Bargat dan ala ahte sámi spesialistadearvvašvuođabálvalusat sámi geavaheddjiide nannejuvvojit
- Bargat dan ala ahte huksejuvvo doarjjaapparáhta sámegeielat pasieanttaide ja sin oapmahaččaide
- Váikkuhit dan ahte sámi servodat suodjala ja ovddida sámi árvvuid mat vuođđuduvvojit gierdavašvuhtii ja searvadahttimii
- Váikkuhit dan ahte kriminálafuolahus heivehuvvo sámi fánngaid dárbbuide

Sámediggi lea addán doarjaga prošehtii mii galgá kártet dearvvašvuođa- ja sosiálafálaldaga sápmelaččaide geat čohkkájit giddagasas, dainna áigumušain ahte buoret dieđuiguin buoridit dearvvašvuođabálvalusa daidda sápmelaččaide geat čohkkájit giddagasas. Sámedikkis lea jáhkus dasa ahte prošeakta livččii mielde buorideamen máhtu daid sápmelaččaide birra geat čohkkájit giddagasas, ja maiddá buoridit áddejumi giddagasas čohkkámin sápmelaččaide dárbbuid birra ja vuoigatvuođa birra oažžut dearvvašvuođabálvalusa buorebut láchčojuvvot.

Váikkuhangaskaommit – dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššan – ohcanvuđot doarjagat Dearvvašvuođa- ja sosiálašeavttat

Bušeahhta 3 350 000 ru.

Sámediggi lea ožžon 32 ohcama dearvvašvuođa- ja sosiálašeavttaide oktii buot 7 340 679 ru ovddas. 3 209 000 ru lea juogaduvvon 18 prošehtii. Prošeavttat mat leat ožžon doarjaga leat eanaš vuoruhuvvon Sámedikki bušeahhtas: prošeavttat mat ovddidit sámegeiela ja sámi kultuvrra máhtu dálá dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusas, prošeavttat maid ulbmil lea ovddidit konkrehta doaimbajuid bastevaš láchčimii, metodaprošeavttat ja prošeavttat maid ulbmil lea láchit dilálašvuođaid dasa ahte fuolahus sámi boarrásiidda vuođđuduvvo sámi gillii ja kultuvrii.

8 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjavaš árjjalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš aktevrrat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiija

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láchit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

Sámi organisašuvnnat
Bušeahtta 4 151 000 ru

9 Eará váikkuhangaskaoamit

Váikkuhangaskaoamit sámediggeráđi geavahussii

Regionálaovddideapmi

Bušeahtta 3 500 000 ru.

Oassin barggus hálddašanođastusa ja sámegeiela doaibmaplána čuovvolemiin leat dollojuvvon čoahkkimat hálddahusa dásis ráhkadan dihte mandáhta hálddahuslaš bargojovkui mii galgá geahčadit sámi beliid gielddaid ektui. Mandáhta čuoggát lea áigumušain biddjojuvvon viiddisin vai bargjoavkkus livččii doaibmamunni. Sámediggeráđi bealis lea juo dovddahuvvon ahte sihke Sámedikki rolla Gielddaid guovddášlihtu ja gielddaid ektui, ja dasto giliskuvllaid heaittiheapmi livčče áigequovdilis áššečuolmmat ja lea ovttamielalašvuohta das ahte mandáhta addá dasa vejolašvuođa. Bargjoavku bidjá osiid barggus olggobealde čielggadeapmái ja áigu daid vuodul ráhkadit raportta 2011:s.

Sámediggeráđi lei 12.02.10 čoahkkimis Divttasvuonas Mäskeservodaga birra. Das lassin serve dán čoahkkimii Mäskegeainnu bargjoavku, Norlándda fylkkasuohkan, Divttasvuona suohkan ja Árran julevsámi guovddáš. Čoahkkima duogážin lei Mäskeservodaga dilli. Čoahkkima konklusuvdnan lei ahte Sámediggeráđi addá 300 000 ruvdnosaš doarjaga ovdaprosektii man ulbmilin lea čielggadit ahte livččii go vejolaš ráhkadit geainnu Mäskei. Norlándda fylkkasuohkan lea lohpidan ruhtadit servodatanalysa Mäskeservodaga birra. Divttasvuona suohkan eaiggáduššá proševtta ja ásahuvvo stivrenjoavku masa Mäskegeainnu bargjoavku searvá.

Sámediggeráđi doalai sáhkavuoru Norlándda fylkkamánni gielakonferánssas 20.05.10, fáddáoasis "Fokus på det samiske Nordland". Sáhkavuorus deattuhuvvojedje oasis dain hástalusain maid Sámediggeráđi oaidná maid okta sámi ássi gielddas sáhtá deaividit gietkama rájes hávdái.

Raporta Finnmarkku fylkkagieldda ja Sámedikki gaskasaš ovttasbargošiehtadusa ektui lea dohkkehuvvon. Raporttas leat čuovvolančuoggát jahkái 2010 artihkkaliidda mat leat ovttasbargošiehtadusas. Jagi 2010 čavčča áigge áigu hálddahus doallat čoahkkima árvvoštallan dihte movt čuovvolit biddjojuvvon čuovvolančuoggáid dán jahkái.

Sámediggeráđi searvvai oktavuoha konferánsii gaskal ráđdehusa ja fylkkagielddaid Drammenis 23.-24.03.10. Fáddán ledje earret eará nationála fievrriidaplána, boahpteáiggi eanadoallo- ja biebmopolitihkka, regionála ovddideapmi ja gelbbolašvuođa bargosajit, dálkkádat, biras ja plánen ja kulturpolitihkka – ovttasbargu ja ovddideapmi.

Evttohus ođđa plánaveahki hárrái sámi kultuvrra luondduvuđđosa sihkkarastimii, ealáhusovddideapmi ja servodateallin ođđa plána- ja huksenlaga ektui, bohccuid vuddjomat Norlánddas, buoret ekonomalaš rámmaevttut boanddaide, Sámedikki dálkkádatpolitihkka ja ovttasbargošiehtadusat iešgudege fylkagielddaiguin, ledje áššiid gaskkas maid Sámediggi válddii ovdan konferánssas. Loahpas čujuhii Sámedikki presideanta ahte dárbbasuvvo buorre ovttasbargu stáhtain ja fylkagielddaiguin. Go stuorra ođastusat galget hábmejuvvot, de ferte sámi dimenšuvdna buorebut heivehuvvot álgu rájes.

Friija váikkuhangaskaoamit

Bušeahtta 300 000 ru.

Dásseárvodoaibmabijut

Bušeahtta 300 000 ru.

“NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern” čielggadussii lea addojuvvon gulaskuddancealkámuš. Sámediggeráđđi lea duhtavaš Ráđđehusa bargguin go guoská vealahansuodjaleami nannemii Norgga lánkaaddimis. Vealaheami vuostálastima suodjaleapmi lea vuodđovuoigatvuohta min servodagas, ja danne lea deatalaš suodjalit dán rievtti vuodđolága bokte.

Sámediggeráđđi lágidii nissonbeavvi njukčamánu 8. b. seminára dásseárvohástalusaid birra sámi servodagas. Dainna háliidii Sámediggi bidjat guovddáži nissonolbmuid saji sámi servodagas. Sámediggeráđđi háliida ahte dásseárvu lea lunddolaš oassi politihka hábmemis. Sámediggeráđđi áigu čalmmustit beavvi juohke jagi, sierra fokuseremiin ja iešgudege báikkiin.

Sámediggeráđđi lea buktán árvalusaid Norgga 8. raportii ON nissonvealahan komiteai (CEDAW). Árvalusas lea váldojuvvon ovdan statistihkaid ja dutkama váilun dásseárvohástalusaid ektui sámi servodagas, sámi nissonolbmuid dearvvašvuohta ja sámi nissonolbmot vuodđoealáhusain.

Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Bušeahhta 1 350 000 ru.

Sámedikki presideanta deaivvadii Karl Eirik Schjøtt-Pedersenain ovdal ruošša presideantta galledeami. Čoahkkimis ledje maiddái davvi Norgga fylkkaid ja Olgoriikadepartemeantta ovddasteaddjit. Dollojuvvui ovdačoahkkin čilgen dihte áššiid maid sáhtášii váldit ovdan ruošša presideanttain go son boahdá Norggi. Sámediggeráđđi bijai guovddáži erenoamážit Barentsovttasbarggu, nuortasámiid ja kulturovttasbarggu.

Sámediggeráđđi ja SNPL válde vuostá Vuolleeatnama nuoraidpolitihkkáriid geat gallededje Sámedikki 06.05.10. Earret eará lei diehtujuohkin Sámedikki dálkkádat-, energiija- ja álgoálbmotpolitihka birra.

Sámedikkis lei ovddasteaddji olgoriikaminstara Jonas Gahr Stores rabas sáhkavuorus davviguovlluid birra riikkaidgaskasaš perspektiivvas Romssa universitehtas 29.04.10. Diehtun lei ahte dál leat buot stáhtarájit gessojuvvon nannámis ja mearas, ja ahte nannánjuolgi lea mearriduvvon ja dan lea ON dohkkehan. Jos davviguovlostrategiijain galggaš menestuvvat de fertejit Davvi-Norgga návccat ovttasbargat ja čadáhut ángiruššamiid.

Sámedikki presideanttas Egil Ollis leat leamaš mánga olgoriikamátki dán áigodagas. Geahča sierra raportta dán mildosiin.

Sámi lohanguovddáš

Bušeahhta 500 000 ru.

Verde-prošeakta

Bušeahhta 250 000 ru.

Váikkuhangaskaoamit čoahkkinjođihangotti geavahussii

Sámedikki politihkalaš joavkkut

Bušeahhta 3 219 000 ru.

Opposišuvvna bargoeavttut

Bušeahhta 1 013 000 ru.

10 Eará doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Sámedikki lágidan konferánsat

Bušeahhta 1 150 000 ru.

Sámediggi lea ovttasráđiid Sámi allaskuvllain, Oahpahusdirektoráhtain ja golmma davimus fylkamánniin plánegoahtán Sámi mánáidgárde- ja skuvlakonferánssa 2010:s. Konferánssa lágiduvvo Oslos 02.-03.11.10 ja okta fáttáin lea oahpponeavvut.

Bálkkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Bušeahhta 100 000 ru.

Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duođaštanprošeavttat

Bušeahhta 900 000 ru.

Evalueremat

Bušeahhta 500 000 ru.

Sámediggeráđdi lea álggahan sámi mánáidgárddiid doarjaga evaluerema.

11 Sámeálbmotfoanda

Giellaovddideapmi - sámeálbmotfoanda

Bušeahhta 1 500 000 ru.

Ohcanáigemearrái mii lei 01.03.10 ledje boahtán 16 ohcama oktiibuot 6 881 794 ru ovddas. Ohcamat leat meannuduvvomin ja dat ovddiduvvojit doarjjastivrii 15.-17. 06.10.

Árbediehtu – Duođašteapmi ja gaskkusteapmi - sámeálbmotfoanda

Bušeahhta 1 850 000 ru.

Ohcanáigemearrái mii lei 01.03.10 ledje boahtán 23 ohcama oktiibuot 4 463 584 ru ovddas. Ohcamat leat meannuduvvomin ja dat ovddiduvvojit doarjjastivrii 15.-17. 06.10.

Girjjálašvuohta - sámeálbmotfoanda

Bušeahhta 2 500 000 ru.

Ohcanáigemearrái mii lei 01.03.10 ledje boahtán 76 ohcama oktiibuot 19 274 716 ru ovddas. Ohcamat leat meannuduvvomin ja dat ovddiduvvojit doarjjastivrii 15.-17. 06.10.

Giellaprográmma

Bušeahhta 2 500 000 ru.

Árbedieđuid vuogádatlaččat kárten

Bušeahhta 650 000 ru.

12 Politihkalaš dási doaibmagolut

Bušeahhta 22 014 000 ru.

Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Sámediggerádis lea leamaš čoaikkinn Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegottiin Kárášjogas 29.04.10. Áššin ledje earret eará sárdnunáigi sámi nuoraid várás Sámedikki dievasčoaikkimiin dahje lávdegottiin, Infonuorra.no boahtteáigi, ahkeráji vuolideapmi Sámedikki jienastuslohkui čáliheami várás. SNPL čilgii dasa lassin eará barggu ja plánaidis birra boahtteáiggis.

SNPL:s leat leamaš golbma čoaikkima dán áigodagas maid gaskkas okta lei telefončoaikkinn.

SNPL lágidii diehtujuohkindeavvadeami nuoraiguin Kárášjogas 28.04.10. SNPL čalmmustii iežas ja muitalii doaimmas birra. Nuorat Kárášjogas muitealedje áššiid birra main sii beroštit. Givssidan váttisvuohta

ja sámegeiela dilli ledje muhtun oasis fáttáid gaskkas maid dat áŋgiris nuorat válde ovdan. Sámediggeráđđi lei mielde diehtuohkindeavvadeamis.

SNPL jahkásaš čoahkkimis Mánáidáittardeddiin Reidar Hjermand 18.02.10, ledje earret eará dát áššit agendas: dilli Kárásjogas maŋŋá álbmotčoahkkima mii dollojuvvui geassemánu 2009, oahpaheaddjidilli sámi mánáid ektui, davviriikkalaš ovttasbargu, demokrátalaš searvan sámi mánáid ja nuoraid beales. SNPL čilgii Sámedikki 2009 nuoraidkonferánsa cealkámuša birra.

SNPL deavvadui Ođastus-, hálddahu- ja girkodepartemeantta stáhtačállin, Raimo Vallein, 18.02.10. Čoahkkimis oáččui SNPL čilgehusa Ráđdehusa barggu birra sámi áššiguin. SNPL válddii ovdan áššiid nugo sámi mánáid oahpponeavvodili, sámegeiela oainnusmahttima ja Infonuorra.no boahhteáiggi. SNPL geigii maiddái Sámedikki 2009 nuoraidkonferánsa cealkámuša.

SNP lea árvalan ođđa doaibmabijuid sámegeiela doaibmapláni.

SNPL lea váldán oktavuoda Mánáid-, dássearvo- ja searvadahttinministariin Audun Lysbakkeniin ášši birra ahte galgá biddjojuvvot almmolaš lávdegoddi mii galgá čielggadit nuoraid searvama servodagas. SNPL dovddahii vuordámušaid ahte sámi nuorat ja sin dilli searvvahuvvošii lávdegotti bargui, ja ahte lávdegotti mandáhta berre hábmejuvvot nu ahte maiddái sámi nuoraid searvan sihke sámi ja norgalaš servodagas lea mielde čielggadusas. SNPL fála beassat buktit árvalusaid njuolga lávdegoddi, ja beassat evttohit lahtuid lávdegoddi.

Ođđa sámi nuoraidráđđi lea áhahuvvon Romssas. SNPL:s lea ovddastus nuoraidrádi stivrras.

SNPL lei mielde dalle go Vuolleatnama nuoraidpolitihkkarat gallededje Sámedikki 06.05.10.

SNPL searvá referánsajovkui mii galgá bargat bievlavuodjima geahpedeami ektui Finnmárkkus. Referánsajoavkkus lei vuosttaš čoahkkin 20.05.10 Kárásjogas.

13 Hálddahusa dási doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagolut

Bušehtta 85 430 000 ru.

Erenoamáš proševttat

Sámegeiela divvunprográmma – Divvun

Bušehtta 1 250 000 ru.

Vistesuodjalanproševttat

Bušehtta 200 000 ru.

Árvoháhkkanprográmma – fága- ja ovddidanforum

Bušehtta 150 000 ru.

Nuortasámi kulturbiras

Bušehtta 300 000 ru.

Kvalitehta ovddideapmi sámi mánáidgárddiin

Bušehtta 300 000 ru.

Sámediggi lea plánegohtán Fierpmádatčoahkkima mánáidgárddiid jodiheddjiid várás geat barget sámi mánáiguin, Romssas 8.-9. 06.10, ja Fierpmádatčoahkkima mánáidgárddiid bargiid várás geat barget máttasámi mánáiguin, Troanddimis 7.-8. 09.10.

Sámediggi lea ráhkadeamen ođđa nummira mánáidgárdeáigečállagis “Stullán” maid lea áigumuš almmuhit geassemánu 2010.

Sámediggeválga

Bušehtta 370 000 ru.

Sámi arkiivvaid rádjan, loahpadeapmi, čatnan

Bušehtta 500 000 ru.

Sámi oahpponeavvovskkátat

Bušehtta 1 500 000 ru.

14 Ođđa áššiid dieđiheapmi – čuovvoleapmi

Daid ođđa áššiid čuovvoleapmi ráđi beales mat dieđihuvvojedje mannán dievasčoahkkimis áššis 04/10.

Evttohus 1: Unnidit báberhivvodaga

Áššis lea dievasčoahkkinjođiheddjiin ovddasvástádus, ja dása lea vástiduvvon reivviin njuolga evttoheaddjai.

Evttohus 2: Strategijaid ráhkadeapmi sápmelaččaid várás gávpogiin ja čoahkkebáikkiin ja sámi guovddážiid ovddideapmi

Dát ášši buktá viiddis áššečuolmmaid maid ferte čielggadit lagabuidda. Sámediggeráđdi áigu čuovvolit ášši maŋŋá.

Evttohus 3: Ohppiid lonuhallan Sámis

Sámediggeráđdi oaivvilda ahte ii leat vejolaš ásahit ohcanvuđot doarjjaortnega vuodđoskuvlla ohppiid lonuhallama ja oahppomátkkiid várás. Ođđa doarjjaortnet fertešii gilvalit ortnegiiguin mat juo gávdnojit juolludusaidda ja hálldahuslaš kapasitehta dáfus, ja Sámediggeráđi mielas ii berrešii vuoruhit ortnega go dat čuozašii dáidda. Vejolaš almmolaš doarjaga ohppiidlonuhallamii ja oahppomátkkiide ferte skuvlaeaiggát ja earát gozihit nugo odne.

Evttohus 4: Duodje- ja bagadanbálvalusa ásaheapmi julev- ja bihtánsámi guovlluin

Sámedikki bušehtas lea várrejuvvon 3 009 000 ru Duodjeinstituhtii. Das lea 1 000 000 ru várrejuvvon duoji bagadanbálvalussii. Instituhtas leat bagadeaddjit Guovdageainnus ja Snoasas. Instituhtta lea ásahan bagadanbálvalusa Romssa fylkkas ja Nordlándda fylkkas gos leat oasseáigevirggit. Duodjeinstituhta dilli lea čielgatkeahhtá. Ođđa doaibmajuid viiddideami árvvoštallama oktavuodas ferte váldit vuhtii makkár bohtosat vurdojuvvojit dáid duohtandahkamis. Duodjeealáhusas leat ollu hástalusat ja ollislaš juolludusat duodjeealáhussii leat lagabuidda 14,0 miljon ru. Sámediggeráđdi ii áiggo otnáš dilis álggahit dahje viiddidit doaibmajuid ovdalgo Duodjeinstituhta dilli lea čielgejuvvon ja Sámediggi ja Duojárniid ealáhussearvi leat ožžon saji Duodjeinstituhta stivrras.

Jos ii leat vuodđu viidáset doibmii Duodjeinstituhtas 2010:s, de sáhtta báhcán ruđaid eará láhkai geavahit ortnegiidda maiguin sihkkarastojuvvo bagadanbálvalus duoji várás. Sámediggeráđdi hálldaša ruđaid

Evttohus 5: Doarjja sámi valáštallamiidda

Sámediggerádis lea beroštupmi ahte rámmaevttut sámi valáštallamiidda leat buorit, ja ahte sámi valáštallanlihkadus čuovvola dán valáštallandoaimmaid láchčimiin sámi álbmoga várás sihke njunuš- ja govdatdásis.

Heargevuodjin lea okta valáštallansuorgi maid ráddi, nugo evttoheadji ge, oidnet deatalažžan sáhttit nannet ja viidáset ovddidit. Dan oktavuodas lea rádis dat áddejupmi ahte vuosttažettiin lea valáštallama iežas bargun gávdat málliid movt doaimma buoremus vejolaš láchkai organiseret. Ráddi konstatere ahte heargevuodjin dál lea organiserejuvnon guovtti searvvi bokte, ja dan lea Sámediggi váldán diehttevassii nu ahte lea 2010 bušeahtas addán doarjaga guovtti searvái mat organiseretit heargevuodjimiid, namalassii Sámiid Valáštallanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) ja Samisk reinkappkjørerforbund/Sámi heargegilvovuodjinlihttu (SHL).

Sámediggerádi áigumuš lea buktit ođđa kulturdiedáhusa 2011:s. Dan oktavuodas áigu ráddi guorahallat sámi valáštallama stahtusa ja hástalusaid dán diedáhusas, ja ahte sámi valáštallama organiseren, ja Sámedikki rolla dán fealtta siskobealde geahčaduvvo maid. Das lea lunddolaš guorahallat maiddái heargevuodjimiid dili.

Evttohus 6: Norgga luossabiebmandoaimmat álgoálbmot guovlluin

Canáda oarjerittus, oassestáhtas British Columbia, gos OG-gávpot Vancouver lea, lea atlántalaš luosa biebman hui nággovuloš álgoálbmogiid gaskkas, First Nation, ja birasgáhttenorganisašuvnnaid gaskkas. Ollu álgoálbmogat guovllus oaivvildit ahte guollebiebmanrusttegeat leat váldosivalaččat dasa go luondduluossanálit leat issorasat geahppánan mañimuš jagiin. Ja orru mannamin dan guvlui jagis jahkái ahte luosat mat gorgnejit jogaide vátnot ja vátnot. Dát lea váralaš álgoálbmogiid eallinvuohkái go ollu servodagain lea luossa deatalemos oassi árbevirolaš biepmus. Muhtun riddoservodagain dát lea dagahan nealggi ja heađi ovttaskas čearddaide. Dasto leat maiddái goaskimat ja Grizzlyguovžžat áitojuvnon dannege deatalaš biebmu mii lea luossa lea issorasat vátnon. Dát guoská erenoamážit dovddus johkaluossanállái Sockeye, rukseslágan goavreluossa, mii bohtá jogaide valvin.

Golbma Norgga searvvi Marine Harvest, Cermaq ja Grieg Seafood jodihtit 92 proseantta buot guollebiebmanrusttegiin British Colombias. John Fredriksen eaiggáduššá Marine Harvest ja lea máilmmi stuorámuš bibmon luosaid buvttadeaddji. Fuodđar- ja biebmanigánta Cermaq lea nubbin stuorámuš máilmmis ja Norgga stáhta eaiggáduššá stuorámuš oasi searvvis.

Gávcci Chiefs/álgoálbmotjodiheadji British Colombias Canádas akšunerejedje Norgga luossabiebmanrusttegiid vuostá olympiagilvvuid áigge Vancouveris nealgudemiin ishockey rahpankámpa rádjai Norgga ja Canáda gaskka. Akšuvnna ulbmilin lei oažžut fokusa áššái. Váldosáhkaolmmoš lei Chief Bob Chamberlain eret Musgamagw Tsawataineuk Tribal Council i B.C.

B.C álgoálbmogiid gaskkas leat oaivilat juohkásan. Muhtun álgoálbmotjodiheadjit dorjot luossabiebmana dannege dat addá sakka dárbašlaš bargosajiid álgoálbmogiidda, ja árvoháhkama viehka geafes álgoálbmotservodahkii. Orru dattetge nu ahte stuorra eanetlohku vuostálastá luossabiebmana, ja ollugat fievriddit dan prinsihpalaš áššin, ovdamearkka dihtii dainna lágiin ahte eai bora bibmojuvnon luosaid.

Sámiráđi presideanta Mattias Åhren deaivvadii 19. 02.10 National Chief, gii lea bajimuš álgoálbmotjodiheadji, Mr Shawn Atleo OG oktavuodas Vancouveris. Shawn Atleo lea eret Ahousaht First Nation B.C. ja son lea Assembly of First Nation jodiheadji, Canáda álgoálbmogiid váldočaahkkin. Dan oktavuodas dovddahuvvui Sámediggeráddái ahte Canáda álgoálbmogiid váldočaahkkima jodiheadji háliidivččii galledit Sámi.

Sámediggi sáddii njukčamánu 8. b. 2010 bovdehusa Shawn Atleo ja son lea bovdejuvnon guossin Sápmai ja čuovvut Sámedikki dievasčoahkkima. Jos Shawn Atleo ja su čuovus bohtet, de besset sii oahpásmuvvat sihke luossabiebmanii, mineráldoibmii, turismii ja ealáhusovddideapmai. Dát fáttát leat mávssolaččat

vásihusaid lonuhallama ektui diliid birra Canádas ja Norggas. Dasto sáhtta Sámediggi ortnet nu ahte sii besset searvat čoahkkimiidda Norgga eiseválddiiguin ja Norgga luossabiebman servviiguin.

Go guoská luossabiebmani, de lea mávssolaš čájehit makkár vásihusat Norggas leat. Norga buvttada eanemusat atlantalaš luosa riikkaidgaskasaččat. Guollebiebman lea Norgga stuorámuš eksportaealáhus maŋŋá oljju ja gássa, ja Norgga guollebiebman dál buvttada seamma ollu go guolástusat Norggas.

Maiddái Norggas lea luossabiebman nággovuloš dan ektui go luondduluossasálaš jogain lea vátnon issorasat maŋimus jagiin. Riikka deataleamos luossajogas, Deanus, lea sálaš unnon measta beliin go dan buohtastahtta jagiin 2008. Maŋga organisašuvnna čuoččuhit ahte leat golbma váldosiva luosaid vátnumi, dat leat gyrodactylus salaris (luossaparasihitta), luossadihkki guollebiebmanrusttegiin ja gárgidan biebmoгуolit jogain.

Dasto árvoštallojuvvo ahte luosaid vátnumi vejolaš sivvan sáhtta leat lustabivdiid, mearraluossabivddu ja ealáhusbivddu luossasállaša mearri jogain. Dasa lassin váikkuhit dálkkádatrivdamat man geažil mearračáhci lieggana ja guhkkín boahtán nuoskkideapmi mii buktá suvrraarvvi. Sámediggeráđdi oavvilda ahte luondduluosaid vátnun lea moalkás čuolbma ja dasa leat ollu sivat nugo sihke luossabiebman, dálkkádatrivdamat ja náliid lunddolaš rievdamat.

Norggas leat čadahuvvon reguleremat unnidan dihte luossabiebmanrusttegiid váikkuhusaid. Ovdamearkka dihte eai oaččo álggá leat dihkít bibmon luosain, čadahuvvojit doaibmabijut eastadan dihte luosaid báhtareami rusttegiin ja leat guollebiebmanfriija vuonat gosa dat deataleamos luossajogat golget. Dasto leat konsešuvdnaortnegat mat regulerejit luossabiebmanrusttegiid logu ja doibmii biddjojuvvojit maiddái stuorra gáibádusat. Birasbealli ja bargu guliid dearvvašvuodain, guollečálguin ja biebmooadjebasvuodain lea bajás vuoruhuvvon sihke ealáhusas ja hálddašemis.

Buot dáid beliid lea áigeгуovdil guorahallat Canáda álgoálbmogiid váldočoahkkima jođiheddiin, jos son bodeš guossin Sápmai.

Evttohus 7: Dearvvašvuodabálvalusat sámi álbmogii

Sámediggeráđdi lea deatalaš ahte buorre dearvvašvuodafálaldat sámi álbmogii gozihuvvo ja ovddiduvvo ovttasdoaimmanodastusa oktavuodas. Dan oktavuodas doalai Sámediggi čoahkkima Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeantta politihkalaš jođiheddiiguin guovvamánus 2009. Dán čoahkkimis ledje mielde maiddái ollu dearvvašvuodaásahusaid ovddasteaddjit main lea ovddasvástádus sámi pasieanttain. Čoahkkimis ságastallojuvvoi sámi pasieanttain fálaldaga birra ja dárbu gaskkustuvvui.

Daláš sámediggeráđi lahttu Jørn Are Gaski deaivvadii stáhtačalliin Ellen Pedersenain Álttás geassemánus 2009. Čoahkkima fáddán lei sámi pasieanttain goziheapmi Ovttasdoaimmanodastusas. Maŋŋá lea dollojuvvon hálldahusa dásis čoahkkín Sámedikki ja Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeantta gaskka Ovttasdoaimmanodastusa birra. Sámediggeráđdi čuovvu dárkilit Ovttasdoaimman-odastusa, ja áigu bidjat eavttuid guovddáš eiseválddiide go guoská sámi pasieanttain fálaldaga ovddideapmái ja goziheapmái. Sámediggi gulahallá DFD:in viidáset bargu birra ovttasdoaimmanodastusain sámi pasieanttain ektui. Sámediggi lea maiddái searvan hálldahusa dásis Gielddaid lihtu lágidan konferánsii ovttasráđiid dearvvašvuodadoaimmahagaiguin, gos fokus lei makkár hástalusat sihke gielddain ja doaimmahagain leat viidáset bargu ektui ovttasdoaimmanodastusain.

Evttohus 8: Sáhttoráđji sámi ohppiide Oslo gielddas

Sámediggeráđdi áigu čuovvilit dán ášši Oslo gielddain nu johtilit go lea vejolaš ja fuomášuhttit gieldda áššečuolmma birra ja aoidná vejolašvuoda gávdnat čovdosiid maiguin sámi ohppiid vejolašvuolta čuovvut sámegieloahpahusa gozihuvvo.

Evttohus 9: Sámedikki bargu árbedieđuid suodjalemiin ja seailuhemiin

Sámediggeráđdi čuovvola dan álggahuvvon árbedieđut bargu, sihke nátionálalaččat ja riikkaidgaskasaččat, dávistettiin dievasčoahkkima mearrádussii áššis 23/09: Sámediggeráđi biras- ja arealadieđáhus. Mii oavvildit nugo Árija sámediggejoavkkuge ahte diehtovuoddu odđa luondduvalldatlagas integrere sámi

geavahusa ja árbedieđuid. Dat mearkkaša dan ahte birashálddašeami mearrádusat lága mielde maiddá galget vuodđuvvot sohka buolvvaid vásihusaide. Dasa lassin lea sierra deattuhannjuolggadus ahte váldit áššálaččat vuhtii sámi kultuvrra luondduvuđđosa. Riekta lea maid dat ahte ráđđehusa davviguovlostrategiija bealušta sámi árbedieđuid duodaštanbarggu rájárastideaddji diehtoprográmmas.

Sámedikki 2010 bušehtas lea várrejuvvon doarjjapoasta árbedieđuid duodašteami ja gaskkusteami várás. Sámi allaskuvlla jođihemiin čađahuvvo ovddasmanniprošeakta árbedieđuid birra man ulbmilin lea ovddidit metodalaš vuodu árbedieđuid vuogádatlaččat kártemii. Ovddasmanniprošeakta lea dál loahppadásis. Sámi allaskuvla galgá gárvvistit metodagirjji, reaiddu ovttasbargui báikegottiiguin, ehtalaš rávvagiid, diedalaš artihkalčoahkkádusa ja evttohit visotsámi diehtoprográmma. Sámediggeráđđi vuordá oažžut loahpalaš raporterema árbediehtu ovddasmanniprošeavttas 2011:s.

Ovttaráđiid Sámi allaskuvllain pláne Sámediggeráđđi seminára árbedieđuid birra mii lágiduvvo Guovdageainnus čakčamánu álggus 2010. Doppe guorahallojuvvot sihke namuhuvvon ovddasmanni prošeakta ja ovttasbargu gaskal golmma sámedikki. Sámi parlamentáralaš ráđđi bovdejuvvu sierra. Dasto áigu Sámediggeráđđi geahčadit ohcanvuđot doarjjaortnega mii guoská árbedieđuid duodašteapmái ja gaskkusteapmái. Semináras čalmustuvvot sihke posiitiiva vásihusat ja hástalusat mat čatnasit Sámedikki bargui árbedieđuiiguin. Sámediggeráđđi áigumuššan lea sáddet viidát bovdejumiid seminárii. Buot diehtobirrasiidna sávvat buresboahhtima.

Evttohus 10: Guollebiebman lagaš sámi riddo- ja vuotnaguovlluin

Mearradutkaninstituhta lea dahkan vuđolaš barggu ja lea iskan makkár váikkuhusaid guollebiebman-ealáhus dagaha luonddu guliide. Raporta galgá gávdnot, muhto sámediggeráđđi ii leat dan ožžon. Sámediggeráđđi áiguge de čuovvot ášši maŋŋa go ráđđi lea geahčadan raporta.

Mearkkašumit: NSR:a sámediggijouvku ja Sáb bokte Gunn-Britt Retter

Sámekonvenšuvdna

NSR sámediggejoavku diehtá ahte Odasmahtin-, hálddahuš- ja girkoministar Rigmor Aasrud bissehii miessemánu 25.b. plánejuvvon čoahkkima mas siehtadallansoahpamuš Sámekonvenšuvdna birra galggai vuolláičallojuvvot. Dattetge lea eahpáduš das ahte dollojuvvui go čoahkin sámekonvenšuvdna birra eará dásis miessemánu 25.b., mii lea diedáhusáigodagas. Áigodaga diedáhusas ii leat dat ášši namuhuvvon ii sániin ge. NSR lea sakka fuolastuvvan go dakkár deatalaš ášši ii refererejuvvu ráđi diedáhusas ja mii ballat ahte ášši ii ovdán.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi sámediggejoavku oaivvilda ahte Sámekonvenšuvdna ásaha dakkár uhcimusstandárddaid, maid stáhtat fertet árvvusatnit jus sámi álbmogis galgá leat vejolašvuhta seailluhit ja ovddidit iežas oktasaš identitehta sierra álbmogin, maiddá rájiid rastá. Sámekonvenšuvdna ratifiserema bokte ollašuttet stáhtat iežaset lohpadusaid ahte dahkat sápmelaččaide vejolažžan seailluhit ja ovddidit iežaset gaskavuodaid ja iežaset ráđjerastideaddji ovttasbarggu, nu mo boahhtá ovdan ONa Álgoálbmotjulggastusa 36. artihkkalis. Buot davviriikkat dorjo árjjalaččat Álgoálbmotjulggastusa ratifiserema, ja leat geatnegahtán iežaset árvvusatnit dan. Dan vuodul leat stáhtat geatnegahttojuvvon ratifiseret Sámekonvenšuvdna almmá eanet maŋidemiiiguin.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 37 čoahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Presideantta Egil Olli	Miriam Paulsen Geir Tommy Pedersen Ronny Wilhelmsen
2	Egil Olli Willy Ørnebakk	Geir Tommy Pedersen Silje Karine Muotka Gunn-Britt Retter
3	Willy Ørnebakk Geir Tommy Pedersen	Marianne Balto Willy Ørnebakk Silje Karine Muotka
4	Geir Tommy Pedersen Hans J. Eriksen	Láilá Susanne Vars Anne Helene Saari Silje Karine Muotka
5	Hans J. Eriksen Jovna Z. Dunfjell	Marianne Balto Gunn-Britt Retter Ellinor Marita Jåma
6	Olaf Eliassen	Geir Tommy Pedersen Anne Helene Saari Ann-Mari Thomassen
7	Olaf Eliassen Per Andersen Bæhr	Egil Olli Vibeke Larsen Toril Bakken Kåven
8	Per Andersen Bæhr Toril Bakken Kåven	
9	Ann-Mari Thomassen	
10	Sten Erling Jønsson	
11	Elin K. Henriksen	
12	Anne Helene Saari	
13	Inga-Lill Sundset	
14	Mathis Nilsen Eira	
15	Ragnhild Melleby Aslaksen	
16	Láilá Susanne Vars	
17	Geir Tommy Pedersen	
18	Mariann Wollmann Magga	
19	Ronny Wilhelmsen	
20	Silje Karine Muotka	
21	Knut Store	
22	Rolf Johansen	
23	Marianne Balto	
24	Vibeke Larsen	
25	Jørn Are Gaski	

26	Ellinor Marita Jåma	
27	Egil Olli	
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá diehtun sámediggeráđi doaibmadieđáhusa áigodagas 09.02. – 27.05.10.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 08.06.10 dii. 12.10

Ášši 17/10

Gažaldagat Sámedikkeráđđái Sámedikki čoahtkinortnega § 11 vuodul

Arkiiva
SF-
Arkiiváššenr.
10/2949

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 08.06.10 dii.13.30

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	01.06.2010	Árras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámediggejoavku	Sámedikki bušehttagaldumit
2	01.06.2010	Árras Geir Tommy Pedersen, NSR:a sámediggejoavku	Riddo- ja vuotnabivdu
3	01.06.2010	Árras Geir Tommy Pedersen, NSR:a sámediggejoavku	Dávvirikkalaš sámekonvenšuvdna
4	01.06.2010	Árras Silje Karine Muotka, NSR:a sámediggejoavku	Sámediggeráđi ovddasvástádussuorggit

II Gažaldagat ja vástádusat

Gažaldat 1: Árras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámediggejoavku

Sámedikki bušehttagaldumit

Sámi servodagas livčči stuorra dárbu oažžut eanet juolludusaid, Sámedikki (minimála) resursadárbbu sámi servodagas ja juolludusaid gaska stáhtabušehtas lea hui stuorra gaska.

Dát govve maŋimus jagiid ráđđehusa váilevaš ángirusšama sámi áššiiguin ja ahte Sámediggeráđi vuoruhemiid ja politihkalaš čadaheami gaskavuohta ii leat eisege dohkálaš. Dál lea alimus áigi bidjat stuorát deattu sámiid álbmotválljen orgána árvoštallamiidda go guoská ekonomálaš dárbut mii lea deatalaš maiddái álbmoga iešmearridanvuoigatvuhtii.

Áigu go Sámediggeráđi rievdadit sin eahpelihkostuvvan politihka oažžun dihte eanet juolludusaid sámi ulbmiliidda ja Sámediggái?

Goas galget siehtadallansoahpamuš ja prosedyrat leat gárvásat Ráđđehusa ja Sámedikki gaska stáhtabušehta ektui sámi ulbmiliidda?

Sámediggeráđđi vástádus 1.gažaldahkii:

Bargojoavku “Sámedikki formála sadi ja bušeahhtaproseyrat” árvvoštalai 27.04.07 golbma sierra málle bušeahhtaproseyraid várás. Ráđđehus hápmii málle Sámediggái 04.09.08 mii váldá vuolggasaji dáláš bušeahhtačoahkkimiin. Sámediggeráđis lea váttis oaidnit ahte dat málle maid Ráđđehus lea hábmen livččii dohkálaš álbmotrievtti gáibádusaid mielde go guoská konsultašuvnnaide álgoálbmogiiguin ja álgoálbmogiid stivremii sin iežaset ekonomalaš ovddideami. Sámediggeráđđi lea gaskaboddosaččat árvvoštallan málliid mat eanet váldet vuolggasaji gieldamáles mas lea meroštallanplána prinsihpaid ja metodihka nannemiin.

Sámediggeráđđi oaidná ahte jos galgá juksat konstruktíiva konsultašuvdnaproseassa bušeahhtaproseyraid hárrái ja gávdnat čovdosiid, de lea unnán ulbmillaš jos dušše nubbi bealli ovddida ođđa/rievdaduvvon málliid.

Sámediggeráđis lei guovvamánu 12. b. 2010 čoahkkinn Finánsadepartemeanttain ja Ođasmahttin-, Hálddahuš- ja Girkodepartemeanttain. Čoahkkimis lei ovtamielalašvuhta das ahte buoremus čovdosiid bušeahhtaproseyraide Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka ii leat vejolaš gávdnat jos dušše nubbi bealli ovddida evttohusa. Dasto lei ovtamielalašvuhta das ahte Sámediggi galggai hábmet ja sáddet notáhta evttohusain movt viidáset barggu sáhtášii čađahit, masa maiddái Finánsadepartemeanta searvá. Sámediggeráđđi sáddii 16.03.10 dákkár notáhta Ođasmahttin-, Hálddahuš- ja girkodepartementii ja kopijja das sáddejuvvui Finánsadepartementii. Sámediggi ii leat ožžon dása vástádusa.

Sámediggeráđđi lea oaidnán ahte Stuorradikki gieldalávdegotti eanetlohku mearkkašumistis Árvalusas 94 S (2009-2010) ‘Sámedikki doaimma 2008’ 07.12.09 lea čujuhan ahte lea dárbu čilget bušeahhtaproseyraid Ráđđehusa ja Sámedikki gaskka. Sámediggeráđđi oaidná maiddái ahte lea deatalaš oažžut dohkálaš ja johtilit čilgehusa dán áššái, muhto oavvilda ahte dat lea gáibideaddji bargu go dán rádjai ii leat leamaš vejolašvuhta oažžut áigái čorgadis ja čovddus konsultašuvdnaproseassa dan birra.

Áššečuolbma čuovvoluvvo jahkebeallásaš čoahkkimis maŋŋá konsultašuvdnaproseyraid sámi áššiid stáhtaráđi ja Sámedikki presideantta gaskka 14.06.10 Kárášjogas.

Gažaldat 2: Árras Geir Tommy Pedersen, NSR:a sámediggejoavku

Riddo- ja vuotnabivdu

NSR sámediggejoavku bivdá vástádusa Sámediggeráđđis dan ektui ahte maid dat lea bargan sihkkarastin dihte riddo- ja vuotnabivdiide dan 3000 tonna dorski maid dalá guolástusministtar Helga Pedersen lohpidii 2009 stuorradigge- ja sámediggeválggaid oktavuodas.

Leago Sámediggeráđis leamaš oktavuoha ráđđehusain dorskebivddu árra bisseheami hárrái dán jagi?
Leago Sámediggeráđđi váldán oktavuoda ráđđehusain ja gáibidan juohkit dan lohpiduvvon 3000 tonna, (goas/gii)?

Mainna lágiin čuhcet sikkáldas nákkut Bargiidbellodagas bargui riddoguoalástuslávdegottiin?

Sámediggeráđđi vástádus 2.gažaldahkii:

Guolástusdirektoráhta evttohusa mielde lea Guolástus- ja riddodepartemeanta jahkái 2010 várren 3.000 tonna dorski fatnasiidda rabas joavkkus Finnmárkkus ja Davvi-Romssas. Dat lea lasáhussan dan oassái mii lea 10,9% ollislaš dorskebivdoearis (16.727 tonna dorski). Dát lassiearri lea vuodustuvvon “NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark” čuovvolemiin, muhto dat lea dahkkojuvvon almmá konsultašuvnnaid haga Sámedikkiin.

Hálddahušlaš konsultašuvdnačoahkkimis 11.05.10 Riddoguoalástuslávdegotti čuovvoleami hárrái lea Sámediggi čielgasit dovddahan ahte min mielas ii leat dát lassiearri 3000 tonna dorski jagi 2010 várás sorjavaš konsultašuvnnain mat leat jođus. Bivddu bisseheami geažil cuoŋománus lea Sámediggi danne

dovddahan ahte lasseearri 3000 tonna dorski rabas joavkkus Finnmárkkus ja Davvi-Romssas galgá juhkkovuvot.

Vaikko konsultašuvnnat Riddoguolástuslávdegotti čuovvoleamis lea hui gáibideaddji, de vásiha Sámediggi ahte konsultašuvdna hálddahusa dásis lea ain konstruktíiva ja buvttiha čovdosiid.

Gažaldat 3: Áirras Geir Tommy Pedersen, NSR:a sámediggejoavku

Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna

NSR áigu maŋimus beivviid mediaberoštumi vuodul go guoská davviriikkalaš sámekonvenšuvdnii bidjat muhtun gažaldagaid Sámediggeráđđái dan ektui go Sámedikki presideanta ja earret eará Helga Pedersen, Bargiiddbellodaga parlamentáralaš jodiheaddji ja nubbinjodiheaddji leat buktán viehka garra čuoččuhusaid.

Sámedikki presideanta Egil Olli lea media bokte “julggaštan soađi” ráđđehusa ektui ja Norgga Bargiiddbellodaga ektui. Helga Pedersen, Bargiiddbellodaga parlamentáralaš jodiheaddji ja nubbinjodiheaddji leat media bokte sivahallan ahte presideanta liiggástallá go čuoččuha ahte Sámediggi lea bálkestuvvon feaskárii šiehtadallamiin ođđa sámekonvenšuvnna hárrái, leago Sámedikki presideanta liiggástallan dán áššis vai leago dat duohta sisdoallu dán “soahtejulggaštusas”?

Makkár gáibádusat leat Sámediggeráđis davviriikkalaš sámekonvenšuvnna šiehtadallamiidda searvama ektui?

Leago Sámediggi iešheanalis bealli šiehtadallamiin Norgga, Suoma ja Ruota gaska davviriikkalaš sámekonvenšuvnna oktavuodas?

Sámediggeráđdi vástáduš 3.gažaldahkii:

Dárbu davviriikkalaš sámekonvenšuvdnii lea boahtán albmosii ollu jagiid ja danne lei dat maiddái fáddán dain soahpamušain mat 80-logus ledje Norgga sámi vuoigatvuodalávdegotti ja Ruota sámi vuoigatvuodačielggadusa gaska. Dát lea maŋná čuovvoluvvon ovttasbargguin ovddasvástideaddji sámeáššiid departemeanttain mii ovttasráđiid Ruota ja Suoma eiseválddiiguin vuosttažin čielggadii lagabuidda dárbbu ja dan maŋná ovttas mearridedje bidjat áššedovdiorgána ovddidit čielggadusa konvenšuvdnaevttohusain. Dát čielggadus evttohusain bođii 2005:s. Sámedikkít leat aktiivvalaččat searvan olles proseassas ja serve maiddái áššedovdiorgánii mas sierra nammaduvvon áššedovdit.

Davviriikkalaš sámekonvenšuvdnaevttohus lea maŋná leamaš gulaskuddamis ja dat lea geahčaduvvon fágalaš fáttáid mielde Norggas, Ruotas ja Suomas gávdnan dihte daid beliid maid livččii dárbu čielggadit vai sáhtášii álggahit šiehtadallamiid guoskevaš stáhtaid ja daid sámiid gaska geaidda dat guoská. Dán barggu leat dahkan dat departemeanttat main lea ovddasvástáduš sámi áššiin guoskevaš riikkain. Norgga bealde leat dán barggu dahkan Gielda- ja guovlodepartemeanta (GGD), Bargo- ja searvadahttindepartemeanta (BSD) ja dál maŋimus Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanta. Šiehtadallamat leat čađahuvvon davviriikkalaš sámi áššiid virgeolbmuidovttasbargoorgánas masa sámedikkít servet ovttas ráđđehusa ovddasteddjiguin.

Olles proseassas lea leamaš ovttamielalašvuohta das ahte davviriikkalaš sámekonvenšuvdna ii šatta áššin dušše guoskevaš stáhtaide ja daid stáhtaid ráđđehusaide, muhto ahte sámedikkiin, mat leat álbmotválljenorgánat dan álbmogii maid konvenšuvdna válddahallá, ferte leat aktiivvalaš rolla šiehtadallamiin ja dat fertejit váldit ovddasvástádusa bohtosis. Konvenšuvdnaárvalusa 48. ja 49. artihkkalat eaktudit seamma vuodustusain ahte Sámedikkít galget dohkkehit šiehtadaljojuvvon konvenšuvdnateavstta ovdalگو stáhtat dan sáhttit dohkkehit.

Ministariid ja presideanttaid gaskasaš 12.11.08 dollojuvvon čoahkkima čuovvoleapmin, ovddidii Norgga ráđđehusa delegašuvdna davviriikkalaš sámi áššiid virgeolbmuidovttasbargoorgánii, ovdal čoahkkima mii dollojuvui cuoŋománu 11. – 12. b., evttohusa čoahkkádusas, organiseremis ja movt

konvenšuvdnašiehtadallamat galget viidáseappot čadahuvvot.

Evttohusas leat mánga molssaeavttu das movt šiehtadallandelegašuvnna čoahkkádus sáhtáši leat. Norgga ráđđehusa delegašuvdna ja buot golbma sámedikki välljejedje ovttá evttohusa man mielde sámedikkít guhtege sierra galge searvat sierra delegašuvnnain šiehtadallamiin. Ruotas čájehedje dalán loikavuoda dán evttohussii.

Norgga ráđđehusa delegašuvdna ovddidii dan maŋŋá, čakčamánu 16. b. 2009 odđá evttohusa: ”Šiehtadallamat čadahuvvojít suoma-norgga-ruota-sámi áššedovdi konvenšuvdnaevttohusa vuodul, mii lea addojuvvon golgotmánu 26. b. 2005. Cealkámušat mat leat boahán dain nationála gulaskuddamiin ja čielggadusain mat leat ráhkaduvvon stáhtaid ja sámedikkiid olis, šaddet maiddá leat vuodđun šiehtadallamiin.

Guđege stáhta nammada šiehtadallandelegašuvnna mas leat jodiheadđji ja golbma eará lahtu, ja dasto čáli. Guokte lahtu vällje sámediggi. Šiehtadallamat láchčojuvvojít nu ahte sámedikkiid oaidnu sáhtá boahit ovdan šiehtadallančoahkkimiin ja vejolaččat čállojuvvo čoahkkinprotokollaide.”

Mii gávnaheimmet ahte sáhtit dohkkehit dán evttohusa. Mearkkašumi maŋŋá maid Ruota delegašuvdnajodiheadđji ovddidii Ruota sámedikki lahtuide ahte Ruota sámediggi dávistettiin Ruota sámeláhkii lei stáhtalaš eiseváldi, muhto lea stáhtalaš stivrejumi vuollásaš, ii miehtange Ruota sámediggi dan evttohussii ja bivddii smiehttanáiggi. Maŋŋá eahpidišgođii maiddá Suoma sámediggi ja ovddidii evttohusa ahte dat golbma sámedikki berrešedje doaimmat oktan šiehtadallandelegašuvdnan.

Dan maŋŋá šattai min bargun očodit Ruota ja Suoma sámedikkiid dohkkehit Norgga ráđđehusa evttohusa, ja dasto očodit min olbmuid Ruota ja Suoma bealde gulahallat iežaset ráđđehusaiguin dohkkeheami hárrái. Stockholmmas ja Helssegis bođii diehtu odđajagimánus 2010 mas duodašit ahte dohkkehit ja presideantaid ja ministtarčoahkkimii bođii gohččun ja dat dollojuvvui Oslos miessemánu 25. b. dán jagi. Dát čoahkkin lei plánejuvvon dollojuvvo guktii árat, muhto maŋiduvvui váilevaš ovttamielalášvuohta geažil protokolla hárrái mas galggai leat dárbbášlaš mearrádus movt čadahit šiehtadallamiid.

Dán jagi miessemánu 7. b. riŋgii stáhtaráđđi Rigmor Aasrud ja muitalii munnje ahte ráđđehus ii šat áiggoge šiehtadallat dan evttohusa maid iežaset ovddasteaddjit ledje ovddidan ja masa mii leimmet bidjan ollu barggu oažžut dan dohkkehuvvot.

Ráđđehus eaktuda dál:

”Guhtege stáhta nammada ovttá šiehtadallandelegašuvnna mas leat jodiheadđji ja njeallje eará lahtu, ja dasto čáli. Guokte lahtu välljejuvvojít sámedikki evttohusa mielde. Sámedikkít konsulterejít iežaset stáhtaiguin šiehtadallamiid áigge.” Ráđđehus vuodusta dán dainna ahte dát čuovvu eanet dábálaš geavahusa riikkaidgaskasaš šiehtadallamiid čađaheami oktavuodas.

Dán čilgehusa vuodul áššejođu birra, eaktudan mun ahte Sámedikki áirasat leat ožžon dárbbášlaš dieđuid áddet manne mun ja sámediggeráđđi leat duššástuvvan ja behtohallan, nugo mun lean dovddahan maŋimus áiggis.

Mii oaiivildit ahte buot guoskevaš bealit, maiddá Norgga ráđđehus, galggašedje áddet ahte šiehtadallamiid davvirikkalaš sámekonvenšuvnnas ii sáhte buohtastahtit sierra riikkaidgaskasaš šiehtadallamiiguin. Sámediggi lea dadjan ollu oktavuodain sihke dán proseassas ja eará oktavuodain ahte Sámediggi ii sáhte dohkkehit ahte gohčoduvvo beroštusorganisašuvdnan, muhto sáhtá gáibidit dohkkehuvvot sámi álbmoga ovddasteaddjin Norggas ja ahte “Gonagasriika Norga lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, dážaid ja sámiid”.

Sámedikkis lea vuoigatvuohta, iige dušše vejolašvuohta njuolga ja aktiivvalaččat váikkuhit áššiide main lea guovddáš mearkkašupmi midjiide álbmogin, ja álgoálbmogin Davvirikkain. Álgoálbmogin lea mis vuoigatvuohta leat mielde ja bealuštit álgoálbmogiid vuoigatvuođaid nugo dat leat šiehtadallojuvvon ja dohkkehuvvon riikkaidgaskasaš servodaga bealis. Oktage ii sáhte vuordit ahte mii dohkkehivččiimet

dušše oalgerolla áššiin mat gusket min iežamet boahhteáigái. Sámedikkis eai leat makkárge áigumušat lihkahallat Davviriikkaid riikarájaid, muhto háliida searvat rahčamušaide beassat eallit soabalaččat beroškeahhtá dán riikarájain. Min vuordámušat davviriikkalaš sámekonvenšuvdnii leat ahte mii sámít beroškeahhtá guđe davviriikki de gulašeimmet beasašeimmet soabalaččat eallit.

Mii ballat ahte Norgga ráđdehusa odđa miellaguottut mearkašit davviriikkalaš sámekonvenšuvnna biehttaleami.

Gažaldat 4: Áirras Silje Karine Muotka, NSR:a sámediggejoavku

Sámediggeráđi ovddasvástádussuorggit

Sámediggeráđdi lea lonuhan ovddasvástádussurggiid siskkáldasat, ja dan oktavuodas lea Sámedikki presideanta cealkán Sámedikki neahttasiidduin: “Danne áigut dás rájes earret eará joatkevaččat evalueret ráđđelahtuid ovddasvástádussurggiid” Mainna lágiin váikkuha molsašuvvan politihkalaš ovddasvástádus dan politihkalaš ovddasvástádussii mii ovttaskas ráđđelahtus lea sierra áššesurggiin, Sámedikki dievasčoahkkima ektui ja erenoamážit álbmoga ektui?

Goas sáhttit mii oazžut áššiid áššesurggiin bajásšaddan, fuolahus ja oahpahus meannudeapmái Sámedikki bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddái? Dát guoská earret eará áššiide nugo dan mearriduvvon čielggadussii hálddašanoovddasvástádusas stáhtalaš sámí joatkkaskuvllaid hárrái ja viidáset áššiide nugo ovdamearkka dihte ovttašdoaimanodastussii ja eará deatalaš dearvvašvuodá-, bajásšaddan- ja oahppoáššiide?

Sámediggeráđdi vástádus 4.gažaldahkii:

Áirras Muotka čujuha artihkkalii Sámedikki ruovttusiiddus sámediggeráđi ovddasvástádussurggiid rievdademiid birra gos sámediggepresideanta Egil Olli dadjá: "Danne áigut dás rájes earret eará joatkevaččat evalueret ráđđelahtuid ovddasvástádussurggiid."

Sámediggeráđdi fuomášuhtta ahte Olli dasa lassin dadjá cealkagis ovdalis namuhuvvon cealkaga: "Min áigumuš lea ahte ráđdi galggašii doaimmat buoremus vuogi mielde ja ahte mii nagodit atnit ávkki ráđđelahtuid resurssain nu bures go vejolaš."

Ráđđelahtuid ovddasvástádussurggiid vejolaš rievdademiid oktavuodas lea ráđđelahttu geas áiggis áigái lea ovddasvástádus dihto áššesuorggis, lea seamma ovddasvástádus maiddá Sámedikki dievasčoahkkima ja earáid ektui.

Sámediggeráđdi árvvoštallá dađistaga makkár áššit galget ovddiduvvot Sámedikki dievasčoahkkimii, maiddá áššesurggiin bajásšaddan, fuolahus ja oahppu.

Sámediggeráđdi pláne sámediggedieđáhusa oahpahusa birra danne go ráđdi lea vásihan ahte olu dehálaš prinsihpalaš bealit dán áššesuorggis eai leat čielggaduvvon. Ovddit sámediggeráđdi ii leat ovddidan dieđáhusaid dán suorggis, ja sámediggeráđdi oaidná danne hui dehálažžan čielggadit ollu politihkalaš beliid sámediggedieđáhusas - maiddá áššis Sámediggi skuvlaeaiggádin.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
	Willy Ørnebakk, čeahkkinortnegii	
	Age Nordkild, čeahkkinortnegii	
1	Ann-Mari Thomassen	
	Vibeke Larsen	
	Anne Helene Saari	
	Willy Ørnebakk	
	Ann-Mari Thomassen	
	Vibeke Larsen	
2	Geir Tommy Pedersen	
	Egil Olli	
	Gunn-Britt Retter	
	Skjalg A. Jensen	
	Rolf Johansen	
	Geir Tommy Pedersen	
	Egil Olli	
3	Geir Tommy Pedersen	
	Egil Olli	
	Gunn-Britt Retter	
	Anders Somby jr.	
	Geir Tommy Pedersen	
	Egil Olli	
4	Silje Karine Muotka	
	Egil Olli	
	Ronny Wilhelmsen	
	Jørn Are Gaski	
	Anne Helene Saari	
	Silje Karine Muotka	
	Egil Olli	

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 08.06.10 dii. 14.35.

Vuodđogiella: darogiella

Ášši 18/10

Ođđa áššiid diediheapmi

Arkiiva

Arkiiváššénr.

SF-

10/2950

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 08.06.10 dii.14.35

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahas
1	07.06.10	Aírras Elin Henniksen, NSR:a sámédiggejoavku ja Sáb	NSRa Sámédiggejoavku bivdá Sámédikki searvat cealkámuššii Sydvaranger Gruve mirkoluoitima birra Báhčaveaivutnii
2	07.06.10	Aírras Aud Martinsen, FRP:a sámédiggejoavku	Cohkket Sámédikki áššiid meannudeami ovttá vahkkui
3	07.06.10	Aírras Silje K. Muotka, NSR:a sámédiggejoavku	Sámi mánaid oahpahasvuoigatvuohta sámegielas ja sámegillii
4	07.06.10	Aírras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámédiggejoavku	Kárásjoga ja Guovdageainnu Sámi joatkkaskuvllaid ja EDS joatkkaskuvlla hálddašeammi
5	07.06.10	Aírras Heidi Persdatter Greiner Haaker, BB:a sámédiggejoavku	Mainna lágiin berrešii veahkehit mánaid mat gillájit seksuála vearredaguid dahje inseastta?
6	07.06.10	Aírras Geir Johnsen, BB:a sámédiggejoavku	Sámegieloahpahas vuoddoskuvllas
7	07.06.10	Aírras Anne Helene Saari, BB:a sámédiggejoavku	Gažadanáigi Sámédikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddái (SUPU)
8	07.06.10	Aírras Hilde Anita Nyvoll, BB:a sámédiggejoavku	Sámi statistihkka
9	07.06.10	Aírras Ragnhild Melleby Aslaksen, Bb:a sámédiggejoavku BB:a sámédiggejoavku	Eastadeaddji dearvvašvuoda bargu sámi álbmoga gaskkas
10	07.06.10	Aírras Alf Isaksen, Arja sámédiggejoavku	Sámegiel heahtediedihanbálvalus
11	07.06.10	Aírras Miriam Paulsen, NSR:a sámédiggejoavku	Ollislaččat geahčadit sámi mánaid mánaidgárdedáldaga
12	07.06.10	Aírras Lisbeth Somby, NSR:a sámédiggejoavku	Sámi dulkaguovddáža ásaheapmi
13	07.06.10	Aírras Áge Nordkild, NSR:a sámédiggejoavku	Vuosttaldeapmi guollebiebmanrusttega ásaheami Ofuohta vutnii
14	07.06.10	Aírras Mariann Wollmann Magga, BB:a sámédiggejoavku	Sámi manát suohkaniin sámegiela hálddašanguovllu olggobealde
15	07.06.10	Aírras Mariann Wollmann Magga, BB:a sámédiggejoavku	Boraspireválttisvuodat boazodoalus ja eanadoalus
16	07.06.10	Aírras Silje Karine Muotka, NSR:a sámédiggejoavku	Sámédiggi ferte berošit buohcceviessostruktureas

II Evttohusat

Evttohus 1, Aírras Elin Henniksen, NSR:a sámédiggejoavku ja Sáb

NSRa Sámédiggejoavku bivdá Sámédikki searvat cealkámuššii Sydvaranger Gruve mirkoluoitima birra Báhčaveaivutnii

VUOSTTALDEAPMI MIRKOLUOITIMII NATIONÁLA LUOSSAVUTNII

Sámédiggi ii sáhte dohkkehit ahte Sydvaranger Gruve AS oažžu lobi luoitit birasmirkkuid nationála luossavutnii Báhčaveaivutnii Máttá-Várjjat gielddas. Fitnodat áigu luoitit 250-500 tonna Lilafloot birasmirkko juohke jagi Báhčaveaivutnii. Mirkoluoitin mielddisbuktá stuora váikkusaid vuona

biebmosihkarvuhtii ja ekovuogádahkii. Mii muittuhit ahte Báhcveaivuotna lea nationála luossavuotna mii galgá erenoamážit luossanáli dihte suddjejuvvot. Mearrasámi kultuvra, oktan mearraluossabivdduin, lea dehálaš sámi álbmogii vuotnaguovlluin, ja mielddisbuktá loaktima ja ássama guovllus. Mii eat sáhte dohkkehit ahte dát billohuvvet birasmirkkuid geažil.

Mearradutkaninstituhtta bivdá ahte mirkkot eai luitojuvvo, ja ášši lea sáddejuvvon meannudeapmái Dálkkádat- ja nuoskkidandirektoráhtti.

Sámediggi lea posiitiiva dasa ahte lea ruvkedoaimma Máttá-Várjjagis, muhto gáibida ahte Sydvaranger Gruve AS váldá servodatovddasvástádusa ja gávdná čovdosiid birasmirkoluoitimii. Sámediggi ii sáhte dohkkehit nationála luossavuona nuoskkideami, ja bivdá Dálkkádat- ja nuoskkidandirektoráhta čadahit váikkuhusguorahallama ovdalgo eanet luoitinlobit addojuvvot Sydvaranger Gruve AS:ii.

Evttohus 2, Áirras Aud Martinsen, FRP:a sámediggejoavku

Čohkket Sámedikki áššiid meannudeami ovttá vahkkui

Čájuhuvvo dárbbasmeahttumin geavahit olles guokte vahku juohke sámedikki čohkkaneapmái. Politihkalaš ja hálldahaslaš barggu beavttálmahttin mearkkašivččii ahte seasttášeimmet olles čohkkinvahku ja buot daid goluid mat dasa gusket. Dalle seasttášeimmet ollu ruđaid maid sáhtášeimmet baicce geavahit eará áigumušaide Sámedikki ovddasvástádussuorggis. Mánjga fylkkagielddas, main maid lea parlamentáralaš stivrenvuohki, leat buorit mállet mo dan čadahit, earret eará Nordlánddas.

Dán vuodul evttohuvvo danne ahte Sámedikki dievasčohkkimat uhciduvvojit 4 vahkkui 2011 rájes, dainna lágiin ahte joavko- ja lávdegoddečohkkimat álggahuvvojit álgogeahčen vahku, ja dievasčohkkin fas loahpageahčen vahku.

Evttohus 3, Áirras Silje K. Muotka, NSR:a sámediggejoavku

Sámi mánáid oahpahušvuoigatvuohta sámegeielas ja sámegillii

Oahpahušláhka nugo dat dál lea ii sihkkaraste sámi mánáid individuála oahpahušvuoigatvuođa sámegeielas ja sámegillii. NSR sámediggejoavku bivdá ahte sámediggeráđđi vuoruha oazžut ovdan ášši movt oahpahušlága sáhtášii rievdatit sihkkarastin dihte dan ahte sámi mánáid oahpahušvuoigatvuohta sámegeielas ja sámegillii ii guozahuvvo geavtlaš beliid geažil Norgga skuvlaeiseválddiid bealis.

Evttohus 4, Áirras Ann-Mari Thomassen, NSR:a sámediggejoavku

Karášjoga ja Guovdageainnu Sámi joatkkaskuvllaid ja EDS joatkkaskuvlla hálldašeapmi

Romssa fylkkadiggi mearridii heaittihit Skániid joatkkaskuvlla. Evenášši, Dielddanuori ja Skániid suohkanat leat geahččalan ásaht suohkangaskasaš joatkkaskuvlla, muhto leat dál luohpan pláνας earret eará danne go áiggi ja ekonomiiija ektui lei eahpesihkarvuohta. Dat mearkkaša ahte sámi nuorat fertejtit fárreret gávpogiidda oahpu gazzat.

Sámediggi lea juo mearridan ahte dakkár hálldašanmodealla gos Sámedikkis lea hálldašanovddasvástádus stáhta sámi joatkkaskuvllaide, galgá čielggaduvvot. Danne livččii dan oktavuodas áibbas lunddolaš čielggadit seamma go guoská EDS joatkkaskuvlii. Stáhta berre eaiggáduššat skuvlla dassáži go dát čielggadeapmi gárvvistuvvo.

NSR sámediggejoavku čujuha ahte stáhta sámi joatkkaskuvllaid hálldašeapmi lea mánjga oktavuodas čielggaduvvon ja NSR vuordá dál ahte sámediggeráđđi bidjá leahtu dán bargui.

EDS joatkkaskuvla lea guovddáš oahppoásahus dán guovllu sámi nuoraide. Skuvllas lea vejolašvuohta bargat sámi fáttáiguin rastá rájiid joatkkaskuvlla dásis, ja bargiid gaskkas lea nanu gelbbolašvuohta bargat viidásit fágalaš sámi ovdánahttinbargguid. NSR háliida sihkkarastit dán boahhteáigái.

NSR bivdá sámediggeráđi ovddidit guovddáš eiseválddiide ahte váldit badjelasas EDS joatkkaskuvlla hálddašeami dán gaskadilis dassáži go stáhta sámi joatkkaskuvllaid hálddašeami lea čielggaduvvon.

Evttohus 5, Áirras Heidi Persdatter Greiner Haaker, BB:a sámediggejoavku

Mainna lágiin berrešii veahkehit mánáid mat gillájit seksuála vearredaguid dahje inseastta?

Maŋŋá go nuorat leat beassan hállat ášši birra muhtumiin geasa luhttet, ferte čadahit eará deatalaš doaibmabijuid. Mii bahkket jáhkkit ahte maŋŋá go nuorat leat beassan hállat áššiid birra maiguin sii rahččet, ahte sii ovttá láhkái dego leat ožžon dárbbaslaš veahki. Olmmoš massá buot jáhku alccesis jos muhtun geasa luohtta geavaha su seksuálalaččat. Olmmoš massá maiddái oktavuoda iežas gorudiin. Go oaivvis leat ollu jurdagat de dain ii dárbbas leat oktavuoha buot “bákčasiidda” maid gorut lea gillán. Ollu mánát “báhtarit” eret iežaset gorudis go gártet gillát vearredaguid. Ja nu eai nagotge áddet goruda ja oaivvi oktavuoda. Go mánát galget oazžut oktavuoda alcceseaset ja gorudiin, de berrejit sii oazžut hástalusaid juste birgehállat iežaset gorudiin. Dan sáhtta dahkat maŋŋga láhkai. Ovttasbargu ja bargan ealliiguin sáhtta leat hui mávssolaš. Sii geat barget heasttaiguin, dihtet ahte go oahppá birgehállat ealliin, de addá dat nana duhtavašvuoda geavaheaddjái. Olmmoš ferte dovdat iežas goruda ovdalگو sáhtta stivret heastta. Mánát fertejit ovttasbargat heasttain, ja dikšut dan bures, jos galget oazžut dan dahkat maid sii háliidit. Dát lea hui deatalaš mánáide, go jurddašit ahte eará olbmot oanehis dahje guhkes áiggi leat sin stivren. Mánát dovdet viehka johtilit ahte sii nagodit stivret, ja sii ožžot buoret iešluohttámuša.

Mun oaivvildan ahte gielddat fertejit álgit jearrat mánáin ja rávis olbmuin maid sii duodái dárbbasit jos galget joavdat dobbelii eallimis. Deatalaš lea álggahit konkrehta doaibmabijuid nu johtilit go lea vejolaš, dalle sáhttit vealtat ollu váttisvuodain maŋŋá eallimis. Mánáidgárddiiguin ja skuvllaiguin berre leat ovttasbargu. Mii fertet maiddái jurddašit ahte sámiiid gaskkas lea nu ahte vearddagut sáhttet buktit duppal heahpada, dan sivas go sii lassin leat sápmelaččat. Mánáin ja rávis olbmuin sáhtta leat váddáseappot buktit ovdan iežaset váttisvuodaid, ja bearaš geasa ášši čuohcá sáhtta biehttalit buktimis albmosii tabuášši. Dán vuodul diehtit mii maiddái ahte seamma dáhpáhuva iešsoardimiid oktavuodas. Mii diehtit maiddái ahte ollugat sin gaskkas geat sordet iežaset sáhttet earret eará leat gillán vearddaguid dahje inseastta. Dát lea rašis ášši man birra lea váttis hállat.

Mii fertet oahpahit mánáide ja rávis olbmuide ahte vearddahkki dat lea okto sivalaš, ja sus okto lea ovddasvástádus das mii lea dáhpáhuva. Ii leat bearraša ii ge eisege su sivva gi lea gillán vearddagu. Sivva ferte vuosttaš beaivvi rájes biddjojuvvot rivttes olbmo ala. Ferte juohkit eanet dieđuid mánáide ja rávis olbmuide gosa sii sáhttet váldit oktavuoda go dárbbasit veahki. Mánáidgárddiin ja skuvllain berre hállat eanet vearddaguid birra dakkár dásis go lea heivvolaš. Mánát fertejit leat dihtomielaččat iežaset goruda ektui, ja diehtit ahte go sii dadjet II de galgá dat jeagaduvvot. Mánáide ja nuoraide ferte addit dakkár fálddagaid maid oktavuodas sii sáhttet geavahit goruda ja ilbmadiid dáiddalašvuoda ja dieinna lágiin nannet sin iešluohttámuša ja iešdovddu.

Mun bivddán ahte sámediggeráđi barggašii dáiguin áššiiguin ahte dat gielddat maiguin mis lea ovttasbargošiehtadus veahkehivčče seksuálalaččat geavahuvvon mánáid ja inseastaoaffariid, ja ahte dat áššit biddjojuvvot mielde ođasmahttojuvvon ovttasbargošiehtadussii, ja ahte gielddain maiguin mii leat šiehtadallamin dahkkojuvvo dat seamma. Berre sihkkarastujuvvot ahte doaibmabijut mat dahkkojuvvojit gielddain galget gustot maiddái sámi álbmogi, ja ahte sii ožžot veahki iežaset gillii. Berre maiddái ovddidit vugiid maid veagas juksat sámiiid olggobealde sámi váimmusguovlluid.

Evttohus 6, Áirras Geir Johnsen, BB:a sámediggejoavku

Sámegieloahpahus vuodđoskuvllas

Sámegiella lea odne Norggas okta dain golmma oktatdássásaš almmolaš gielain. Otná vuodđoskuvlaoahpahusas ii leat liikká sámegiella ovttá dásis go dát eará guokte giela. Dál lea nu ahte jus oahppit háliidit sámegieloahpahusa, de čuohcá dát eará fágáide.

Dál lea nu ahte sámegiella 2 oahpahussii váldojit diimmut mat gullet álgočállimiid mánáidskuvllas, dát dagaha ahte váhnemat válljejit eret sámegieloahpahusa mánáide, danin go sámegieloahpahus šaddá eanet

noadđin go riggodahkan. Nuoraidskuvlla dásis lea ohppiin, gain lea sámegieloahpahas, eanet diimmut go ohppiin gain ii leat sámegieloahpahas. Dát dagaha ahte oahppit válljejit eret sámegiela dáid lassu diimmuid geažil, mat eará ohppiin eai leat.

Romssa Fylkamánni reivves giełldaide čuočču ná ”Sihkkarastin dihte doarvái diimmuid vuosttaš- ja nubbingielas lea ollislaš diibmolohku ohppiide geat válljejit sámegiela vuosttaš- dahje nubbingiellan eanet go dan dábaláš fága- ja diibmojuohkimis. Oahppit geat čuvvot molssaeavttu 1 (amasgiela haga/gielalaš čiekŋudeapmi), ožžot 190 diimmu eanet, ja oahppit geat válljejit molssaeavttu 2 (amasgiella/gielalaš čiekŋudeapmi), ožžot 303 diimmu eanet go dan dábaláš fága- ja diibmojuohkimis.

<http://www.fylkesmannen.no/hoved.aspx?m=31266&amid=3086031>

Bargiidbellodaga sámediggejoavku evttoha ahte dahkkojit rievdadusat vuodđoskuvlla oahpahasas, nu ahte sámegieloahpahas ii čuoza álgočállima oahpahasii, ja ahte nuoraidskuvlla oahppit geat háliidit sámegieloahpahasas eai oačču eanet diibmologu go eará oahppit.

Evttohus 7, Áirras Anne Helene Saari, BB:a sámediggejoavku

Gažadanáigi Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddái (SUPU)

Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL) mii vuodđuduvvui 2003, lea Sámediggeráđi vuolde, ja doaibmá sáhkaguoddin gaskal sámi nuoraid ja Sámedikki. Sis lea maid erenoamáš rolla das ahte váldit vára nuoraid beroštumiin Sámedikkis.

Dán oktavuodas lea dárbbalaš ahte SNPL oažžu vejolašvuoda ovddidit iežas oainnu áigejuovdilis áššiiide ja buktit evttohusaid ođđa áššiiide, njálmmálaččat sárdnestuolus dievasčoahkkimis. Bargiidbellodaga Sámediggejoavku árvala ahte SNPL oažžu sárdnunáigi lávdegoddečoahkkinvahkuid oktavuodas.

Dasa lassu berre veardádallat galgá go SNPL oažžut vejolašvuoda deaivvadit lávdegottiiguin ovddidit iežas oainnu ieš guđet lágan áššiiide maid dievasčoahkkimis meannudit.

Mun áiggun bivdit čoahkkinjodihangotti geahčadit vejolašvuoda ásahit “Sámedikki nuoraidikki” gos SUPU:i addo vejolašvuota ovddidit iežas áššiid dievasčoahkkimii.

Evttohus 8, Áirras Hilde Anita Nyvoll, BB:a sámediggejoavku

Sámi statistihkka

Lávdegottiid čoahkkimiid áigge biddjojuvvui girji Sámi statistihkka 2010, mii ođasmahttojuvvo juohke nuppi jagi, buot sámediggeáirasiid boastailduide. Dán girji almmuheami leat Sámediggi ja Bargo- ja searvadahttindepartemeanta ruhtadan. Girji ulbmilin lea addit čorga ja áigejuovdilis almmolaš sámi statistihkka. Olahusjoavkun leat buot ásahasat ja ovttaskas olbmot gain lea dárbu ja beroštupmi dán lágan statistihkkii. Sámi dutkan ja statistihkka leat deatalaččat. Sámedikkis lea maid dárbu dieđuide mat sáhttet čuvget otnáš dili ja dárbbu, vai livččii vejolaš plánat daid váikkuhangaskaomiid geavaheami mat leat Sámedikki geavahasas ja evalueret daid beaktivuoda.

Sámi statistihkkagirjii 2010 lea dakkár statistihkka mii lea mávssolaš sámi servodatdiliide Norggas ja das lea dakkár geográfalaš lagadeapmi mas váldoáššis deattuhuvvojit sámi ássanguovllut davábealde Sáltoduoddara. Vuolggasajis geavahuvo dat geográfalaš doaibmaguovlu mii ovdal lei Sámi ovddidanfoanda (SOF). Ođđajagimánu 2009 vuosttaš beaivvi rájes lea SOF sadjái bohtán Sámedikki ealáhusovddidan doarjjaortnegat (SED).

Vaikko eai gávdnoge almmolaš dieđut sámiid ássanminstara birra, de liikká diehtit ahte ollu sámit odne ássat olggobealde árbevirolaš ássanguovllu, ja ahte maid dárbu olbmot geat eai leat sápmelaččat ássat siskabealde. Danne ii leat diehttelas ahte mii dat sáhtta leat geográfalaš statistihkkavuodđun sámiide guoski statistihkkii. Dalle go vuosttaš nummir Sámi statistihkkagirjii galgai ráhkaduvvot 2006:s,

mearriduvvui ahte Statistihkalaš guovddášdoaimmahaga geográfijavuđot sámi statistihkka galggai váldit vuolggasaji Sámi ovddidanfoandda (SOF) geográfalaš doaibmaguovllus.

Go dáinna lágiin ráddje sámi ássanguovlluid, de leat das muhtun čielga fuones beali. Fuones bealli lea ahte geográfalaš doaibmaguovlu lea dušše Sáltođuoddara davábealde. Nu báhcáge olles máttasámi álbmot olggobeallái. Doaisttáži maid eai leat ovddiduvvon molssaektosaš vuogit movt konkretiseret máttasámi báikkálaš servodaga dainna lágiin ahte sin várás sáhtáši ráhkadit sámi statistihka. Nubbi fuones bealli lea dat go válljejuvvon geográfalaš ráddjen ii guoskka sámi ássamii gávpogiin ja stuorát čoahkkebáikkiin, ii davábealde iige máttabealde Sáltođuoddara.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku oaiuvilda ahte Statistihkalaš guovddášdoaimmahat ferte gávdnat eará vuodu sámi statistihkkii go Sámedikki ealáhusovddidan doarjjaortnegiid geográfalaš doaibmaguovllu. Mánja odđa gieldda leat dál ohcan beassat gullat Sámedikki doarjjaortnegii. Ekonomalaš sivaid geažil eai leat dat ohcamat meannuduvvon ja vurdet dassáži go Sámediggi ráhkada odđa ollislaš ealáhuspolitihkalaš dieđáhusa.

Sámi álbmogis váilu ollislaš registreren ja danne šaddá váttis ráhkadit statistihka sámiid várás joavkun. Sámi dutkan ja statistihkka leat deatalaččat, danne livččii ge dál áigi ahte Sámediggi hástalivččii odđa álbmotlohkama oažžun dihte buoret vuodu sámi statistihkkii.

Evttohus 9, Árras Ragnhild Melleby Aslaksen, BB:a sámediggejoavku

Eastadeaddji dearvvašvuoda bargu sámi álbmoga gaskkas

Ovttasdoaimmanodastusas Stuorradiggedieđáhusas nr 47 (2008-2009) čujuhuvvo ahte Norggas ja maiddái sámi álbmogis leat ovddabealde stuorra hástalusat go guoská eallindáhpedávddaide earret eará dan geažil go buidot, unnán lihkadit ja borgguhit. Dál lea olbmuid gaskkas eanet sohkadávda (diabetes-2), váibmo- ja varrasuotnadávddat, váttut gorudis, losses miella ja geahpesdávda (KOLS). Dan geažil go olbmot ellet guhkit šaddet dasto eanet boarrásat geain lea demensa ja sierralágan borasdávddat, ja váilevaš biepmu.

Ovddeš áiggiid gáibidedje njoammudávddat eanemusat fuomášumi ja barggu dearvvašvuoda suorggis, muhto boahhteáiggis lea odđa dilli goas eará go njoammudávddat gáibidit eanet ja eanet dearvvašvuodadoaimmahagain ja nu fertejit biddjojuvvot dat eanet guovddáži.

Eastadeaddji barggu beaktivuolta lea duodaštuvvon. Boahhte vuorus addá eastadanbargu buoret dearvvašvuoda ovttaskas olmui ja nu buoret eallinkvalitehta ja nuppi dáfus sáhtáši dainna seastit sámi servodaga dárbbášmeahtun resursageavaheamis.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku bivdá Sámedikki geahčadit movt sáhtáši buoridit máhtolašvuoda eastadeaddji dearvvašvuoda barggus sierra aktevrraid gaskkas sámi guovlluin. Dasto ferteši ovddidit heivehuvvon doaibmabijuid ja bivdit sierra ovttasbargoasálaččaid veahkin jusat háliiduvvon ulbmiliid Ovttasdoaimmanodastusa oktavuodas.

Evttohus 10, Árras Alf Isaksen, Árja sámediggejoavku

Sámegiel heahtedieđihanbálvalus

Sámediggi álggaha proseassa mii galgá geahččat čovdosiid mat gusket sámegiel heahtedieđihanbálvalussii 110-sentrálii Finnmárkkus. Galget oppa áigge leat guokte bargi váktavuorus, mas nubbi galgá leat sámegiel hálli.

Sámediggi háliida ahte ásavuvvo sámegielat heahtedieđihanbálvalus mii lea čadnon sierra 110 nummirii (buollimii), mii ii guoskka 112 ja 113 nummiriidda. Dát bálvalus ferte leat 100% ruhtaduvvon stáhta bealis, go Sámediggi oaidná dán našuvnnalaš ovddasvástádussan. Viidáseappot ferte čielggadit geas lea ovddasvástádus 110 nummira heahtedieđihanbálvalusas sámelága ja buollinsuodjalanlága ektui.

Evttohus 11, Áirras Miriam Paulsen, NSR:a sámediggejoavku

Ollislaččat geahčadit sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga

Sámi mánáin galgá leat riekti oažžut sámi mánáidgárdesaji sin iežaset eavttuid vuodul.

NSR sámediggejoavku oaivvilda ahte lea dárbu ollislaččat geahčadit man muddui sámi mánáidgárddit gokčet sámi mánáid mánáidgárdeárbbuid ja ollislaš dilálašvuoda maŋŋágo mánáidgárdeláhka dál lea rievdaduvvon mángii. Mánáidgárdelága ođđa ulbmilat fertejit váldot mielde sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga heivehanbargui.

Mot áigu Sámediggi váikkuhit boahhteáiggis sihkkarastin dihte sámi mánáidgárddiid dohkálaš huksema vai sámi mánáide fálojuvvo sámi mánáidgárdesadji ja dohkálaš kvalitehta dain fálaldagain mat dál leat. NSR sámediggejoavku bivdá Sámedikki ollislaččat geahčadit sámi mánáid mánáidgárdefálaldaga.

Evttohus 12, Áirras Lisbeth Somby, NSR:a sámediggejoavku

Sámi dulkaguovddáža ásaheapmi

NSR sámediggejoavku lea vuorjašuvvan go sámi geavaheaddjit eai oaččo dárbbášlaš dulkaveahki. Dál ii gávdno organiserejuvvon sámi dulkabálvalus mii sáhttá doaibmat miehtá riikka. NSR sámediggejoavku oaidná dárbbu organiseret dulkabálvalusa vai geavaheaddjit álkit sáhttet váldit oktavuoda ja oažžut dulkaoahpu vaikko makkár dárbut ja gos riikkas lea.

NSR sámediggejoavku bivdá Sámedikki árvvoštallat ásaht sámi dulkaguovddáža mas lea okta telefonnummar, mii seammás sáhttá dáhkidit buori dulkonkvalitehta.

Evttohus 13, Áirras Åge Nordkild, NSR:a sámediggejoavku

Vuosttaldeapmi guollebiebmanrusttega ásaheami Ofuohta vutnii

Guollebiebmanrusttega ásaheapmi Ofuohta vutnii lea vuolggahan stuorra vuosttaldeami Ofuohtas, politihkkáriid ja dábalaš olbmuid gaskkas.

Mainstream Norway ozai 2009:s Narviikka ja Evenáši suohkaniin beassat sirdit guokte rusttega Viesttarállásis siskkit Ofuohttái. Nuppi Gammelveggenii Narviikkas ja nuppi Tjuknesii Evenášis. Evenáši ja Narviikka suohkanat ledje mielas ohcamii. Narviikka suohkan meannudii ohcama geassemánu 25.b. 2009 ja mieđihii ohcamii sátnejodiheddji duppaljienain.

Go suohkanat mieđihit dakkár ohcamii, de dat sáddejuvvo viidáseappot dohkkeheapmái dakkár suorgeiseválddiide go Fylkkamánii, Guolástusdirektoráhtii ja Borramušberráigehčču. Suorgeiseválddit leat mieđihan ahte dát ođđa lokalitehtat ásaheavvojit. Nordlándda fylkka fylkkaráđdi galgá dahkat loahpalaš mearrádusa.

Ášši evttohuvvui ođđasis Narviikka suohkana gávpotstivračoahkkima áššelistui miessemánu 2010. Muhto sátnejodiheddji hilggui ášši.

Narviikka politihkkáriid ja Ofoten villfisk-organisašuvvna rahčamuš lea dagahan ahte Narviikka suohkan ferte ášši ođđasis loktet gávpotstivračoahkkimii geassemánu 17.b. 2010.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi, NSR, jagi 2009 válgaprográmmas lei mielde ahte Ofuohta vuotna galgai ráfáiduhthojuvvo rabas guollebiebmanrusttegiid vuostá. NSR bivdá Sámediggeráđi váldit dán ášši meannudeapmái.

NSR bivdá Sámediggeráđi váldit oktavuoda Nordlándda fylkka fylkkaráđiin ealáhusaid várás, ja sáddet kopijja Narviikka ja Evenáši suohkaniidda, mas rávvejuvvo ahte Ofuohta vuotna ráfáiduhthojuvvo guollebiebmanrusttegiid vuostá.

Evttohus 14, Árras Mariann Wollmann Magga, BB:a sámediggejoavku

Sámi mánát suohkaniin sámegiela hálddašanguovllu olggobealde

Sámi mánáin sihke olggobeal ja siskkobeal sámegiela hálddašanguovllu leat hui iešguđetlágan fálaldagat sámegiel oahpahusas. Suohkaniin leat iešguđetlágan vuogit movt lágideat fálaldaga, ja man viidát oahppofálaldat addo. Rievdadusat oahppoplánain mat gusket eará fágasurggiide čuhcet sámegiel 2 ohppiide, eai ge buot oahppit ja váhnemat oaččo dieđu dan birra movt dat váikkuha 13 jagi skuvlavázzimii. Váhnemiin lea válđoovddasvástádus mánáid oahpaheamis, otná lágaid ja njuolggadusaid mielde.

Sámediggi ferte doaimmalaččat bargat suohkaniiguin olggobeal sámegiela hálddašanguovllu ráhkadan dihte vuogádagaid vai sámi mánáid vuogiatvuodát vuhtii válđojuvvot, mat sihkarastet ahte oahppit ožžot dan rievttet oahpahusa máid galget oažžut. Sámediggi ferte duodas válđit váhnemiid ovddasvástádusa mánáideaset oahpahusas, ja dan dihte ovddidit almmolaš sámi orgánaid mat gozihit váhnemiid beroštumiid, mii lea geavaheddjiid várás ja mii dagaha eambo váikkuhanfámu giellaoahpahusráhkadeamis mánáidgárddiide ja skuvlii. “Dieđáhus sámegiela birra“ mii dál lea gustovaš ii namut iige gozit váhnenperspektiiva.

Strategalaš plánas sámi mánáidgárddiide čilgejuvvo

Sámi mánáidgárdi lea mánáidgárdi sámi mánáide ja sámi mánáid várás. Mánáidgárddi bargit hálddašit sámegiela. Sámi mánáidgárddiid mihttomearri lea vuosttažettiin nannet ja ovdánahttit mánáid sámi identitehta, giela ja kultuvrra.

Otná beaivve leat hui unnán gáibádušat mánáidgárdeaiiggáididda, ja lea dehálaš iskat ahte ollašuttet intenšuvnna ja veahkehit suohkana ovdánahttit sámegiel fálaldaga mánáidgárddiin.

Bargiidbellodaga Sámediggejoavku dáhttu Sámedikkeráđi

* bargat dan ala ahte sámi mánát ja nuorat sámegiela hálddašanguovllu olggobealde ožžot *

* dan oahpahusa máid galget oažžut

sámi mánáid váhneimiin nannejuvvo vejolašvuohta mearridit, riikaviidosas almmolaš Sámi Váhnenlávdegotti bokte, ja guorahallat vuogi movt bargat áššiin regionála/ fylkadásis.

Evttohus 15, Árras Mariann Wollmann Magga, BB:a sámediggejoavku

Boraspireválttisvuodát boazodoalus ja eanadoalus:

Boraspiret dagahit ekonomalaš vahágiid boazodoalus ja eanadoalus juohke jagi. Boraspiret borret badjebqhcaga ealáhusain mat leat jo vuolimus sisabohtoskálás. Boraspirenálli orru leat bearráigeahču haga, ja ollu guovlluin lea ealáhusvuodđu jávkamin. Gumppe ja guovžža čuvvot buorebut proševttain gos čogget ja dulkojit DNA, ja dát buorida ollislaš gova veaháš. Albbas, geatki ja goaskin ii leat vuoruhuvvon suorgi. Dát boraspirenálli, ja dáid lassin mearragoaskin, mat eai lohkkajuuvvo boranávdin bohccuid ja sávzzaid hárrái, leat stuorámuš áittan dáin namahuvvon ealáhusain.

ScanLynx-prošakta, mas leat radiomerken albasiid, lea dokumenteren ahte dutkanbohtosat dahkkon eará guovlluin eai sáhte geavahuvvot bohccuid hárrái Romssas ja Finnmárkkus. Dasgo sávzzat leat unnit dáid guovlluin, de lea boazodoallu mii gillá vahágiid. Registreren ferte álggahuvvot buot namuhuvvon boraspireid badjel, nu ahte oažžut buoret hálddašemi boraspireid badjel mat dahket vahágiid bohccuide ja omiide.

Lea duodástuvvon ahte boraspireválttisvuodát áitet olles lullisámekultuvrra. Jus eai boade praktihkalaš rievdadusat dokumenteremis boraspireid, ja bohccuid ja omiid gáhttemis, de eai leat dehálaš vuoddoealáhusain boahhteáigi.

Bargiidbellodaga sámediggejoavku dáhttu Sámediggeráđi geahččat ášši, ja bargat nu ahte boazodoalu ja eanadoalu vahárat unnat, dát dáhkko go nanne registrerema vai diehtá ollu boraspireid sáhtta goddit, nu ahte ealáhusain lea vejolašvuohta birget. Dát ferte dáhkkoht oktan ráđiin ealáhusain.

Evttohus 16, Áirras Silje Karine Muotka, NSR:a sámediggejoavku

Sámediggi ferte beroštit buohceviessostruktuurras

Buohceviessostruktuorra lea fáddá mii maiddá ollásit guoská sámi álbmogii. Danne lea dehálaš ahte Sámediggi lokte buohceviessostruktuorra áššin árvoštallan dihte sámi álbmoga vejolašvuoda oažžut ovttárvosaš dearvvašvuodabálvalusaid.

Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus

Árvalus 1

Ođđa ášši 2 hilgojuvvo

Árvalus 2

Ođđa áššit 1, 3-16 sáddejuvvojit Sámediggeráddái meannudeapmái

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

-
- Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus 1 mearriduvvui 33 jienain 3 jiena vuostá.
- Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Elin K. Henriksen	Olaf Eliassen Mariann Wollmann Magga Willy Ørnebakk
2	Elin K. Henriksen Aud Marthinsen	Anders Somby jr. Ronny Wilhelmsen Rolf Johansen
3	Aud Marthinsen Silje Karine Muotka	
4	Ann-Mari Thomassen	
5	Heidi P. Greiner Haaker	Ragnhild Melleby Aslaksen Olaf Eliassen Anne Helene Saari
	Heidi P. Greiner Haaker	
6	Inga-Lill Sundset	Silje Karine Muotka Miriam Paulsen Anne Helene Saari
	Inga-Lill Sundset	
7	Anne Helene Saari	Miriam Paulsen Geir Tommy Pedersen Silje Karine Muotka
	Anne Helene Saari	

8	Hilde Anita Nyvoll	
9	Ragnhild Melleby Aslaksen	Miriam Paulsen
	Ragnhild Melleby Aslaksen	
10	Alf Isaksen	Anne Helene Saari
		Ann-Mari Thomassen
	Alf Isaksen	
11	Miriam Paulsen	Ann-Mari Thomassen
12	Lisbeth Somby	Alf Isaksen
		Heidi Persdatter Greiner Haaker
		Willy Ørnebakk
	Lisbeth Somby	
13	Age Nordkild	Geir Johansen
		Agnar Kvernmo
	Age Nordkild	
14	Mariann Wollmann Magga	Silje Karine Muotka
		Alf Isaksen
		Ann-Mari Thomassen
	Mariann Wollmann Magga	
15	Mariann Wollmann Magga	Per Andersen Bæhr
		Jarle Jonassen
		Alf Isaksen
	Mariann Wollmann Magga	
16	Silje Karine Muotka	
	Willy Ørnebakk, čeahkkinortnegii	
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	
	Arthur Tørfoss, čeahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

- Ođđa ášši 2 hilgojuvvo.
- Ođđa áššit 1, 3 - 16 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 08.06.10 dii.17.00

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 19/10

Sámediggeráđi čilgehus duoji birra

Arkiivaáššennr..
10/216306 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđi	28.04.10	R 074/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. - 28.09.07	00/06

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 08.06.10 dii.17.00.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi árvalus:

Sámediggi lea digaštallán sámediggeráđi čilgehusa duoji birra. Čilgehus čuovvu protokolla.

Sámediggeráđi čilgehus duoji birra

Duogáš

Sámedikki bargoortnega § 11, e mielde ovddiduvvo Sámediggeráđi čilgehus duoji birra dievasčoahkkimii.

Bargu dujiin lea álohii leamaš vuoruhuvvon politiikkasuorgi Sámedikkis. Dát lea oainnusmahttojuvvon earret eará ”Sámedikki duoji ovddidanprográmmas 2002 – 2006” ja jahkásaš duoji ealáhussiehtadallamiid ásaheamiin 2005:s. Sámedikki ángiruššamat dujiin oidnojit maiddái sierra doarjjaortnegiin.

Ulbmil dainna čilgehusain ja dan čuovvu miniseminárain duoji birra lea čielggasmahttit árvvu, meroštallat ja guorahallat politiikkalaš ulbmiliid birra, ja konkretiseret sierra hástalusaid mat duojis leat ovddabealde.

Politiikka hábmemis lea deatalaš fátmastit duoji ollislaš viidodagas nugo;
servodataktevran,
identitehtadovdomearkan,
báikkálaš resursageavaheaddjin,
kultuvrra ja giela guoddin,
árbedieđuid suodjalan-, oahpahus- ja ovddidanarenan,
birasseasti buvttan ja
lotnolasealáhussan ja váldoealáhussan

Sámediggeráđi lea politiikka bokte meroštallan duoji ovddidanvejolašvuodaid, ja meroštallan makkár rolla ja sadji duojis galgá leat boahhteáiggis?

Árvovuodđu

Duojis lea stuorra árvu, ja lea eanemus guovddáš identitehtamearka sámi servodagain. Sámi duoji haga ii sáhtášii jurddašit. Erenoamážit guovlluin gos sámit leat enetlogus, dahje guovlluin gos sámi kultuvra lea

geahnoheappot servodagas, lea duojis mearrideaddji mearkašupmi sámi giela ja kultuvrra suodjaleapmái ja ovddideapmái. Doloža rájes lea duddjon adnojuvvon eallimii deatalaš máhtolašvuohtan. Duodji lea leamaš – ja ain lea ollugiidda – deatalaš oassi dálloalloekonomiijas.

Duodji lea guovddáš oassi sámi kultuvrras ja danne fertešii dat suodjaluvvot vuodđolága § 110 a ja álgoálbmot- ja álbmotrievttálaš konvenšuvnnaid bokte. Duodji lea guovddáš sámi identitehtamearka, kulturguoddi ja deatalaš arena sámi árbedieđuid, giela, luonddudiehtaga, kultuvrra, máidnasiid/cukcasiid/luđiid, duoji ja duodjevieruid oahpahussii.

Duoji oktavuodas ii leat sáhka dušše buoremus ráhkadanávdnasiid gávdnamis ja duddjomis. Dan oktavuodas lea sáhka maiddá máhtolašvuođas movt ávkkástallat dujiin, ja movt geavahit duoji árgabeaivvis ja doaluin. Duojar ja ráhkadanávdnasat mearridit duoji kvalitehta ja hámi. Ovdamearkka dihte lea deatalaš máhtit gávdnat makkár ráhkadanávdnasiid dohkke geavahit. Dat guoská earret eará báhkiide dahje náhpiide (guksi/kohppa – muorragehpa), dahje náhki válljemii ja dan ráhkadeapmái bohccos ja njurjuin goikkehiid ja čázehiid várás. Duoji árbedieđuid oktavuodas lea maiddá sáhka dábiin ja geavahusas ovdamearkka dihte sámi biktasiid ektui.

Árbeviroláččat lea leamaš deatalaš bidjat rivttes ornamentihka dujiide. Dávjá muitala ornamentihkka dahje hápmi/duddjon, duojar identitehta ja gos son lea eret. Lunddolaš lea jurddašit ahte fámolaš luondu ja dan lihkestagat leat maiddá dávjá leamaš inspirašuvdnan ollu duojaríidda, ja ollugiidda lea duodji šaddat dáiddan.

Duojis lea maiddá mytalaš ja vuoiŋgalaš oassi. Gávdnojit dihto mearrádušat mat čatnasit vuoiŋgalašvuhtii, ahte goas ja gos sáhhtá viežžat duodjeávdnasiid meahcis, ja movt daid galgá giehtadallat. Gávdnojit maiddá mearrádušat (gude vahkkobeavvi) sáhhtá álggahit ođđa barggu. Messetrikkis lea doloža rájes magihkalaččat suodjalan bahávuoiŋgaid vuostá. Maiddá šielá suodjalii smávva mánáid šaddamis gufihhtarlonuhussan.

Duoji sáhhtá juohkit golmma gávppálaš oktavuhtii; duodji sierra ealáhussan, duodji lotnolagaid eará doaimmain ja duodji lonuhusgálvun verddeortnegis. Dasa lassin duddjojuvvon priváhta atnui man árvu ii mihtiduvvo ruvnuiguin, muhto mas lea stuorra mearkašupmi sámi kultuvrii. Duojis ii leat guhkes árbevierru doaimmat iešheanalis ealáhussan, nu ahte dienas boadášii dušše duojis. Historjjálaččat lea leamaš eanet dábálaš buohtalastit duoji eará ealáhusdoaimmain, nugo doaimmaiguin meahcis, eanadoalus, boazodoalus ja guolástusas. Duodji lea leamaš maiddá guovddáš lonuhusgálvu dološ verddevuogádagas. Ovdamearkka dihte lei hui dábálaš ahte boazodoallit lonuhedje bohccobierggu verddiideasetguin ja ožžo sadjái ránuid maid bidje goahteloavdaga ala lávus. Ii leat eahpedábálaš ahte duodjebálvalusat maiddá dálá servodagas, leat lonuhusgálvun ustibiid ja oahppásiid gaska.

Duoji ealáhussiehtadus

Sámediggeráđđái lea deatalaš ahta ruđat duodjeulbmiliidda hálldašuvvojit ollislaččat, ja ahte eanaš duodjeruđat manašedje njuolga duojaríidda ávkin. Dasto háliida ráđđi ahte duodjeorganisašuvnnain, mat ovddastit duojaríid, galgá leat váikkuhanfápmu váikkuhangaskaomiid geavaheapmái ja politihka hábmemii duoji várás. Dán vuodul ášahii Sámediggi 2005:s váldošiehtadusa duodjeealáhusa várás. Juohke jagi siehtadallet Sámediggi, Sámiid duodji riikaorganisašuvdna ja Duojaríid ealáhusearvi dán lágan ealáhussiehtadusa. Ealáhussiehtadusa ulbmilin lea ovddidit ealáhuslaš duoji buoret gánnahttivuođain ja vai eanet vuvdošedje ieš buvttaduvvon duojit. Siehtadus galgá váikkuhit duodjeárbevieruid suodjaleapmái ja buvttihit bargosajiid nuorra duojaríidda. Earret eará lea várrejuvvon ruhta doaimmadoarjagii, čálgoortnegiidda, investeremiidda, ovddidandoaimmabijuide, duoji vuovdimii, fágalaš- ja ekonomalaš lánvevdnadiid ja organisašuvnadoarjagii.

Jagi 2005 rájes leat duodjeorganisašuvnnat guovtti gearddi botken siehtadallamiid, 2007:s ja 2009:s. Dain oktavuodain goas organisašuvnnat válljejedje botket siehtadallamiid, mearridii Sámedikki dievasčoahkkin okto ekonomalaš rámma ja makkár doaimmabijuide duodjeruđat galge mannat.

Juolludusaid juohkin bušeahhtajagiid mielde, miljon ru.

	* 2006	2007	2008	*2009	*2010
Ealáhusšiehtadus	8,50	8,22		9,21	
Šiehtadallamiid botken			8,22		9,21

* Mas mielde duoji vuovdin

Sámediggi addá ekonomalaš doarjaga duodjeulbmiliidda maiddá olggobealde duodješiehtadusa, nugo Duodjeinstituhtii, oahpahalliortnegii ja árvoháhkkanprošeavttaide. 2009:s geavahii Sámediggi vuollel 14,0 miljon ruvnu duodjeulbmiliidda.

Rekrutteren

Ođđa oahpahalliortnet duojis álggahuvvui 2009:s. Guhtta ohcci leat ožžon fáladaga álgit oahpahallin ja sii áigot álggahit oahppoáigodagaset. Ođđa oahpahallit válđojuvvojit dalle go 2010 skuvlajahki álgá. Sámediggi lea bivdán Boazodoalu ja duoji oahpahuskantuvrra organiseret ortnega. Oahpahalliortnet lea oassi lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas ja sámi mátkkealáhusain.

Čielggadusas maid Finnut 2008:s dagai oidno ahte leat “unnán ohccit ja oahppit geat duodas čadahit duodjeoahpu”. Finnut konkludere ahte rekrutteren joatkkaskuvllaid designa ja duodjefágii lea váralaš unni. Dat fáladagat mat gávdnojit leat Sámi joatkkaskuvllas ja boazodoalloskuvllas ja Gráanghke joatkkaskuvllas. Dasa lassín gávdno Johkamohkis eanet geavatlaš oahpahuš. Sámi allaskuvlla fállá earret eará bachelor-oahpu duojis.

Duodjeinstituhtta ja ovddidanbargu duoji oktavuodas

Duodjeinstituhtta áhahuvvui 1993:s ja dan ulbmilin lea: “ovddidit duoji giehtaduodjin ja ealáhussan ja dan bokte váikkuhit dan ahte ealáhus ovddiduvvo ja háhkkojuvvojit ođđa bargosajit sámi giehtaduodjevieruid vuodul”. Sámediggi álggahii 2009:s proseassa dainna áigumušain ahte mannat Duodjeinstituhtta stivrii. Nammaduvvui bargojoavku mas leat mielde Duodjeinstituhtta ja Sámedikki ovddasteaddjit. Joavku galgá geahčadit maiddá ahte dávistit go ulbmilat daid resurssaide mat leat addojuvvon Duodjeinstituhtta geavahussii. Bargojoavku lea gávnahan ahte vuodđudusa ekonomalaš dilli ii dávis Vuodđuduslága mearrádusaide. Danne bissehii Sámediggi doaibmadoarjagis Duodjeinstituhtii 01.04.2010 rájes.

Duoji bagadusbálvalusat

Sámi kultuvrras lea leamaš árbevierrun ahte boarráset olbmot oahpahedje duddjot iežaset maŋis bohttiid. Dát vierru lea geahppánan ja geahppánan. Ollu sámi guovlluin ii duddjojuvvo álggáge. Duodjebuktagiid geavaheapmi erenoamážit biktasiid geavaheapmi lea eaidamin. Dattetge lea bohčideamen beroštupmi ealáskuhtit duodjeárbevieruid ja duddjoma maiddá dakkár guovlluin gos dat ii šat leamaš. Duojs šaddá stuorát ja stuorát mearkkašupmi sámi kultuvrii ja identitehtii seammás go dat buorida árvoháhkama duodjeealáhusas. Sámediggi lea vuoruhan bagadusa duojs earret eará juolludusa bokte Duodjeinstituhtii. Dán bálvalusa ulbmilin lea bagadit duojáriid duodjebuvttadusa siskkobeaide ja kvalitehta sihkkarastit duoji. Sámediggi lea addán maiddá investerendoarjaga duodjebájiid ja duodjelokálaid ásahepmái. Duodjelokálain lea sierralágan sisdoallu ja sierralágan doaibma, ja hui ollu lea báikkálaš duojáriid duohken movt sii hábmejit doaimmaid dain lokálain.

Dasa lassín láve Sámediggi addit doaibmadoarjaga duodjegávppiide. Dán ortnega ulbmilin lea buoridit duodjebuktagiid vuovdinveolašvuoda ja buktit oidnosii kvalitehtaduoji. Muhtun duodjegávppiin lea maiddá duojáriid bagadallan.

Ovdánandovdomearkkat

Otnáš nammii gávdno hui unnán statistihkka mii čájeha ovdáneami duojs. Sámediggi lea jagi 2006 rájes ráhkadan geahčastaga duoji ekonomalaš ovdáneamis. Statistihkkavuodđu lea unni go vástáduš bodii birrasii 30 olbmos.

Norut Alta lea Sámedikki ovddas evalueren duoji doaibmadoarjagaortnega. Dán evaluerema vuodul ledje 46 duojára registrerejuvvon duodjeregistaris 2006:s ja 72 duojára 2009:s. 2009:s ledje registaris 65 %

nissonolbmot. 60 % duojáriin ledje eret Guovdageainnus. Oktii buot 58 ledje registaris sin gaskkas geat ohce doaibmadoarjaga. Norut lea iskan daid ekonomijja geat ledje ohcan doaibmadoarjaga. Dát bohtosat molsašudde gaskal 51 ja 58 vástádusa. Raporttas boahtá ovdan ahte gaskamearálaš vuovdin lea lassánan 114.100 ruvnnus 176.200 ruvdnui jagi 2005 rájes jagi 2008 rádjai – lassáneapmi lei 54 %. Ollislaš gávpejohtu dan 58 gaskkas lei 10,2 miljon ru 2008:s.

Dan oanehis áiggi vuodul maid ealáhusšiehtadus lea leamaš, sáhttit konkluderet ahte ekonomaláš ovdáneapmi lea buorre, ja ahte eanet ja eanet duojárat válljejit registrerehit vai oččošedje ávkki dain ekonomaláš ovdamuniin maid ealáhusšiehtadus addá.

Duodjeealáhusas leat hástalusat nuoraid rekrutteremiin ealáhussii. Vaikko Sámediggi leage álggahan oahpahalliortnega duojis, de dat ii leat doarvái rekrutterema sihkkarastimii. Go áсахemiin galggaš lihkestuvvat de ferte áсахeddjiin leat vuodđomáhttu ollu surggiin. Nugo earret eará máhtolašvuohta duojis, fitnodekonomiijas, rehketdoalus, jođiheamis, vuovdaleamis ja vuovdimis.

Hástalusat

Ulbmilin ferte leat duoji ollislaš hálddašeapmi dainna lágiin ahte duodji bisošii ja ovdánivččii árbevieruid ja ođđa máhtolašvuođa vuodul. Ferte láchit dakkár duoji mii lea dásseárvosaččat fakkastuvvon ealáhus-, kultur- ja máhtolašvuođa dimenšuvdnii.

Mii lea duodji? Dát lea leamaš álohii gažaldahkan Sámedikkis, erenoamážit barggus doarjjaortnegiid hábmedettiin duoji várás. Mii lávet dadjat ahte eaktun go duojárat galget oažžut doarjaga duodjái ealáhusšiehtadusa bokte; ahte duodji galgá leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja árbevieruide. Leago silba-/golle- ja niibeduodji duodji, leatgo sámi minstarat mat leat deaddiluvvon liinniide, duodji? Leago spiiilejuvvon bohccoduollji, dahje bađavuloš mii lea ráhkaduvvon bohccoduolljis, duodji? Ja gokko manná rádjii duoji ja dáidaga gaskka?

Sámedikki duoji ovddidanprográmmas jagiide 2002-2006 meroštalaime mii ná mii duodji lea: Duodji er all form for skapende aktivitet som omfatter husflid, kunsthåndverk, sløyd og småindustri med basis i samisk kultur og tradisjoner.

Deatlaš bealli barggus dujiin lea ahte mii geahččalit suodjalit árbeviroláš duoji, muhto ahte mii maiddá ođasmahttit ja ovddidit dan, vai duoji sáhtášii bisuhit ja heivehit dan ođđa áigái.

Deatlaš duohtavuohta lea ahte duoji ferte ovddidit dainna lágiin ahte dat heive ođđa geavahussii. Jos nu ii dáhpuhavaš de árvvohuvvá duodji ja nohká dađistaga. Gihppagis ”Giedaiguin váimmus” maid Gunvor Guttorm lea čállán sámi kulturhistorjjálaš ja duodječájáhusa birra, čuožžu: “Dujiid málle lea earálagan dál go ovdal, ja muitala ahte duodji dađistaga rievda. Duojárii lea dárbu sihke fievriddit viidáseappot árbejuvvon máhtuid ja seammás ođasmahttit ja ovdánahttit daid. Dujjiide maid ieža geavahit beaivválaččat, lea liige hástalus gávdnat sihke ođđa bargovugiid ja hámiid mat buoremusat heivejit ođđa áigái ja eallinvuohkái. Ná dáhkiduvvo maid duoji boahtevaš eallin.”

Politiikka ja váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte lea Sámediggi dorjon duoji ealáhusan, kultuvran ja fágan. Dan rájes go duoji ealáhusšiehtadus lea ásahuvvon lea Sámediggi vuoruhán buriid rámmaeavttuid sidjiide geat ángiruššet duodjeealáhusain, dat lea maid fakkastuvvon šiehtadusa ulbmili. Sámediggái lea leamaš deatlaš láchit diliid nannoset ealáhuslaš duoji ovddideapmái, buoridan dihte doaibmabohtosa ja gánnáhahttivuođa duodjeealáhusas. Dát ii mearkkaš dan ahte Sámediggi livččii ráddjen doarjaga guoskat dušše ealáhusovddidoaibmabijuiide. Sámediggi lea maiddá dorjon doaibmabijuid maiguin sihkkarastit rekrutterema ja kultuvrraláš oktilašvuođa nugo; oahpahalliortnega, áсахemiid, stipeandaortnegiid ja bagadusvirggiid.

Sámediggeráđđi oaivvilda dattetge ahte áigi lea láddan duoji kultuvrraláš beali nannemi, dan bokte go duodjebájit ja bagadusvirggit ásahuvvojit vuodđun boahteáiggi guorahallamiidda. Jos galgá deattuhit ráđi mihttomeari dásseárvosašvuođa ektui sihke go guoská kulturbeallái ja ealáhussii, de sáhtášii leat lunddolaš sihkkut eret sáni “ealáhus” duoji ealáhusšiehtadusa namas. Nuppi dáfus sáhtášii duoji ealáhusšiehtadusa

heaittihit, ja sadjái bidjat molssaektosaš ortnegiid maiguin gozihit Sámedikki ja duodjeorganisašuvnnaid oktavuoda, man oktavuodas duoji váikkuhangaskaomiid geavaheami ollislaš hálddašeapmi biddjošii guovddáži.

Olahusjoavkku rievdadeami oktavuodas ealáhusšiehtadusas ferte nugo earáge rievdadusaid oktavuodas duodjepolitihkas árvvoštallat makkár geavtlaš ja ekonomalaš váikkuhusat das sáhtta leat go vuoruha ovdamearkka dihte kultuvrra badjelii. Seammá láhkai ferte árvvoštallat makkár váikkuhusat leat das jos kultuvrras bisuhuvvojit dat seamma vuoruheamit mat dál leat.

Sámediggeráđđi vuorjašuvvá dainna go dan oanehis áigodagas dan rájes go duoji ealáhusšiehtadus ásahuvvui, leat duodjeorganisašuvnnaid guktii välljen botket siehtadallamiid. Vaikko Sámediggeráđis leat leamaš buorit ságastallamat ja dávjá maiddá olggobealde siehtadallamiid duodjeorganisašuvnnaiguin, de čájeha botkendávjodat ahte siehtadallamat eai leat leamaš áibbas buorit. Goappašiin beliin lea ovddasvástádus gozihit dan ahte siehtadallamat čađahuvvojit nu ahte oasálaččat ovttas gávnnaht čovdosiid mat leat buoremus ávkin duojáriidda. Siehtadallamiid botkema geažil massá duodjeealáhus vejolašvuoda leat mielde mearrideamen váikkuhangaskaomiid geavaheami duodjeulbmiliidda. Dainna ii leat sámediggeráđđi duhtavaš.

Sámediggeráđis lea leamaš mihttomearrin ahte ealáhusšiehtadusruđat galget mannat ávkin ovttaskas duojáriidda. 2010:s mannet birrasii 14 miljon ru sierra duodjedoaimmabijuide. Storra oassi dain (8,7 miljon ru) lea doaimmadoarjja ealáhusorganisašuvnnaide (1,56 miljon ru), Duodjeinstituhtii manná (3,009 miljon ru), duodjegávppiide (0,55 miljon ru) ja duojáriidda birrasii (3,6 miljon ru). Gustovaš ealáhusšiehtadusa siskkobeaide livččii vejolaš addit eanet ruđaid duojáriidda. Sámediggeráđđi lea ávžžuhan organisašuvnnaid árvvoštallat ovttastahttima. Sámediggeráđđi jáhkka ahte dán mihttomearri berre bisuhit. Go buohtastahttit dáid organisašuvnnaid de oaidnit mii ahte mángasis lea ovttalágan doaimmamihttomearri. Organisašuvnnaid buorebut oktiordnemiin sáhtášii muhtun oasi luvvejuvvon ruđain addit duojáriidda. Duodjeorganisašuvnnaid ožžot oktiibuot 1,560 miljon ru doaimmadoarjjan (2010 bušeatta).

Duodjeealáhusas leat ovddabealde stuorra hástalusat sihke go guoská odđa márkaniid gávdnamii, mearkagálvohuksemii ja gelbbolašvuoda bajideapmái ekonomii ja rehketdoalu oktavuodas. Sámediggeráđđi áigu earret eará vuoruhit kursaráidduid maid bokte sáhtášii buoridit duojáriid máhtolašvuoda. Deatalaš lea maiddá doallat guovddážiis mearkagálvohuksema ja vuovdaleami. Danne vai duođji livččii olámuttus márkaniin, ja vai duojáriid dienas sihkkarastojuvvošii.

Duođji lea oalle guhkás vuodđuduvvon árbedieđuide ja árbevirolaš buktagiidda. Ealáhusovddidan barggus lea álohii vealtameahtun deatalaš ahte šattašii odđa doaimma. Duodjeealáhus gártá gilvalit siskkáldasat duojáriid gaskka, ja dasa lassin vel earáid dáfus. Sámeniibbit ja lávut buvttaduvvojit dál juo hálbái, ja vuovduvvojit sámi guovlluin. Ovttaskas duođjar ferte ožžut vejolašvuoda ovddidit iežas duodjebuktagiid. Vuogas soaittäšii leat lávgadet ovttasbargu duojáriid, hábmejeddiid ja buvttaovddideddiid gaskka. Duodjeinstituhta bargun berrešii leat láchit diliid birgenvejolaš duodjeealáhusii. Hástalusas lea sihkkarastit dan ahte dán ovddidanbarggus livččii ávki buot sámi guovlluide, ja ahte olles ealáhus oččošii stuorát váikkuhanfámu Duodjeinstituhta doaimmas.

Duodjeealáhusas lea oppalaččat nu unna dienas, ja muhtun duođjarat eai oaččo doaimmadoarjaga danne go báhcet olggobeallái Sámedikki gáibádusa ahte gávpejohtu galgá leat unnimusat 50 000 ru earret momsá ieš ráhkaduvvon duođjis. Sivvan sáhtta lea maid ahte duođji buvttadanproseassa lea hui áddjás. Dán sáhtášii veaháš buoridit jos oastášii mašinnaid ja reaidduid maiguin beavttálmahtášii buvttadanproseassa veaháš, muhto go duođji lea giehtaduođji – de šaddá buvttadanáigi dađi mielde. Gažaldat ahte maid fertesii dahkat buoridan dihte duođjáriid dietnasa, berre álohii lea áigeguovdil. Dasto eat galgga vajálduhttit jearramis duođjáriin makkár dietnasa sii doivot alceseseaset. Duođjáriid dárbu ja Sámedikki mihttomearri váikkuhangaskaomiid geavaheami várás berrešii dávistit. Duođjáriid dienasmihttu sáhtta leat mealgat unnit go eará ealáhusbargiid oppalaš dienas, earret eará danne go duođji dávjá lea oassin eará ealáhusdoaimmas. Sámediggi ferte álohii atnit guovddážiis muittus ahte ráhkadivččii dakkár doarjjaortnegiid ja politihka mii lea láchčojuvvon duođjáriid dárbbuide.

Ollu duojárat čujuhit ahte hástalussan lea dat go lea váttis fidnet ráhkadanávdnasiid, go váilot buvttadanlokálat ja –readdut ja go vuovdinkanálat ja vuovdaleapmi leat váilevaččat. Ollu duojáriin eai leat stuorra doaibmagolut, erenoamážit sis geat ožžot nuvttá ráhkadanávdnasiid. Dát guoská daid duojáriidda geat barget lotnolagaid boazodoaluin ja meahcástemiin. Dás lea stuorát váttisvuohtan dat go duojárat fertejit máksit momssa dáid ráhkadanávdnasiid ovddas dan oktavuodas go vuvdet gárvvess duodjebuktagiid. Sámediggi lea mángii ovddidan dán eiseválddiide, almmá ahte momssas luvvenortnet livččii duohtan dahkkojuvvon.

Evaluerenraporta doaibmadoarjjaortnegis rávve earret eará ahte rahppojuvvošii vejolašvuohta ahte maiddái eará fitnodathámit, lassin ovttaoalbmofitnodagaid, sáhtášedje oažžut doaibmadoarjaga. Dál ožžot oasussearvvit ovddidan- ja investerendoarjaga, muhto eai doaibmadoarjaga duoji ealáhusšiehtadusa bokte. Dušše sii geat leat registrerejuvvon ovttaoalbmofitnodahkan sáhttet oažžut doaibmadoarjaga siehtadusa bokte. Namuhuvvon raporttas problematiserejuvvo maiddái duodjeregistara etnalašvuođa gáibádus. Jos rahppojuvvošii vejolašvuohta ahte maiddái eará fitnodathámit go ovttaoalbmofitnodagat oččošedje doaibmadoarjaga, ja jos rahppojuvvo vejolašvuohta spiehkastit etnalašvuođa gáibádusas, de fertešii doarjjarámma, doarjameriid ja stuorámuš doarjjasupmi muddet dan ektui. Eavttuid rievdadeapmi ii automáhtalaččat rievdadivččii olus doaibmadoarjjarámma.

Ekonomalaš rapporta duoji birra logut čájehit ahte eanemus duojárat leat Sis-Finnmárkkus, ja hui unnán duojárat olggobealde dán guovllu. Dasa lassin čájehit logut ahte duodjealáhusas leat hui unnán albmát. Sámediggeráđdi oaivvilda ahte dáid dieđuid vuodul berrešii čađahit doaibmabijuid maid bokte oččodit eambbogiid duojáriin olggobealde Sis-Finnmárkku ja eanet albmáid oažžut duddjot.

Deatlaš lea sihkkarastit duoji fágaoahpahusa ja rekrutterema duodjái earret eará oahpahalliortnegiid ja joatkkaskuvllaid bokte. Hástalussan lea oažžut nuoraid fuomášit ahte duodjedoaimmas leat stuorra vejolašvuođat háhkat dietnasa. Duodjealáhusa ekonomalaš dili geažil lea Sámediggi oaidnán ahte lea erenoamáš dárbu dakkár doaibmabijuide maiguin sihkkarastit rekrutterema duodjealáhussii. Mihttomearrin berre leat ahte duoji oahpahalliortnet galgá boahit dábálaš oahpahalliortnegiid searvái, ja ahte dábálaš skuvladoaimmahagas ain galgá leat ovddasvástáduš duodjefága vuodđoahpahusas.

Duoji ollislaš hálddašeami mihttomeari juksamii fertejit daid hábmejuvvon hástalusaid leat buorit strategijjat ja doaibmabijut. Duoji lázedettiin dásseárvosaš ealáhus-, kultur- ja máhtolašvuođa beallin mearkkaša dan ahte ferte jurddašit sektovrraid gaskka. Dát iešalddis juo lea hástalus.

Dán háliida Sámediggeráđdi čuovvolit dalle go ollislaš ealáhusstrategijjat galget ráhkaduvvot. Dán barggu bokte sáhtta earret eará duodji loktejuvvot kulturealáhussan. Daid sierra aktevrraid hástalusaid ja ovddasvástádušurggiid identifiseren lea áibbas deatlaš oassi dán barggus – ja dan bokte fas sihkkarastojuvvošii duoji ollislaš hálddašeapmi nu ahte duodji birgešii buorebut ja duodji ovddiduvvošii árbevirolaš ja odđa máhtolašvuođa vuodul.

Mearkkašupmi, NSR:a sámediggejoavku ja SÁB, Gunn-Britt Retter bokte

Duodji

NSRa Sámediggejoavku oaivvilda ahte Duodjealáhusšiehtadusa álggaheapmi lei dehálaš lávki ovddos guvlu sihkkarastin dihte ahte duojárat sáhttet eallit duodjebargguineaset. Dát ortnet lea doaibman dušše vihtta jagi ja mii oaivvildat ahte lea menddo árrat mearridit ahte dát heaittihuvvo, nugo Sámediggeráđi lea buktán ovdán duodječilgehusas. Mii váillahit viidát čilgehusa Sámediggerádis molssaeavttuid badjel go mii oaidnit ahte dáláš ealáhusšiehtadus lea šaddan heajubun. Sámediggeráđi ferte čielggadit molssaeavttuid gos váikkuhusat iešgudege čovdosiin guorahallojuvvojit. NSR Sámediggejoavku ii sáhte doarjut čovdosiid mat duodjealáhusa dahket heajubun, nu go lea huksejuvvon daid mañimuš jagiid.

NSRa Sámediggejoavku oaivvilda ahte duodji kultuvran lea dehálaš oassi olles sámi guovllus. Duodji lea earret eará dehálaš sámi kultuvrra identitehtaguoddimii, lea dehálaš oassi gánnáhahtti luondduressaid geavaheamis, lea arena giella- ja diehtogaskkusteapmái ja lea dehálaš duodjealáhus bargiid rekruteremii.

Duodji kulturguoddin ferte nannejuvvot, dán ferte Sámediggi dahkat nu ahte II daga duodjealáhusa heajubun.

NSRa Sámediggejoavku ii ádde riehta Sámediggeráđi garra áigumuša bidjat oktii ealáhusorganisašuvnnaid duojis Sámediggeráđi duodječilgehusas. NSRa Sámediggejoavku oaivvilda ahte nationála politihkalaš orgána ferte vuhtii váldit organisašuvnna friddjavuođa, mii lea oalle gievra okta dain njealji vuđolaš friddjavuođain, ja mat leat bures árvvusadnojuvvon Norggas. NSRa Sámediggejoavku oaidná ahte iešgudetgelágan organisašuvdnaeallin lea riggodahkan sámi servodahkii. Sámedikki bušehtas deattuhuvvo dát go lea sáhka Sámi organisašuvnnain: “Demokráhtalaš servodat lea sorjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat dehálaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.” NSRa Sámediggejoavku ádde nu ahte dát guoská maid organisašuvnnaide mat leat duodjealáhusas.

Vuoruhuvvon doaibmabijuin maid NSRa Sámediggejoavku oaivvilda ferte dalán bidjat johtui lea bagadanbálvalus duojis julev- ja bihtánsámi guovllus. Dasa lassin ferte maid veardiduvvot galgá go láchit virggiid duodjeovddideamis, geat sáhttet dahkat daid bargguid mat eai gula duodjebagadeaddjái. Dákkár áigumuš mielddisbuvttášii ahte duodji ovddiduvvo ealáhussan, kulturovdanbuktimin ja identitehtafáktorin. Dát boahká lassin dan viidásat bargui mat gullet doaibmaortnegiidda mat gullet duodjái sierra ealáhussan, sihke eará ealáhusaid oktavuodas dahje dego kulturguoddi bargun, gos buot duodjealáhusat sihkarastojuvvojit dáseárvosaš eavttuid.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Marianne Balto, áššejodiheddji	
2	Gunn-Britt Retter	
3	Geir Tommy Pedersen	
4	Miriam Paulsen	
5	Willy Ørnebakk	Gunn-Britt Retter Heidi P. Greiner Haaker
	Willy Ørnebakk	
6	Olaf Eliassen	
7	Anne Helene Saari	
8	Mathis Nilsen Eira	Geir Tommy Pedersen
	Mathis Nilsen Eira	
9	Per Andersen Bæhr	Mariann Wollmann Magga
	Per Andersen Bæhr	
10	Anne Helene Saari	
11	Heidi Persdatter Greiner Haaker	Rolf Johansen
	Heidi Persdatter Greiner Haaker	
12	Inga-Lill Sundset	Solveig Tangeraaas
13	Willy Ørnebakk	Gunn-Britt Retter
		Geir Tommy Pedersen
	Marianne Balto, áššejodiheddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi lea digaštallán sámediggeráđi čilgehusa duoji birra. Čilgehus čuovvu protokolla.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 09.06.10 dii. 14.30.

Ášši 20/10**Sámedikki 2010 reviderejuvvon bušeahtta**Arkiivaáššennr..
09/141606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđi	28.04.10	R 70/10
Plána- ja finánsalávdegoddi	26. – 28.04.10	PFL 007/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	8. – 11.06.10	20/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 09.06.10 dii.14.30

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit**Sámediggeráđi mearrádusárvalus:**

Sámediggi lea meroštallojuvvon nettobušeahtta doaibman, danne bisuha ja juohká Sámediggi ieš iežas bušeahttabadjelbáhca. Vejolaš vuolláibáza váldojuvvo čuovvovaš jagi bušeahtas. Sámediggi láve jahkásáččat revideret bušeahtas miessemánu dievasčoahkkinn, jahkedieđáhusa mearrádusa vuodul guovvamánu čoahkkinn mas maddái jagi rehketoallu láve leat mielde.

Sámediggi sáhtá friija hálldašit departemeantaid addán ruđaid poasttas 50. Dát ii guoska várrejuvvon ruđaide mat bohtet eará departemeantapoasttain, nugo poasttain 22 ja 72. Lassijuolludusat váldojuvvojit dattetge mielde reviderejuvvon bušeahtas.

Muđui čujuhit Sámedikki jahkerektoallu ja Sámedikki 2009 jahkedieđáhusii áššis 006/10.

Sámedikki 2009 rehketoallu čájeha ahte rehketoallus lea vuolláibáza 4 666 324 ru. Sámediggi juogadii ođđasis jagi 2009 reviderejuvvon bušeahtas čoggon ieškapitála mii lei 8 314 962 ru. Jahkeloahpaheamis 2009 čájehii ahte Sámediggi ii lean nagodan geavahit čoggon ieškapitála, mas mielde maddái jagi 2008 badjelbáza 8 314 962 ru. Dat mearkkaša dan ahte Sámediggi reviderejuvvon 2010 bušeahtas áigu ođđasis juohkit 3 648 638 ru.

Liigejuolludusaid juohkin ja ođđasis juogadeapmi 2010 bušeahtas oidno tabeallain vuolábealde ja das leat maddái ovttaskas poasttat válddallojuvvon.

Juolludusat departemeanttain

Buohkanastabealla Sámedikki boadut buohkanassii -reviderejuvvon bušeahtta 2010

Kap.Poasta	Válddahallan	Bušeahtta -10	Liigejuolludeapmi	Ođđasisjuog. buš	Rev.buš-10
680.50	Bargo-ja searvadahttindepartemeanta - BSD	215 136 000	0	0	215 136 000
206.50	Máhttodepartemeanta - MD	34355000	0	0	34 355 000
231.50	Máhttodepartemeanta - MD	13 339 000	0	0	13 339 000
1429.50	Birasdepartemeanta - BD	3 000 000	0	0	3 000 000
320.53	Kultur- ja girkodepartementa - KGD	65 353 000	0	0	65 353 000
724.21	Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	6 500 000	0	0	6 500 000
1147.50	Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000 000	0	0	2 000 000
1147.51	Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000 000	0	0	2 000 000
Juolluduvvon buohkanassii I		341 683 000	0	0	341 683 000
540.54	BSD - Reantoboadut Sámeálbmotfoanda	4 650 000	0	0	4 650 000
Juolluduvvon buohkanassii II		346 333 000	0	0	346 333 000

Sámedikki 2010 bušeahtta lea oktiibuot 341 683 000 ru, mas eai leat mielde Sámeálbmotfoandda reanttut 4 650 000 ru

Sámedikki sisaboadut ja golut oktiibuot

Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

	Bušeahtta -10	Liigejuolludeapmi	Ođđasisjuog. buš	Rev.buš-10
Doaibmaboadut				
Departemeanttaid juolludusat	341 683 000	0	0	341 683 000
Sámeálbmotfoanda	9 000 000	0	0	9 000 000
Doaibmaboaduid submi	350 683 000	0	0	350 683 000
Váikkuhangaskaomit				
Oahpahus	31 330 000	0	0	31 330 000
Giella	57 881 000	0	0	57 881 000
Kultuvra	83 245 000	0	1 938 638	85 183 638
Ealáhus	34 630 000	0	0	34 630 000
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	2 000 000	0	0	2 000 000
Dearvvašvuoda- ja sosiálaárgiruššan	3 350 000	0	0	3 350 000
Sámi organisašuvnnat	4 151 000	0	0	4 151 000
Eará váikkuhangaskaomit	10 432 000	0	600 000	11 032 000
Sámeálbmotfoanda	9 000 000	0	0	9 000 000
Eará doaibmabijut	2 650 000	0	0	2 650 000
Váikkuhangaskaomiid submi	238 669 000	0	2 538 638	241 207 638
Doaibmaboaduid - Váikkuhangaskaomiid submi	112 014 000	0	-2 538 638	109 475 362
Doaibmagolut				
Politiikalaš dási doaibma	22 014 000	0	360 000	22 374 000
Hálddahusa doaibma	85 430 000	0	600 000	86 030 000
Erenoamáš doaibmagolut	4 570 000	0	150 000	4 720 000
Doaibmagoluid submi	112 014 000	0	1 110 000	113 124 000
JAHKEBOAÐUS	0	0	-3 648 638	-3 648 638

Badjelbáhcaga juohkin

Tabellain vuolábealde oidno movt 3 648 638 ruvdnošaš badjelbáza lea juogaduvvon.

Oahpahus

Čoahkketabealla - Sámegiel oahpahus

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Njuolgga doarjagat	26 530 000	0	0	26 530 000
Doaibmabijut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadean	4 800 000	0	0	4 800 000
Submi	31 330 000	0	0	31 330 000

Ohcanvuđot doarjagat - Sámegiel oahpahus

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
100	Oahpponeavvut	11 875 000	0	0	11 875 000
101	Gelbbolašvuodálokten	4 750 000	0	0	4 750 000
102	Mánáidgárdit	9 905 000	0	0	9 905 000
Submi		26 530 000	0	0	26 530 000

Ohcanvuđot doarjagat - Gelbbolašvuodálokten

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppiide	2 400 000	0	0	2 400 000
10101	Fágalaš gelbbolašvuodálokten	800 000	0	-800 000	0
10102	Stipeanddat alitohppui	1 550 000	0	800 000	2 350 000
Submi		4 750 000	0	0	4 750 000

Sámedikki 2010 bušeahas lea várrejuvvon 800 000 ru postii 10101 fágalaš gelbbolašvuohhta. Ohcanáigemearri ortnegis lei njukčamánu 1. b. 2010. Ortnegii ii bohtán oktage ohcan. Dán vuodul geavahuvvojit ruđat mat leat 800 000 ru stipendii alit ohppui poasttas 10102.

Sámediggi lea mielde bargojoavkkus, nationála rekrutterenstrategiija sámi alit ohppui. Nationála rekrutterenkampánja ja plánat álggahit ođđa oahpuid julev- ja máttasámegielain jagi 2010 čavčča rájes, buvttiha ođđa stipeandaohcamiid čakčat 2010. Danne lea dárbu eanet ruđaide dusten dihte dáid dárbbuid.

Sámedikki 2010 bušeahas lea várrejuvvon 1 550 000 ru stipendii alit oahpu várás, postii lasihuvvo 800 000 ru dábalaš bušeahhta ektui. Stipeandaortnegiin leat guokte ohcanáigemeari, ja várrejuvvon submi lea juo geavahuvvon ollásit vuosttaš ohcanáigemeari maŋŋá. Danne lea dárbu lasihit ruđaid dán postii daid ohcamiid várás maid vuordit ahte bohtet čakčat namuhuvvon vuoruhemiide.

Vuoruheamit jagi 2010 čavčča (ohcanáigemearri golggoamánu 1. b. 2010):

- Ovdaskuvla- ja dábalašoahpaheaddjioahppit geain lea sámegiella fágasuorggis – 400 000 ru
- Alit oahppu mátta- dahje julevsámegielas – 150 000 ru
- Dulkaohppu sámi dulkkaid ja jorgaleddjiid várás – 100 000 ru
- Joatkkaoahppu psykososiála váttuid eastadeami ja áhpásmahttima siskkobealde go guoská sámi mánáide ja nuoraide –150 000 ru.

Kultuvra

Čoahkketabealla - Sámi kultuvra

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Njuolgga doarjagat	62 491 000	0	1 938 638	64 429 638
Ohcanvuđot doarjja	15 239 000	0	0	15 239 000
Sámi dáiddáršiehtadus	5 515 000	0	0	5 515 000
Submi	83 245 000	0	1 938 638	85 183 638

Njuolgga doarjagat - Sámi kultuvra

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
202	Sámi kulturviesut	9 238 000	0	0	9 238 000
204	Sámi festiválat	2 951 000	0	0	2 951 000
205	Sámi valástallan	2 416 000	0	0	2 416 000
206	Sámi teáhter	17 197 000	0	0	17 197 000
208	Sámi prentosat	3 036 000	0	0	3 036 000
250	Mobiila girjerádjjobálvalusat	6 374 000	0	100 000	6 474 000
210	Museat	21 279 000	0	1 838 638	23 117 638
Submi		62 491 000	0	1 938 638	64 429 638

Doarjja sámi girjebussiide

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
20900	Karášjohka	557 000	0	0	557 000
20901	Porsángu	557 000	0	0	557 000
20902	Guovdageaidnu	250 000	0	0	250 000
20903	Deatnu/Unjárga	1 534 000	0	0	1 534 000
20904	Gáivuotna	609 000	0	100 000	709 000
20905	Julevsámi	1 321 000	0	0	1 321 000
20906	Oarjelsámi	1 546 000	0	0	1 546 000
Submi		6 374 000	0	100 000	6 474 000

Várrejuvvo 100 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas Gáivuona girjebussii

Museat

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
21002	Gállogietti musea	96 000	0	0	96 000
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	3 684 000	0	600 000	4 284 000
21004	Saemien Sitje	2 370 000	0	0	2 370 000
21007	Museaodastus	0	0	638 638	638 638
21008	RidduDuottar musea	7 802 000	0	0	7 802 000
21009	Deanu ja Várjjet mueumssiida	6 127 000	0	0	6 127 000
21010	Vardobáiki museum	600 000	0	600 000	1 200 000
21011	Senter for nordlige folk AS / Davvi álbmogiid guovdd	600 000	0	0	600 000
Submi		21 279 000	0	1 838 638	23 117 638

Ášši 06/07 Sámi museadoaimma oassečielggadus Davvi-Norlánddas ja Tromssas, ektui várrejuvvo 600 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas Árran julevsáme guovddáži poasttas 21003.

Jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas várrejuvvo 638 638 ru museaodastusa čuovvoleapmái poasta 21007, sámi ášahusdieđáhusa ektui. Das várrejuvvo 40 000 ru geavaheaddijjovkui mii pláne sámi dáiddamusea.

Ášši 06/07 Sámi museadoaimma oassečielggadus Davvi-Norlánddas ja Tromssas, ektui várrejuvvo 600 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas Várdobáiki museai.

Ealáhusat

Kapihttalis 7.2.1 Duodjeásahusat, poasta 30100 Duodjeinstituhta, lasáhus maŋimus čealkagii: Jos ii leat vuoddu joatkit Duodjeinstituhta doaimma viidáseappot 2010:s (gč. ássi R 77/10) de sáhtta báhcán ruđaid geavahit eará láhkai ortnegiidda maiguin sihkkarastojuvvo duoji bagadusbálvalus. Ruđaid hálddaša sámediggeráđdi.

Eará váikkuhangaskaoamit

Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Čilgehus	Bušehtta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálddaša	6 200 000	0	600 000	6 800 000
Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi h:	4 232 000	0	0	4 232 000
Submi	10 432 000	0	600 000	11 032 000

Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

Poasta	Čilgehus	Bušehtta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
500	Regionála ovddideami ruđat	3 500 000	0	0	3 500 000
501	Friija váikkuhangaskaoamit	300 000	0	0	300 000
510	Dásseárvodoaimbajut	300 000	0	0	300 000
505	Riikkaidgaskasaš doaimbajut	1 350 000	0	0	1 350 000
507	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmái	0	0	350 000	350 000
508	Sámi lohanguovddáš	500 000	0	0	500 000
509	Verddepšeakta	250 000	0	0	250 000
511	Lohkan- ja čállinveahki sámegeilat boarrásiidda	0	0	250 000	250 000
Submi		6 200 000	0	600 000	6 800 000

Sámediggeráđdi mearridii borgemánu 21. b. 2009 dieđáhusas sámi ásahusovddideami birra “Sámi ásahusat ja siviila sámi servodat”, mii maŋŋá ovddiduvvui dievasčoahkkimii. Dieđáhusas evttohuvvojit doaimbajut mat gusket ovttaskas ásahusaide njuolga nugo stivranammademiide, organisašuvdnavuohkái ja ovttahttimiid, ja ahte doaimbajut galget čuovvoluvvot gulahallamiin ovttaskas ásahusaid ja Sámedikki gaskka. Čájeha ahte ásahusain leat sierralágan dárbbut proseassaid ektui čuovvolan dihte ásahusdieđáhusa, erenoamážit juridihkalaš beliid ektui. Jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas várrejuvvo 350 000 ru ásahusdieđáhusa čuovvoleapmái.

Jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas várrejuvvo 250 000 ru johtti bálvalusa ásaheapmái addit sámegeilat boarrásiidda lohkan- ja čállinveahki.

Eará doaimbajut

Konferánsat Sámedikki oktavuodas

Okta vuoruhuvvon doaimbajut sámediggeráđi dieđáhusas “Sámi ásahusat ja siviila servodat” lea ahte Sámedikkis galgá leat stivranammadanváldi buot ásahusain maid Sámediggi addá njuolga doarjaga. Sámediggi nammada ovddasteddjiid vuodđudusaid ja oasusservviid stivrraide sihke eanetlogus ja unnitlogus, ollu sámi ásahusaide. Dat go lea stivralahttu dahje jodiheaddji buktá ollu hástalusaid. Ii gávdno makkárge fasihitta dasa mii lea buorre stivrabargu. Go galgá ráhkkanahhtit ovttaskas olbmo stivralahttun muhtun vuodđudusa dahje oasussearvi stivrras, de lea dárbu addit bagadusa das mii stivrabargu lea – rolla, ovddasvástádusa ja doaimmaid ektui.

Sámediggi lágida oahpahusprográmma Sámedikki stivralahtuide geat leat iešgudege sámi ásahusaid stivrrain. Fáddán lea stivrabargu – rolla, ovddasvástádus ja doaimmat.

Giellakonferánsa ii dollojuvvo 2010:s.

Politiikkaš dási doaibmagolut

Doaibmagolut politiikkalaš jodiheapmi

Poasta 01	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
1010	Sámedikki dievasčoahkkin	9 300 000	0	0	9 300 000
1110	Sámedikki čoahkkinjođihangoddi	1 252 000	0	360 000	1 612 000
1120	Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	200 000	0	0	200 000
1310	Sámi parlamentáralaš ráđđi	500 000	0	0	500 000
1410	Sámedikki doarjjastivra	1 000 000	0	0	1 000 000
1510	Sámediggeráđđi	8 587 000	0	0	8 587 000
1610	Sámedikki giellastivra	350 000	0	0	350 000
1620	Sámi giellalávdegoddi	500 000	0	0	500 000
1910	Sámedikki nuoraiddpolitiikkalaš lávdegoddi (SNPL)	325 000	0	0	325 000
	Submi	22 014 000	0	360 000	22 374 000

Čoahkkinortnega rievdadusaid geažil várrejuvvo jagi 2010 reviderejuvvon bušeahas 360 000 ru čuovvovaš doaibmabijuide:

- 100 000 ruvdnosaš lasáhus dievasčoahkkinjođiheddjiide čuovvovaš beliid vuodul:
- Árvoortnega rievdadusat ovddastemiid oktavuodas buvttihit eanet ovddastangoluid dievasčoahkkinjođiheddjiide, gč. § 33 čoahkkinortnegis.
- Dál galgá dievasčoahkkinjođihangoddi mearridit gii galgá ovddastit Sámedikki ovddastemiin, čoahkkinmiin ja konferánsain Sámedikki dievasčoahkkima ovddas, gč. § 8 čuoggá g čoahkkinortnegis).
- Dat go sámediggeráđđi ii šat leat oassin dievasčoahkkimis ja lávdegottiin dagaha dan ahte lávdegottiin šaddá stuorát dárbu go ovdal viidábut oahpásmuvvat fágalaš áššuide ja searvat konferánsaide, semináraide jna. Dán ulbmili várrejuvvo 100 000 ru.
- Dasa lassin várrejuvvo 110 000 ru bargoadi penšunoasi gokčami stáhta penšunkássii 2010:s. Jagi 2009 reviderejuvvon bušeahas lei várrejuvvon 52 000 ru dán ulbmili. Čájeha ahte dat mii lei várrejuvvon 2009:s lei menddo unnán, danne lea dárbu bidjat dasa 110 000 ru eanet.
- Dasa lassin várrejuvvo 50 000 ru kulturdáhpáhusaide dievasčoahkkimiid rahpamiin.

Hálddahaslaš dási doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagolut

Poasta 01	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
-	Hálddahusa doaibmagolut	85 430 000	0	600 000	86 030 000
-	Erenoamáš proševttat	4 570 000	0	150 000	4 720 000
	Submi	90 000 000	0	750 000	90 750 000

2010:s lea dárbu lasihit postii 600 000 ru lassiareálad oastima várás:

- Sullii 10 dekára lassiareála skáhpon Sámediggái, Finnmárkkuopmodagas gnr 9 bnr 198 oasis.
- Sullii 8 dekára lassiareála skáhpon Sámediggái, Kárášjoga gieiddas gnr 9 bnr 25 oasis.

Erenoamáš prošeavttat

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
- Sámi korrektureprográmma - Divvun	1 250 000	0	0	1 250 000
- Vistesuodjalanprošeavttat	200 000	0	0	200 000
- Árvoháhkkanprográmma	150 000	0	0	150 000
- Njávdáma Ortodoksa hávdesadji nuortasámisiidk	300 000	0	150 000	450 000
- Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin	300 000	0	0	300 000
- Válga	370 000	0	0	370 000
- Eret bidjan,loahpadeapmi,čatnan Sámdikki arkiiv	500 000	0	0	500 000
- Sámi oahpponeavvovskkádat	1 500 000	0	0	1 500 000
Submi	4 570 000	0	150 000	4 720 000

Várrejuvvo 150 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas Frans Halonen-viesu ođasteapmái nuortalaš gilis. Eanemus lea dárbu ođastit čáhce- ja kloahkkabeali ja bassat stohpogálvvuid.

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus

Álggahus

Sámediggeráđđi lea ovddidan reviderejuvvon bušehta jahkái 2010. Sámedikki 2009 rehketoallu čájehii ahte lei 4 666 324,- ruvdnosaš vuollebáza. Jahkeloahpaheamis 2009 oidno ahte Sámediggi ii lean geavahan gártaduvvon ieškapitála ja jagi 2008 badjelbáhca 8 314 962 ru. Dat mearkkaša dan ahte Sámedikkis lea 2010 reviderejuvvon bušehtas oktiibuot 3 648 638 ru maid sáhtta juogadit.

Mearkkašumi

Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Sten Erling Jønsson, Hilde Anita Nyvoll, Ronny Wilhelmsen, Willy Ørnebakke ja Ragnbild Melleby Aslaksen, Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut Ann-Mari Thomassen, Rolf Jobansen, Jarle Jonassen, Árija lahttu Alf Isaksen, Sámit Máttá Norggas lahttu Johan Mikkel Sara ja Ovddádusbellodaga lahttu Arthur Tørfoss, ovddidit čuovvovaš mearkkašumi:

Duodjeinstituhtta (DI) lea riikaviidosas, fágalaš duodjegelbbolašvuodaguovddáš mii fállá njuolga bálvalusaid duojáriidda. Danne lea deatalaš ahte DI:ii sihkkarastojuvvo viidáset doaibma juolludusaid bokte Sámedikkis.

DI:s lea šiehtadus SIVA:in ahte sihkkut vealggi man geažil DI oažžu posiitivvaš ieškapitála ja sáhtta jođihuvvot vuodđuduslága mielde.

Go buot formalitehtat leat ordnejuvvon ja DI sáhtta duodaštit dan, ferte Sámediggi jođáneamos lági mielde máksit loahppa doarjaga mii ii leat máksojuvvon vel.

DI doaimma vejolaš ođđasis organiseren ferte dahkkojuvnot ovttasráđiid DI stivrrain.

Lávdegoddi earret Ovddádusbellodaga lahttu ovddida čuovvovaš mearkkašumi:

Sámedikkis lei 2009:s ja ovdal doarjjaortnet mášuinnaid ja eanadoalloreaidduid investeremiidda mii lei váikkuhangaskaoapmi barggolašvuoda ja doallostruktuurra bisuheapmái. Sámedikki ealáhusovddidan doarjjaortnega geográfalaš doaibmaguovllu evaluerema oktavuodas, barggus ollislaš ealáhuspolitihkain ja Sámedikki 2011 bušehta oktavuodas ferte fas árvoštallat diekkár doaibmabijuid.

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut, ovddidit čuovvovaš mearkašumi:

Dát lahtut čujuhit gažaldahkii goluid birra mat čatnasit politihkalaš vuogádaga ođđasis organiseremii, ja ráđđelahttu Vibeke Larsen vástidii ahte juohke árras sámedikkis buvttiha goluid gaskal 200.000 – 250.000 ru jahkásaččat.

Dát duohta golut jahkásaččat dahket dan mielde ná:

Politiikkaš dási doaibmagolut

Lassigolut sámediggeáirasiidda go Sámediggiráđđi válđojuvvo eret (5 lahtu).

200.000-250.000 ru áirasa nammii)

Submi 1.000.000 – 1.250.000 ru

Vihhta ođđa áirasa Sámedikkis mákset gaskal 1.000.000 ja 1.250.000 jahkásaččat.

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut ja Sámit Máttá Norggas ovddidit čuovvovaš mearkašumi:

Dát lahtut šallošit go guovddáš eiseválddiin lea váilevaš áddejupmi sámi servodaga ovddidandárbbuide. Dál lea alimus áigi bidjat stuorát deattu sámiid álbtoválljen orgána árvoštallamiidda go guoská ekonomálaš dárbbuide. Sámiid iešmearridanvuoigatvuođa oktavuodas lea sáhka ahte mis sámiin leat čielga vuoigatvuođat min ovddeš, dálás ja boahhteáigái álbmogin. Dát lahtut oaivvildit ahte Sámedikki vejolašvuohta váikkuhit juolludusaid sámi ulbmiliidda lea áibbas mearrideaddji deatalaš sámi álbmoga iešmearrideapmái.

Dát lahtut registrerejit ahte sámediggeráđđi duodašta ahte sii eai leat lihkostuvvan oazžut miehtama Sámedikki bušeahtadárbbuide. Dallego ráđđehus ovddidii reviderejuvvon nátionálabušeahta, eai boah tán lassijuolludusat sámi ulbmiliidda.

NSR sámediggejoavku lea dán vuodul sádden reivve Sámediggeráđđái ja lea bivdán čielgehusa ráđi barggu birra Sámedikki bušeahtadárbbuid ektui ja makkár gáibádušat leat biddjojuvvon Sámedikki bealis sierra oktavuodain. Goas čoaččimat finánsaministariin leat dollojuvvon 2010 reviderejuvvon bušeahta ektui ja makkár gáibádušat ovddiduvvojede dán čoaččimis Sámedikki bealis?

Dát lahtut konstaterejit ahte doarjjaortnega ohcandagaldumit dagahit dan ahte áigeovdilis doarjjaoazžut eai šatta vuhtii válđojuvvo juolludemiin, ovdamearka dihte sámegeala ja kulturguovddážiid ektui. Danne bivdit mii ahte giellaproševttaide biddjojuvvojit guokte ohcanáigemeari. Sihkarastin dihte ásausaide einnostanvejolašvuođa.

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut ja Ovddádušbellodat, ovddidit čuovvovaš mearkašumi:

Ođđa čoaččkinortnega mielde lea parlamentarisma Sámedikkis viiddiduvvon nu ahte ráđđi lea gessojuvvon eret dievasčoaččimis iige šat doaimma mearrideaddji orgánan. Dát mearkaša dan ahte Bearráigeahččanlávdegoddi galgá parlamentáralaččat bearráigeahččat ja das šaddá eanet gáibideaddji bargohivvodat boahhteáiggis.

Bearráigeahččanlávdegotti čielggadusat ja konklušuvnnat maid dat ovddida eai galgga eahpiduvvot habilitehta ektui. Danne berre Bearráigeahččanlávdegotti čállingoddi organiserejuvvo nu ahte ii gula Sámedikki hálddahussii.

Evttohus

Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb), Árja sámediggejoavkke, Sámi Máttá Norggas ja Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) evttohus:

Evttohus 1

Lassievttohus kapihttali kultuvra, museat

Juolgenohta postii 21003: 600 000,- ru galgá geavahuvvot bihtánsámi museahuksemin oassečielggadusa mielde.

Juolgenohta postii 21010: 600 000,- ru márkasámi museahuksemin oassečielggadusa mielde.

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) evttohus:

Evttohus 2

5 Giella

Strategiijat:

Ođđa kuvlačuokkis

Sámediggi galgá aktiivvalaččat bagadit ja bearráigeahččat ahte guovttegielalášvuoda doarjagat geavahuvvojit sámelága giellanjuolggadusaid eavttuid mielde ja Sámedikki ulbmiljuksama eavttuid ja juolludaneavttuid mielde.

5.2.2 Sámi giellaguovddážat

Poasta 15300 – 15309 lasihuvvo 500 000 ruvnnuin 50 000 ruvnnu juohke giellaguovddáži

6.2.4 Sámi teáhterat

Poasta 2600 Beainvášš Sámi Nášunalteahter lasihuvvo 300 000 ruvnnuin

Poasta 2601 Áarjelhsaemien teatere lasihuvvo 100 000 ruvnnuin

6.2.7 Museat

Poasta 21007 museaodastus vuoliduvvo 600 000 ruvnnuin

6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

2010 vuoruheamit

Ođđa kuvlačuokkis

Ásahit "Sámi mánáid teáhter" Detnui- ovdaprošeakta

7 Ealáhusat

Ráđi evttohus lassecealkkan kapihttalis 7.2.1. poasta Duodjeinstituhtta, sihkkovuo.

7.3.1.3 Eanadoallu

Poasta 30010 Eanadoallu lasihuvvo 300 000 ruvnnuin

2010 vuoruheamit:

Ođđa kuvlačuokkis

Doarjja oastit eanadoallomašinnaid/ovttasbargodoaimbajut eanadoallomašinnaid oktavuodas

11 Eará doaimbajut – váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

Poasta 507 Lasáhus tekstii: Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmi - Áltá siida

12 Eará doaimbajut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Maŋimus cealkaga sadjái bohtá : Giellakonferánša lágiduvvo 2010:s

Politihkalaš dási doaimmagolut

Poasta 1510 Sámediggeráđđi vuoliduvvo 200.000 ruvnnuin
 Poasta 1120 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi lasihuvvo 100.000 ruvnnuin
 Poasta 1110 Sámedikki čoahkkinjodihangoddi lasihuvvo 100.000 ruvnnuin
 Lávdegoddebargguidd ollislaš bušeahhtabargu (poasta 1110 čoahkkinjodihangoddi) lea uhcimusat 600.000 ru jahkái. Jagi 2010 nuppi jahkebeali goluide bušhterejuvvo oktiibuot 400.000 ru. Jagi 2011 bušhterema oktavuodas ferte geahččat bearrái ahte olles jagi dárbu gokčojuvvo.

Hálddahaslaš dási doaibmagolut

Poasta 01 Vuoliduvvo 600.000 ruvnnuin
 Lasseareálaid oastin Sámediggevistái válđojuvvo mielde 2011 bušhttii.

Ovddádusbellodaga evttohus:

Evttohus 3

3 648 638,- ruvdnosáš badjelbáhčaga juogadeapmi

Kultuvra: njuolggodoarjja museaide - 1 838 638 ru
 Politihkalaš dási doaibmagolut - 360 000 ru
 Hálddahas doaibmagolut - 750 000 ru

Oahpahus: Doarjja sámegeala oahpaheddjiid ohppui 2 948 638 ru

MEARKKAŠUPMI: Ruđat biddjojuvvojit postii: 10102 Stipeanddat alit oahpu várás, bajilčállaga ohcanvuđot doarjagat - gelbbolašvuoda bajideapmi vuollái
 Dán poasttas galget dát ruđat vuoruhuvvot ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddji studeanttaide, geain sámegealla lea fágasuorggis. Dán poasttas lea dál 400 000 ru. Dán postii lasihuvvo dalle 2 948 638 ru.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat šat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi evttohan árvalusa.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 mearriduvvui 36 jienain 3 jiena vuostá.
- Evttohus 2 hilgojuvvui 24 jienain. 15 jienastedje beali.
- Evttohus 3 hilgojuvvui 36 jienain. 3 jienastedje beali.
- Lávdegotti ráva mearriduvvui 36 jienain 3 jiena vuostá.
-

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Ragnhild Melleby Aslaksen, áššejođiheaddji	Rolf Johansen

		Vibeke Larsen
		Arthur Tørfoss
2	Ragnhild Melleby Aslaksen	Willy Ørnebakk
	Ann-Mari Thomassen	Ronny Wilhelmsen
		Hilde Anita Nyvoll
	Ann-Mari Thomassen	
3	Willy Ørnebakk	Ronny Wilhelmsen
		Rolf Johansen
		Geir Tommy Pedersen
	Willy Ørnebakk	
4	Geir Tommy Pedersen	Willy Ørnebakk
	Ann-Mari Thomassen, čoahkkinnortnegii	
		Sten Erling Jønsson
		Skjalg Jensen
	Geir Tommy Pedersen	
5	Jarle Jonassen	Willy Ørnebakk
		Ann-Mari Thomassen
	Jarle Jonassen	
6	Hilde Anita Nyvoll	Ann-Mari Thomassen
		Rolf Johansen
	Hilde Anita Nyvoll	
7	Ronny Wilhelmsen	Ann-Mari Thomassen
		Rolf Johansen
	Ronny Wilhelmsen	
8	Ragnhild Melleby Aslaksen	
9	Sten Erling Jønsson	
10	Solveig Tangeraa	
11	Rolf Johansen	
12	Mathis Nils Eira	
13	Arthur Tørfoss	
14	Geir Tommy Pedersen	
15	Toril Bakken Kåven	
16	Vibeke Larsen	
	Ragnhild Melleby Aslaksen, áššejođiheadđi	
	Willy Ørnebakk, čoahkkinnortnegii	
	Ann-Mari Thomassen, čoahkkinnortnegii	
	Toril Bakken Kåven, čoahkkinnortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi lea meroštallojuvvon nettobušeahhta doaibman, danne bisuha ja juohká Sámediggi ieš iežas bušeahhtabadjelbáhca. Vejolaš vuolláibáza válđojuvvo čuovvovaš jagi bušeahhtas. Sámediggi láve jahkásaččat revideret bušeahhtas miessemánu dievasčoahkkimis, jahkediedáhusa mearrádusa vuodul guovvamánu čoahkkimis mas maidái jagi rehketdoallu láve leat mielde.

Sámediggi sáhtá friija hálddašit departemeantaid addán ruđaid poasttas 50. Dát ii guoskka várrejuvvon ruđaide mat bohtet eará departemeantapoasttain, nugo poasttain 22 ja 72. Lassijuolludusat válđojuvvojit dattetge mielde reviderejuvvon bušeahhtas.

Muđui čujuhít Sámedikki jahkerekhetdollui ja Sámedikki 2009 jahkedieđáhussii áššis 006/10.

Sámedikki 2009 rehketdoallu čájeha ahte rehketdoalus lea vuolláibáza 4 666 324 ru. Sámediggi juogadii ođđasis jagi 2009 reviderejuvvon bušeahtas čoggon ieškapitála mii lei 8 314 962 ru. Jahkeloahpaheamis 2009 čájehii ahte Sámediggi ii lean nagodan geavahit čoggon ieškapitála, mas mielde maiddái jagi 2008 badjelbáza 8 314 962 ru. Dat mearkkaša dan ahte Sámediggi reviderejuvvon 2010 bušeahtas áigu ođđasis juohkit 3 648 638 ru.

Liigejuolludusaid juohkin ja ođđasis juogadeapmi 2010 bušeahtas oidno tabeallain vuolábealde ja das leat maiddái ovttaskas poasttat válddahalloyuvvon.

Juolludusat departemeanttain

Buohkanastabealla Sámedikki boadut buohkanassii -reviderejuvvon bušeahtta 2010

Kap.Poasta Válddahallassan		Bušeahtta -10 Liigejuolludeapmi Ođđasisjuog. buš Rev.buš-10			
680.50	Bargo-ja searvadahttindepartemeanta - BSD	215 136 000	0	0	215 136 000
206.50	Máhttodepartemeanta - MD	34355000	0	0	34 355 000
231.50	Máhttodepartemeanta - MD	13 339 000	0	0	13 339 000
1429.50	Birasdepartemeanta - BD	3 000 000	0	0	3 000 000
320.53	Kultur- ja girkodepartementa - KGD	65 353 000	0	0	65 353 000
724.21	Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	6 500 000	0	0	6 500 000
1147.50	Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000 000	0	0	2 000 000
1147.51	Eanadoalodepartemeanta - ED	2 000 000	0	0	2 000 000
Juolluduvvon buohkanassii I		341 683 000	0	0	341 683 000
540.54	BSD - Reantoboadut Sámeálbmotfoanda	4 650 000	0	0	4 650 000
Juolluduvvon buohkanassii II		346 333 000	0	0	346 333 000

Sámedikki 2010 bušeahtta lea oktiibuot 341 683 000 ru, mas eai leat mielde Sámeálbmotfoandda reanttut 4 650 000 ru

Sámedikki sisaboađut ja golut oktiibuot

Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

	Bušeahhta -10	Liigejuolludeapmi	Ođđasisjuog. buš	Rev.buš-10
Doaibmaboađut				
Departemeanttaid juolludusat	341 683 000	0	0	341 683 000
Sámeálbmotfoanda	9 000 000	0	0	9 000 000
Doaibmaboađuid submi	350 683 000	0	0	350 683 000
Váikkuhangaskaomit				
Oahpahus	31 330 000	0	0	31 330 000
Giella	57 881 000	0	0	57 881 000
Kultuvra	83 245 000	0	1 938 638	85 183 638
Ealáhus	34 630 000	0	0	34 630 000
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	2 000 000	0	0	2 000 000
Dearvvašvuoda- ja sosiálaággiruššan	3 350 000	0	0	3 350 000
Sámi organisašuvnnat	4 151 000	0	0	4 151 000
Eará váikkuhangaskaomit	10 432 000	0	600 000	11 032 000
Sámeálbmotfoanda	9 000 000	0	0	9 000 000
Eará doaibmabijut	2 650 000	0	0	2 650 000
Váikkuhangaskaomiid submi	238 669 000	0	2 538 638	241 207 638
Doaibmaboađuid - Váikkuhangaskaomiid submi	112 014 000	0	-2 538 638	109 475 362
Doaibmagolut				
Politiikalaš dási doaibma	22 014 000	0	360 000	22 374 000
Hálddahusa doaibma	85 430 000	0	600 000	86 030 000
Erenoamáš doaibmagolut	4 570 000	0	150 000	4 720 000
Doaibmagoluid submi	112 014 000	0	1 110 000	113 124 000
JAHKEBOAĐUS	0	0	-3 648 638	-3 648 638

Badjelbáhcağa juohkin

Tabellain vuolábealde oidno movt 3 648 638 ruvdnosáš badjelbáza lea juogaduvvon.

Oahpahus

Čoahkketabealla - Sámegiel oahpahus

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Njuolgga doarjagat	26 530 000	0	0	26 530 000
Doaibmabijut nannen dihti oahpponeavvoraškadean	4 800 000	0	0	4 800 000
Submi	31 330 000	0	0	31 330 000

Ohcanvuđot doarjagat - Sámegiel oahpahus

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
100	Oahpponeavvut	11 875 000	0	0	11 875 000
101	Gelbbolašvuodálokten	4 750 000	0	0	4 750 000
102	Mánáidgárdit	9 905 000	0	0	9 905 000
Submi		26 530 000	0	0	26 530 000

Ohcanvuodot doarjagat - Gelbbolašvuodálokten

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppuide	2 400 000	0	0	2 400 000
10101	Fágalaš gelbbolašvuodálokten	800 000	0	-800 000	0
10102	Stipeanddat alitohppui	1 550 000	0	800 000	2 350 000
Submi		4 750 000	0	0	4 750 000

Sámedikki 2010 bušeahas lea várrejuvvon 800 000 ru postii 10101 fágalaš gelbbolašvuohhta. Ohcanáigemearri ortnegis lei njukčamánu 1. b. 2010. Ortnegii ii bohtán oktage ohcan. Dán vuodul geavahuvvojit ruđat mat leat 800 000 ru stipendii alit ohppui poasttas 10102.

Sámediggi lea mielde bargojoavkkus, nationála rekrutterenstrategiija sámi alit ohppui. Nationála rekrutterenkampánja ja plánat álggahit ođđa oahpuid julev- ja máttasámegielain jagi 2010 čavčča rájes, buvttiha ođđa stipeandaohcamiid čakčat 2010. Danne lea dárbu eanet ruđaide dusten dihte dáid dárbbuid.

Sámedikki 2010 bušeahas lea várrejuvvon 1 550 000 ru stipendii alit oahpu várás, postii lasihuvvo 800 000 ru dábálaš bušeahhta ektui. Stipeandaortnegiin leat guokte ohcanáigemeari, ja várrejuvvon submi lea juo geavahuvvon ollásit vuosstaš ohcanáigemeari maŋŋá. Danne lea dárbu lasihit ruđaid dán postii daid ohcamiid várás maid vuordit ahte bohtet čakčat namuhuvvon vuoruhemiide.

Vuoruheamit jagi 2010 čavčča (ohcanáigemearri golggotmánu 1. b. 2010):

- Ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddjioahppit geain lea sámegeilla fágasuorggis – 400 000 ru
- Alit oahppu mátta- dahje julevsámegielas – 150 000 ru
- Dulkaohppu sámi dulkkaid ja jorgaleddjiiid várás – 100 000 ru
- Joatkkaoahppu psykososiála váttuid eastadeami ja áhpásmahttima siskkobealde go guoská sámi mánáide ja nuoraide –150 000 ru.

Kultuvra

Čoahkketabealla - Sámi kultuvra

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Njuolgga doarjagat	62 491 000	0	1 938 638	64 429 638
Ohcanvuodot doarjja	15 239 000	0	0	15 239 000
Sámi dáiddáršiehtadus	5 515 000	0	0	5 515 000
Submi	83 245 000	0	1 938 638	85 183 638

Njuolgga doarjagat - Sámi kultuvra

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
202	Sámi kulturviesut	9 238 000	0	0	9 238 000
204	Sámi festiválat	2 951 000	0	0	2 951 000
205	Sámi valástállan	2 416 000	0	0	2 416 000
206	Sámi teáhter	17 197 000	0	0	17 197 000
208	Sámi prentosat	3 036 000	0	0	3 036 000
250	Mobiila girjerádjobálvalusat	6 374 000	0	100 000	6 474 000
210	Museat	21 279 000	0	1 838 638	23 117 638
Submi		62 491 000	0	1 938 638	64 429 638

Doarjja sámi girjebussiide

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
20900	Karášjohka	557 000	0	0	557 000
20901	Porsángu	557 000	0	0	557 000
20902	Guovdageaidnu	250 000	0	0	250 000
20903	Deatnu/Unjárga	1 534 000	0	0	1 534 000
20904	Gáivuotna	609 000	0	100 000	709 000
20905	Julevsámi	1 321 000	0	0	1 321 000
20906	Oarjelsámi	1 546 000	0	0	1 546 000
Submi		6 374 000	0	100 000	6 474 000

Várrejuvvo 100 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušeahas Gáivuona girjebussii

Museat

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
21002	Gállogiitti musea	96 000	0	0	96 000
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	a) 3 684 000	0	600 000	4 284 000
21004	Saemien Siŧje	2 370 000	0	0	2 370 000
21007	Museaodastus	0	0	638 638	638 638
21008	RidduDuottar musea	7 802 000	0	0	7 802 000
21009	Deanu ja Várjrat mueumssiida	6 127 000	0	0	6 127 000
21010	Vardobáiki museum	á) 600 000	0	600 000	1 200 000
21011	Senter for nordlige folk AS / Davvi álbmogiid guovdd	600 000	0	0	600 000
Submi		21 279 000	0	1 838 638	23 117 638

a) 600 000,- ru galgá geavahuvvot bihtánsámi museahukseimii oassečelggadusa mielde.

á) 600 000,- ru márkasámi museahukseimii oassečelggadusa mielde.

Ášši 06/07 Sámi museadoaimma oassečelggadus Davvi-Norlánddas ja Tromssas, ektui várrejuvvo 600 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušeahas Árran julevsáme guovddáži poasttas 21003.

Jagi 2010 reviderejuvvon bušeahas várrejuvvo 638 638 ru museaodastusa čuovvoleapmái poasta 21007, sámi ášahusdieđáhusa ektui. Das várrejuvvo 40 000 ru geavaheaddijjovkui mii pláne sámi dáiddamusea.

Ášši 06/07 Sámi museadoaimma oassečelggadus Davvi-Norlánddas ja Tromssas, ektui várrejuvvo 600 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušeahas Várdobáiki museai.

Ealáhusat

Kapihttalis 7.2.1 Duodjeásahusat, poasta 30100 Duodjeinstituhtta, lasáhus maŋimus čalkagii: Jos ii leat vuodđu joatkit Duodjeinstituhtta doaimma viidáseappot 2010:s (gč. ássi R 77/10) de sáhtá báhcán ruđaid geavahit eará láhkai ortnegiidda maiguin sihkkarastojuvvo duoji bagadusbálvalus. Ruđaid hálddaša sámediggeráđdi.

Eará váikkuhangaskaoamit

Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálddaša	6 200 000	0	600 000	6 800 000
Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi h:	4 232 000	0	0	4 232 000
Submi	10 432 000	0	600 000	11 032 000

Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

Poasta	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
500	Regionála ovddideami ruđat	3 500 000	0	0	3 500 000
501	Friija váikkuhangaskaoamit	300 000	0	0	300 000
510	Dásseárvodoaibmajut	300 000	0	0	300 000
505	Riikkaidgaskasaš doaibmajut	1 350 000	0	0	1 350 000
507	Ásahusdieđáhusa čuovvoleapmái	0	0	350 000	350 000
508	Sámi lohanguovddáš	500 000	0	0	500 000
509	Verddeprošeakta	250 000	0	0	250 000
511	Lohkan- ja čállinveahki sámegeilat boarrásiidda	0	0	250 000	250 000
Submi		6 200 000	0	600 000	6 800 000

Sámediggeráđdi mearridii borgemánu 21. b. 2009 dieđáhusas sámi ásaovddideami birra “Sámi ásausat ja siviila sámi servodat”, mii maŋŋá ovddiduvvui dievasčoahkkimii. Dieđáhusas evttohuvvojit doaibmajut mat gusket ovttaskas ásausaide njuolga nugo stivranammademiide, organisašuvdnavuohkái ja ovttahttimiidida, ja ahte doaibmajut galget čuovvoluvvot gulahallamiin ovttaskas ásausaide ja Sámedikki gaska. Čájeha ahte ásausaide leat sierralágan dárbbut proseassaide ektui čuovvolan dihte ásausdieđáhusa, erenoamážit juridihkalaš beliid ektui. Jagi 2010 reviderejuvvo bušeahas várrejuvvo 350 000 ru ásausdieđáhusa čuovvoleapmái.

Jagi 2010 reviderejuvvo bušeahas várrejuvvo 250 000 ru johtti bálvalusa ásaheapmái addit sámegeilat boarrásiidda lohkan- ja čállinveahki.

Eará doaibmajut

Konferánsat Sámedikki oktavuodas

Okta vuoruhuvvon doaibmajut sámediggeráđi dieđáhusas “Sámi ásausat ja siviila servodat” lea ahte Sámedikki galgá leat stivranammadanvái buot ásausaide maid Sámedikki addá njuolga doarjaga. Sámedikki nammada ovddasteddjiid vuodđudusaide ja oasusserviid stivraide sihke eanetlogus ja unnitlogus, ollu sámi ásausaide. Dat go lea stivralahttu dahje jodiheaddji buktá ollu hástalusaid. Ii gávdno makkárge fásihtta dasa mii lea buorre stivrabargu. Go galgá ráhkkanahhtit ovttaskas olbmo stivralahttu muhtun vuodđudusa dahje oasusearvi stivrras, de lea dárbu addit bagadusa das mii stivrabargu lea – rolla, ovddasvástádusa ja doaimmaid ektui.

Sámedikki lágida oahpahusprográmma Sámedikki stivralahtuide geat leat iešguđege sámi ásausaide stivrrain. Fáddán lea stivrabargu – rolla, ovddasvástádus ja doaimmat.

Giellakonferánsa ii dollojuvvo 2010:s.

Politiikalaš dási doaibmagolut

Doaibmagolut politiikalaš jodiheapmi

Poasta 01	Čilgehus	Bušeahhta -10	Liigejuollud.	Ođđasisj. buš	Rev.buš-10
1010	Sámedikki dievasčoahkkin	9 300 000	0	0	9 300 000
1110	Sámedikki čoahkkinjodihangoddi	1 252 000	0	360 000	1 612 000
1120	Sámedikki bearráigcahččanlávdegoddi	200 000	0	0	200 000
1310	Sámi parlamentáralaš ráđđi	500 000	0	0	500 000
1410	Sámedikki doarjjastivra	1 000 000	0	0	1 000 000
1510	Sámediggeráđdi	8 587 000	0	0	8 587 000
1610	Sámedikki giellastivra	350 000	0	0	350 000
1620	Sámi giellalávdegoddi	500 000	0	0	500 000
1910	Sámedikki nuoraidpolitiikalaš lávdegoddi (SNPL)	325 000	0	0	325 000
Submi		22 014 000	0	360 000	22 374 000

Čoahkkinortnega rievdadusaid geažil várrejuvvo jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas 360 000 ru čuovvovaš doaibmabijuide:

- 100 000 ruvdnosaš lasáhus dievasčoahkkinjođiheddjiide čuovvovaš beliid vuodul:
- Árvoortnega rievdadusat ovddastemiid oktavuodas buvttihit eanet ovddastangoluid dievasčoahkkinjođiheddjiide, gč. § 33 čoahkkinortnegis.
- Dál galgá dievasčoahkkinjođihangoddi mearridit gii galgá ovddastit Sámedikki ovddastemiin, čoahkkimiin ja konferánsain Sámedikki dievasčoahkkima ovddas, gč. § 8 čuoggá g čoahkkinortnegis).
- Dat go sámediggeráđđi ii šat leat oassin dievasčoahkkimis ja lávdegottiin dagaha dan ahte lávdegottiin šaddá stuorát dárbu go ovdal viidábut oahpásmuvvat fágalaš áššiide ja searvat konferánsaide, semináraide jna. Dán ulbmili várrejuvvo 100 000 ru.
- Dasa lassin várrejuvvo 110 000 ru bargoadi penšunoasi gokčamii stáhta penšunkássii 2010:s. Jagi 2009 reviderejuvvon bušehtas lei várrejuvvon 52 000 ru dán ulbmili. Čájeha ahte dat mii lei várrejuvvon 2009:s lei menddo unnán, danne lea dárbu bidjat dasa 110 000 ru eanet.
- Dasa lassin várrejuvvo 50 000 ru kulturdáhpáhusaide dievasčoahkkimiid rahpamiin.

Hálddahuslaš dási doaibmagolut

Hálddahusa doaibmagolut

Poasta 01	Čilgehus	Bušehtta -10	Liigejuollud.	Ođdasisj. buš	Rev.buš-10
-	Hálddahusa doaibmagolut	85 430 000	0	600 000	86 030 000
-	Erenoamáš prošeavttat	4 570 000	0	150 000	4 720 000
Submi		90 000 000	0	750 000	90 750 000

2010:s lea dárbu lasihit postii 600 000 ru lassiareálaid oastima várás:

- Sullii 10 dekára lassiareála skáhpon Sámediggái, Finnmárkkuopmodagas gnr 9 bnr 198 oasis.
- Sullii 8 dekára lassiareála skáhpon Sámediggái, Kárášjoga gielddas gnr 9 bnr 25 oasis.

Erenoamáš prošeavttat

Čilgehus	Bušehtta -10	Liigejuollud.	Ođdasisj. buš	Rev.buš-10
-	Sámi korrektuvraprogramma - Divvun	1 250 000	0	1 250 000
-	Vistesuodjalanprošeavttat	200 000	0	200 000
-	Árvoháhkkanprogramma	150 000	0	150 000
-	Njávdáma Ortodoksa hávdesadji nuortasámisiidk	300 000	0	150 000
-	Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin	300 000	0	300 000
-	Válga	370 000	0	370 000
-	Eret bidjan,loahpadeapmi,čatnan Sámdikki arkiiv	500 000	0	500 000
-	Sámi oahpponeavvovouskkádat	1 500 000	0	1 500 000
Submi		4 570 000	0	150 000
				4 720 000

Várrejuvvo 150 000 ru jagi 2010 reviderejuvvon bušehtas Frans Halonen-viesu odasteapmái nuortalaš gilis. Eanemus lea dárbu ođastit čáhce- ja kloahkkabeali ja bassat stohpogálvvuid.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 09.06.10 dii.16.40

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 21/10

Sámedikki minerálaplánaveahkki minerálaressaid iskkademiide ja roggamiidda

Arkiivaáššennr..
10/5806 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dásái	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđi	28.04.10	R 069/10
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	26. – 28.05.10	EKL 006/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	8. – 11.06.10	21/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 10.06.10 dii.09.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	28.04.10	Sámediggeráđi	Ášši R 069/10 Sámedikki minerálaplánaveahkki minerálaressaid iskkademiide ja roggamiidda
2		Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Od. prp. 43 (2008-2009) minerálalága birra
3		Sámediggi	Árv. O. nr. 89 (2008-2009)
4		Sámediggi	Ášši 47/08 Minerálaláhka
5		Sámediggi	Ášši 27/09 Od. prp. Nr 43 (2008-2009) Stuorradikkis meannudeapmi
6	14.09.09	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Gulaskuddan – odđa minerálalága lánkaasahus evttohus
7		Sámediggeráđi	Ášši 154/09 odđa minerálalága lánkaasahus evttohus – cealkámuš
8	22.12.09	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Odđa minerálaláhka boahá fápmui oddajagimánu 1. b. 2010
9	10.06.09	Sámediggi	Gulaskuddan – njuolggadusat minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
10	01.12.09	Norgga bákteindustriija	njuolggadusat minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
11	16.11.09	Store norske Gull	Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
12	19.08.09	Dearvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	Njuolggadusevttohus minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin – gulaskuddan
13	21.08.09	Gielda- ja guovlodepartemeanta	Njuolggadusevttohus minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin – gulaskuddan
14	06.08.09	Máhtodepartemeanta	Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
15	15.12.09	Finnmárkkupmodat	Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
16	16.09.09	Finnmárkku fylkkagiella	Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
17	05.11.09	Finnmárkku fylkkagiella	Vástáduš gulaskuddamii – minerálalága lánkaasahusaid birra
18	09.11.09	Norlánda fylkkagiella	Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid

				geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
19	13.11.09	Romssa fylkkagielda		Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
20	18.11.09	Mátta-Trondelága fylkkamánni		Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
21	06.10.09	Oarje-Finnmárku Guovlluráđđi		Gulaskuddan – njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
22	21.08.09	Alttá suohkan		Vástáduš gulaskuddami - njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
23	13.10.09	Muosáid gielda		Ašši 33/09 gulaskuddan - njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
24	20.10.09	Mátta-Várjjaga gielda		Gulaskuddan - njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
25	27.10.09	Karlsøy gielda		Gulaskuddan – láhkaásahus njuolggadusaide minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin
26	04.12.09	Harstad gielda		Mearrádusa almmuheapmi: Gulaskuddan - njuolggadusevttohusa birra minerálaid geavaheami birra maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggátvuoigatvuohta árbevirolaš sámi guovlluin

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

I

Dan minerálalága ulbmil maid Stuorradiggi dohkkehii 10.06.09 ja mii bođii fápmui 01.01.10, lea ovddidit ja sihkkarastit minerálaressursaid servodatlaš dohkálaš hálddašeami ja geavaheami ceavzilis ovddideami prinsihpaid vuodul. Láhka galgá áimmahuššat sámi kultuvrra, ealáhuseallima ja servodateallima luondduvuđđosa, ja geavahuvvot daid álbmotrievttálaš njuolggadusaid mielde mat gusket álgoálbmogiidda ja minoritehtaide.

Oassin ollislaš minerála- ja ealáhuspolitihkas Sámedikki várás mearrida Sámediggi konkrehta minerálaplánaveahki mii čielggada Sámedikki rolla iskkademiid, roggama ja doaimbama oktavuodas árbevirolaš sámi guovlluin. Das gullet sihke metállat, maidda stáhta čuoččuha oamastanvuoigatvuođa, industriijaminerálat, huksenávdnasat ja luonddugeađggit, mat leat eanaeaiggáda minerálat. Minerálaplánaveahkis lea vel lassin dat erenoamáš ulbmil ahte sihkkarastit guoskevaš sámi beroštusaid riektesihkarvuoda ja einnostahttivuoda sámi guovlluid minerálahálddašeami ja -ávkástallama oktavuodas.

Ávkástallan minerálaressursaiguin árbevirolaš sámi guovlluin galgá gehččojuvvot earalágan sisabahkkemiid oktavuodas mat njuolggá gusket sámi kultuvrii, ealáhusaide, ássamii ja eallinvuohká ja mat sáhttet áitit birgenlági. Sámedikki mielas lea deatalaš ahte áiggis áigái garraseamos biraslaš standárddat biddjojuvvojit vuodđun mineráladoaimmaide. Doaimmaheapmi ferte čadahuvvot nu ahte nuoskkideapmi ja bázahusat eai vahágahte dearvvašvuoda dahje luonddu buvttadannávcca ja návcca iežas odasmahttit.

Sámedikkis lea ovddasvástáduš atnit ollislaš deatta buot guoskevaš sámi beroštusain mineráladoaimmaid oktavuodas. Dat guoská sihke destii dan dárbbu oktavuodas mii árbevirolaš sámi ealáhusain ja meahceávkástallamis lea sihkkarastit iežaset areálavuodu ja dan dárbbu mii sámi servodagas lea bargosajiide ja árvoháhkamii resursaávkástallama vuodul.

Sámedikki odđá rolla plána- ja huksenlága vuodul bidjá maiddá Sámediggái stuorát ovddasvástádusa fuolahit sámi deasttaid dakko bokte ahte Sámediggi sáhtta vuosttaldit dakkár plánaid, main lea stuorra

váikkusat sámi kultuvrra luondduvuđđosii olles árbevirolaš sámi guovllus. Dan lassin lea finnmárkkulágas erenoamáš áššemeannudannjuolggadusat dasa mo galgá atnit deastta sámi beroštusain rievdaduvvon meahcceávkástallama oktavuodas. Stáhta konsultašuvdnageatnegasvuohta Sámedikki ektui ja njuolggá guoskkahuvvon sámi beroštusaid ektui galgá maiddá fuolahuvvot dain mearrádusproseassain mat čatnasit minerálaressaid iskkademiide, geahččalanroggamiidda, ávkkástallanvuoigatvuođaide ja doaibmanlobiide.

Sámediggi áigu aktiivvalaččat sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa, ja fuolahit sápmelaččaid eana- ja resursavuoigatvuođaid álbmotrievtti, siskkáldas rievtti ja sámi boares vieruid vuodul. Dan lassin áigu Sámediggi sihkkarastit njuolggá guoskkahuvvon sámi beroštusaid aktiivvalaš oassálastima go minerálaressaid geavaheapmi ja hálddašepmi mearriduvvojit. Álbmotriekti lea Sámedikki, eiseválddiid ja fitnodagaid gaskasaš searvevuoda rámma árbevirolaš sámi guovlluid mineráladuoimmaid oktavuodas. Nu sáhtta minerálaressaid iskkadeapmi ja doaimmaheapmi dušše čađahuvvot máilmmiviidosaš olmmošvuoigatvuođaid dievaslaš árvvusatnima ja daid doahttaleami vuodul, ja nu váikkuhit rehálaš ja ceavzilis ovddideami. Dás čujuhuvvo erenoamážit 1. ja 27. artihkkaliidda ONa konvenšuvnnas sivila ja politihkalaš vuoigatvuođaid birra, 6, 7. ja 15. artihkkaliidda ILO konvenšuvnnas nr. 169 ja 19. ja 32. artihkkaliidda ONa julggaštusas álgoálbmogiid vuoigatvuođaid birra.

Sápmelaččat galget, Sámedikki bokte, sáhttit šiehtadallat minerálaid iskkadeami ja roggama birra vai oažžut ávki dakkár doaimmas. Mineráladuoimma ii galgga sáhttit čađahit almmá dan haga ahte njuolggá guoskkahuvvon sámi beroštus, ja erenoamážit Sámediggi sámiid ovddasteaddji orgánan.

Sámediggi áigu aktiivvalaččat váikkuhit gulahallama ealáhuseallimiin, sámi beroštusaiguin, ja báikkálaš, guovluláš ja guovddáš eiseválddiiguin nannen dihte fuomášumi minerálaressaide ja vai sierra aktevrrat dihtet makkár ovddasvástádus dain lea oahppat dovdat álgoálbmotvuoigatvuođaid ja láhttet daidda dávistemiin.

Sámedikki ulbmilin lea oažžut dakkár ealáhusdoaimma minerálaressaiguin árbevirolaš sámi guovlluin mas lea ávki sámi kultuvrii ja báikegottiide ja mii njuolga nanne ja ovdánahtta daid. Dán lágan doaibma ferte čađahuvvot ovttaš árbevirolaš sámi ealáhusaiguin ja árbevirolaš sámi kulturvuđot meahcceávkástallamiiguin, iige daid eret duvdilemiin.

II

Sámediggi mearrida čuoovvovaš plánaveahki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii minerálaplánaid oktavuodas duohta iskkademiid, iskosiid váldima ja minerálaressa doaimma ektui árbevirolaš sámi guovlluin:

1 Ulbmil

- 1.1 Dát plánaveahki galgá láchit diliid nu ahte sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima beroštus deattuhuvvojit ja gozihuvvojit plánaid oktavuodas ávkkástallat minerálaressaiguin.
- 1.2 Plánaveahkis mearriduvvojit Sámedikki vuordámušat fitnodagaide ja ovttaš bargovugiide dakkár fitnodagaiguin mat háliidit soabadit Sámedikkiin duohta iskkademiid, geahččalanroggamiid ja áigumušaid oktavuodas oheat doaibmanlobi minerálaressaide.
- 1.3 Plánaveahki galgá sihkkarastit ahte doahttaluvvo dat vuoigatvuođa mii sámiin lea álbmotrievtti njuolggadusaid vuodul álgoálbmogiid ja minortehtaid birra.

2 Doaibmaguovlu

- 2.1 Plánaveahki geavahuvvo duohta iskkadanbargguid, iskosiidváldima ja áigumušaid oktavuodas oheat doaibmanlobi metállaide.

- 2.2. Plánaveahkki geavahuvvo industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide árbevirolaš sámi guovlluin gos sámi eanavoigatvuodát eai leat dohkkehuvvon ja gos Statskog SF odne hálddaša eatnamiid.
- 2.3. Plánaveahkki gusto árbevirolaš sámi guvlui masa gullet Finnmárkku, Romssa, Nordlándda ja Davvi-Trøndelága fylkkat, ja Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtálen ja Røros suohkanat Máttá-Trøndelága fylkkas, Engerdal ja Rendalen, Os, Tolga, Tynset ja Folldal suohkanat Hedmárkku fylkkas, ja Surnadal, Rindal ja Sunndal suohkanat Møre ja Romsdal fylkkas.

3 Dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain

- 3.1. Dat geasa lea addojuvvon iskkadanvoigatvuohka minerálalága § 13 vuodul, galgá ráhkadit raportta mas leat dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain maidda duohta iskkadanbargu, vejolaš geahččalanroggan minerálalága paragrafáid 19 ja 20 vuodul njuolga sáhtta guoskat.
- 3.2. Dat geasa lea addojuvvon rogganvoigatvuohka minerálalága §§ 29 ja 30 vuodul, galgá ráhkadit váikkuhančielggadusa plána- ja huksenlága kapihttaliid 4 ja 14 vuodul ja Sámedikki plánaveahki mielde ovdalga ohccojuvvo beassat roggat minerálalága § 43 vuodul.
- 3.3. Go Statskog SF árvoštallá dahkat soahpamuša iskkademiin mat gusket industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide, de dat berre fuolahit ahte ráhkaduvvo raporta mas leat dieđut ja árvoštallamat sámi beroštusain maidda iskkadeamit, vejolaš geahččalanroggan ja doaibma sáhttet guoskat.
- 3.4. Ráhkaduvvon raporta ja váikkuhusčielggadus galget leat vuodđun šiehtadallamiidda duohta iskkademiid ja roggama ektui, gč. dán plánaveahki 4. čuoggá.

4 Šiehtadallamat

- 4.1. Dat guhte galgá dahkat duohta iskkadanbargguid ja čadahit geahččalanroggamiid, ja dat guhte áigu ohcat doaibmankonsešuvnna minerálalága §§ 13, 20 ja 43 vuodul, galgá váldit oktavuoda Sámedikkiin ja šiehtadallat lagabui movt šiehtadallamat galget čadahuvvot.
- 4.2. Sierra šiehtadallamat galget čadahuvvot duohta iskkadanbargguid oktavuodas, ja go áigu ohcat geahččalanrogganlobi, ja go áigu ohcat doaibmankonsešuvnna. Go áigu ohcat ávkástallanvoigatvuoda, de ráhkaduvvo oktasaš dokumeanta das ahte šiehtadallamat čadahuvvojit ovdalga ohccojuvvo vejolaš doaibmankonsešuvdna.
- 4.3. Statskog SF:in čadahuvvojit sierra konsultašuvnnat jus árvoštallojuvvo dahkat šiehtadusaid fitnodagaiguin go guoská industriijamínarálaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid iskkademiide, geahččalanroggamiidda ja doaimmaheapmái.
- 4.4. Sámediggi sáhtta čielggadit njuolga guoskevaš sámi beroštusaiguin ahte áigot go searvat dán lágan šiehtadallamiidda. Maŋŋá ovddalgihtii dieđihuvvon miehtama sáhtta Sámediggi fuolahit njuolga guoskevaš sámi beroštusaid šiehtadallamiin.
- 4.5. Dat guhte áigu bargat plánaveahki čuoggá 4.1 ektui, sáhtta bivdojuvvo máksit šiehtadallamiid čadaheami duohta goluid.

5 Šiehtadus, beavdegirji ja sisdoallu

- 5.1. Šiehtadus duohta iskkadanbargguin ja šiehtadus geahččalanroggamis sáhtttá siskkildit viidodaga, iskkadan áigodaga, doaibmaáiggi, beassangeainnuin, reaidduid rádjama jna. ja doaibmabijuid maiguin eastadit vaháigiid dahje billistemiid dáláš ja árbevirolaš ávkkástallama ektui.
- 5.2. Šiehtadus ahte sáhtttá ohcat doaibmanlobi, galgá siskkildit rogganguovllu, roggan- ja doaibmaplána ja šiehtadusa loahpaheami jos doaibma ii álggahuvvo dihto áiggi dahje bissehuvvo guhkit áigái. Šiehtadus sáhtttá siskkildit doaibmabijuid eastadan dihte vaháigiid ja hehttehusaid dáláš ja árbevirolaš ávkkástallama ektui.
- 5.3. Ráhkaduvvo beavdegirji konsultašuvnnain Statskog SF:in mas boahtá ovdan mii lea sohppojuvvon galgá leat mielde opšuvdna- ja doaibmašiehtadusain fitnodagain.
- 5.4. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte addit buhtadusa ávkin sámi kultuvrii, ealáhusbargui ja servodateallimii nugo bargosajiid, giellanannema, gelbbolašvuoda- ja kapasitehtahuksema jna. ektui.
- 5.5. Eaktun galgá sáhttit bidjat dan ahte ekonomalaš divatortnegat galget leat oassin roggama ja doaimma ávkeárvvus.
- 5.6. Eaktun sáhtttá bidjat ahte revideret šiehtadusa lagabui mearriduvvon áiggi maŋŋá. Šiehtadus galgá reviderejuvvot ovdalگو consešuvdna reviderejuvvon mineráلالága § 43 mielde.
- 5.7. Jos šiehtadus ii dahkkojuvvon plánejuvvon bargguid ja ohcamiid hárrái, de galgá ráhkaduvvot šiehtadanbeavdegirji maid bealit dohkkehit.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus

Álgu

Maŋŋágo Stuorradiggi dohkkehii odđa mineráلالága de šattai deatalaš Sámediggái sáhttit njuolgga váikkuhit boahtteáiggi mineráladoaimea sámi guovlluin Norggas. Dat minerálaplánaveahkki maid Ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea meannudan, galgá leat Sámediggái veahkkin das mo sámi kultuvra, ealáhusat ja ássan fuolahuvvo mineráladoaimeaid oktavuodas sámi guovlluin.

Mearkkašumit

Lávdegotti eanetlohku, Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (BB)lahttu Knut Store, Arild Pettersen Inga, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Margit Eli Anti Oskal ja Skjalg Jensen, Árja lahttu Olaf Eliassen ja Nordkalottfolket lahttu Toril Bakken Kåven,

oidnet minerálaplánaveahki deatalaš reaidun das ahte sihkkarastit sámi beroštusaid mineráladoaimeaid oktavuodas sámi guovlluin. Vuodđun šiehtadallamiidda vejolaš minerálafitnodagaiguin ferte leat ollislaš ealáhuspolitihkka ja erenoamážit minerálapolitihkka. Sámedikki politihkka minerálaroggamiid oktavuodas boahtá ovdan iešguđet dokumeanttain ja mearrádusain, earret eará áššiin 47/08 ja 27/09. Dát oktan dán ášši áššečielggadusain lea buorre vuodđun ollislaš politihkkii mineráladoaimeaid oktavuodas ealáhussan sámi guovlluin.

Lávdegoddi bivdá ahte Sámedikki minerálapolitihkka mearriduvvo ollislašžan, juogo oassin áššis ollislaš sámi ealáhuspolitihkka birra, dahje sierra politihkkasuorgin. Deatalaš fáttát mat livčče čielggadanveahkkin, leat etihkalaš njuolggadusat, čorgen maŋŋá ruvkedoaimeaid, eaiggátvuodastruktureat ja birasstandárddat.

Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) láhtut, Ger Tommy Pedersen, Cecilie Grape ja Mathis N. Eira

Mineráladoaimmat sámi guovlluin

Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) láhtut, Ger Tommy Pedersen, Cecilie Grape ja Mathis N. Eira čujuhit Sámedikki mearrádusaide áššiin 47/08 ja 27/09. Stuorradiggi dohkkehii 10.06.09 minerálaš ja dat bođii fápmui 01.01.10. Dát lahtut gávnnaht ahte lánka ii ollašuhte stáhta álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid sápmelaččaid ektui eai ge sii sáhte miedihit minerálaš, ja ahte Sámediggi dán vuodul ii ge sáhte miedihit daidda doaimmaide maid lánkaevttohus áiggošii muddet.

Dát lahtut oaivvildit ahte Sámediggi árrjalaččat ferte sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa, ja fuolahit sámi eana- ja resursavuogiatvuodaid álbmotrievtti, siskkáldas rievtti, historjjálaš vuogiatvuodaid, ja sámi riekteádejumii ja geavaheami vuodul.

Dát lahtut oaivvildit ahte minerálaškaevttohus mudde mineráloamasteami ja -ávkástallama, vaikke vel evttohus ii sihkkarastte doarvái suodjaleami sámi vuogiatvuodaide sisabáhkema oktavuodas, oassálastima mearrádusproseassaide ja ávkki roggama oktavuodas.

Dát lahtut gávnnaht ahte lánka nu mo dat lea dál, ii atte ovttasbargovuodu minerálavuodot ealáhusovddideapmái árbevirolaš sámi guovlluin. Láhtut háliidit dakkár lágaid maid vuodul buohkain lea vejolaš plánet boahhteáiggi ja mat addet vejolašvuoda árbevirolaš ja odđa ealáhusaide doaibmat bálddalagaid. Nu mo lánka lea dál, de dat hehte mineráloaimmaid dan sajis go ovddidit daid árbevirolaš sámi ássanguovlluin nu guhká go lánka ii fuolat sámi vuogiatvuodaid. Lahtut várrejit dakkár ovddideami vuostá mas odđa industriijadoaimma áitá árbevirolaš geavaheami dahje sámi ealáhusaid ja dakko bokte sámi kultuvrra vuđđosa.

Dát lahtut oaivvildit ahte Sámediggi ferte ráhkadit ollislaš rámmaid daidda mineráloaimmaide mat čađahuvvojit sámi árbevirolaš guovlluin, mat maid bidjet etihkalaš standárddaid Sámedikki minerálapolitiikkii. Dát rámmat galget leat vuodđun Sámedikki ja minerálafitnodagaid gaskasaš šiehtadallamiidda mineráloaimmaid birra sámi guovlluin.

Dakkár rámmaide gullet etihkalaš njuolggadusat dakkár doaimmaide, birasdeasttat, sosiála ja kultuvrralaš deasttat, ekonomalaš buhtadus ja Sámedikki rolla ealáhusovddideaddjin ja oassálastin sámi guovlluin, dás maiddái gávpálaš eaggátvuoda čielggadeapmi industriijadoaimmaid oktavuodas ja industriijaovddideami oassálastima oktavuodas.

Dát lahtut oaivvildit ahte Sámediggi ferte ráhkadit šiehtadallanmálla mii čielggada guđe lánkai šiehtadallamat galget dahkkojuvvot ja mii dat galgá leat mielde vejolaš šiehtadusain. Šiehtadallamiid oktavuodas ferte vuos šiehtaduvvot guđe bealit galget oassálastit šiehtadallamiidda, ja šiehtadallamiid eavttut ja rámmat.

Dát lahtut oaivvildit ahte Sámedikkis lea ovddasvástádus das ahte atnit ollislaš fuola buot guoskevaš sámi beroštusain go meannuda mineráloaimmaid, álbmotriekti lea oassi sámi guovlluid mineráloaimmaid rámmas. Dát lahtut deattuhit ahte mineráloid iskkadeapmi ja roggan sáhtta dušše čađahuvvot go máilmmividosas olmmošvuogiatvuodat adnojit dievaslaččat árvvus ja doahttaluvvojit árrjalaččat, ja dan lánkai dat leat mielde duddjomin rehálaš ja ceavzilis ovddideami.

Jobttisápmelaččaid listtu (JL) lahttu Per A. Bøhr

lea oaidnán ahte odđa plána- ja huksenlága oktavuodas lea Sámediggi ožžon rolla mii addá Sámediggái ovddasvástádusa fuolahit sámi beroštumiid dakko bokte ahte Sámediggi sáhtta vuostaldit dakkár plánaid, main leat stuorra váikkohusat sámi kultuvrra luondduvuđđosii olles árbevirolaš sámi guovllus.

Boazodoalus lea dákkár rolla ođđa plána- ja huksenlágas. Boazodoalus lei maid dákkár rolla ovddit plána- ja huksenlágas, fuolahit boazodoalu beroštumiid.

Ferte vuos guorahallat mo dákkár minerálaplánaveahkki sáhtta váikkuhit dan rollii mii omd. boazodoalus, eará vuoddoealáhusain ja bealálaččain lea ja lea leamaš, ovddeš ja dáláš plána- ja huksenlága ja vuodđolága § 105 b oktavuodas, ovdalgo dákkár minerálaplánaveahkki dohkkehuvvo.

Evttohusat

NSRas

Evttohus 1

Mineráldoaimmat sámi guovlluin

Sámediggi čujuha Sámedikki mearrádusaide áššiin 47/08 ja 27/09. Stuorradiggi dohkkehii 10.06.09 minerálalága ja dat bođii fápmui 01.01.10. Sámediggi gávnnahe ahte láhka ii ollašuite stáhta álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid sápmelaččaid ektui eai ge sii sáhte mieđihit minerálaláhkii. Dat mearkkaša ahte Sámediggi dán vuodul ii ge sáhte mieđihit daidda doaimmaide maid láhkaevttohus áiggošii muddet

Sámediggi áigu árjjalaččat sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa, ja fuolahit sámi eana- ja resursavuoigatvuodaid álbmotrievtti, siskkáldas rievtti, historijálaš vuoigatvuodaid, ja sámi riekteádejjumi ja geavaheami vuodul.

Minerálaláhkaevttohus mudde mineráloamasteami ja -ávkástallama, vaikke vel evttohus ii sihkkaraste doarvái suodjaleami sámi vuoigatvuodaide sisabahkkema oktavuodas, oassálastima mearrádusproseassaide ja ávkki roggama oktavuodas.

Sámediggi gávnnahe ahte láhka nu mo dat lea dál, ii atte ovttasbargovuodu minerálavuđot ealáhusovddideapmái árbevirolaš sámi guovlluin. Sámediggi háliida dakkár lágaid maid vuodul buohkain lea vejolaš plánat boahpteáiggi ja mat addet vejolašvuoda árbevirolaš ja ođđa ealáhusaide doaimmat bálddalagaid. Nu mo láhka lea dál, de dat hehte mineráldoaimmaid dan sajis go ovddidit daid árbevirolaš sámi ássanguovlluin nu guhká go láhka ii fuolat sámi vuoigatvuodaid. Sámediggi várre dakkár ovddideami vuostá mas ođđa industriijadoaimma áitá árbevirolaš geavaheami dahje sámi ealáhusaid ja dakko bokte sámi kultuvrra vuđđosa.

Sámediggi áigu ráhkadit ollislaš rámmaid daidda mineráldoaimmaide mat čadahuvvojit sámi árbevirolaš guovlluin, mat maid bidjet etihkalaš standárddaid Sámedikki minerálapolitihkkii. Dát rámmat galget leat vuodđun Sámedikki ja minerálafitnodagaid gaskasaš šiehtadallamiidda mineráldoaimmaid birra sámi guovlluin.

Dakkár rámmaide gullet etihkalaš njuolggadusat dakkár doaimmaide, birasdeasttat, sosiála ja kultuvrralaš deasttat, ekonomalaš buhtadus ja Sámedikki rolla ealáhusovddideaddjin ja oassálastin sámi guovlluin, dás maiddái gávppálaš eaggátvuoda čielggadeapmi industriijadoaimmaid oktavuodas ja industriijaovddideami oassálastima oktavuodas.

Sámediggi áigu ráhkadit šiehtadallanmálla mii čielggada guđe láhka šiehtadallamat galget dahkkojuvvot ja mii dat galgá leat mielde vejolaš šiehtadusain. Šiehtadallamiid oktavuodas ferte vuos šiehtaduvvot guđe bealit galget oassálastit šiehtadallamiidda, ja šiehtadallamiid eavttut ja rámmat.

Sámedikkis lea ovddasvástádus das ahte atnit ollislaš fuola buot guoskevaš sámi beroštusain go meannuda mineráladoaimmaid, álbmotriekti lea oassi sámi guovlluid mineráladoaimmaid rámmas. Dát lahtut deattuhit ahte minerálaid iskkadeapmi ja roggan sáhtta dušše čađahuvvot go máilmmiviidosas olmmošvuoigatvuodát adnojit dievaslaččat árvvus ja doahhtaluvvojit árjjalaččat, ja dan láhkai dat leat mielde duddjomin rehálaš ja ceavzilis ovddideami.

JLas ja Árjas

Evttohus 2

Ášši maqiduvvo.

Ferte vuos guorahallat mo dát minerálaplánaveahkki sáhtta váikkuhit dan rollii mii omd. boazodoalus, eará vuodđoealáhusain ja bealálaččain lea ja lea leamaš, ovddeš ja dáláš plána- ja huksenlága ja vuodđolága § 105 oktavuodas.

OBas

Evttohus 3

Minerálaroggan lea muddejuvvon dain lágain ja lánkaásahusain maid Stuorradiggi ja Ráđđehus addet. Direktoráhta addá konsešuvnnaid. Jus galget biddjojuvvot eavttut mat unnidit vahágiid ja váikkuhit ceavzilis ovddideapmái, de dat galget sihkkarastit oppalaš beroštusaid buot ássiide.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 22 jienain. 14 jienastedje beali.
- Evttohus 2 hilgojuvvui 19 jienain. 17 jienastedje beali.
- Evttohus 3 hilgojuvvui 33 jienain. 3 jienastedje beali.
- Lávdegotti ráva mearriduvvui 19 jienain 17 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Aud Marthinsen, Ovddádusbellodat, ovddidii čuovvovaš beavdegirjelasáhusa:

OvB sámediggejoavku ii doarjjo álggahanteakstaoasi minerálaáššis.

OvB bivddii ahte dát teakstaoassi jienastuvvo. Muhto jienasteapmi hilgojuvvui.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
1	Skjalg Jensen, ásšejodiheaddji	Geir Tommy Pedersen Ann-Mari Thomassen Per Andersen Bæhr
	Skjalg Jensen	
2	Geir Tommy Pedersen	Skjalg Jensen Jørn Are Gaski Cecilie Grape
	Geir Tommy Pedersen	
3	Per Andersen Bæhr	Alf Isaksen Geir Tommy Pedersen Heidi Persdatter Greiner Haaker
	Per Andersen Bæhr	
	Geir Tommy Pedersen, čoahkkinnortnegii	
4	Aud Marthinsen	
5	Silje Karine Muotka	Skjalg Jensen Jørn Are Gaski
	Silje Karine Muotka	
6	Mariann Wollmann Magga	Jørn Are Gaski
7	Mathis Nilsen Eira	
8	Egil Olli	
9	Skjalg Jensen	
10	Geir Tommy Pedersen	
	Per Andersen Bæhr, čoahkkinnortnegii	
11	Ann-Mari Thomassen	
12	Alf Isaksen	
	Ann-Mari Thomassen, čoahkkinnortnegii	
13	Jørn Are Gaski	
14	Láilá Susanne Vars	
	Geir Tommy Pedersen, čoahkkinnortnegii	
	Skjalg Jensen, ásšejodiheaddji	
	Geir Tommy Pedersen, čoahkkinnortnegii	
	Heidi Persdatter Greiner Haaker, čoahkkinnortnegii	
	Alf Isaksen, čoahkkinnortnegii	
	Aud Marthinsen, čoahkkinnortnegii	
	Aud Marthinsen, čoahkkinnortnegii	
	Geir Tommy Pedersen, čoahkkinnortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

I

Dan minerálaš ulbmil maid Stuorradiggi dohkkehii 10.06.09 ja mii bođii fápmui 01.01.10, lea ovddidit ja sihkarastit minerálaressaid servodatlaš dohkálaš hálddašemi ja geavaheami ceavzilis ovddideami

prinsihpaid vuodul. Láhka galgá áimmahuššat sámi kultuvrra, ealáhuseallima ja servodateallima luondduvuđđosa, ja geavahuvvot daid álbmotrievttálaš njuolggadusaid mielde mat gusket álgoálbmogiidda ja minoritehtaide.

Oassin ollislaš minerála- ja ealáhuspolitihkas Sámedikki várás mearrida Sámediggi konkrehta minerálaplánaveahki mii čielggada Sámedikki rolla iskkademiid, roggama ja doaibmama oktavuodas árbevirolaš sámi guovlluin. Das gullet sihke metállat, maidda stáhta čuoččuha oamastanvuoigatvuoda, industriijamineralat, huksenávdnasat ja luonddugeađggit, mat leat eanaeaiggáda mineralat. Minerálaplánaveahkis lea vel lassin dat erenoamáš ulbmil ahte sihkkarastit guoskevaš sámi beroštusaid riektesihkarvuoda ja einnostahttivuoda sámi guovlluid minerálahálddašemi ja -ávkkástallama oktavuodas.

Ávkkástallan minerálaressurssaiguin árbevirolaš sámi guovlluin galgá gehččojuvvot earalágan sisabahkkemiid oktavuodas mat njuolgga gusket sámi kultuvrii, ealáhusaide, ássamii ja eallinvuohkáii ja mat sáhttet áitit birgenlági. Sámedikki mielas lea deatalaš ahte áiggis áigái garraseamos biraslaš standárddat biddjojuvvojit vuodđun mineráladoaimmaide. Doaimmaheapmi ferte čađahuvvot nu ahte nuoskkideapmi ja bázahusat eai vahágahte dearvvašvuoda dahje luonddu buvttadannávcca ja návcca iežas ođasmahttit.

Sámedikkis lea ovddasvástádus atnit ollislaš deastta buot guoskevaš sámi beroštusain mineráladoaimmaid oktavuodas. Dat guoská sihke destii dan dárbbu oktavuodas mii árbevirolaš sámi ealáhuseain ja meahceávkástallamis lea sihkkarastit iežaset areálavuodu ja dan dárbbu mii sámi servodagas lea bargosajiide ja árvoháhkamii resursaávkástallama vuodul.

Sámedikki ođđa rolla plána- ja huksenlága vuodul bidjá maiddá Sámediggái stuorát ovddasvástádusa fuolahit sámi deasttaid dakko bokte ahte Sámediggi sáhtta vuosttaldit dakkár plánaid, main lea stuorra váikkuhusat sámi kultuvrra luondduvuđđosii olles árbevirolaš sámi guovllus. Dan lassin lea finnmárkkulágas erenoamáš áššemeannudannjuolggadusat dasa mo galgá atnit deastta sámi beroštusain rievdaduvvon meahceávkástallama oktavuodas. Stáhta konsultašuvdnageatnegasvuohta Sámedikki ektui ja njuolgga guoskkahuvvon sámi beroštusaid ektui galgá maiddá fuolahuvvot dain mearrádusproseassain mat čatnasit minerálaressurssaid iskkademiide, geahččalanroggamiidda, ávkkástallanvuoigatvuodaide ja doaibmanlobiide.

Sámediggi áigu aktiivvalaččat sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa, ja fuolahit sápmelaččaid eana- ja resursavuoigatvuodaide álbmotrievtti, siskkáldas rievtti ja sámi boares vieruid vuodul. Dan lassin áigu Sámediggi sihkkarastit njuolgga guoskkahuvvon sámi beroštusaid aktiivvalaš oassálastima go minerálaressurssaid geavaheapmi ja hálddašepmi mearriduvvojit. Álbmotriekti lea Sámedikki, eiseválddiid ja fitnodagaid gaskasaš searvevuoda rámma árbevirolaš sámi guovlluid mineráladoaimmaid oktavuodas. Nu sáhtta minerálaressurssaid iskkadeapmi ja doaimmaheapmi dušše čađahuvvot máilmmiviidosaš olmmošvuoigatvuodaide dievaslaš árvvusatnima ja daid doahhtaleami vuodul, ja nu váikkuhit rehálaš ja ceavzilis ovddideami. Dás čujuhuvvo erenoamážit 1. ja 27. artihkkaliidda ONa konvenšuvnnas siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaide birra, 6, 7. ja 15. artihkkaliidda ILO konvenšuvnnas nr. 169 ja 19. ja 32. artihkkaliidda ONa julggaštusas álgoálbmogiid vuoigatvuodaide birra.

Sápmelaččat galget, Sámedikki bokte, sáhttit šiehtadallat minerálaid iskkadeami ja roggama birra vai oazžut ávkki dakkár doaimmas. Mineráladoaimma ii galgga sáhttit čađahit almmá dan haga ahte njuolgga guoskkahuvvon sámi beroštusat, ja erenoamážit Sámediggi sámiid ovddasteaddji orgánan.

Sámediggi áigu aktiivvalaččat váikkuhit gulahallama ealáhuseallimiin, sámi beroštusaiguin, ja báikkálaš, guovlulaš ja guovddáš eiseválddiiguin nannen dihte fuomášumi minerálaressurssaide ja vai sierra aktevrat dihtet makkár ovddasvástádus dain lea oahppat dovdat álgoálbmotvuoigatvuodaide ja láhttet daidda dávistemiiin.

Sámedikki ulbmilin lea oazžut dakkár ealáhusdoaimma minerálaressurssaiguin árbevirolaš sámi guovlluin mas lea ávki sámi kultuvrii ja báikegottiide ja mii njuolga nanne ja ovdánahtta daid. Dán lágan doaibma ferte čađahuvvot ovttas árbevirolaš sámi ealáhusaiguin ja árbevirolaš sámi kulturvuodot meahceávkástallamiiguin, iige daid eret duvdilemiin.

II

Sámediggi mearrida čuovvovaš plánaveahki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii minerálaplánaid oktavuodas duohta iskkademiid, iskosiid váldima ja minerálaresursa doaimma ektui árbevirolaš sámi guovlluin:

1 Ulbmil

- 1.1 Dát plánaveahkki galgá láhčit diliid nu ahte sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima beroštusat deattuhuvvojit ja gozihuvvojit plánaid oktavuodas ávkkestallat minerálaresurssaiguin.
- 1.2 Plánaveahkis mearriduvvojit Sámedikki vuordámušat fitnodagaide ja ovttasbargovugiide dakkár fitnodagaiguin mat háliidit soabadit Sámedikkiin duohta iskkademiid, geahččalanroggamiid ja áigumušaid oktavuodas oheat doaimanlobi minerálaresurssaide.
- 1.3 Plánaveahkki galgá sihkkarastit ahte doahttaluvvo dat vuoigatvuoda mii sámiin lea álbmotrievtti njuolggadusaid vuodul álgoálbmogiid ja minortehtaid birra.

2 Doaimmabuovlu

- 2.1 Plánaveahkki geavahuvvo duohta iskkadanbargguid, iskosiidváldima ja áigumušaid oktavuodas oheat doaimanlobi metállaide.
- 2.2 Plánaveahkki geavahuvvo industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide árbevirolaš sámi guovlluin gos sámi eanavuoigatvuodas eai leat dohkkehuvvon ja gos Statskog SF odne hálddaša eatnamiid.
- 2.3 Plánaveahkki gusto árbevirolaš sámi guvlui masa gullet Finnmárkku, Romssa, Nordlándda ja Davvi-Trøndelága fylkkat, ja Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtálen ja Røros suohkanat Mátta-Trøndelága fylkkas, Engerdal ja Rendalen, Os, Tolga, Tynset ja Folldal suohkanat Hedmárkku fylkkas, ja Surnadal, Rindal ja Sunndal suohkanat Møre ja Romsdal fylkkas.

3 Dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain

- 3.1 Dat geasa lea addojuvvon iskkadanvuoigatvuohta minerálalága § 13 vuodul, galgá ráhkadit raportta mas leat dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain maidda duohta iskkadanbargu, vejolaš geahččalanroggan minerálalága paragrafáid 19 ja 20 vuodul njuolga sáhtta guoskat.
- 3.2 Dat geasa lea addojuvvon rogganvuoigatvuohta minerálalága §§ 29 ja 30 vuodul, galgá ráhkadit váikkuhančielggadusa plána- ja huksenlága kapihttaliid 4 ja 14 vuodul ja Sámedikki plánaveahki mielde ovdalge ohccojuvvo beassat roggat minerálalága § 43 vuodul.
- 3.3 Go Statskog SF árvvoštallá dahkat soahpamuša iskkademiin mat gusket industriijametállaide, huksenávdnasiidda ja luonddugeđggiide, de dat berre fuolahit ahte ráhkaduvvo raporta mas leat dieđut ja árvvoštallamat sámi beroštusain maidda iskkadeamit, vejolaš geahččalanroggan ja doaimma sáhttet guoskat.
- 3.4 Ráhkaduvvon raporta ja váikkuhusčielggadus galget leat vuodđun šiehtadallamiidda duohta iskkademiid ja roggama ektui, gč. dán plánaveahki 4. čuoggá.

4 Šiehtadallamat

- 4.1. Dat guhte galgá dahkat duohta iskkadanbargguid ja čadahit geahččalanroggamiid, ja dat guhte áigu ohat doaibmankonsešuvnna minerálalága §§ 13, 20 ja 43 vuođul, galgá váldit oktavuoda Sámedikkiin ja šiehtadallat lagabui movt šiehtadallamat galget čadahuvvot.
- 4.2. Sierra šiehtadallamat galget čadahuvvot duohta iskkadanbargguid oktavuodas, ja go áigu ohat geahččalanrogganlobi, ja go áigu ohat doaibmankonsešuvnna. Go áigu ohat ávkástallanvuoigatvuoda, de ráhkaduvvo oktasaš dokumeanta das ahte šiehtadallamat čadahuvvojit ovdalگو ohccojuvvo vejolaš doaibmankonsešuvdna.
- 4.3. Statskog SF:in čadahuvvojit sierra konsultašuvnnat jus árvoštallojuvvo dahkat šiehtadusaid fitnodagaiguin go guoská industriijaminerálaid, huksenávdnasiid ja luonddugeđggiid iskkademiide, geahččalanroggamiidda ja doaimmaheapmái.
- 4.4. Sámediggi sáhtá čielggadit njuolga guoskevaš sámi beroštusaiguin ahte áigot go searvat dán lágan šiehtadallamiidda. Maŋŋá ovddalgihtii dieđihuvvon miehtama sáhtá Sámediggi fuolahit njuolga guoskevaš sámi beroštusaid šiehtadallamiin.
- 4.5. Dat guhte áigu bargat plánaveahki čuoggá 4.1 ektui, sáhtá bivdojuvvo máksit šiehtadallamiid čadaheami duohta goluid.

5 Šiehtadus, beavdegirji ja sisdoallu

- 5.1. Šiehtadus duohta iskkadanbargguin ja šiehtadus geahččalanroggamis sáhtá siskkildit viidodaga, iskkadan áigodaga, doaibmaáiggi, beassangeainnuin, reaidduid rádjama jna. ja doaibmabijuid maiguin eastadit vahágiid dahje billistemiid dálás ja árbevirolaš ávkástallama ektui.
- 5.2. Šiehtadus ahte sáhtá ohat doaibmanlobi, galgá siskkildit rogganguovllu, roggan- ja doaibmaplána ja šiehtadusa loahpaheami jos doaibma ii álggahuvvo dihto áiggi dahje bissehuvvo guhkit áigái. Šiehtadus sáhtá siskkildit doaibmabijuid eastadan dihte vahágiid ja hehttehusaid dálás ja árbevirolaš ávkástallama ektui.
- 5.3. Ráhkaduvvo beavdegirji konsultašuvnnain Statskog SF:in mas boahká ovdan mii lea sohppojuvvon galgá leat mielde opšuvdna- ja doaibmašiehtadusain fitnodagain.
- 5.4. Eaktun galgá sáhtit bidjat dan ahte addit buhtadusa ávkin sámi kultuvrii, ealáhusbargui ja servodateallimii nugo bargosajiid, giellanannema, gelbbolašvuoda- ja kapasitehtahuksema jna. ektui.
- 5.5. Eaktun galgá sáhtit bidjat dan ahte ekonomalaš divatortnegat galget leat oassin roggama ja doaimma ávkeárvvus.
- 5.6. Eaktun sáhtá bidjat ahte revideret šiehtadusa lagabui mearriduvvon áiggi maŋŋá. Šiehtadus galgá reviderejuvvo ovdalگو konsešuvdna reviderejuvvo minerálalága § 43 mielde.
- 5.7. Jos šiehtadus ii dahkkojuvvo plánejuvvon bargguid ja ohcamiid hárrái, de galgá ráhkaduvvot šiehtadanbeavdegirji maid bealit dohkkehit.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 10.06.10 dii.14.30

Čoahkkingirji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

90 siidu 123 siiddus

Ášši 22/10**Boazoguhtonkonvenšuvnna šiehtadallamat gaskkal Norgga ja Ruota**Arkiivaáššennr..
10/48206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráddi	12.01.10	R 16/10
Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi	09. - 11.02.10	004/10
Sámedikki dievasčoahkkin	23. - 27.02.10	08/10
Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi	26. - 28.05.10	BFOL 007/10
Sámedikki dievasčoahkkin	08. - 11.06.10	22/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 10.06.10 dii. 11.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	12.01.10		Ášši R 16/10 Boazoguhtonkonvenšuvnna šiehtadallamat gaskkal Norgga ja Ruota
2		Sámedikki dievasčoahkkin	Ášši 26/09 Boazodoallokonvenšuvnna šiehtadallamat gaskkal Norgga ja Ruota
3			Konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
4			Områdeprotokoll til konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
5			Ansvarsfordeling mellom Norge og Sverige for oppføring og vedlikehold av gjerder
6			Vedtekter for Norsk-svensk reinbeitememnden og Norsk-svensk overprøvningsnemnden
7	U 15.07.09	Sametinget	Høringsnotat om ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
8	I	Saanti Sijte / Essand Reinbeitedistrikt	Hørings svar
9	I	Idar Bransfjell	Høringsnotat om ny konvensjon mellom Norge og Sverige, om grenseoverskridende reindrift
10	I 15.12.09	Länsstyrelsen Jämtland Län	Søknad om endring av betetidder
11	I 07.12.09	Byrkije reinbeitedistrikt	Byrkijes syn på reinbeitekonvensjonen
12	I 25.11.09	Saltfjellet reinbeitedistrikt	Høringsnotat om ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
13	I 09.09.09	Advokat Geir Haugen	Innsigelse fra helligskogen reinbeitedistrikt - Kopi av brev til Landbruks- og Matdepartementet
14	I 30.11.09	Troms reindriftssamers fylkeslag	Høringsuttalelse reinbeitekonvensjon
15	I 10.05.09	Troms reindriftssamers fylkeslag	Ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige. Uttalelse fra Troms reindriftssamers fylkeslag.
16	I 24.11.09	Gaske Dajven Båatsoe Tjeltie / Nord-Trøndelag reinsamelag	Uttalelse ang. ny reinbeitekonvensjon
17	I 11.11.09	Gielas Reinbeitedistrikt	Høringsnotat om ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
18	I 18.10.09	Rössåga/Toven reinbeitedistrikt	Ad høringsuttalelse om ny konvensjon mellom Norge og Sverige
19	I 03.10.09	Skjomen Reinbeitedistrikt	Høringsnotat om ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift
20	I 11.12.09	Stállonjårga/ Hjerttind-Altevanne Reinbeitedistrikt	Høringsuttalelse utkast til ny reinbeitekonvensjon fra Stállonjårga/ Hjerttind-Altevanne reinbeitedistrikt

21	I	Oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomite v/ AP sametingsgruppe, FSL, ÅSG	Presisering til forslag fra Arbeiderpartiets Sametingsgruppe
----	---	---	--

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi lea válđoáššis duhtavaš šiehtaduvvon konvenšuvdnaevttohusain. Dát guoská álggaheaddji teakstaovassái mii duodašta sápmelaččaid dili guovtti stáhta álgoálbmogin, viidáseappot 1751-mannosaš ráđješiehtadusa vuosttaš kodicilla čujuhussii, dábalépmosit gohčoduvvon Lappekodisillan, mii duodašta vuoigatvuoda beassat ávkástallat vuoigatvuodaiguin boares vieru vuodul, ja erenoamážit dan harmoniserengáldui vuoigatvuodaid birra Norggas ja Ruotas, mii bohtá ovdan čujuhusas 3. protokolla álggahanjulggasus go Ruotta searvvai Eurohpa uniovdnii. Dát guoská erenoamážit protokolla čujuhussii daidda gustojeaddji riikkaidgaskasaš rievttálaš norpmaide, mat gustojit álgoálbmogiidda.

2. artihkkali

Sámediggi sáhtta doarjut daid ulbmiliid mat leat almmuhuvvon dán artihkkalis ja vuorddaša mielas beassat ovddidit ja buoridit dán ovttasbarggu ain eanet davviriikkaid sámekonvenšuvnna rámmaid siskkobalbe.

4. artihkkali

Geavahettiin dán mearrádusa berrejit deattuhuvvot dat prinsihpat mat leat vuodđun ILO-k 169 artihkkalii nr. 16 ráđdjehusaid birra sáhttit sirdit dahje duvdit eret álgoálbmogiid iežaset guovlluin ja dat eavttut ahte galgá leat mieđihuvvon addojuvvon dieđuid vuodul, dahje ahte leat dakkár bákkoalaš dilis mat čadahuvvojit erenoamáš bargovugiiguin sihkkarastin dihti álgoálbmogiid vuoigatvuodaid. Seamma prinsihpat leat duodaštuvvon ONa álgoálbmotjulggasus 10. artihkkalis. Dat loažžadeabbo geavat, mii sáhtta leat leamaš Ruotas ja mii oalgguha earret eará Norgga industriija beroštusaid vuodđudemiid mat bahkkejit bozodoalloguovlluide, berre rievdaduvvot.

Dán artihkkala buohtastahttin bohtá ovdan guovlluprotokolla 48. artihkkalis mas dat riika mii lea suovvan dakkár sisabahkkema mii duodas sáhtta hehttet bozozoguohtuma ovdalgu konvenšuvdna bohtá fápmui, lea geatnegahttojuvvon čadahit doaibmabijuid mat sihkkarastet guohtuma.

5. ja 6. artihkkaliidda ja 3. kapihttali Norgga-Ruota guohtunnammagotti birra, 4. kapihttali Norgga-Ruota dárkkistannammagotti birra ja 5. kapihttali Norgga-Ruota bozozoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruota dárkkistannammagotti oktasaš mearrádušat.

Norgga-Ruota bozozoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruota dárkkistannammagotti ásaheapmi adnojuvvo leat ovdáneapmin dien guovtti riikka gaskasaš ovdeš bozozoguohtunkonvenšuvnnaid ektui. Sámedikkiid vejolašvuohta beassat searvat dáid organaid čoahkádusmearrádussii lea lassi ovdáneapmi. Dáid ásaheapsaid vuodđudeapmi mearkkaša dan dohkkeheami ahte konvenšuvdna rájiidrastideaddji bozodoalu birra galgá fuolahit beroštusaid ja áššiid maid lea váttis muddet dárkilis mearrádusaiguin dakkár doibmii mii lea dynámalaš ja mas bienalaš dásiin lea váttis duhtadit buot guovdilis dárbbuid. Sámedikkiid váikkuhanfápmu dáid organaid čoahkádussii vurdojuvvo sáhttit váikkuhit daidda bajimus proseassaide mat biddjojuvvojit vuodđun, erenoamážit nu guhkás go dát gusket sámiiid stuorát searvevuoda oktasaš bajimus beroštusaide.

Sámediggi lea mihtten ávžžehusa Romssa Boazosápmelaččaid Fylkasearvvis deattuhit dan ahte galgá leat dárbbalaš gelbbolašvuohta rájiidrastideaddji bozodoalus ja ahte galgá sihkkarastit ahte boazosápmelaččat leat mielde lahttun guoskevaš nammagottiin. Gávnnavuvvo ahte ovttas dain lahttuin maid ráđdehusat goappašiid bealde nammadit, galgá leat buorre máhtolašvuohta bozodoalu birra ja nammadeapmi galgá dahkkojuvvo riikka bozoealáhusa evttohusa vuodul. Norgga ja Ruota beale sámedikkat galget evttohit dan jodiheaddji maid ráđdehusat ovttas nammadit. Eaktuduvvo ahte guovdilis evttohasaid árvoštallan galgá geahččalit fuolahit buot guoskevaš deasttaid go dat áigi bohtá.

Sámediggi gávnna ahte sihke bozozoguohtunnammagoddi ja dárkkistannammagoddi leat duopmostuollolágan organat ja ahte áššemeannudannjuolggadusat leat mealgadii seammá go dat proseassuála njuolggadusat mat gustojit dábaláš duopmostuoluide.

Sámediggeráđđi lea mihtten Basevuovddi boazorohaga eahpádusaid maid advokáhta Geir Haugen lea ovddidan gáržžidusaid birra beassat gáibidit ahte nationála duopmostuolut dárkkistit Dárkkistannammagotti mearrádusaid. Go Norgga-Ruota dárkkistannammagoddái lea eaktuduvvon addit gelbbolašvuoda mearridit áššiid mat gusket guovtti riikka beroštusaide, de mis lea áddejupmi dakkár ráddjehusaide. Soahpameahttuvuoda stáhtaidgaskasaš šiehtadusaid áddejumis dahje čuovvumis čovdá dábálaččat oktasaš orgána dahje riikkaidgaskasaš duopmostuollu. Dat gelbbolašvuota mii eaktuduvvo biddjojuvvot Boazoguohtunammagoddái ja Dárkkistannammagoddái galgá doaimmahuvvot daid ulbmiliid vuodul mat leat mearriduvvon konvenšuvnna 2. artikhhalis ja ahte leat goabbatbeallásaš geatnegasvuodát láchit dilálašvuodaid nu ahte rájuidrastideaddji boazodoalliid duohta dárbbut ollašuttuojuvvot.

Muđui lea Sámediggi Romssa ja Skjomena sisriikka orohagaid ja Nordlándda Sáltoduoddara orohaga vuostaldemiid vuodul mihttet ahte Boazoguohtunammagottis 12. artihkkala vuodul lea gelbbolašvuota dahkat mearrádusaid earret eará spiehkastagaid birra guovloprotokolla mearrádusain dalle go dat adnojuvvo dárbblašžan.

Seamma vuostaldemiid vuodul orru leamen dárbu atnit erenoamáš ávira das ahte sihkkarastit dárbblaš dálveguohtumiid bajábealde namuhuvvon orohagaide. Jus dáid dárbbuid ii sáhte sihkkarastit spiehkastagaid bokte guovloprotokollas, geahča 7. čuoggá, de eaktuda ráđđi ahte Boazoguohtunammagoddi ja Dárkkistannammagoddi besset evttohit rievdadusmearrádusa guovloportokollii, jus ii sáhte čovdojuvvot earaláhkai.

7. artihkkali

Dát mearrádus ráhpá vejolašvuoda dahkat dohkkehuvvon ovttasbargošiehtadusaid gaskal orohaga ja čearu ja dohkkehít dan ahte dakkár šiehtadusat sáhttet spiehkastit guovloprotokollas. Sámediggi lea duhtavaš go lea dakkár vejolašvuota geavhit oktasaš čovdosiid šiehtadusa bokte gaskal guoskevaš orohaga ja čearu máinnašuvvo konvenšuvnateavsttas. Dán oktavuodas biddjojuvvo vuodđun ahte soahpamušat guoskevaš beliid gaskkas dávjjibut dovddahit dan maid bealit ieža gávnnahtit ulbmilažžan ja govttolašžan, ja leahkit ávkin goappašat beliide.

8. artihkkali

Čujuhuvvo bajábealde komeanttaide Romssa boazodoalu birra seammás go gávnnavuvvo ahte vejolašvuota čuoččaldahttit ášši guhtenai riikka duopmostuoluide dakkár vejolaš vuoigatvuodaid oktavuodas mat leat ásavuvvon dološ ággi rájes geavaheami vuodul dahje don doloža rájes lea oamasteapmi leamaš doaimmas beroškeahtta ovddeš konvešuvdnamearrádusain. Dat mii lea ođas evttohusa 8. artihkkalis, lea ahte vejolaš buhtadusgáibádusaid váilevaš vejolašvuodas duohtandahkamis vejolaš mieđihuvvon vuoigatvuodaid, dál orru sáhttimin ovddidit dan stáhtii gos dat vuoigatvuodát leat, mat eai leat duohtandahkkojuvvon. Eaktun lea ahte nu guhká go sivvan Ruota belde boazosápmelaččaid váilevaš vejolašvuhtii beassat ávkkástallat vuoigatvuodaiguin Norgga bealde, ledje ovddeš boazoguohtunkonvenšuvnna, de ferte buhtadusgáibádusa ovddidit Ruota stáhtii mas lei álbmorievttálaš gelbbolašvuota dahkat dakkár šiehtadusa Norgga stáhtain, mas lei negatiiva sisdoallu iežas riikkaássiid ektui. Sámediggeráđđi ii dieđe leat go dakkár gáibádusat ovddiduvvon.

Ii leat árvoštallojuvvon livččii go dakkár passivitehtas váikkuhus jus gáibádus boahká Norgga stáhtii.

Sámediggi gávnnahe ahte šiehtaduvvon evttohusa lea Norgga eanadoalloministtar ja Ruota eanandoalloministtar vuolláicállán. Válđojuvvo diehtun ahte dát mearkkaša goabbatbeallásaš geatnegasvuota hilgádit juohke dagu mii rihkku šiehtadusbohtosa.

Sámedikki váikkuhusfápmu šiehtadusevttohusa ektui lea danne ráddjejuvvon juogo konvenšuvdnaevttohusa miehtamii dahje hilgumii. Dattetge eaktuda Sámediggi ahte jus sáhtá duodašit čielga boasttuvuodaid dahje boasttuáddejumi šiehtadallamis, de daid berre njulget. Nu maiddái dalle go sáhtá duodašit ahte šiehtadallansáttagottit eai leat ádden dahje ožžon diehtit dan birra ahte lea juo juksojuvvon ovttamielalašvuota gaskal orohaga ja čearu guoskevaš áššiin mat leat meannuduvvon guovloprotokollas.

Sámediggi gávnnaha ahte eanaš dálveguohtungovlluin, mat leat ožžon orohagaid Norgga bealde, fertejit geavahit biilla johtimii. Dáid dálveguohtumiid lea hui divrras geavahit. Sámediggi eaktuda ahte ásahuvvojit doarjjaortnegat main sáhtta oažžut veahki máksit goluid fievrredeapmái ja liige vuodđostruktuvrii vai sáhtta ávkástallat dáid dálveguohtumiiguin.

Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Lávdegotti ávžžuhus:

Lávdegoddi rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Sámediggi bivdá dán ášši meannudeami maŋidit boahpte lávdegoddečoahkkimii ja dievasčoahkkimii. Sivvan dasa lea ahte Sámedikkis ii leat doarváid vuodđu meannudit ášši dál. Lávdegoddi dárbbasa eanet áiggi čieknudit áššái.

Sámedikki mearrádus dievasčoahkkimis 23. - 27.02.10

- Geahča mearrádusa áššis 01/10 vuodđudeapmi

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Álggahus

Lávdegoddi meannudii ášši 22/10 Boazoguohtunkonvenšuvnna šiehtadallamat gaskal Norgga ja Ruota. Lávdegoddi lea meannudan sámediggeráđi gulaskuddanevttohusa. 1751 rádješiehtadusa oktavuodas gaskal Norgga ja Ruota dohkkehuvvui earenoamáš šiehtadus sápmelaččaid rievtti birra ávkástallat eatnamiid ja čáziid goappašiid bealde ráji ja "boares vieru" vuodul čakčat ja giđdat johtit ealuiguin rastá ráji vai besset atnit ávki eatnamiin ja gáttiin sihke iežas ja bohccuid bajásdoallama várás.

Ášši lea gulaskuddamis Sámedikkis ovdal go loahpalaččat meannuduvvo Stuoradikkis.

Mearkkašumit

Lávdegoddi, Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Silje Karine Muotka, Kirsti Guvsám, Áge Nordkild, Miriam Paulsen ja Norgga Riikkasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) lahtu Trond Are Anti, ovddidedje čuovvovaš mearkkašumi:

Boazoguohtunkonvenšuvdna

Lávdegoddi deattuha ahte lea dehálaš sajáiduhttit konvenšuvnna mii regulere boazoguohtundili gaskal Norgga ja Ruota.

Lávdegoddi oaidná ahte gulaskuddamat maid Sámediggi lea čadahan čájehit ahte oassi guovlluprotokollas ii oro soahpame konvenšuvnna art 2 intenšuvnnaiguin main ulbmil konvenšuvnnain livččii sihkkarastit guhkilmas vuodu ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzi boazodollui.

Lávdegoddi mearkkaša ahte konvenšuvnna teaksta artihkal 7 govvida čovdosa man vuodul orohagat ja čearut sáhttet siskkáldasat šiehtadit guohtuneatnamiid geavaheami birra. Lávdegoddi háliida deattuhit dán oasi konvenšuvdnaevtttohusas guovddáš elemeantan dan ektui ahte gávdat báikkálaš čovdosiid mat dárbbu mielde sáhttet doaimbat ovdalii konvenšuvnna šiehtadallojuvvon guovlluprotokolla.

Lávdegoddi oaihvilda ahte gulahallan ja šiehtadallan beliid gaskkas lea dehálaš, ja oaidná hui dehálažžan ahte orohagat/čearut soabadit gaskaneaset eatnamiid juogadeami ektui.

Lávdegoddi oaivvilda ahte guoskevaš beliin lea konsultašuvdnariecti, ja ahte dat mielddisbukta norgga stáhtii geatnegasvuoda konsulteret guoskevaš beliiguin ja ahte stáhtas ain lea dat geatnegasvuodta maŋŋel go konvenšuvdna lea gustogoah tán.

Lávdegoddi mearkkašah ttá ahte šiehtadallanlávdegottis ii lean riekt evuođuid árvoštallan oassin sin mandáhtas, earret eará Sámedikki ovdalaš várašumiid dihte. Lávdegoddi čujuha ahte lea dár bu ásahit riekt kommišuvnna boazodollui mii geahčada gulle vaš riekt evuođuid. NSR sámediggejoavku ovddidii sámediggeráđđái guovvamánu 2008 evttohusa ásahit riekt kommišuvnna boazodollui.

Evttohusat

Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtuin Geir Johnsen, Mariann Wollmann Magga, Jørn Are Gaski ja Anne Helene Saari, Árjja lahtus Odd Iver Sara, Árjel-Saemiej Gielb (ÅaSG) lahtus Ida Marie Bransfjell ja Jobttisápmelaččaid listtu (JsL) lahtus Anders Somby jr

Evttohus 1

1. teakstabihtá sadjái čuovvovačča:

Sámediggi čujuha Norgga-Ruo ta Boazoguohtunkommišuvnna jagi 1997 árvalussii, ja proseassaide mat leat doalvvuhan ođđa šiehtadallojuvvon Norgga-Ruo ta boazoguohtunkonvenšuvdnaevttohusii. Sámediggi čuovvola boazoguohtunkonvenšuvnna bajimus mihttomeari mii lea ovddidit ja ovdánahttit ovttasbarggu riikkarájiid rastá, gaskal orohagaid ja ovttaskas siiddaid, ovttasbargu mii dagaha sihke ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzi boazodoalu goappaš riikkain. Sámediggi oaivvilda hui dár bbašlaš ahte konvenšuvdna sihkkarastá rabasvuoda, einnostahtti ja oadjebas rámmaid rájiidrasttideaddji boazodollui, vai konvenšuvnna ulbmila olahit.

Konvenšuvdnaevttohusa giedahallama bokte, sihke čálalaš ja njálmmálaš gulaskuddamiin áššis, lea Sámediggi ožžon dárkilis dieđuid ášši birra mat lea leamaš stuora mearkkašupmi Sámedikki mearrádussii.

Sámediggi mearkkaša ahte boazoguohtunkonvenšuvdna oktan gulle vaš guovlluprotokollaiguin guovlluide lulábealde Sálto duoddara dohkálaččat goziha norgga bealde boazodoalu. Muhto Sámediggi oaidná dattetge váttisvuohan jus boazoguohtunkonvenšuvdna oktan evttohujuvvon guovlluprotokollaiguin Sálto duoddaris ja davvelis gustogoah tá, go Sámedikki mielas ledje čielga váilevašvuodát proseassas ovdal go dáid guovlluid guovlluprotokollat dohkkehuvojedje, ja go norgga bealde boazosápmelaččaid duohta geavaheapmi ii leat doarvái bures vuhtiiváldojuvvon. Dat guoská earenoamážit dasa ahte muhtun orohagaid dár bbašlaš ja dohkálaš dálveguohtumat eai leat dohkkehujuvvon, nugo Hjertind/Stállonjargga, Mievkki, Basevuoddi, Gielas, Skievvá ja Sálto duoddara orohagat.

Njulgen dihte daid váilevašvuodaid mat leat leamaš davit guovlluid šiehtadallanproseassas oaivvilda Sámediggi ahte lea dár bu jođánit álggahit ođđa šiehtadallanproseassa guovlluprotokollaid ektui guovlluide Hjertind/Stállonjarga, Mievki, Basevuoddi, Gielas, Skievvá ja Sálto duottar, mas boadusin galggašii šaddat govttolaš juogadeapmi guohtuneatnamiin norgga ja ruo ta beale orohagaid gaskkas. Sámediggi áigu váikkuhit dasa ahte Stáhta gávannašii dohkálaš ođđašiehtadallanvuogi mas ulbmil lea olahit ovttamielalašvuoda ja einnostahtti ja buori ovttasbarggu orohagaid gaskkas goabbat bealde ráji. Dakkár proseassa ferte sihkkarastit dár bbašlaš searvama guoskevaš orohagain nu mot konvenšuvnna evttohusa ulbmilis daddjo.

Váldo diehtun ahte dát mearkkaša goabbatbeallásaš geatnegasvuoda hilgut buot doaimmaid mat rihkkot šiehtadusbohtosa. Sámediggi bidjá eaktun ahte šiehtadallamiid čielga váilevašvuodát mat leat dagahan ahte muhtun guovlluprotokollat Sálto duoddara guovlluin ja davás eai vuhtiiváldde norgga orohagaid dár bbuid dohkálaš guohtuneatnamiidda, njulgejuvvojit dan bokte ahte álggahuvo proseassa mii sihkkarastá konvenšuvdnaevttohusa ulbmila nannet rájiidrasttideaddji boazodoalloovttasbarggu.

Artihkal 6:

Artihkal 6, nubbinmaŋemus teakstabihtá, 2. cealkka rievdaduvvo dánin: Sámediggeráđđi lea mihtten Basevuovddi boazoorohaga eahpádusaid gáržžidusaid birra beassat gáibidit ahte nátionála duopmostuolut dárkkistit Dárkkistannammagotti mearrádusaid.

Artihkal 6, maŋemus teakstabihtá sadjái boahtá čuovvovaš teakstabihtá: Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon guovlluprotokollaid earret Hjertind/Stállonjára, Mievkki, Basevuovddi, Giellasa, Skievvá ja Sáltoduoddara orohagaid guovlluprotokollaid, vrd. daid paragrafáid mat guoskkahit daid orohagaid guovlluprotokollas. Orohagain geaid árbevirolaš dálveguohtumat gáržžiduvvot boazoguohtunkonvenšuvnna geažil, lea earenoamáš suodjalus Vuodđolágas § 110 a, go sii leat dan dilis ahte sáhttet massit iežaset ealahusa ja kultuvrra luondduvuođustusa. Dat boazoorohagat galget resursalasiheami bokte oažžut vejolašvuoda joatkit šiehtadallamiid. Dat lea stáhta ovddasvástádus ja Sámediggi vuordá ahte dát ovddasvástádus devdojuvvo.

Artihkal 7

Maŋemus cealkaga sadjái dát cealkka: Sámediggi čujuha dattetge iežas prinsihpalaš oidnui go guoská davimus konvenšuvdnaprotokollaide, gos Sámedikki mielas ferte biddjot johtui ođđa proseassa guovlluprotokollaid ektui mat rahpet vejolašvuoda dakkár boahttevaš ovttasbargui ja spiehkasteapmái šihttojuvvon protokollas nu go artihkal 7 eaktuda.

Artihkal 8

2. teakstabihtá, 3. cealkaga sadjái dát: Sámediggi bidjá eaktun ahte šiehtadallamiid čielga váilevašvuodát mat leat dagahan ahte muhtun guovlluprotokollat Sáltoduoddara guovlluin ja davás eai vuhtiiváldde Norgga bealde orohagaid dárbbuid dohkálaš guohtuneatnamiidda, njulgejuvvojit dan bokte ahte álggahuvvo proseassa mii sihkkarastá konvenšuvdnaevttohusa ulbmila nannet rájjiidrastideaddji boazodoalloovttasbarggu.

Maŋemus teakstabihtá sadjái dát teakstabihtá: Sámediggi gávnnaha ahte eanaš dálveguohtunguovlluin, mat leat ožžon orohagaid Norgga bealde, fertejit biillaiguin fievrridit ealuid. Konvenšuvdnaguohtumiid geavaheapmi mielddisbuktá stuora goluid orohagaide, sihke johtima oktavuodas ja ođđa infrastruktuorra huksema oktavuodas. Sámediggi eaktuda ahte Stáhta ásaha ođđa ekonomalaš ortnegiid Boazoguohtunkonvenšuvnna oktavuodas, mat ollislaččat gokčēt Ruota bealde konvenšuvdnaguohtumiid geavaheami lassigoluid

Sámediggi mihte ahte muhtun boazoorohagat eai leat searvan boazoguohtunkonvenšuvnna šiehtadallamiin, ja eaktuda ahte orohagat mat eai loga beassan buktit iežaset oaiviliid konvenšuvdnabarggus ožžot vejolašvuoda dan dahkat viidásit barggus.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) lahtut Silje Karine Muotka, Kirsti Guvsám, Åge Nordkild, Miriam Paulsen ja Norgga Riikkasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) lahtu Trond Are Anti,

Evttohus 2

Liigeevttohus maŋemus teakstabihtá maŋjái:

Dárbu sierra riektakommišuvdnii boazodollui

Sámediggi mearkkašahhtá ahte šiehtadallanlávdegottis ii lean riektevuoduid árvoštallan oassin sin mandáhtas, earret eará Sámedikki ovdalaš várašumiid dihte. Sámediggi čujuha ahte lea dárbu ásahit riektakommišuvnna boazodollui mii geahčada gullevaš riektevuoduid. NSR sámediggejoavku ovddidii sámediggeráđđái golgotmánu 2008 evttohusa ásahit riektakommišuvnna boazodollui.

Čoahkkingirjji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

96 siidu 123 siiddus

Evttohus 3

Molssaevttolaš evttohus ráđi árvalussii:

Boazoguohtunkonvenšuvnna ášši lea bures čielggaduvvon ja čuvgejuvvon áššečilgehusas. Dat lea rájiidrastideaddji čuolbma, ja min guovtti riikka našunálačoahkkimat mearridit dán áššis almmá Sámedikki seaguheami haga.

Lávdegotti ávžžuhus

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi evttohusa árvalussii.

Evttohus 4, áirras Geir Tommy Pedersen, NSR:a sámediggijouvku

NSR doarju sámediggeráđi mearrádusárvalusa mii čuodjá ollásit ná:

Sámediggi lea váldoáššis duhtavaš šiehtaduvvon konvenšuvdnaevttohusain. Dát guoská álggaheaddji teakstaoassái mii duodašta sápmelaččaid dili guovtti stáhta álgoálbmogin, viidáseappot 1751-mannosaš rádješiehtadusa vuosttaš kodicilla čujuhussii, dábálemosit gohčoduvvon Lappekodisillan, mii duodašta vuoigatvuoda beassat ávkkástallat vuoigatvuodaiguin boares vieru vuodul, ja erenoamážit dan harmoniserengáldui vuoigatvuodaid birra Norggas ja Ruotas, mii boahtá ovdan čujuhusas 3. protokolla álggahanjulggašusas go Ruotta searvvai Eurohpa uniovdnii. Dát guoská erenoamážit protokolla čujuhussii daidda gustojeaddji riikkaidgaskasaš rievttálaš norpmaide, mat gustojit álgoálbmogiidda.

2. artihkkalii

Sámediggi sáhtta doarjut daid ulbmiliid mat leat almmuhuvvon dán artihkkalis ja vuorddaša mielas beassat ovddidit ja buoridit dán ovttasbarggu ain eanet davviriikkaid sámekonvenšuvnna rámmaid siskkobealde.

4. artihkkalii

Geavahettiin dán mearrádusa berrejit deattuhuvvot dat prinsihpat mat leat vuodđun ILO-k 169 artihkkalii nr. 16 ráddjehusaid birra sáhttit sirdit dahje duvdit eret álgoálbmogiid iežaset guovlluin ja dat eavttut ahte galgá leat mieđihuvvon addojuvvon dieđuid vuodul, dahje ahte leat dakkár bákkolaš dilis mat čadahuvvojit erenoamáš bargovugiiguin sihkkarastin dihtii álgoálbmogiid vuoigatvuodaid. Seamma prinsihpat leat duodaštuvvon ONa álgoálbmotjulggaštusa 10. artihkkalis. Dat loažžadeabbo geavat, mii sáhtta leat leamaš Ruotas ja mii oalgguha earret eará Norgga industriija beroštusaid vuodđudemiid mat bahkkejit bozodoalloguovlluide, berre rievdaduvvot.

Dán artihkkala buohtastahttin boahtá ovdan guovlluprotokolla 48. artihkkalis mas dat riika mii lea suovvan dakkár sisabahkkema mii duodas sáhtta hehttet boazoguohtuma ovdalگو konvenšuvdna boahtá fápmui, lea geatnegahttojuvvon čadahit doaimbajuid mat sihkkarastet guohtuma.

5. ja 6. artihkkaliidda ja 3. kapihttali Norgga-Ruota guohtunnammagotti birra, 4. kapihttali Norgga-Ruota dárkkistannammagotti birra ja 5. kapihttali Norgga-Ruota boazoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruota dárkkistannammagotti oktasaš mearrádušat.

Norgga-Ruota boazoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruota dárkkistannammagotti ásaheapmi adnojuvvo leat ovdáneapmin dien guovtti riikka gaskasaš ovdeš boazoguohtunkonvenšuvnnaid ektui. Sámedikkiid vejolašvuohta beassat searvat dáid organaid čeahkádusmearrádussii lea lassi ovdáneapmi. Dáid ásaheapsaid vuodđudeapmi mearkaša dan dohkkeheami ahte konvenšuvdna rájiiidrastideaddji bozodoalu birra galgá fuolahit beroštusaid ja áššiid maid lea váttis muddet dárkilis mearrádusaiguin dakkár doibmii mii lea dynámalaš ja mas bienalaš dásiin lea váttis duhtadit buot guovdilis dárbbuid. Sámedikkiid váikkuhanfápmu dáid organaid čeahkádussii vurdojuvvo sáhttit váikkuhit daidda bajimus proseassaide mat biddjojuvvojit vuodđun, erenoamážit nu guhkás go dat gusket sámiiid stuorat searvevuoda oktasaš bajimus beroštusaide.

Sámediggi lea mihtten ávžžehusa Romssa Boazosápmelaččaid Fylkasearvvis deattuhit dan ahte galgá leat dárbbalaš gelbbolašvuohta rájiiidrastideaddji bozodoalus ja ahte galgá sihkkarastit ahte boazosápmelaččat leat mielde lahttun guoskevaš nammagottiin. Gávnnahuvvo ahte ovttas dain lahttuin maid ráđdehusat goappašiid bealde nammadit, galgá leat buorre máhtolašvuohta bozodoalu birra ja nammadeapmi galgá dahkkojuvvo riikka boazoealáhusa evttohusa vuodul. Norgga ja Ruota beale sámedikkis galget evttohit dan jođiheaddji maid ráđdehusat ovttas nammadit. Eaktuduvvo ahte guovdilis evttohasaid árvoštallan galgá geahččalit fuolahit buot guoskevaš deasttaid go dat áigi boahtá.

Sámediggi gávnnaha ahte sihke boazoguohtunnammagoddi ja dárkkistannammagoddi leat duopmostuollolágan organat ja ahte áššemeannudannjuolggadusat leat mealgadii seammá go dat proseassuála njuolggadusat mat gustojit dábaláš duopmostuoluide.

Sámediggeráđđi lea mihtten Basevuovdi boazorohaga eahpádusaid maid advokáhta Geir Haugen lea ovddidan gáržžidusaid birra beassat gáibidit ahte nationála duopmostuolut dárkkistit Dárkkistannammagotti mearrádusaid. Go Norgga-Ruota dárkkistannammagoddái lea eaktuduvvon addit gelbbolašvuoda mearridit áššiid mat gusket guovtti riikka beroštusaide, de mis lea áddejupmi dakkár ráddjehusaide. Soahpameahttuvuoda stáhtaidgaskasaš šiehtadusaid áddejumis dahje čuovvumis čovdá dábaláččat oktasaš organa dahje riikkaidgaskasaš duopmostuollu. Dat gelbbolašvuohta mii eaktuduvvo biddjojuvvot Boazoguohtunnammagoddái ja Dárkkistannammagoddái galgá doaimmahuvvot daid ulbmiliid vuodul mat leat mearriduvvon konvenšuvnna 2. artihkhalis ja ahte leat goabbatbealláš geatnegasvuodát láchit dilálašvuodaid nu ahte rájiiidrastideaddji bozodoalliid duohta dárbbut ollašuttuojuvvojit.

Muđui lea Sámediggi Romssa ja Skjomena sisriikka orohagaid ja Nordlándda Sáltoduoddara orohaga vuostaldemiid vuodul mihttet ahte Boazoguohtunnammagottis 12. artihkkala vuodul lea gelbbolašvuohta

dahkat mearrádusaid earret eará spiehkastagaid birra guovloprotokolla mearrádusain dalle go dat adnojuvvo dárbblašžan.

Seamma vuosttaldemiid vuodul orru leamen dárbu atnit erenoamáš ávvira das ahte sihkkarastit dárbblaš dálveguohtumiid bajábealde namuhuvvon orohagaide. Jus dáid dárbbuid ii sáhte sihkkarastit spiehkastagaid bokte guovloprotokollas, geahča 7. čuoggá, de eaktuda ráđđi ahte Boazoguohtunnammagoddi ja Dárkkistannammagoddi besset evttohit rievdadusmearrádusa guovloportokollii, jus ii sáhte čovdojuvvot earaláhkai.

7. artihkkalii

Dát mearrádus rahpá vejolašvuoda dahkat dohkkehuvvon ovttasbargošiehtadusaid gaskal orohaga ja čearu ja dohkkehit dan ahte dakkár šiehtadusat sáhttet spiehkastit guovloprotokollas. Sámediggi lea duhtavaš go lea dakkár vejolašvuota geavhit oktasaš čovdosiid šiehtadusa bokte gaskal guoskevaš orohaga ja čearu máinnašuvvo konvenšuvdnateavsttas. Dán oktavuodas biddjojuvvo vuodđun ahte soahpamušat guoskevaš beliid gaskkas dávjjibut dovddahit dan maid bealit ieža gávnnahit ulbmilážžan ja govttolážžan, ja leahkit ávkin goappašat beliide.

8. artihkkalii

Čujuhuvvo bajábealde komeanttaide Romssa boazodoalu birra seammás go gávnnahuvvo ahte vejolašvuota čuoččaldahttit ášši guhtenai riikka duopmostuoluide dakkár vejolaš vuoigatvuodaid oktavuodas mat leat ásahuvvon dološ áiggi rájes geavaheami vuodul dahje don doloža rájes lea oamasteapmi leamaš doaimmas beroškeahttá ovddeš konvešuvdnamearrádusain. Dat mii lea ođas evttohusa 8. artihkkalis, lea ahte vejolaš buhtadusgáibádusaid váilevaš vejolašvuodas duohtandahkamis vejolaš miedihuvvon vuoigatvuodaid, dál orru sáhttimin ovddidit dan stáhtii gos dat vuoigatvuodát leat, mat eai leat duohtandahkkojuvvon. Eaktun lea ahte nu guhká go sivvan Ruota belde boazosápmelaččaid váilevaš vejolašvuhtii beassat ávkkástallat vuoigatvuodaiguin Norgga bealde, ledje ovddeš boazoguohtunkonvenšuvnnat, de ferte buhtadusgáibádusa ovddidit Ruota stáhtii mas lei álbmorievttálaš gelbbolašvuota dahkat dakkár šiehtadusa Norgga stáhtain, mas lei negatiiva sisdoallu iežas riikkaássiid ektui. Sámediggearáđđi ii dieđe leat go dakkár gáibádusat ovddiduvvon.

Ii leat árvoštallojuvvon livččii go dakkár passivitehtas váikkuhus jus gáibádus boahťa Norgga stáhtii.

Sámediggi gávnnaha ahte šiehtaduvvon evttohusa lea Norgga eanadoalloministtar ja Ruota eanandoalloministtar vuolláičállán. Váldojuvvo diehtun ahte dát mearkkaša goabbatbeallásaš geatnegasvuota hilgádit juohke dagu mii rihkku šiehtadusbohtosa.

Sámedikki váikkuhusfápmu šiehtadusevttohusa ektui lea danne ráddjejuvvon juogo konvenšuvdnaevttohusa miehtamii dahje hilgumii. Dattetge eaktuda Sámediggi ahte jus sáhtta duodaštit čielga boasttuvuodaid dahje boasttuáddejumi šiehtadallamis, de daid berre njulget. Nu maiddái dalle go sáhtta duodaštit ahte šiehtadallansáttagottit eai leat ádden dahje ožžon diehtit dan birra ahte lea juo juksojuvvon ovttamielalašvuota gaskal orohaga ja čearu guoskevaš áššiin mat leat meannuduvvon guovloprotokollas.

Sámediggi gávnnaha ahte eanaš dálveguohtunguovlluin, mat leat ožžon orohagaid Norgga bealde, fertejit geavahit biilla johtimii. Dáid dálveguohtumiid lea hui divrras geavahit. Sámediggi eaktuda ahte ásahuvvojit doarjjaortnegat main sáhtta oážžut veahki máksit goluid fievrredeapmái ja liige vuodđostruktuvrii vai sáhtta ávkkástallat dáid dálveguohtumiiguin.

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 mearriduvvui 21 jienain 15 jiena vuostá.
- Evttohus 3 hilgojuvvui 33 jienain. 3 jienastedje beali.
- Evttohus 4 hilgojuvvui 24 jienain. 12 jienastedje beali.

- Lávdegotti ráva mearriduvvui 33 jienain 3 jiena vuostá.
- Evttohus 2 gessojuvvui.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Geir Johnsen, áššjodiheaddji	Miriam Paulsen Silje Karine Muotka Jørn Are Gaski
2	Geir Johnsen Anne Helene Saari	Silje Karine Muotka Miriam Paulsen Jørn Are Gaski
3	Anne Helene Saari Egil Olli	Silje Karine Muotka Miriam Paulsen Sten Erling Jønsson
4	Egil Olli Hans J. Eriksen	Jørn Are Gaski Miriam Paulsen Sten Erling Jønsson
5	Hans J. Eriksen Silje Karine Muotka	Anders Somby jr.
6	Silje Karine Muotka Anders Somby jr.	Jørn Are Gaski Miriam Paulsen Geir Johnsen
7	Anders Somby jr. Geir Tommy Pedersen	
8	Sten Erling Jønsson	
9	Miriam Paulsen	
10	Jørn Are Gaski	
11	Jarle Jonassen	
12	Mariann Wollmann Magga	
13	Jovna Z. Dunfjell	
14	Anne Helene Saari	
15	Per Andersen Bæhr	
16	Silje Karine Muotka	
17	Ann-Mari Thomassen	
18	Ronny Wilmelmsen	
19	Alf Isaksen Geir Johnsen, áššjodiheaddji	
	Silje Karine Muotka, čoahkkinnortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi čujuha Norgga-Ruota Boazoguohtunkommišuvnna jagi 1997 árvalussii, ja proseassaide mat leat doalvuhan odda siehtadallojuvvon Norgga-Ruota boazoguohtunkonvenšuvdnaevttohusii. Sámediggi čuoovola boazoguohtunkonvenšuvnna bajimus mihttomeari mii lea ovddidit ja ovdánahttit ovttasbarggu

riikkarájiid rastá, gaskal orohagaid ja ovttaskas siiddaid, ovttasbargu mii dagaha sihke ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzi boazodoalu goappaš riikkain. Sámediggi oaivvilda hui dárbblašlažžan ahte konvenšuvdna sihkkarastá rabasvuođa, einnostahtti ja oadjebas rámmaid rájiidrasttideaddji boazodollui, vai konvenšuvnna ulbmila olahit.

Konvenšuvdnaevttohusa gieđahallama bokte, sihke čálalaš ja njálmmálaš gulaskuddamiin áššis, lea Sámediggi ožžon dárkilis dieđuid ášši birra mat lea leamaš stuora mearkkašupmi Sámedikki mearrádussii.

Sámediggi mearkkaša ahte boazoguohtunkonvenšuvdna oktan gullelaš guovlluprotokollaiguin guovlluide lulábealde Sáltoduoddara dohkálaččat goziha norgga bealde boazodoalu. Muhto Sámediggi oaidná dattetge váttisvuohtan jus boazoguohtunkonvenšuvdna oktan evttohuvvon guovlluprotokollaiguin Sáltoduoddaris ja davvelis gustogoahhtá, go Sámedikki mielas ledje čielga váilevašvuoddat proseassas ovdal go dáid guovlluide guovlluprotokollat dohkkehuvvojedje, ja go norgga bealde boazosápmelaččaid duohta geavaheapmi ii leat doarvái bures vuhtiiváldojuvvon. Dat guoská earenoamážit dasa ahte muhtun orohagaid dárbblašlaš ja dohkálaš dálveguohtumat eai leat dohkkehuvvon, nugo Hjerttind/Stállonjárgga, Mievkki, Basevuoddi, Gielas, Skievvá ja Sáltoduoddara orohagat.

Njulgen dihte daid váilevašvuodaid mat leat leamaš davit guovlluid šiehtadallanproseassas oaivvilda Sámediggi ahte lea dárbu jođánit álggahit ođđa šiehtadallanproseassa guovlluprotokollaid ektui guovlluide Hjerttind/Stállonjárga, Mievki, Basevuoddi, Gielas, Skievvá ja Sáltoduottar, mas boadusin galggašii šaddat govttolaš juogadeapmi guohtuneatnamiin norgga ja ruođa beale orohagaid gaskkas. Sámediggi áigu váikkuhit dasa ahte Stáhta gávnašii dohkálaš ođđášiehtadallanvuogi mas ulbmil lea olahit ovttamielalašvuođa ja einnostahtti ja buori ovttasbarggu orohagaid gaskkas goabbat bealde ráji. Dakkár proseassa fertte sihkkarastit dárbblašlaš searvama guoskevaš orohagain nu mot konvenšuvnna evttohusa ulbmilis daddjo.

Váldo diehtun ahte dát mearkkaša goabbatbeallásaš geatnegasvuođa hilgut buot doaimmaid mat rihkkot šiehtadusbohtosa. Sámediggi bidjá eaktun ahte šiehtadallamiid čielga váilevašvuoddat mat leat dagahan ahte muhtun guovlluprotokollat Sáltoduoddara guovlluin ja davás eai vuhtiiváldde norgga orohagaid dárbbuid dohkálaš guohtuneatnamiidda, njulgejuvvojit dan bokte ahte álggahuvvo proseassa mii sihkkarastá konvenšuvdnaevttohusa ulbmila nannet rájiidrasttideaddji boazodoalloovttasbarggu.

2. artihkkalii

Sámediggi sáhtta doarjut daid ulbmiliid mat leat almmuhuvvon dán artihkkalis ja vuorddaša mielas beassat ovddidit ja buoridit dán ovttasbarggu ain eanet davvirikkaid sámekonvenšuvnna rámmaid siskkobealde.

4. artihkkalii

Geavahettiin dán mearrádusa berrejit deattuhuvvot dat prinsihpat mat leat vuodđun ILO-k 169 artihkkalii nr. 16 ráddjehusaid birra sáhttit sirdit dahje duvdit eret álgoálbmogiid iežaset guovlluin ja dat eavttut ahte galgá leat mieđihuvvon addojuvvon dieđuid vuodul, dahje ahte leat dakkár bákkolaš dilid mat čađahuvvojit erenoamáš bargovugiiguin sihkkarastin dihtii álgoálbmogiid vuoigatvuodaid. Seamma prinsihpat leat duodaštuvvon ONa álgoálbmotjulggastusa 10. artihkkalis. Dat loažžadeabbo geavat, mii sáhtta leat leamaš Ruođa ja mii oalgguha earret eará Norgga industriija beroštusaid vuodđudemiid mat bahkkejit bozodoalloguovlluide, berre rievdaduvvot.

Dán artihkkala buohtastahttin boahtá ovdan guovlluprotokolla 48. artihkkalis mas dat riika mii lea suovvan dakkár sisabahkkema mii duodas sáhtta hehttet boazoguohtuma ovdalgo konvenšuvdna boahtá fápmui, lea geatnegahttojuvvon čađahit doaibmajuid mat sihkkarastet guohtuma.

5. ja 6. artihkkaliidda ja 3. kapihttalii Norgga-Ruođa guohtunnammagotti birra, 4. kapihttalii Norgga-Ruođa dárkkistannammagotti birra ja 5. kapihttalii Norgga-Ruođa boazoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruođa dárkkistannammagotti oktasaš mearrádusat.

Norgga-Ruođa boazoguohtunnammagotti ja Norgga-Ruođa dárkkistannammagotti ásaheapmi adnojuvvo leat ovdáneapmin dien guovtti riikka gaskasaš ovdeš boazoguohtunkonvenšuvnnaid ektui. Sámedikkiid vejolašvuohta beassat searvat dáid organaid čoaškádusmearrádussii lea lassi ovdáneapmi. Dáid ásaheapsaid

vuodđudeapmi mearkkaša dan dohkkeheami ahte konvenšuvdna rájiiidrastideaddji boazodoalu birra galgá fuolahit beroštusaid ja áššiid maid lea váttis muddet dárkilis mearrádusaiguin dakkár doibmii mii lea dynámalaš ja mas bienalaš dásiin lea váttis duhtadit buot guovdilis dárbbuid. Sámedikkiid váikkuhanfápmu dáid orgánaid čoahkádussii vurdojuvvo sáhttit váikkuhit daidda bajimus proseassaide mat biddjojuvvojit vuodđun, erenoamážit nu guhkás go dát gusket sámiiid stuorát searvevuoda oktasaš bajimus beroštusaide.

Sámediggi lea mihtten ávžžuhusa Romssa Boazosápmelaččaid Fylkasearvvis deattuhit dan ahte galgá leat dárbbalaš gelbbolašvuohta rájiiidrastideaddji boazodoalus ja ahte galgá sihkkarastit ahte boazosápmelaččat leat mielde lahttun guoskevaš nammagottiin. Gávnnahuvvo ahte ovttas dain lahtuin maid ráđđehusat goappašiid bealde nammadit, galgá leat buorre máhtolašvuohta boazodoalu birra ja nammadeapmi galgá dahkkojuvvo riikka boazoealáhusa evttohusa vuodul. Norgga ja Ruota beale sámedikkitt galget evttohit dan jodiheaddji maid ráđđehusat ovttas nammadit. Eaktuduvvo ahte guovdilis evttohasaid árvoštallan galgá geahččalit fuolahit buot guoskevaš deasttaid go dat áigi boahat.

Sámediggi gávnnaha ahte sihke boazoguohtunnammagoddi ja dárkkistannammagoddi leat duopmostuollolágan orgánat ja ahte áššemeannudannjuolggadusat leat mealgadii seammá go dat proseassuála njuołggadusat mat gustojit dábálaš duopmostuoluide.

Sámediggeráđđi lea mihtten Basevuovddi boazoorohaga eahpádusaid gáržžidusaid birra beassat gáibidit ahte nátionála duopmostuolut dárkkistit Dárkkistannammagotti mearrádusaid. Go Norgga-Ruota dárkkistannammagoddái lea eaktuduvvon addit gelbbolašvuođa mearridit áššiid mat gusket guovtti riikka beroštusaide, de mis lea áddejupmi dakkár ráđđehusaide. Soahpameahttunvuoda stáhtaidegaskasaš šiehtadusaid áddejumis dahje čuovvumis čoavdá dábálaččat oktasaš orgána dahje riikkaidgaskasaš duopmostuollu. Dat gelbbolašvuohta mii eaktuduvvo biddjojuvvo Boazoguohtunnammagoddái ja Dárkkistannammagoddái galgá doaimmahuvvo daid ulbmiliid vuodul mat leat mearriduvvon konvenšuvnna 2. artihkhalis ja ahte leat goabbatbeallasaš geatnegasvuodat lámčit dilálašvuođaid nu ahte rájiiidrastideaddji boazodoalliid duohta dárbbut ollašuthtojuvvojit.

Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon guovlluprotokollaid earret Hjertind/Stállonjarga, Mievkki, Basevuovddi, Giellasa, Skievvá ja Sáltoduoddara orohagaid guovlluprotokollaid, vrd. daid paragrafoid mat guoskkahit daid orohagaid guovlluprotokollas. Orohagain geaid árbevirolaš dálveguohtumat gáržžiduvvo boazoguohtunkonvenšuvnna geažil, lea earenoamáš suodjalus Vuodđolágas § 110 a, go sii leat dan dilis ahte sáhttet massit iežaset ealáhusa ja kultuvrra luondduvuođustusa. Dat boazoorohagat galget resursalašieami bokte oazžut vejolašvuođa joatkit šiehtadallamiid. Dat lea stáhta ovddasvástádus ja Sámediggi vuordá ahte dát ovddasvástádus devdojuvvo.

7. artihkkalii

Dát mearrádus rahpá vejolašvuođa dahkat dohkkehuvvon ovttasbargošiehtadusaid gaskal orohaga ja čearu ja dohkkehut dan ahte dakkár šiehtadusat sáhttet spiehkastit guovloprotokollas. Sámediggi lea duhtavaš go lea dakkár vejolašvuohta geavhit oktasaš čovdosiid šiehtadusa bokte gaskal guoskevaš orohaga ja čearu máinnašuvvo konvenšuvdnateavsttas. Sámediggi čujuha dattetge iežas prinsihpalaš oidnui go guoská davimus konvenšuvdnaprotokollaide, gos Sámedikki mielas ferte biddjot johtui odđa proseassa guovlluprotokollaid ektui mat rahpet vejolašvuođa dakkár boahhtevaš ovttasbargui ja spiehkasteapmái šiehttojuvvon protokollas nu go artihkal 7 eaktuda.

8. artihkkalii

Čujuhuvvo bajábealde komeanttaide Romssa boazodoalu birra seammás go gávnnahuvvo ahte vejolašvuohta čoočaldahttit ášši guhtenai riikka duopmostuoluide dakkár vejolaš vuoigatvuođaid oktavuodas mat leat ásahuvvon dološ áiggi rájes geavaheami vuodul dahje don doloža rájes lea oamasteapmi leamaš doaimmas beroškeahhtá ovddeš konvešuvdnamearrádusain. Dat mii lea ođas evttohusa 8. artihkhalis, lea ahte vejolaš buhtadusgáibádusaid váilevaš vejolašvuođas duohtandahkamis vejolaš mieđihuvvon vuoigatvuođaid, dál orru sáhttimin ovddidit dan stáhtii gos dat vuoigatvuođat leat, mat eai leat duohtandahkkojuvvon. Eaktun lea ahte nu guhká go sivvan Ruota belde boazosápmelaččaid váilevaš vejolašvuhtii beassat ávkástallat vuoigatvuođaiiguin Norgga bealde, ledje ovddeš boazoguohtunkonvenšuvnna, de ferte buhtadusgáibádusa ovddidit Ruota stáhtii mas lei álbmorievttálaš

gelbbolašvuohta dahkat dakkár šiehtadusa Norgga stáhtain, mas lei negatiiva sisdoallu iežas riikkaássiid ektui. Sámediggeráddi ii dieđe leat go dakkár gáibádušat ovddiduvvon. Ii leat árvoštallojuvvon livččii go dakkár passivitehtas váikkuhus jus gáibáduš bohtá Norgga stáhtii.

Sámediggi gávnna ahte šiehtaduvvon evttohusa lea Norgga eanadoalloministtar ja Ruota eanandoalloministtar vuolláičállán. Váldojuvvo diehtun ahte dát mearkkaša goabbatbeallásaš geatnegasvuohta hilgádit juohke dagu mii rihkku šiehtadusbohtosa. Sámediggi bidjá eaktun ahte šiehtadallamiid čielga váilevašvuođat mat leat dagahan ahte muhtun guovlluprotokollat Sáltođuoddara guovlluin ja davás eai vuhtiiváldde Norgga bealde orohagaid dárbbuid dohkálaš guohtuneatnamiidda, njulgejuvvojit dan bokte ahte álggahuvvo proseassa mii sihkarastá konvenšuvdnaevttohusa ulbmila nannet rájjiidrastideaddji boazodoalloovttasbarggu. Dattetge eaktuda Sámediggi ahte jus sáhtá duođastit čielga boasttuvuođaid dahje boasttuáddejumi šiehtadallamis, de daid berre njulget. Nu maiddái dalle go sáhtá duođastit ahte šiehtadallansáttagottit eai leat ádden dahje ožžon diehtit dan birra ahte lea juo juksojuvvon ovttamielalašvuohta gaskal orohaga ja čearu goskevaš áššiin mat leat meannuduvvon guovloprotokollas.

Sámediggi gávnna ahte eanaš dálveguohtunguovlluin, mat leat ožžon orohagaid Norgga bealde, fertejit biillaiguin fievrredit ealuid. Konvenšuvdnaguohtumiid geavaheapmi mielddisbukta stuora goluid orohagaide, sihke johtima oktavuodas ja ođđa infrastruktuurra huksema oktavuodas. Sámediggi eaktuda ahte Stáhta ásaha ođđa ekonomalaš ortnegiid Boazoguohtunkonvenšuvnna oktavuodas, mat ollislaččat gokčat Ruota bealde konvenšuvdnaguohtumiid geavaheami lassigoluid. Sámediggi mihte ahte muhtun boazoorohagat eai leat searvan boazoguohtunkonvenšuvnna šiehtadallamiin, ja eaktuda ahte orohagat mat eai loga beassan buktit iežaset oaiviliid konvenšuvdnabarggus ožžot vejolašvuođa dan dahkat viidásit barggus.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 10.06.10 dii. 14.15

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 23/10

Sámedikki plánaveahkki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii

Arkiivaáššennr..
10/25506 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dásái	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráddi	28.04.10	R 065/10
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	26. – 28.05.10	EKL 007/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	8. – 11.06.10	23/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 10.06.10 dii.14.30

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	28.04.10		Ášši R 065/10 Sámedikki plánaveahkki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii
2	14.01.10	Sámediggi	Gulaskuddancealkámuš mildosiiguin
3	23.03.10	Guolástus- ja riddodepartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
4	28.01.10	Máhttodepartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
5	30.03.10	Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
6	14.04.10	Birasgáhttenpartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
7	29.03.10	Suodjaluspartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
8	31.03.10	Eanadoallo- ja biebmopartemeanta	Gulaskuddancealkámuš
9	09.03.10	Stáhta geainnolágáduš	Gulaskuddancealkámuš
10	26.03.10	Finnmárkku fylkkamánni	Gulaskuddancealkámuš
11	23.03.10	Mátta-Trondelága fylkkamánni	Gulaskuddancealkámuš
12	22.03.10	Boazodoallohálddahus	Gulaskuddancealkámuš
13	26.03.10	Riikkaantikvára	Gulaskuddancealkámuš
14	26.03.10	NCE (NVE)	Gulaskuddancealkámuš
15	30.03.10	Finnmárkku fylkkagielda	Gulaskuddancealkámuš
16	06.04.10	Nordlándda fylkkasuohkan	Gulaskuddancealkámuš
17	01.03.10	Davvi-Trondelága fylkkasuohkan	Gulaskuddancealkámuš
18	18.03.10	Deanu gielda	Gulaskuddancealkámuš
19	22.03.10	Gaska Gauldala suohkan	Gulaskuddancealkámuš
20	25.03.10	Alttá suohkan	Gulaskuddancealkámuš
21	25.03.10	Davvesidda gielda	Gulaskuddancealkámuš
22	19.03.10	Rørosa suohkan	Gulaskuddancealkámuš
23	26.03.10	Guovdageainnu suohkan	Gulaskuddancealkámuš
24	25.03.10	Gaske Dajven Båatso Tjilte/Nord-Trondelag reinsamelag	Gulaskuddancealkámuš
25	26.03.10	NBR/NRL	Gulaskuddancealkámuš
26	26.03.10	KS Davvi-Trondelága	Gulaskuddancealkámuš
27	26.03.10	Meahcesuohkanid lihttu (Utmarks kommunenes sammenslutning)	Gulaskuddancealkámuš

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

I

Stuorradiggi dohkkehii plána- ja huksenlága ođđa plánaoasi 05.06.08 ja dat bođii fápmui 01.07.09. Sámediggi mieđihii láchkaevttohussii Áššis 24/07. Lága ulbmil lea oččodit ceavzilis ovdáneami buorrin juohkehažžii, servodahkii ja boahhtevaš buolvvaide dakko bokte ahte plánen lága vuodul lea mielde oktiirdnemis stáhta, regionála ja gieldda bargamušaid nu ahte dat addet mearridanvuodu resursageavaheami ja -suodjaleami oktavuodas. Plánaoasi mearrádus bargamušaid ja deasttaid birra plánemis ollista lága plánavuogádaga ulbmilmearrádusa. Deatalaš deasta plánemis lága vuodul lea sihkkarastit sámi kultuvrra, ealáhusdoaimama ja servodateallima luondduvuđđosa.

Sámi beroštusaid nannen Sámedikki ođđa bargamušain ja rollas plána- ja huksenlága vuodul gáibida ahte dat deasttat čielggaduvvojit, maid ferte atnit go galgá sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa. Danne mearrida Sámediggi sierra plánaveahki. Plánaveahkki ii čana juridihkalaččat, muhto addá systemáhtalaš ja ollislaš visogova dain deasttain main ferte atnit ja mat čuvvot gustovaš rievttis. Dan lassin bidjet álgoálbmotvuoigatvuodaid riikkaidgaskasaš riektestandárddat deatalaš eavttuid daidda deasttaide maid ferte atnit.

Sámi servodat lea mánggabealat, ii ge dat ovddas dušše ovtta beroštusa. Dat mearkkaša ahte doppe leat dilít go ferte iešguđet sámi deasttaid gaskkas vihkkedallat. Danne lea deatalaš dakkár buorre báikkálaš plánaproseassa, mas njuolgga guoskkahuvvon sámi beroštusat árrjalaččat searvvahuvvojit plánabargui. Dát sáhttet maid viiddiduvvot dakkár arenan gos sáhtta čovdit riidduid ja ovttasbargat. Sámedikkis lea ovddasvástádus váldit ollislaš ovddasvástádusa buot sámi beroštusain go plánejuvvo plána- ja huksenlága vuodul. Dat guoská destii iešguđet árbevirolaš sámi ealáhusaid dárbbu oktavuodas ja dárbbu ođđa ealáhusdoaimmaide. Plánabarggus ferte váldit erenoamáš deastta dain sámi kulturdoaimmain ja ealáhusain, mat leat áitojuvvon ja garrasit gáržžiduvvo, nu go kulturvuđot ávkkástallama, meahcceealáhusaid, mearrasámi guolásteami ja lotnolasdoaluid ja boazodoalu.

Buorre plánen maid plána- ja huksenláhka gáibida, eaktuda ahte buorre máhttu ja buorit bargonávccat leat plánaeiseválddis ja Sámedikkis sámi kultuvrra birra ja daid deasttaid birra mat galget leat plánemis. Sámediggi vuordá ahte Ráđdehus čuovvola ođđa bargamušat plána- ja huksenlága vuodul dainna lágiin ahte dat nanne plánaeiseválddi ja Sámedikki bušeahta.

II

Sámediggi dohkkeha čuovvovaš plánaveahki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii plánema várás plána- ja huksenlága vuodul:

1 Ulbmilat

- 1.1 Plánaveahkki galgá láchit dilálašvuodaid nu, ahte buot plánat, čuovvumuščielggadusat ja mearrádusat mat leat dáhkkjuvvon plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, sihkkarastet sámi kultuvrra, ealáhusdoaimmaid ja servodateallima luondduvuodu.
- 1.2 Plánaveahkki lea suorggistic oaiivilduvvon bisuhit dan vuoigatvuoda mii sámiin lea gustovaš rievtti mielde ja álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja unnitloguid birra.

2 Doaimmasuorgi

- 2.1 Plánaveahkis lea sáhka plánastrategiijaid, plánaid, čielggadanprográmmaid ráhkadeamis, ja mearrádusain maid stáhtalaš, guvvlolaš ja gielddalaš (suohkanlaš) orgánat dahket plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja eará lágaid mielde main lea vuosttaldanvuoigatvuohta plána- ja huksenlága mielde.
- 2.2 Plánaveahkki gusto árbevirolaš sámi guvlui masa gullet Finnmárku, Romsa, Nordlándá ja Davvi-Trøndelága, ja vel gielddat Osen, Roan, Áfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtálen ja Røros Lulli-Trøndelága fylkkas, Engerdal ja

Rendalen, Os, Tolga, Tynset ja Folldal suohkanat Hedmárkku fylkkas ja Surnadal, Rindal ja Sunndal suohkanat Møre ja Romsdal fylkkas.

3 Ovddasvástádus

- 3.1 Sámedikkis lea bajimus ovddasvástádus plánaveahki oppalaš čuovvoleamis ja rávvagiin dan birra. Sámediggi galgá plánaveahki vuodul searvat dehálaš dieđuiguin plánaeiseválddiid plánemii. Sámediggi sáhtta buktit cealkámuša ja vejolaččat vuosttaldit gielddaplána areáloassái ja regulerenplánii, vuosttaldit konsešuvdnaáššiid meannudeami čázádatbuođđunlága, energiijalága ja čáhceresursalága mielde ja gáibidit ahte guovloplánat galget biddjojuvvot departemeantta ovdi, jos plánat guđdet dahje eai váldde vuhtii beroštumiid mat leat dehálaččat sámi kultuvrii dahje ealáhusdoaimmaide.
- 3.2 Stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš plánaeiseválddi ovddasvástádus lea bidjat vuodđunis Sámedikki plánaveahki go pláne plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja eará lágaid mielde main lea vuosttaldanvuogitvuohka plána- ja huksenlága mielde.

4 Plánema vuodđojurdagat (prinsihpat)

Prinsihpat maid vuodul dat stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš orgánat mat ráhkadit plánastategiijaid, plánaid, mearridit čielggadusprográmmaid ja dahket mearrádusaid plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja meannudit konsešuvdnaáššiid plána- ja huksenlága mielde, galget bargat leat:

- a. árvvoštallat sierra doaibmajuid mat sáhttet leat mielde sihkkarastimin sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima luondduvuođu.
- b. bidjat oppa stuorra deattu dasa, ahte galget vuhtii váldit sámi kultuvrra, ealáhusdoaimama ja servodateallima luondduvuođu, vai dat vuodđu seailu dahje buorrána plána bokte, iige áitojuvvo.
- c. árvvoštallat leago nu ahte ovddeš plánaid ja plánejuvvon plánaid ja doaibmajuid buohkanas váikkuhusat doaibmaguovllus addet doarvái vejolašvuodaid joatkit geavaheami
- d. bidjat árbedieđu guovllu birra ja guovllu geavaheami vuodđun plánaid hábmemii
- e. álggahit aktiiva doaibmajuid sihkkarastin dihtii duohta searvama go ulbmil lea oažžut didolaš miehtama sámi beroštumiin ja báikegottiin, maiddá mánáinge, maidda áššit njuolga gusket
- f. láchit dilálašvuodaid nu, ahte sámegeielalaš áššáioasálaččat sáhttet geavahit sámegeiela sihke čálalaččat ja njálmmálaččat

5 Maid vuhtii váldit sámi kultuvrra ektui

Plánen berre láchit dilálašvuodaid nu, ahte lea vejolaš joatkit ássanminstariid ja báikegottiid mat leat mielde bisuheamen sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima luonddu vuodul.

- 5.1 Mánáide berrejit lagaš birrasis sihkkarastojuvvot areálat ja rusttegat mat addet sidjiide vejolašvuoda doaibmat ovttas eará mánáiguin, vai sáhttet seailuhit ja ovddidit iežaset sámi kultuvrra ja identitehta. Jurdagis fertejit maid leat doaibmajut mat jotket servvoštallamiid ja máhttosirdima buolvvas buolvi.
- 5.2 Barttaid ja bartaguovlluid huksen berre váldonjuolggadusa mielde dáhpáhuvvat regulerenplána mielde mas maiddá dárbašlaš infrastruktuorraš doaibmajut dakkár bartaguovlluide leat mielde. Barttat berrejit buoremus lági mielde huksejuvvo čeahkis vai deaddu sámi kultuvrra, ealáhusdoaimmaid ja servodateallima luondduvuođui ii šatta nu viiddis.
- 5.3 Go mearriduvvojit báikkit ja organiserejuvvojit biedgguid ássanviesso-, astoáigevistit ja ealáhusvistit gielddaplána areáloasis, de berre vuhtii váldojuvvot buolvvaid gullevašvuohka orrunbáikkiide ja eanadahkii, ja sin geavaheapmi, maiddá riddo- ja vuotnaguovlluinge.
- 5.4 Plánat ja doaibmajut eai galgga rihkkut dahje ropmudit sámi bassi báikkiid, hávdidiid dahje eará sajiid main lea erenoamáš kulturhistorjjálaš mearkkašupmi.

6 Maid vuhtii váldit sámi ealáhusovddideamis ja resursageavaheamis

- 6.1 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit areálaid árbevirolaš guollebivdinbáikkiide ja godđanguovlluide mat leat oppa dehálaččat guollebivdui sámi riddo- ja vuotnaguovlluin. Dorskebiebmanrusttegat eai galgga huksejuvvot luđolaš dorski godđanbáikkiide.
- 6.2 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget sihkkarastit ahte nuppástuhttojuvvon areálageavaheapmi sámi riddo- ja vuotnaguovlluin ii dagat bissovaš vahága ja billis báikkálaš guollebivddu mii lea oppa dehálaš dihto guovllu álbmogii.
- 6.3 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit eanadoallo-buvttadeami ja guohtunguovlluid gilvojuvvon ja gilvvehahti eatnamiid nu stuorra šibitlohkui go šibitdoallu sáhtta biebmát dálvvi miehtá.
- 6.4 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit dehálaš areálaid fuođdobivddu, guollebivddu, muorračuohppama, murjema ja gámasuinniid čuohppama várás, ja maiddáí ávdnasiid viežžama várás dudđjomii ja dakkár doaimmaide main eaŋkalolbmot dahje joavkkut ollásit dahje muhtun muddui ellet ja maidda dárbašit ávdnasiid.
- 6.5 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget nu guhkás go lea dárbu sihkkarastit boazodoalloareálaid boazodoalu deataleamos resursavuodđun. Dát guoská ee. dárbašlaš gidđa-, geasse-, čakča- ja dálveguohtumiidda, ja maiddáí johtolagaide, boazobálgáide, vuojehangaskaide, njuovvan- ja mearkunbáikkiide, guottet-, bálgan- ja ragatguovlluide. Boazodoalu johtolagat eai galgga giddejuvvot.

7 Buhtadas vahága, heađušteami dahje eretduvdima ovdii

Go árvoštallojuvvo dagahago oktage mearrádus mii lea dahkkojuvvon plána- ja huksenlága mearrádusaid mielde, vahága, heađušteami dahje eretduvdima árbevirolaš geavaheapmái, de lea vejolaš deattuhit dan, go daid ovdii leat buhtadassan doaimbajibut mat leat ávkin sámi kultuvrii, ealáhusdoaimmamii dahje servodateallimii ja mat buktet bargosajiid, giellanannema, máhtto- ja kapasitehtahuksen ja dakkáraččat.

8 Gaskavuohta Sámedikki njuolggadusaide mat gustojit go lea dárbu árvoštallat sámi beroštumiid meahccegeavaheami nuppástuhttima geažil Finnmárkkus, gč. Finnmárkkulága § 4

Stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš eiseválddit Finnmárkkus fertejit Finnmárkkulága § 4 mielde bidjat Sámedikki njuolggadusaid vuodđun go árvoštallet areálaplánemis. Dannego njuolggadusat sisdoalu dáfus leat Finnmárkkulága § 4 mielde oktii heivehuvvon Sámedikki plánavehkiin, de plánaeiseválddit sáhttet válljet geavahit Sámedikki plánaveahki lassin Sámedikki njuolggadusaide Finnmárkkulága § 4 mielde.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus

Álgu

Sámedikki plánaveahkki lea vuodđun sámi kultuvrra, ealáhusdoaimmaheami ja servodateallima sihkkarastimii. Stuorradiggi dohkkehii Plána- ja huksenlága ođđa plánaoasi 05.06.08 ja dat bođii fápmui 01.01.09. Sámediggi miedihii láhkaevttohussii áššis 24/07 Mineráladoaimmat Sámi guovlluin

Evttohusat

Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeu (BB)laktuin Knut Store, Arild Pettersen Inga, Heidi Persdatter Greiner Haaker, Margit Eli Anti Oskal ja Skjalg Jensen, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) laktuin Mathis N. Eira, Geir Tommy Pedersen ja Cecilie Grape, Árja laktus Olaf Eliassen, Jobttisápmelaččaid listtu (JL) laktus Per A. Bær ja Nordkalottfolket laktus Toril Bakken Kåven,

Evttohus 1

Lasáhus Sámediggeráđi árvalusevttohusa goalmát teakstaoasi maŋimus cealkagii:
Čoahkkingirji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

Plánabarggus ferte váldit erenoamáš deastta dain sámi kulturdoaimmain ja ealáhusain, mat leat áitojuvvon ja garrasit gáržžiduvvo, nu go kulturvuđot ávkkástallama, meahcceaáláhusaid, mearrasámi guolásteami ja lotnolasdoaluid, eanadoalu ja boazodoalu.

Čuokkis 6.3

Lasáhus:

... go šibitdoallu sáhhtá biebmat dálvvi miehtá, ja areálaid dárbbaslaš installašuvnnaide.

Čuokkis 6.4

Rievdadus:

Sihko sáni ”ja” 3. linjás.

Lasáhus maŋimus cealkagii; Dát guoská earret eará guovlluide fuođđobivddu, guollebivddu, muorračuohppama, murjema ja gámasuinniid čuohppama várás, ja maiddá ávdnasiid viežžama várás duddjomii ja dakkár doaimmaide main earjalolbmot dahje joavkkut ollásit dahje muhtun muddui ellet ja maida dárbbasit ávdnasiid, ja areálaid dárbbaslaš installašuvnnaide.

6.5 rievdaduvvo dánin:

Gielddaplána areáloassi ja regulerenplánat galget nu guhkás go lea dárbu sihkkarastit boazodoalloareálaid boazodoalu deatalemos resursavuodđun, dát guoská earret eará dárbbaslaš gidđa-, geasse-, čakča- ja dálveguohtumiidda, ja maiddá johtolagaide, boazobálgáide, vuojehangaskaide, njuovvan- ja mearkunbáikkiide, guottet-, bálgan- ja ragatguovlluide, areálaide dárbbaslaš installašuvnnaide.

Čuokkis 7 Buhtadus vahága, headušteami dahje eretduvdima ovddas

Čuokkis 7 rievdaduvvo dánin:

Go árvoštallojuvvu dagahago oktage mearrádus mii lea dahkkojuvvon plána- ja huksenlága mearrádusaid mielde, vahága, headušteami dahje eretduvdima árbevirolaš geavaheapmái, de lea vejolaš deattuhit dan, go daid ovddas leat buhtadassan doaibmabijut mat leat ávkin sámi kultuvrii, ealáhusdoaimmamii dahje servodateallimii.

OBas

Evttohus 2

Sámediggeráđi árvalusevttohusa vuosttaš cealkkaoassi rievdaduvvo dánin:

Stuorradiggi dohkkehii plána- ja huksenlága ođđa plánaoasi 05.06.08 ja dat bođii fápmui 01.07.09. Sámediggi mieđihii láchkaevttohussii Áššis 24/07. Lága ulbmil lea oččodit ceavzilis ovdáneami buorin juohkehažžii, servodahkii ja boahhtevaš buolvvaide dakko bokte ahte plánen lága vuodul lea mielde oktiordnemis stáhta, regionála ja gieldda bargamušaid nu ahte dat addet mearridanvuodu resursageavaheami ja -suodjaleami oktavuodas. Plánaoasi mearrádus bargamušaid ja deasttaid birra plánemis ollista lága plánavuogádaga ulbmilmearrádusa. Deatalaš deasta plánemis lága vuodul lea sihkkarastit almmolašvuoda beroštusaid kultuvrii, ealáhusdoaimmamii ja servodateallimii. (Ođđa teaksta lea vuolláisárgojuvvon)

Buot dat eará ráđi evttohusas sihkkojuvvo.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

Čoahkkingirjji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

108 siidu 123 siiddus

- Evttohus 1 mearriduvvui 33 jienain 3 jiena vuostá.
- Evttohus 2 hilgojuvvui 33 jienain. 3 jienastedje beali.
- Lávdegotti ráva mearriduvvui 33 jienain 3 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Mathis Nilsen Eira, áššejodiheddji	
2	Knut Store	
3	Aud Marthinsen	
4	Silje Karine Muotka	
5	Gunn-Britt Retter	
6	Skjalg Jensen	
7	Elin K. Henriksen	
8	Olaf Eliassen	Anders Somby jr.
	Olaf Eliassen	
9	Per Andersen Bæhr	
10	Geir Tommy Pedersen	
11	Olaf Eliassen	
	Mathis Nilsen Eira, áššejodiheddji	

VI Sámedikki mearrádus

I

Stuorradiggi dohkkehii plána- ja huksenlága odđa plánaoasi 05.06.08 ja dat bođii fápmui 01.07.09. Sámediggi miedihii láhkaevttohusii Áššis 24/07. Lága ulbmil lea oččodit ceavzilis ovdáneami buorrin juohkehažžii, servodahkii ja boahttevaš buolvvaide dakko bokte ahte plánen lága vuodul lea mielde oktiordnemin stáhta, regionála ja gieldda bargamušaid nu ahte dat addet mearridanvuoddu resursageavaheami ja -suodjaleami oktavuodas. Plánaoasi mearrádus bargamušaid ja deasttaid birra plánemis ollista lága plánavuogádaga ulbmilmearrádusa. Deatalaš deasta plánemis lága vuodul lea sihkkarastit sámi kultuvrra, ealáhusdoaimma ja servodateallima luondduvuđđosa.

Sámi beroštusaid nannen Sámedikki odđa bargamušain ja rollas plána- ja huksenlága vuodul gáibida ahte dat deasttat čielggaduvvojit, maid ferte atnit go galgá sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa. Danne mearrida Sámediggi sierra plánaveahki. Plánaveahkki ii čana juridihkalaččat, muhto addá systemáhtalaš ja ollislaš visogova dain deasttain main ferte atnit ja mat čuvvot gustovaš rievttis. Dan lassin bidjet álgoálbmotvuogatvuodaid riikkaidgaskasaš riektestándárddat deatalaš eavttuid daidda deasttaide maid ferte atnit.

Sámi servodat lea mánggabelat, ii ge dat ovddas dušše ovttá beroštusa. Dat mearkkaša ahte doppe leat dilít go ferte iešguđet sámi deasttaid gaskkas vihkkedallat. Danne lea deatalaš dakkár buorre báikkálaš plánaproseassa, mas njuolggá guoskkahuvvon sámi beroštusat árijalaččat searvvahuvvojit plánabargui. Dát sáhttet maid viiddiduvvot dakkár arenan gos sáhtta čovdit riidduid ja ovttasbargat. Sámedikkis lea ovddasvástádus váldit ollislaš ovddasvástádusa buot sámi beroštusain go plánejuvvo plána- ja huksenlága vuodul. Dat guoská destii iešguđet árbevirolaš sámi ealáhusaid dárbbu oktavuodas ja dárbbu odđa

ealáhusdoaimmaide. Plánabarggus ferte váldit erenoamáš deastta dain sámi kulturdoaimmain ja ealáhusain, mat leat áitojuvvon ja garrasit gáržžiduvvo, nu go kulturvuđot ávkkástallama, meahcceaáláhusaid, mearrasámi guolásteami ja lotnolasdoaluid, eanadoalu ja boazodoalu.

Buorre plánen maid plána- ja huksenláhka gáibida, eaktuda ahte buorre máhttu ja buorit bargonávccat leat plánaeiseválddis ja Sámedikkis sámi kultuvrra birra ja daid deasttaid birra mat galget leat plánemis. Sámediggi vuordá ahte Ráđđehus čuovvola odđa bargamušat plána- ja huksenlága vuodul dainna lágiin ahte dat nanne plánaeiseválddi ja Sámedikki bušeahta.

II

Sámediggi dohkkeha čuovvovaš plánaveahki sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima sihkkarastimii plánema várás plána- ja huksenlága vuodul:

1 Ulbmilat

- 1.1 Plánaveahkki galgá láchčit dilálašvuodaid nu, ahte buot plánat, čuovvumuščielggadusat ja mearrádusat mat leat dáhkkojuvvon plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, sihkkarastet sámi kultuvrra, ealáhusdoaimmaid ja servodateallima luondduvuodu.
- 1.2 Plánaveahkki lea suorggistic oavvilduvvon bisuhit dan vuoigatvuoda mii sámiin lea gustovaš rievtti mielde ja álbmotrievtti njuolggadusaid mielde álgoálbmogiid ja unnitloguid birra.

2 Doaimmasuorgi

- 2.1 Plánaveahkis lea sáhka plánastrategiijaid, plánaid, čielggadanprográmmaid ráhkadeamis, ja mearrádusain maid stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš (suohkanlaš) orgánat dahket plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja eará lágaid mielde main lea vuosttaldanvuoigatvuohta plána- ja huksenlága mielde.
- 2.2 Plánaveahkki gusto árbevirolaš sámi guvlui masa gullet Finnmárku, Romsa, Nordlándá ja Davvi-Trøndelága, ja vel gielddat Osen, Roan, Áfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtálen ja Røros Lulli-Trøndelága fylkkas, Engerdal ja Rendalen, Os, Tolga, Tynset ja Folldal suohkanat Hedmárkku fylkkas ja Surnadal, Rindal ja Sunndal suohkanat Møre ja Romsdal fylkkas.

3 Ovddasvástádus

- 3.1 Sámedikkis lea bajimus ovddasvástádus plánaveahki oppalaš čuovvolemis ja rávvagiin dan birra. Sámediggi galgá plánaveahki vuodul searvat dehálaš dieđuiguin plánaeiseválddiid plánemii. Sámediggi sáhtta buktit cealkámuša ja vejolaččat vuosttaldit gielddaplána areáloassái ja regulerenplánii, vuosttaldit konsešuvdnaáššiid meannudeami čázádatbuođđunlága, energiijalága ja čáhceresursalága mielde ja gáibidit ahte guovloplánat galget biddjojuvvot departemeantta ovdii, jos plánat guđdet dahje eai váldde vuhtii beroštumiid mat leat dehálaččat sámi kultuvrii dahje ealáhusdoaimmaide.
- 3.2 Stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš plánaeiseválddi ovddasvástádus lea bidjat vuodđunis Sámedikki plánaveahki go pláne plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja eará lágaid mielde main lea vuosttaldanvuoigatvuohta plána- ja huksenlága mielde.

4 Plánema vuodđojurdagat (prinsihpat)

Prinsihpat maid vuodul dat stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš orgánat mat ráhkadit plánastrategiijaid, plánaid, mearridit čielggadusprográmmaid ja dahket mearrádusaid plána- ja huksenlága plánaoasi mielde, ja meannudit konsešuvdnaáššiid plána- ja huksenlága mielde, galget bargat leat:

- a. árvvoštallat sierra doaibmabijuid mat sáhttet leat mielde sihkkarastimin sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima luondduvuođu.
- b. bidjat oppa stuorra deattu dasa, ahte galget vuhtii váldit sámi kultuvrra, ealáhusdoaibmama ja servodateallima luondduvuođu, vai dat vuodđu seailu dahje buorrána plána bokte, iige áitojuvvo.
- c. árvvoštallat leago nu ahte ovddeš plánaid ja plánejuvvon plánaid ja doaibmabijuid buohkanas váikkusat doaibmaguovllus addet doarvái vejolašvuođaid joatkit geavaheami
- d. bidjat árbedieđu guovllu birra ja guovllu geavaheami vuodđun plánaid hábmemei
- e. álggahit aktiiva doaibmabijuid sihkkarastin dihtii duohta searvama go ulbmil lea oažžut didolaš miehtama sámi beroštumiin ja báikegottiin, maiddá mánáinge, maidda áššit njuolga gusket
- f. láchit dilálašvuođaid nu, ahte sámezielalaš áššáioasálaččat sáhttet geavahit sámeziela sihke čálalaččat ja njálmmálaččat

5 Maid vuhtii váldit sámi kultuvrra ektui

Plánen berre láchit dilálašvuođaid nu, ahte lea vejolaš joatkit ássanminstariid ja báikegottiid mat leat mielde bisuheamen sámi kultuvrra, ealáhusovddideami ja servodateallima luonddu vuodul.

- 5.1 Mánáide berrejit lagaš birrasis sihkkarastojuvvot areálat ja rusttegit mat addet sidjiide vejolašvuođa doaibmat ovttas eará mánáiguin, vai sáhttet sealluhit ja ovddidit iežaset sámi kultuvrra ja identitehta. Jurdagis feritejit maid leat doaibmabijut mat jotket servvoštallamiid ja máhttosirdima buolvvas bulevii.
- 5.2 Barttaid ja bartaguovlluid huksen berre váldonjuolggadusa mielde dáhpáhuvvat regulerenplána mielde mas maiddá dárbašlaš infrastruktuvraraš doaibmabijut dakkár bartaguovlluide leat mielde. Barttat berrejit buoremus lági mielde huksejuvvo čeahkis vai deaddu sámi kultuvrra, ealáhusdoaimmaid ja servodateallima luondduvuođui ii šatta nu viiddis.
- 5.3 Go mearriduvvojit báikkid ja organiserejuvvojit biedgguid ássanviesso-, astoáigevistit ja ealáhusvistit gielddaplána areálaoasis, de berre vuhtii váldojuvvot buolvvaid gullevašvuohta orrunbáikkiide ja eanadahkii, ja sin geavaheapmi, maiddá riddo- ja vuotnaguovlluinge.
- 5.4 Plánat ja doaibmabijut eai galgga rihkkut dahje ropmudit sámi bassi báikkiid, hávdidiid dahje eará sajiid main lea erenoamáš kulturhistorjjálaš mearkkašupmi.

6 Maid vuhtii váldit sámi ealáhusovddideamis ja resursageavaheamis

- 6.1 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit areálaid árbevirolaš guollebivdinbáikkiide ja godđanguovlluide mat leat oppa dehálaččat guollebivdui sámi riddo- ja vuotnaguovlluin. Dorskebiebmanrusttegit eai galgga huksejuvvo luđolaš dorski godđanbáikkiide.
- 6.2 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget sihkkarastit ahte nuppástuhttojuvvon areálageavaheapmi sámi riddo- ja vuotnaguovlluin ii dagat bissovaš vahága ja billis báikkálaš guollebivddu mii lea oppa dehálaš dihto guovllu álbmogii.
- 6.3 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit eanadoallo- buvttadeami ja guohtunguovlluid gilvojuvvon ja gilvvehahti eatnamiid nu stuorra šibitlohkui go šibitdoallu sáhtta biebmát dálvvi miehtá, ja areálaid dárbašlaš installašuvnnaide.
- 6.4 Gielddaplána areálaoassi ja regulerenplánat galget dárbbu mielde sihkkarastit dehálaš areálaid fuođdobivddu, guollebivddu, muorračuohppama, murjema ja gámasuinniid čuohppama várás, maiddá ávdnasiid viežžama várás duddjomii ja dakkár doaimmaide main eará guovlluide fuođdobivddu, guollebivddu, muorračuohppama, murjema ja gámasuinniid čuohppama várás, ja maiddá ávdnasiid viežžama várás duddjomii ja dakkár doaimmaide main

eaŋkalolbmot dahje joavkkut ollásit dahje muhtun muddui ellet ja maidda dárbbasit ávdnasiid, ja areálaid dárbbaslaš installašuvnnaide.

- 6.5 Gielddaplána areáloassi ja regulerenplánat galget nu guhkás go lea dárbu sihkkarastit boazodoalloareálaid boazodoalu deataleamos resursavuodđun, dát guoská earret eará dárbbaslaš gidđa-, geasse-, čakča- ja dálveguohtumiidda, ja maiddái johtolagaide, boazobálgáide, vuojehangaskaide, njuovvan- ja mearkunbáikkiide, guottet-, bálgan- ja ragatguovlluide, areálaide dárbbaslaš installašuvnnaide.

7 Buhtadas vahága, headušteami dahje eretduvdima ovdii

Go árvvoštallojuvvo dagahago oktage mearrádus mii lea dahkkojuvvon plána- ja huksenlága mearrádusaid mielde, vahága, headušteami dahje eretduvdima árbevirolaš geavaheapmái, de lea vejolaš deattuhit dan, go daid ovddas leat buhtadassan doaibmabijut mat leat ávkin sámi kultuvrii, ealáhusdoaibmamii dahje servodateallimii.

8 Gaskavuohta Sámedikki njuolggadusaide mat gustojit go lea dárbu árvvoštallat sámi beroštumiid meahccegeavaheami nuppástuhttima geažil Finnmárkkus, gč. Finnmárkkulága § 4

Stáhtalaš, guvllolaš ja gielddalaš eiseválddit Finnmárkkus fertejit Finnmárkkulága § 4 mielde bidjat Sámedikki njuolggadusaid vuodđun go árvvoštallet areálaplánemis. Dannego njuolggadusat sisdoalu dáfus leat Finnmárkkulága § 4 mielde oktii heivehuvvon Sámedikki plánavehkiin, de plánaeiseválddit sáhttet válljet geavahit Sámedikki plánaveahki lassin Sámedikki njuolggadusaide Finnmárkkulága § 4 mielde.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 10.06.10 dii. 15.35

Ášši 24/10

Deanučázadat – báikkálaš hálddašeapmi

Arkiivaáššennr..
10/152106 / 25 – 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđi	28.04.10	R 68/10
Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi	26. – 28.05.10	BFOL 008/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	7. – 11.06.10	24/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 10.06.10 dii.15.35

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	28.04.10	Sámediggeráđi	Ášši R 68/10 Deanučázadat – Báikkálaš halddeapmi
2		Miljöverndepartementet	Høring – utvalgsrapport om lokal forvaltning av Tanavassdraget
3		Miljöverndepartementet	Forslag til lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget. Tanautvalgets rapport 2009

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Deanulávdegotti bargu lea finnmárkkulága kapihttala 4 čuovvleapmi Deanučázadaga várás. Vuodđo láidestusat bargui bohtet ovdan Sámedikki mearrádusain ja mearkkašumiin áššái. Fynnmarkku lágas čuovvu njuolggá ahte guolástushálddašeamis galgá leat báikkálaš čatnaseapmi ja vuodđuduvvon vuoigatvuodáide. Dat erenoamáš vuoigatvuodát bohtet muhtumassii ovdan lágas, earret eará Deanulágas, ja muhtumassii dološáiggi rájes geavaheamis ja báikkálaš boaresvieruin.

Deanučázadaga guolásteamis lea stuorra mearkkašupmi sámi kultuvrii. Sámediggi lea mángga oktavuodas deattuhan deatalažžan ahte dán guolásteamis hálddašanortnegat galget vuodđuduvvot sámi riekteádejupmái ja geavaheapmái.

Sámediggi rámiida Deanulávdegotti vuđolaš ja bures vuodđuduvvon barggu ovddas, ja deattuha ahte lávdegottis lea ovttajenalašvuohta evttohusas ektui.

Váldoáššis doarju Sámediggi Deanulávdegotti evttohusa. Evttohus lea mielde nannemin vuoigatvuodáid lága, dološáiggi rájes geavaheami ja boaresvieruid vuodul.

Sámediggi ii sáhte almmá mange haga doarjut evttohusa váiddaortnegin. Váiddaortnet ferte árvvoštallojuvot vuđoleappot, ja dakkár momeanttat fertejit leat mielde ahte dat lea vuoigatvuodta mii galgá hálddašuvvot, ahte dat lea priváhta lágan orgána mii ásahuvvo ja ahte gelbbolašvuohta sámi riektokultuvrras ja sámeielas ferte biddjojuvot vuodđun go vällje čovdosiid.

Sámediggi bivdá ahte Birasgáhttendepartemeanta farggamusat čadaha konsultašuvnnaid Deanulávdegotti evttohusa čuovvleami oktavuodas. Jus konsultašuvnnaid geažil bohtet ovdan substensiála rievdadusat lánkaásahusevttohusii ja lánkarievdadus, ja Sámedikki cealkámušaide dáidda, de ferte loahpalaš evttohus ovddidit Sámedikki dievasčoahkkima meannudeapmái.

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Álggahus

Lávdegoddi lea meannudan gulaskuddancealkámuša áššis Deanučázádat – báikkálaš hálldašeapmi.

Evttohusat

Bargiidbellodaga sámediggejoavkku (Bb)lahtut, Geir Johnsen, Mariann Wollmann Magga, Jørn Are Gaski og Anne Helene Saari, Árvja lahtu Odd Iver Sara, Áarjel-Saemiej Gielh (ÅaSG) lahtu Ida Marie Bransfjell ja Jobtisápmelaččaid listu (JsL)lahtu Anders Somby jr

Evttohus 1

3. teakstaoassi sihkkojuvvo.

Lasáhus:

Mañimus cealkka, 4. teakstaoassi, čuovvovaš lasáhus cealkaga lohppii: "... dan oassái deanučázádagas gosa luossa manná".

Lasáhus, biddjojuvvo 3. mañimus teakstaoassin:

Sámediggi ii leat ovttamielas Deanulávdegotti evttohussii doaibmaguovlun, ja oaivvilda ahte láhkaásahusa doaibmaguovlu, vrd. § 1, ferte gáržžiduvvot dan oassái gosa luossa manná, nu mo Sámi vuoigatvuodálávdegoddi lea evttohan. Dakkár rievdadus maid Deanulávdegoddi lea evttohan, attášii viiddiduvvon vuoigatvuodaid, ja dan ii sáhte Sámediggi dohkkehít. Sámediggi mearkkaša ahte lávdegoddi evttoha viiddidit doaibmaguovllu almmá searvvaheames daid beliid geaidda evttohuvvon doaibmaguovlu guoská.

Ovddádusbellodaga lahtu, Hans Eriksen

Evttohus 2

Sámediggi guorrasa Deanulávdegotti ovttajienalaš evttohussii.

Lávdegotti ávžžuhus

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi evttohusa árvalussii.

Evttohus 3, áirras Geir Tommy Pedersen, NSRa sámediggejoavku

NSR doarju sámediggeráđi mearrádusárvalusa mii čuodjá ollásit ná:

Deanulávdegotti bargu lea finnmárkkulága kapihttala 4 čuovvoleapmi Deanučázádaga várás. Vuodđo láidestusat bargui bohtet ovdan Sámedikki mearrádusain ja mearkkašumiin áššái. Finnmárkku lágas čuovvu njuolggá ahte guolástushálldašeamis galgá leat báikkálaš čatnaseapmi ja vuodđuduvvon

Čoahkkingirji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

114 siidu 123 siiddus

vuogiatvuodaide. Dat erenoamáš vuogiatvuodát bohtet muhtumassii ovdan lágas, earret eará Deanulágas, ja muhtumassii dološáiggi rájes geavaheamis ja báikkálaš boaresvieruin.

Deanučázadaga guolásteamis lea stuorra mearkkašupmi sámi kultuvrii. Sámediggi lea mángga oktavuodas deattuhan deatalažžan ahte dán guolásteami hálddašanortnegat galget vuodđuduvvot sámi riekteáddejupmái ja geavaheapmái.

Sámediggi rámiida Deanulávdegotti vuđolaš ja bures vuodđuduvvon barggu ovddas, ja deattuha ahte lávdegottis lea ovttajienalašvuohta evttohusas ektui.

Válđoášsis doarju Sámediggi Deanulávdegotti evttohusa. Evttohus lea mielde nannemin vuogiatvuodaid lága, dološáiggi rájes geavaheami ja boaresvieruid vuodul.

Sámediggi ii sáhte almmá mange haga doarjut evttohusa váiddaortnegin. Váiddaortnet ferte árvvoštallojuvvot vuđoleappot, ja dakkár momeanttat fertejit leat mielde ahte dat lea vuogiatvuohta mii galgá hálddašuvvot, ahte dat lea priváhta lágan orgána mii ásahuvvo ja ahte gelbbolašvuohta sámi riekteskultuvrras ja sámejelas ferte biddjojuvvot vuodđun go vállje čovdosiid.

Sámediggi bivdá ahte Birasgáhttentdepartemeanta farggamusat čadaha konsultašuvnnaid Deanulávdegotti evttohusa čuovvoleami oktavuodas. Jus konsultašuvnnaid geažil bohtet ovdan substensiála rievdadusat lálkkaásahusevttohussii ja lálkharievdadus, ja Sámedikki cealkámušaide dáidda, de ferte loahpalaš evttohus ovddidit Sámedikki dievasčoahkkima meannudeapmái.

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 39 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 2 hilgojuvvui 36 jienain 3 jiena vuostá.
- Evttohus 3 hilgojuvvui 26 jienain 13 jiena vuostá.
- Evttohus 1 mearriduvvui 23 jienain 16 jiena vuostá.
- Lávdegotti ráva mearriduvvui 36 jienain 3 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihka
	Per Andersen Bæhr, čoahkkinnortnegi	
1	Hans J. Eriksen, áššejođiheaddji	Willy Ørnebakk Áge Nordkild
2	Mariann Wollmann Magga	Mirjam Paulsen Geir Tommy Pedersen
	Mariann Wollmann Magga	
3	Silje Karine Muotka	
4	Elin K. Hermansen	
5	Ronny Wilhelmsen	
6	Áge Nordkild	
7	Anne Helene Saari	Silje Karine Muotka

	Anne Helene Saari	
8	Ragnhild Melleby Aslaksen	
9	Odd Iver Sara	Gunn-Britt Retter
		Silje Karine Muotka
		Anne Helene Saari
	Odd Iver Sara	
10	Alf Isaksen	Geir Tommy Pedersen
		Anne Helene Saari
	Alf Isaksen	
11	Per Andersen Bæhr	Anne Helene Saari
		Geir Tommy Pedersen
		Willy Ørnebakk
	Per Andersen Bæhr	
12	Marianne Balto	Alf Isaksen
		Silje Karine Muotka
	Marianne Balto	
13	Geir Tommy Pedersen	
14	Marianne Balto	
	Hans J. Eriksen, áššejođiheadđji	

VI Sámedikki mearrádus

Deanulávdegotti bargu lea finnmárkkulága kapihttala 4 čuovvoleapmi Deanučázádaga várás. Vuoddo láidestusat bargui bohtet ovdan Sámedikki mearrádusain ja mearkašumiin áššái. Finnmárkku lágas čuovvu njuolga ahte guolástushálldašeamis galgá leat báikkálaš čatnaseapmi ja vuodduvuvvon vuoigatvuodáide. Dat erenoamáš vuoigatvuodát bohtet muhtumassii ovdan lágas, earret eará deanulágas, ja muhtumassii dološáiggi rájes geavaheamis ja báikkálaš boaresvieruin.

Deanučázádaga guolásteamis lea stuorra mearkašupmi sámi kultuvrii. Sámediggi lea mángga oktavuodas deattuhan deatalažžan ahte dán guolásteami hálldašanortnegat galget vuodduvuvvot sámi riekteáddejupmái ja geavaheapmái.

Válđoáššis doarju Sámediggi Deanulávdegotti evttohusa. Evttohus lea mielde nannemin vuoigatvuodáid lága, dološáiggi rájes geavaheami ja boaresvieruid vuodul *dan oassái deanučázádagas gosa luossa manná*.

Sámediggi ii leat ovttamielas Deanulávdegotti evttohussii doaibmaguovlun, ja oaivvilda ahte lánkaásahusa doaibmaguovlu, vrd. § 1, ferte gáržžiduvvot dan oassái gosa luossa manná, nu mo Sámi vuoigatvuodálávdegoddi lea evttohan. Dakkár rievdadus maid Deanulávdegoddi lea evttohan, attáši viiddiduvvon vuoigatvuodáid, ja dan ii sáhte Sámediggi dohkkehit. Sámediggi mearkaša ahte lávdegoddi evttoha viiddidit doaibmaguovllu almmá searvvaheames daid beliid geaidda evttohuvvon doaibmaguovlu guoská.

Sámediggi ii sáhte almmá mange haga doarjut evttohusa váiddaortnegin. Váiddaortnet ferte árvoštallojuvvo vuđoleappot, ja dakkár momeanttat fertejit leat mielde ahte dat lea vuoigatvuohtha mii galgá hálldašuvvot, ahte dat lea priváhta lágan orgána mii ásašuvvo ja ahte gelbbolašvuohtha sámi riekteskultuvrras ja sámeielas ferte biddjojuvvo vuoddu go vällje čovdosiid.

Sámediggi bivdá ahte Birasgáhttendepartemeanta farggamusat čadaha konsultašuvnnaid Deanulávdegotti evttohusa čuovvoleami oktavuodas. Jus konsultašuvnnaid geažil bohtet ovdan substensiála rievdadusat lánkaásahusevttohussii ja lánkarievdadus, ja Sámedikki cealkámušaide dáidda, de ferte loahpalaš evttohus ovddidit Sámedikki dievasčoahkkima meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 10.06.10 dii.17.10

Čoahkkingirji čállit: Ellen Aina Eira / Ellen Mienna

116 siidu 123 siiddus

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 25/10

Sámi giellalága hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkkasuohkaniid njuolggodoarjagiid raportereren 2008 Sámedikkis

Arkiivaáššennr..
10/185106 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	28.04.10	R 072/10
Plána- ja finánsalávdegoddi	26. – 28.05.10	PFL 008/10
Sámedikki dievasčoahkkinn	8. – 11.06.10	25/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 11.06.10 dii.09.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	28.04.10		Ášši 072/10 Sámi giellalága hálddašanguovllu suohkaniid ja fylkkasuohkaniid njuolggodoarjagiid raportereren 2008 Sámedikkis
2		Karášjoga gielda	2008 rehketoallu ja raporta
3		Deanu gielda	2008 rehketoallu ja raporta
4		Gáivuona suohkan	2008 rehketoallu ja raporta
5		Snáase suohkan	2008 rehketoallu ja raporta
6		Porsánggu gielda	2008 rehketoallu ja raporta
7		Divttasvuona suohkan	2008 rehketoallu ja raporta
8		Unjárgga gielda	2008 rehketoallu ja raporta
9		Guovdageainnu suohkan	2008 rehketoallu ja raporta
10		Finnmárku fylkkasuohkan	2008 rehketoallu ja raporta
11		Romssa fylkkasuohkan	2008 rehketoallu ja raporta
12		Nordlándda fylkkasuohkan	2008 rehketoallu ja raporta
13		Davvi- Trøndelága fylkkasuohkan	2008 rehketoallu ja raporta
14		Sámediggi	Juolluduseve suohkaniidda ja fylkkasuohkaniidda

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi váldá suohkaniid ja fylkkasuohkaniid guovttegielalašvuodaruđaid geavaheami jagis 2008 diehttevassii. Sámediggi oaidná suohkaniid ja fylkkasuohkaniid raporttain ahte gávdnojit iešguđetlágan hástalusat ja čuolmmat hálddašansuohkaniin ja fylkkasuohkaniin. Lea stuora hástalus suohkaniidda main lea ollu bálvaleapmi álbmogii sámegillii, geiget bienalaš raporta goluin. Seammás lea eará suohkaniidda dárbbalaš hukset álbmoga ja bargiid sámegiela gelbbolašvuoda vai bálvalusat jearahuvvojit sámegillii. Dan lassin leat suohkaniin iešguđet lágan dárbbut ja sii atnet ruđaid iešguđet ládje. Sámediggi áigu danin gaskaboddasaččat dohkkehit ahte suohkanat ja fylkkasuohkanat buktet nu iešguđetlágan raporttaid go odne dahket. Sámediggi áigu boahhteáiggis bidjat dárkilet gáibádusaid raporttaide, ja guovttegielalašvuodadoarjagiid geavaheapmái.

Sámediggi lea hábmeme ođđa juolluduseavttuid main biddjo eanet deaddu ulbmilolahusaid raporteremii go goluid bienalaš raporteremii. Sámediggi áigu maid ođđa juolludaneavttuid hábmema barggus bidjat láidesteamii dasa movt guovttegielalašvuodadoarjja sáhtta adnot ja makkár gáibádusat leat daidda suohkaniidda ja fylkkasuohkaniidda mat ožžot guovttegielalašvuodadoarjaga Sámedikkis.

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus

Álggahus

Raporttat gielddain ja fylkkagielddain leat ovddiduvvon lávdegoddái, maŋŋá go Sámediggeráđđi meannudii raporttaid áššis R 72/10.

Doarjjaortnega mihttomearrin lea buktit sámegiela oidnosii ja nannet dan geavaheami, ja buoridit sámegielat álbmoga vejolašvuoda hálddašanguovllus gulahallat njálmmálaččat ja čálalaččat sámegilli. Dát dávista Sámelága giellanjuolggadusaide. Deatalaš oasseulbmil lea laskadit sámegiela geavaheddiid.

Sámediggi lea mearridan ulbmilolahusa eavttuid ja juolludaneavttuid doarjjaortnega várás.

Doarjjaoažžuid raporttat leat hábmejuvvon iešgudege láhkai.

Mearkkašumit:

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut Ann-Mari Thomassen, Rolf Jobansen, Jarle Jonassen ja Ovddádusbellodaga lahttu Arthur Tørrfoss oaivvildit ahte:

Lávdegoddi oaidná ahte Sámediggeráđđi áššis R 72/10 čujuha ahte lea dárbu čielgaset njuolggadusaide guovttegielalašvuoda ruđaid geavaheapmái ja reporteremii.

Dasto bidjá lávdegoddi merkii ahte guovttegielalašvuoda ruđaid birra raporterejuvvo oalle oppalaččat. Raporttat čájehit ahte stuorra oassi juolludusain manná dakkár ulbmiliidda maid ii sáhte defineret gullat njuolggadusaide vuollái, ja muhtun oktavuodain geavahuvvojit guovttegielalašvuoda ruđat reanttuid ja loanaid máksimii, almmá ahte Sámediggeráđđi meannudettiinis raporttaid livččii cuiggodan dan dahje čujuhan dán beali.

Lávdegoddi lea bidjan merkii ahte juolludusreivviin eai leat válddahallojuvvon ulbmilolahusa eavttut mat mitalivčče movt gielddat galggašedje reporteret.

Dát mearkkaša dan ahte čielga njuolggadusat guovttegielalašvuoda ruđaid geavaheapmái ja reporteremii fertejit leat sajis bušeahttajagis 2011.

Lávdegoddi oaidná ahte Sámediggeráđđi ii nagot bearráigeahččat mannetgo ruđat mat juolluduvvojit jurddašuvvon ulbmiliidda. Sámediggi eaktuda ahte boahtteáiggis biddjojuvvojit čielgaset njuolggadusat ja dagaldumit dákkár ruđaid geavaheapmái.

Evttohus:

NSR evttohus:

Evttohus 1

Sámediggeráđi árvalus hilgojuvvo, ja dan sadjái biddjojuvvo čuovvovaš; Sámediggi váldá gielddaid ja fylkkagielddaid raporttaid guovttegielalašvuoda ruđaid geavaheamis jagis 2008 diehttevassii.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat šat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi evttohan árvalusa.

III Jienasteapmi

39 árisis ledje 33 čeahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 19 jienain. 14 jienastedje beali.
- Lávdegotti ráva mearriduvvui 19 jienain 14 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Jarle Jonassen, áššejođiheadđji	
2	Willy Ørnebakk	Geir Tommy Pedersen
		Jarle Jonassen
	Willy Ørnebakk	
3	Geir Johnsen	Geir Tommy Pedersen
		Jarle Jonassen
	Geir Johnsen	
4	Inga-Lill Sundset	Láilá Susanne Vars
	Geir Tommy Pedersen, čeahkkinortnegii	
5	Rolf Johansen	Geir Tommy Pedersen
		Willy Ørnebakk
		Ragnhild Melleby Aslaksen
	Rolf Johansen	
6	Ragnhild Melleby Aslaksen	Per Andersen Bæhr
7	Láilá Susanne Vars	
	Cecilie Grape, čeahkkinortnegii	
8	Miriam Paulsen	Willy Ørnebakk
	Miriam Paulsen	
9	Olaf Eliassen	Willy Ørnebakk
		Silje Karine Muotka
		Alf Isaksen
	Olaf Eliassen	
10	Anders Somby jr.	
11	Ann-Mari Thomassen	Sten Erling Jønsson
		Rolf Johansen
		Willy Ørnebakk
	Ann-Mari Thomassen	
12	Anne Helene Saari	Geir Tommy Pedersen
	Anne Helene Saari	
13	Geir Tommy Pedersen	Willy Ørnebakk
		Sten Erling Jønsson

		Anne Helene Saari
	Geir Tommy Pedersen	
14	Aud Marthinsen	
15	Per Andersen Bæhr	
16	Ronny Wilhelmsen	
17	Geir Tommy Pedersen	
18	Odd Iver Sara	
19	Willy Ørnebakk	
20	Alf Isaksen	
	Jarle Jonassen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá suohkaniid ja fylkkasuohkaniid guovttegielalašvuodaruđaid geavaheami jagis 2008 diehttevassii. Sámediggi oaidná suohkaniid ja fylkkasuohkaniid raporttain ahte gávdnojit iešguđetlágan hástalusat ja čuolmmat hálddašansuohkaniin ja fylkkasuohkaniin. Lea stuora hástalus suohkaniidda main lea ollu bálvaleapmi álbmogii sámegillii, geiget bienalaš raportta goluin. Seammás lea eará suohkaniidda dárbbalaš hukset álbmoga ja bargiid sámegiela gelbbolašvuoda vai bálvalusat jearahuvvojit sámegillii. Dan lassin leat suohkaniin iešguđet lágan dárbbut ja sii atnet ruđaid iešguđet ládje. Sámediggi áigu danin gaskaboddasaččat dohkkehit ahte suohkanat ja fylkkasuohkanat buktet nu iešguđetlágan raporttaid go odne dahket. Sámediggi áigu boahteáiggis bidjat dárkilet gáibádusaid raporttaide, ja guovttegielalašvuodadoarjagiid geavaheapmái.

Sámediggi lea hábmeme ođđa juolluduseavttuid main biddjo eanet deaddu ulbmilolahusaid reporteremii go goluid bienalaš reporteremii. Sámediggi áigu maid ođđa juolludaneavttuid hábmema barggus bidjat láidesteami dasa movt guovttegielalašvuodadoarjja sáhtta adnot ja makkár gáibádusat leat daidda suohkaniidda ja fylkkasuohkaniidda mat ožžot guovttegielalašvuodadoarjaga Sámedikkis.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 11.06.10 dii. 11.30

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 26/10

Sámedikki 2011 čoahkkinplána

Arkiivaáššennr..
10/1606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Čoahkkinjođihangoddi	05.05.10	00/10
Sámedikki dievasčoahkkin	08. – 11.06.10	26/10

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 11.06.10 dii.11.30

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namamus
			Kalender 2011

II Evttohusat ja mearkkašumit

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus

Sámediggi mearrida čuovvovaš čoahkkinplána jahkái 2011.

Sámedikki dievasčoahkkimat 2011:

- Uke 10 njukčamánu 7. – 11. b.
- Uke 23 geassemánu 6. – 10. b.
- Uke 40 golggotmánu 3. - 7. b.
- Uke 49 juovlamánu 5. - 9. b.

Sámedikki lávdegoddečoahkkimat 2011:

- Uke 08 guovvamánu 21. – 25. b.
- Uke 21 miessemánu 23. – 27. b.
- Uke 38 čakčamánu 19. – 23. b.
- Uke 47 skábmamánu 21. – 25. b.

Evttohus 1: áirras Aud Marthinsen, Ovddádusbellodat sámediggejoavku

Čoahkkinplána 2011

Sámediggi beavttálmahttojuvvo ja lávdegoddečoahkkimat ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit seamma vahkus. Sámedikki lávdegodde- ja dievasčoahkkimat dollojuvvojit 2011:s dáid vahkuid:

- vahku 10
- vahku 23
- vahku 40
- vahku 49

III Jienasteapmi

39 áirasis ledje 30 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 28 jienain. 2 jienasteigga beali.
- Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui 28 jienain 2 jiena vuostá

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Jarle Jonassen, áššejođiheaddji	
2	Aud Marthinsen	Silje Karine Muotka Willy Ørnebakk Alf Isaksen
	Aud Marthinsen	
3	Geir Tommy Pedersen	Willy Ørnebakk Alf Isaksen Ronny Wilhelmsen
	Geir Tommy Pedersen	
4	Olaf Eliassen	
5	Anne Helene Saari	
6	Per Andersen Bæhr	
	Jarle Jonassen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámedikki čoahkkinplána jahkái 2011.

Sámedikki dievasčoahkkimat 2011:

- Uke 10 njukčamánu 7. – 11. b.
- Uke 23 geassemánu 6. – 10. b.
- Uke 40 golggotmánu 3. - 7. b.
- Uke 49 juovlamánu 5. - 9. b.

Sámedikki lávdegoddečoahkkimat 2011:

- Uke 08 guovvamánu 21. – 25. b.
- Uke 21 miessemánu 23. – 27. b.
- Uke 38 čakčamánu 19. – 23. b.
- Uke 47 skábmamánu 21. – 25. b.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 11.06.10 dii.12.00

Vuolláičállit leat lohkat čoahkkinbeavdegirjji, ja leat gávnahan ahte čoahkkingirjái fievríduvvon mearrádušat leat nu movt Sámediggi mearridii.

Kárášjohka 25.06.2010

Dievasčoahkkinjođihangoddi

Jarle Jonassen
jođiheaddji

Toril Bakken Kåven

Jørn Are Gaski

Hilde Anita Nyvoll

Mathis Nilsen Eira